

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
BIOGRAPHICAL DOCUMENTARIES ABOUT THE OVERSEAS CHINESE IN
THAILAND

FENG NI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2557
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
BIOGRAPHICAL DOCUMENTARIES ABOUT THE OVERSEAS CHINESE IN THAILAND

FENG NI

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2557

โพธิ์ พิชินันท์

รองศาสตราจารย์ ดร.โพธิ์ ตั้งยีนยง
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

พัชรินทร์ บูรณะกร

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บูรณะกร
อาจารย์ที่ปรึกษา

ธิดา โมสิกรัตน์

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

พัชรินทร์ บูรณะกร

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บูรณะกร
กรรมการ

พัชรินทร์ บูรณะกร

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บูรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อิสยา จันทร์วิธานุชิต

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทร์วิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สุนทรชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิค สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

FENG NI 554109

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : พชรินทร์ บุรณะกร, Ph.D

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและคุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย โดยศึกษาวิเคราะห์สารคดีที่เกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพที่ประสบความสำเร็จจำนวน 5 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพ 5 เล่มนี้ในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในช่วงต้นมีชีวิตที่ยากจน ต้องผ่านความยากลำบากต่าง ๆ มากมายหลายประการต้องต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น และนำเสนอเนื้อหาด้าน คุณธรรม จริยธรรมของชาวจีนอพยพ ได้แก่ ความขยัน ความอดทน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ คุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้ช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี เมื่อพวกเขาประสบความสำเร็จแล้ว พวกเขาได้มีส่วนช่วยเหลือสังคมไทยด้วย ชีวิตของชาวจีนอพยพเหล่านี้เป็นตัวอย่างอันดีของบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านการดำเนินชีวิตให้กับเยาวชนได้เป็นอย่างดี สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยยังมีคุณค่าแก่ผู้อ่านในหลายด้าน ได้แก่ คุณค่าด้านการเป็นบุคคลตัวอย่าง คุณค่าด้านได้แบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้านการให้แง่คิด คุณค่าด้านความบันเทิง คุณค่าเหล่านี้มีประโยชน์ต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้อ่านได้แบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ด้านการเรียนรู้ การรู้จักหน้าที่ของตน การมีคุณธรรม จริยธรรมด้านความขยัน ความอดทน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ การมีสติปัญญา ฯลฯ การต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ และยังมีคุณค่าด้านการสอนให้ผู้อ่านเป็นคนดี เป็นคนมีประโยชน์ต่อสังคม สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยจึงเป็นสารคดีที่มีคุณค่าต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก และหากผู้อ่านนำคุณค่าดังกล่าวไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ก็ย่อมเกิดคุณค่าต่อสังคมไทยด้วย

คำสำคัญ: สารคดี สารคดีชีวประวัติ ชาวจีนอพยพ

BIOGRAPHICAL DOCUMENTARIES ABOUT THE OVERSEAS CHINESE IN THAILAND

FENG NI 554109

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISOR COMMITTEE: PATCHARIN BURANAKORN, Ph.D

ABSTRACT

Objective of this research is to analyze the content and value of biographies of Chinese immigrants in Thailand by studying five biographies of Chinese immigrants.

This research finds that biography of Chinese immigrants in Thailand presents that in the beginning, life of Chinese immigrants in Thailand was difficult and they needed to fight for better living. It also presents the morality and ethics of Chinese immigrants such as the diligence, the patience, the gratitude and the honesty which help the Chinese immigrants in Thailand successful. After their success, they also help Thai society. These Chinese immigrants' life becomes good example in living for young people. The biography of Chinese immigrants in Thailand is valuable for readers in various aspects such as value as epitome, good example in living, thinking and value as an entertainment which are beneficial to readers. Consequently, the readers have good example in living, learning, recognizing their duty, being diligent, patient, grateful, honest, and intelligent and fighting with various obstacles. In addition, the biography of Chinese immigrants has the value of teaching the reader to be good person and useful in the society. Therefore, the biographies of Chinese immigrants in Thailand become valuable non-fiction for readers. If readers apply the mentioned values in their daily life, there will be useful for Thai society.

Keywords: Non-fiction, Biography, Chinese immigrants

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. พัทรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำการเขียนรายงานการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครง และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ และอาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ที่ได้แนะนำ และแก้ไขวิทยานิพนธ์จนถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการเดินทาง มาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมห้องทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ อย่างดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งได้เรียน ร่วมกันตลอด 2 ปีกว่าและให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งเป็นกำลังใจอย่างดีในทุก ๆ ด้านตลอดมา

FENG NI

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ประวัติการอพยพของชาวจีนมาอยู่ในประเทศไทย	6
2.1.1 ปัจจัยที่ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย	7
2.1.2 กลุ่มชาวจีนอพยพ	8
2.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนอพยพในประเทศไทย	10
2.2 วิถีชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทย	11
2.2.1 ครอบครัวยุคแรกของชาวจีนอพยพในประเทศไทย	12
2.2.2 วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย	12
2.2.3 บทบาทของชาวจีนอพยพที่มีต่อสังคมไทย	13
2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสารคดี	17
2.3.1 ความหมายและลักษณะของสารคดี	17
2.3.2 สารคดีชีวประวัติ	19
2.3.3 คุณค่าของสารคดี	21
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดี	22
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีชีวประวัติ	26
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเงินอพยพ	29
บทที่ 3 การวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทย	
3.1 ชีวิตในวัยเด็กของชาวเงินอพยพ	35
3.1.1 การใช้ชีวิตวัยเด็กในประเทศจีน	35
3.1.2 การใช้ชีวิตวัยเด็กในประเทศไทย	42
3.2 ชีวิตของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้น	46
3.2.1 การก่อร่างสร้างตัว	47
3.2.2 ด้านครอบครัว	52
3.3 ชีวิตของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในปัจจุบัน	60
3.3.1 การสร้างฐานให้มั่นคง	60
3.3.2 การตอบแทนสังคม	65
3.3.3 ลูกหลานสืบสานธุรกิจ	69
3.4 การสืบทอดวัฒนธรรมเงินจากบรรพบุรุษชาวจีน	71
3.4.1 จิตใจที่มุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมพุ่มพุกให้เกิดผล	71
3.4.2 ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง	72
3.4.3 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์	73
3.4.4 เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น	74
3.4.5 การเคารพผู้อาวุโส	75
3.4.6 การเสียสละ	76
3.4.7 การวางตัวในสังคม	76
3.4.8 การไม่ลืมคนที่ทำดีต่อตัวเอง	78
3.4.9 การมีน้ำใจ	78
3.5 คุณธรรม จริยธรรมของชาวเงินอพยพ	79
3.5.1 ความขยัน	79
3.5.2 ความอดทน	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5.3 ความกตัญญู	83
3.5.4 ความซื่อสัตย์	85
3.5.5 สติปัญญา	86
บทที่ 4 การวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีชีวิตประวัติของชาวจีนอพยพในประเทศไทย	
4.1 คุณค่าด้านการเป็นบุคคลตัวอย่าง	90
4.1.1 บุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ	90
4.1.2 บุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา	92
4.1.3 บุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	93
4.1.4 บุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีน	95
4.1.5 บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม	98
4.1.6 บุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต	101
4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิด	103
4.2.1 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	103
4.2.2 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่	104
4.2.3 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา	106
4.2.4 การให้แง่คิดเรื่องการใช้อำนาจ	108
4.2.5 การให้แง่คิดเรื่องการมีคุณธรรม	109
4.3 คุณค่าด้านความบันเทิง	116
4.3.1 ทำให้เกิดความจรรโลงใจ	116
4.3.2 ทำให้เกิดความสนุกสนาน	117
4.3.3 ทำให้เกิดประทับใจ	118
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	121
5.2 อภิปรายผล	123
5.3 ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	126
ประวัติผู้เขียน	130

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ด้วยศิลปะการใช้ภาษา ซึ่งมีเนื้อเรื่องที่ให้ความรู้ ความคิด และสร้างอารมณ์กับสะเทือนใจได้เป็นอย่างดี โดยผู้แต่งนำเรื่องราวจากชีวิตและประสบการณ์ของตนมา เขียนเป็นวรรณกรรมแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ ประเภทบันเทิงคดี ประเภทสารคดี และประเภทตำรา ความรู้ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2546 : 1)

วรรณกรรมประเภทสารคดี หมายถึง งานเขียนประเภทหนึ่งที่ยึดเรื่องราวจากความจริง ให้ความคิดเห็นความรู้และข้อเท็จจริงเป็นหลักแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านได้สาระความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลินกันไป จุดมุ่งหมายสำคัญของสารคดีคือ สร้างความคิดใหม่และเสนอวิธีการ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผู้อ่านสามารถนำคำแนะนำของผู้เขียนไปพิจารณาและปฏิบัติตาม มิได้ดั่งที่ ถวัลย์ มาศจรัส (2537 : 244) กล่าวว่า “งานเขียนสารคดียึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริง นำมาเขียน เพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความจริง ทรรศนะ ความคิดเห็นเป็นหลักด้วยการจัดระเบียบ ความคิดในการนำเสนอ ผสมผสานในการถ่ายทอดต่อการสนใจใฝ่รู้ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดคุณค่าทาง ปัญญา” ปัจจุบันสังคมพัฒนาอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์ ต้องการนำมาพัฒนาตนเอง และเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ สารคดีจึงเป็นงานเขียนที่เสนอเรื่อง จริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา เป็นต้น ผู้เขียนนำ ประสบการณ์เรื่องของตนเอง และสังเคราะห์มาเขียนเป็นสารคดี เพื่อเป็นแนวคิด คู่มือ และ ทางออกของการแก้ปัญหาแก่ผู้อ่าน ผลงานของผู้เขียนจึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน อย่่างไรก็ตาม สารคดีมีความผูกพันกับผู้อ่านอยู่เสมอ สารคดีจึงได้รับความนิยมแพร่หลายในสื่อ สิ่งพิมพ์ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2547 : 34) กล่าวว่า “สารคดีมีหลากหลายประเภท มีบทบาทวิชาการ บทการแสดงความคิดเห็น ข้อเขียนแนะนำหรือให้คำปรึกษา ฯลฯ จึงทำให้สารคดีเป็นที่นิยมอ่านใน สังคมปัจจุบันมาก ผู้อ่านจึงอาศัยนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนติดตามงานเขียนจน กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้อ่าน”

ดังนั้น สารคดีจึงมีลักษณะและจุดมุ่งหมายแตกต่างจากบันเทิงคดีและตำราความรู้ ผู้อ่าน ได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน (สายทิพย์ นุกูลกิจ. 2543 : 234-243) โดยผู้เขียน จะจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอ ผสมผสานในการถ่ายทอดที่ตอบสนองต่อ ความสนใจใฝ่รู้ของ ผู้อ่านให้เกิดคุณค่าทางปัญญา (ถวัลย์ มาศจรัส. 2537 : 20) ดังนั้น สารคดีแต่ละรูปแบบจึงให้ความรู้ ความจริง ทรรศนะ ความคิดเห็นที่ต้องเป็นที่พึ่งของผู้อ่าน (ทวิศักดิ์ ญาณประทีป. 2537 : 27-28)

สารคดีที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีความหลากหลายทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างมาก จากการสำรวจสารคดีที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ปัจจุบันพบว่า มีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับโลก มนุษย์ ธรรมชาติ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งหากจัดประเภทย่อย ๆ ของสารคดีที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ สารคดีรายงานเหตุการณ์

สารคดีชีวิตบุคคล สารคดีเด็ก สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สารคดีวิถีชีวิต สารคดีเกี่ยวกับสตรี สารคดีเชิงวิจารณ์

สารคดีชีวิตบุคคล หรือสารคดีชีวประวัติ หมายถึงสารคดีที่มุ่งนำเสนอเรื่องราว หรือแง่มุมในชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่จำกัดว่าต้องเป็นคนเด่นคนมีชื่อเสียง ชีวิตของคนธรรมดาก็สามารถนำมาเขียนในสารคดีประเภทนี้ได้ แต่ขึ้นอยู่กับทางเลือกและการจับประเด็นที่จะนำเสนอ ข้อมูลจำเป็นเกี่ยวกับชีวิต อาชีพการงาน

ชีวประวัติบุคคลที่นำมาเขียนเป็นสารคดีนั้น มีหลากหลายกลุ่มคน กลุ่มคนที่ปรากฏเรื่องราวในรูปแบบสารคดีจำนวนมากว่าคนกลุ่มอื่นคือกลุ่มชาวจีนอพยพตั้ง แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2550 : 236-240) กล่าวว่า ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย ได้ผ่านความยากลำบากในดำเนินชีวิต มีความมานะพยายามเป็นคุณลักษณะสำคัญของชาวจีนรุ่นแรกในสามารถทำให้ประสบความสำเร็จ คุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ ประหยัด เข้มแข็ง ก็เป็นตัวอย่งที่ดีให้กับลูกหลาน คุณธรรม จริยธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีงาม ความขยัน อดทน ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง ประหยัด เข้มแข็ง ที่เป็นของชาวจีนอพยพในไทยปัจจุบันนี้ก็ยังคงถือเป็นสำคัญของชาวจีนอพยพในประเทศไทย อันทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความมั่งคั่ง รียบง่าย สามารถนำไปดำเนินชีวิตได้ ช่วยสร้างสรรค์ชีวิตเจริญก้าวหน้าได้

เรื่องราวของบุคคลในสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพดังกล่าวข้างต้นเป็นเรื่องราวของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจากเดิมที่มีแต่ “เสื่อผืนหมอนใบ” เดินทางมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ด้วยความยากจน ได้กลายเป็นบุคคลที่ร่ำรวยและมีชื่อเสียงในสังคมไทย ในด้านเศรษฐกิจ บุคคลเหล่านี้มีความสามารถที่ทำธุรกิจ ด้วยความขยัน อดทนทุกอย่าง ในที่สุดได้ประสบความสำเร็จ มีผลต่อลูกหลานรุ่นหลัง ๆ ในด้านครอบครัว ชาวจีนพยายามสร้างครอบครัวใหญ่โต มีสมาชิกครอบครัวแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ได้ช่วยเศรษฐกิจที่สร้างมามั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านสังคม ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้พยายามพัฒนาตัวเองแล้วหลังจากนั้นก็ช่วยเหลือสังคมไทยอย่างเต็มอกเต็มใจ จนช่วยให้สังคมไทยมีความสุข นำอยู่มากขึ้น เรื่องราวของบุคคลเหล่านี้จึงมีประโยชน์ต่อผู้อ่านด้านการเป็นบุคคลตัวอย่างต่อการดำรงชีวิต และมีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างมาก

ดังนั้น เราได้เห็นว่ สารคดีที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความน่าสนใจที่จะศึกษาหาความรู้จากสารคดีดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาในสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิจัยสารคดี ชิวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยซึ่ง

สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนอพยพ ความยากลำบากและความพยายามของชาวจีนอพยพ จนกระทั่งได้พบกับความสำเร็จ ซึ่งเป็นกลุ่มชาวจีนที่สารคดีกล่าวถึงเป็นกลุ่มคนที่เป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ดี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1. เนื้อหาในสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย นำเสนอเนื้อหาด้านความยากจน ด้านความลำบาก ด้านการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ชีวิตของชาวจีนอพยพในโลกใช้วิธีหลากหลายเพื่อแก้ปัญหา และในที่สุดก็ได้ประสบความสำเร็จในชีวิตและมีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย

2. คุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีคุณค่าต่อผู้อ่านทั้งด้านความรู้และด้านคุณธรรมทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ด้วยวิธีการเขียนที่เรียบง่าย

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แนวคิดด้านเนื้อหาและคุณค่าของสารคดี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดด้านเนื้อหาของสารคดี

เนื้อหาที่นำมาเขียนเป็นสารคดีเป็นความรู้ข้อเท็จจริงทั้งหมดและครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ทำให้สารคดีมีเนื้อหาที่กว้างขึ้นและมีหลากหลายประเภท เนื้อหาที่ผู้เขียนได้ค้นคว้ามาโดยการอ่าน ฟัง สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ บันทึก ถ่ายทอด และมาจากประสบการณ์ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเขียนสารคดีที่ชวนให้ผู้อ่านติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง

2. แนวคิดด้านคุณค่าของสารคดี

ผู้เขียนสารคดีให้ความรู้ข้อเท็จจริงเป็นเบื้องต้น ส่วนความสนุกสนานอยู่เบื้องหลัง ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของสารคดี จึงทำให้ผู้อ่านได้ตระหนักคุณค่าของสารคดีคือ ได้ความรู้ ได้รับทราบข้อเท็จจริง ได้เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน จึงทำให้ผู้อ่านสามารถนำคำแนะนำของผู้เขียนไป

ปฏิบัติตามในชีวิตประจำวันและใช้ประโยชน์สูงสุด พร้อมได้ความเพลิดเพลินและความจรรโลงใจแก่ผู้อ่านอีกด้วย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 5 เล่ม ดังนี้

1. สารคดี เรื่อง ชิน โสภณพนิช
2. สารคดี เรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์
3. สารคดี เรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย (นายชีวิซี แซ่ตั้ง)
4. สารคดี เรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวางเอี่ยม
5. สารคดี เรื่อง นักสู้ผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค

สารคดีชีวประวัติ 5 เล่มนี้นำเสนอเรื่องที่แท้จริงเกี่ยวกับบุคคล 5 คนนี้ เรื่องที่เขียนในสารคดีเขียนเน้นด้านบุคลิกภาพ ความคิดเห็นของคนเหล่านี้ ทั้ง 5 คน ซึ่งประสบความสำเร็จในชีวิต สร้างอาณาจักรธุรกิจของตนได้ ก่อร่างสร้างตัวและผ่านความยากลำบากด้วยต่อสู้ชีวิต บุคคลทั้ง 5 คนในสารคดีเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และได้สืบทอดวัฒนธรรมจีนจากบรรพบุรุษมาใช้ปฏิบัติในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี บุคคลทั้ง 5 คนนี้ หลังจากทำธุรกิจประสบความสำเร็จแล้วก็ได้มีส่วนช่วยเหลือสังคมไทย พัฒนาประเทศ บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีของชาวจีนอพยพในประเทศไทยและเป็นกลุ่มคนที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สารคดี หมายถึง งานเขียนหรือวรรณกรรมร้อยแก้วในลักษณะตรงกันข้ามกับบันเทิงคดี (Fiction) ที่มุ่งให้สาระความรู้แก่ผู้อ่านเป็นเบื้องต้น มีความเพลิดเพลินเป็นเบื้องหลัง ที่มุ่งแสดงความรู้ ความคิด ความจริง ความกระฉ่างแจ้ว และเหตุผลเป็นสำคัญ อาจจะเขียนเชิงอธิบาย เชิงวิจารณ์เชิงแนะนำสั่งสอน เป็นต้น

สารคดีชีวประวัติ หมายถึง งานเขียนชนิดหนึ่งที่กล่าวถึงเรื่องราวของบุคคลที่ไม่เพียงแต่กล่าวถึง วันเกิด อาชีพ การศึกษา แต่จะมีการถึงเรื่องราวของแต่ละช่วงของชีวิต และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชีวิต ชีวิตของบุคคลที่นำมาเขียนสารคดีชีวประวัติมักเป็นบุคคลที่มีประวัติชีวิตที่น่าสนใจ มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตที่ดี

ชาวจีนอพยพ หมายถึง กลุ่มของชาวจีนรุ่นที่ 1 ซึ่งย้ายจากถิ่นเดิมที่สาธารณรัฐประชาชนจีนมาใช้ชีวิตในประเทศไทย ชาวจีนอพยพกลุ่มนี้เกิดในสาธารณรัฐประชาชนจีน บางคนเดินทางมาประเทศไทยเมื่ออายุประมาณ 20-25 ปี บางคนเดินทางมาประเทศไทยพร้อมกับพ่อแม่ตั้งแต่ตนเองยัง

เล็กอยู่ และหลังจากนั้นก็ตั้งตัวในสังคมไทย ผ่านความยากลำบาก ในที่สุดได้ประสบความสำเร็จและสืบทอด คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ให้กับคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นหลังต่อไป

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาและคุณค่าของสารคดี
2. ศึกษาชีวประวัติและสารคดีที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยจากเอกสารต่าง ๆ
3. ศึกษาสารคดีเกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
4. คัดเลือกสารคดีเกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย จำนวน 5 เล่ม คือ
 - 1) อุเทน เตชะไพบูลย์ 2) ชิน โสภณพนิช 3) ตะวันออกที่เมืองไทย 4) รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม 5) นักสู้ผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค
5. วิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
6. วิเคราะห์คุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจในเนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
2. ทำให้เข้าใจในคุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย
3. ทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของสารคดีที่มีต่อผู้อ่าน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติการอพยพของชาวจีนมาอยู่ในประเทศไทย

2.1.1 ปัจจัยที่ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย

2.1.2 กลุ่มชาวจีนอพยพ

2.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

2.2 วิถีชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

2.2.1 ครอบครัวของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

2.2.2 วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

2.2.3 บทบาทของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

2.2.4 การสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนสู่ประเทศไทย

2.3 เอกสารที่เกี่ยวกับสารคดี

2.3.1 ความหมายและลักษณะของสารคดี

2.3.2 สารคดีชีวประวัติ

2.3.3 คุณค่าของสารคดี

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดี

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีชีวประวัติ

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจีนอพยพ

2.1 ประวัติการอพยพของชาวจีนมาอยู่ในประเทศไทย

ชาวไทยและชาวจีนมีความสัมพันธ์กันมานานนับตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน บทบาทของชาวจีนที่เด่นชัดคือบทบาทในทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการค้าขายมีผลให้ชาวจีนที่มีโอกาสเข้าประเทศไทย บ่อยครั้งได้เล็งเห็นความอุดมสมบูรณ์บนผืนแผ่นดินไทย ความมีอิสระเสรีในทางการค้าและโอกาสทางการค้าขาย รวมถึงความไม่มีอคติต่อคนจีนของคนไทย สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวจีนจำนวนหนึ่งตัดสินใจอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยพร้อม ๆ กับการนำวัฒนธรรมของตนติดตัวเข้ามา

2.1.1 ปัจจัยที่ชาวจีนอพยพมาประเทศไทย

สาเหตุที่ชาวจีนในมณฑลทั้งสองอพยพมาอยู่ในประเทศไทยอาจกล่าวได้ว่า เนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) จีนพวกแรกทีไปตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยและในประเทศอื่นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนมากเป็นพวกลูกเรือซึ่งครั้งแรก ๆ ก็เพียงอาศัยอยู่ชั่วคราว ทั้งนี้อาจจะได้รับหรือไม่ได้รับอนุญาตจากจักรพรรดิจีนก็ได้ การตั้งหลักแหล่งของจีนพวกนี้อาจพิจารณาได้ว่ามีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ คือ (1) เพื่อได้ทำการต่อเรือได้ด้วยราคาถูก ๆ โดยอาศัยไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือ (2) เพราะเห็นว่าทำการค้าขายได้เปรียบมีกำไรงาม และ (3) เพราะประเทศต่าง ๆ ในแถบนั้นต้องการช่างฝีมือชาวจีนมาก

2) ปัญหาความยุ่งยากทางการเมืองบริเวณจีนตอนใต้ ทำให้ชาวจีนแถบนี้อพยพออกไปทำมาหากินต่างประเทศ เช่น พวกที่นิยมราชวงศ์หมิงซึ่งล้มไปแล้วก็ไม่สามารถอยู่ได้อำนาจราชวงศ์แมนจูผู้พิชิตได้ ต่อมาเกิดกลุ่มกบฏไต้เผงซึ่งราชสำนักแมนจูทำการปราบปรามอย่างหนัก พวกที่หนีรอดจึงต้องหนีไปอยู่นอกประเทศและต่อมาในระยะปลายสมัยที่จีนมีจักรพรรดิปกครอง พวกนักปฏิวัตินิยมภายใต้การนำของ ดร. ซุนยัตเซ็น ซึ่งทำการปฏิวัติครั้งแรกไม่สำเร็จก็ต้องเผชิญกับชะตากรรมที่ผลักดันให้ต้องออกไปอยู่ต่างประเทศ

3) ทางจีนตอนใต้นั้นชาวจีนอยู่กันอย่างหนาแน่นแออัดเข้าทุกที การทำมาหากินจึงไม่สะดวกและมีโจรผู้ร้ายชุกชุมเป็นเหตุผลักดันให้ชาวจีนออกไปทำมาหากินยังต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งจึงดึงดูดชาวจีนให้เข้ามาตั้งรกรากทำมาหากินอยู่มากขึ้นทุกที

4) ชาวจีนตอนใต้เฉพาะจีนใต้เจ็วนิยมที่จะออกไปเสี่ยงโชคนอกประเทศยิ่งกว่าชาวจีนตอนเหนือ และเมื่อประสบความสำเร็จแล้วมักส่งเงินมาจุนเจือครอบครัวของตนรวมถึงการสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น สร้างโรงเรียนและถนนใหม่ ๆ

5) สมัยปฏิรูปการปกครองของไทยนั้น ประเทศไทยกำลังพัฒนาด้านการเกษตร การคมนาคม การก่อสร้าง ตลอดจนการบริการอื่น ๆ จึงต้องการชาวจีนมาทำงานในสวนยาง ในเหมืองแร่ ในการสร้างทางรถไฟ ในการก่อสร้างสถานที่และเป็นกุลีแบกหามจำนวนมาก นอกจากนี้ชาวจีนยังได้เข้ามาประกอบธุรกิจต่าง ๆ เป็นการตอบรับกับความเจริญสมัยใหม่ที่กำลังเริ่มต้นเติบโต และได้ขยายความเจริญไปยังท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศอีกด้วย

6) หลังสงครามโลกครั้งที่สอง จีนได้สิทธิพิเศษนอกเหนือไปจากชนชาติอื่นในการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย คือ จีนเข้าประเทศไทยได้ปีละ 10,000 คน ส่วนคนต่างด้าวชาติอื่นเข้าเมืองได้เพียงปีละ 200 คนเท่านั้น เหตุการณ์เช่นนี้ดำเนินอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1947-1948 (พ.ศ. 2490-2491) ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนจีนทั้งที่เข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายและที่ลักลอบเข้ามาในระยะนั้นเป็นจำนวนมากมายหลายหมื่นคนได้ดำเนินอยู่ตลอดปีละมาก ๆ เพิ่งจะมาสิ้นสุดลงเมื่อปี

ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) หลังจากจีนคอมมิวนิสต์ประสบชัยชนะบนผืนแผ่นดินใหญ่ทั้งหมด ทำให้รัฐบาลสาธารณรัฐจีนซึ่งเป็นรัฐบาลที่ประเทศไทยรับรองถอยร่นมาอยู่เกาะไต้หวัน และที่ประเทศไทยได้กำหนดจำนวนโควตาคนเข้าเมืองเฉพาะประเทศที่มีสัมพันธไมตรีปีละ 200 คน (วัลภา บุรุษพัฒน์. 2517 : 17-19)

สรุปได้ว่าชาวจีนได้อพยพเข้ามาในประเทศไทยด้วยสาเหตุต่าง ๆ คือความยากจน ปัญหาความยุ่งยากทางการเมือง การทำมาหากินไม่สะดวกปลอดภัย รวมทั้งประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ และต้องการแรงงานต่างชาติมาทำงานในด้านการเกษตร การคมนาคม การก่อสร้าง และการบริการอื่น ๆ

2.1.2 กลุ่มชาวจีนอพยพ

ยูวตี ต้นสกุลรุ่งเรือง (2551: 40-41) กล่าวว่า มีบันทึกการเข้ามา หลายเล่ม บันทึกว่าชาวจีนอพยพเข้ามาประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่สมัยอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่พูดภาษากวางตุ้ง และฮกเกี้ยน คนสองกลุ่มนี้อพยพเข้ามาเมืองไทยทางเรือจากมณฑลกวางตุ้ง เข้ามาที่อยุธยาและค้าขายกับชาวตะวันตก มีชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ เช่นชาวจีนแต้จิ๋วได้อพยพเข้ามาเช่นกันโดยกระจายไปอยู่ในที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย

เต็งสุ่ยเจิ้ง (อ้างถึงใน ยูวตี ต้นสกุลรุ่งเรือง. 2551: 41) กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง “ชาวจีนแต้จิ๋วในประเทศไทยและภูมิภาคเดียวกัน” ว่ามีคนจีนอพยพ 3 กลุ่มไปตั้งถิ่นฐาน ได้แก่ 1) บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลของอ่าวไทย 2) ในกรุงศรีอยุธยา คือมาอยู่ในเมืองหลวง และ 3) ทางภาคใต้มีศูนย์กลางที่ปัตตานี ในสมัยธนบุรีจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น คนจีนอพยพส่วนใหญ่เป็นคนแต้จิ๋วกับฮกเกี้ยน ได้ลงฐานที่มั่นคงในเมืองหลวง

ชาวจีนอพยพเหล่านี้ได้เข้ามาค้าขายและประกอบอาชีพหลากหลาย ตั้งแต่เป็นกุลีทำงานโยธา ต่อเรือ ทำไร่ทำสวน ทำการค้าทั้งภายในประเทศ และช่วยในการค้ากับต่างประเทศ ต่อมายังเป็นเจ้าภาษีนายอากร ซึ่งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และฐานะของตนได้อย่างรวดเร็ว ชาวจีนที่มาค้าขายและพำนักในเมืองไทยทำให้กรุงเทพฯ และเมืองที่เป็นแหล่งการค้าคึกคัก มีสีสันความแปลกใหม่

ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยส่วนมากมาจากภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศจีน พวกนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำงานหาเลี้ยงชีพและสะสมเงินทองส่งกลับไปให้ครอบครัวที่อยู่ในประเทศจีน เรามักจะได้ยินได้ฟังเรื่องราวของคนจีนมีแต่ “เสื่อผืนหมอนใบ” เดินทางมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ กลายเป็นพ่อค้าที่ร่ำรวยมีชื่อเสียงในสังคมไทยบุคคลเหล่านี้สามารถสร้างฐานะของตัวเองได้อย่างมั่นคงด้วยเงินทุนเริ่มต้นเพียงเล็กน้อยประกอบกับอุปนิสัยของชาวจีนซึ่งเป็นผู้มีความอดทน ขยัน และมีความสามารถในทางการค้า ทำให้ชาวจีนเข้าไปมีบทบาทสำคัญในด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย และเนื่องจากวัตถุประสงค์แรกของชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยไม่ใช่วัตถุประสงค์ทางการเมือง ชาวจีนส่วนมากจึงวางตัวเป็นกลางแม้ว่าจะมีอิทธิพลจากประเทศจีนซึ่ง

หมายถึงจีนคณะชาติและจีนคอมมิวนิสต์ที่พยายามเข้าแทรกแซงเพื่อเข้ามาอิทธิพลเหนือชาวจีนในประเทศไทย ระหว่าง ค.ศ. 1850-1917 (พ.ศ. 2393-2460) สยามก้าวเข้าสู่ตลาดการค้าของโลกสมัยใหม่ความเจริญและความอุดมสมบูรณ์ของสยามได้ดึงดูดให้ผู้คนอพยพออกจากจีนตอนใต้จำนวนมาก (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529 : 33)

ชาวจีนกลุ่ม เมื่อมีชาวจีนกลุ่มภาษาใดจากหมู่บ้านใดอพยพไปอยู่ยังต่างประเทศ หรืออยู่ในมณฑล จังหวัด แขวงใด ของประเทศนั้นจึงมักจะอยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ เช่น กลุ่มภาษาพูดเดียวกัน กลุ่มที่มาจากหมู่บ้านตำบลเดียวกันหรือใกล้เคียงกันแล้วอพยพไปอยู่ในประเทศหรือที่ ๆ เดียวกัน ชาวจีนอพยพแบ่งได้หลายกลุ่มดังที่ แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2539 : 102) โยชิกิว่า โทริฮารุ (2534 : 70) ประพทธิ ศุภรัตน์เมธี (2515:39) ได้อธิบายไว้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่อพยพเข้ามาตั้งแต่ก่อนสมัยอยุธยา ซึ่งมักจะเป็นพวกกลาสีเรือ พ่อค้าพวกโจรสลัด พวกนี้เริ่มเข้ามาอยู่ที่เมืองท่าต่าง ๆ เช่น สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ปัตตานี ชาวจีนเหล่านี้อาจเข้ามาตั้งหลักแหล่งตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังแล้ว

กลุ่มที่ 2 คือพวกที่เข้าไทยในสมัยอยุธยา (พ.ศ.1967-2310) การผลัดเปลี่ยนราชวงศ์ทำให้เกิดการหยุดชะงัก ชาวจีนอพยพช่วงนี้จะเป็นพวกที่ประสบความสำเร็จในทางการค้าที่ศาสตราจารย์ นิธิ เอียวศรีวงศ์ เรียกว่าจีนเก่า

กลุ่มที่ 3 คือพวกที่เข้ามาในสมัยพระเจ้าตากสิน (พ.ศ. 2310-2325) จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2393-2411) ชาวจีนอพยพในช่วงนี้จะเป็นชาวจีนแต่จิวเป็นส่วนใหญ่ เพราะเจ้าตากสินทรงมีเชื้อสายจีนแต่จิว

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่อพยพเข้ามาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงปลายรัชกาล (พ.ศ. 2411-2453)

กลุ่มที่ 5 เป็นช่วงที่กระแสโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงในสมัยรัชกาลที่ 6 จนถึง พ.ศ. 2493 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่รัฐบาลกำหนดให้มีชาวจีนอพยพเข้ามาน้อยที่สุด

ชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งตรงกับปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวจีนอพยพมาจากทางใต้ของจีนมาจากมณฑลฟูเกี้ยนและกวางตุ้งมากที่สุด แบ่งตามภาษาพูดได้เป็น 5 กลุ่ม คือ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529 : 36-41)

1. จีนกวางตุ้ง (Cantonese) ในประเทศไทยชาวกวางตุ้งเรียกตัวเองว่า ว่างฝูเหียน ซึ่ง หมายถึง คนที่ มาจากจังหวัดกวางโจว และ กวางตุ้งเหียน ซึ่งหมายถึงคนที่มาจากจังหวัดกวางตุ้ง

2. จีนฮกเกี้ยน (Fukienese) อาศัยอยู่ในบริเวณมณฑลฟูเกี้ยนทางตอนใต้ของถิ่นที่พูดหมินสำเนียงภาคเหนือและทางภาคตะวันออกของถิ่นที่พูดภาษาแคะ คำว่าฮกเกี้ยนนั้นเป็นเพียงชื่อเรียกภาษาท้องถิ่นตามชื่อของมณฑล กลุ่มภาษาพูดอื่น ๆ เรียกชาวฮกเกี้ยนว่า ฝูเจี้ยนเหียน

3. จีนไหหลำ (Hainanese) อาศัยอยู่บริเวณที่ราบและบริเวณฝั่งทะเลของเกาะไหหลำ ผู้อพยพชาวจีนเริ่มเข้ามาอยู่บนเกาะนี้ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่น ชาวพื้นเมืองเดิมเผ่าต่าง ๆ ถูกขับไล่ให้เข้าไปอยู่ในบริเวณเทือกเขาดอนกลาง ดังนั้นจีนไหหลำจึงไม่ใช่คนพื้นเมืองเดิม กลุ่มผู้ที่พูดภาษาไหหลำต้องเกิดมาจากลูกหลานของชุมชนที่พูดภาษาฮกเกี้ยนบนแผ่นดินใหญ่ นั่นหมายความว่าผู้อพยพรุ่นแรกสุดต้องมาจากมณฑลฟูเจี้ยนตอนใต้ จีนไหหลำมีชื่อเรียกว่า ไทหนานเหียน

4. จีนแคะ (Hakka) จีนแคะแยกกันอยู่เป็นกลุ่มๆ คำว่า “แคะ” ในภาษากวางตุ้งแปลว่า ตระกูลอาศัยตึก ส่วนแต่จิ๋ว ฮกเกี้ยน และไหหลำเรียกพวกจีนแคะว่า “เค่อ” ซึ่งแปลว่า อาศัยตึก ฉะนั้นจึงดูเหมือนว่าที่จีนแคะมีชื่อเรียกเช่นนี้เพราะเป็นพวกล่าสุดที่อพยพเข้ามาอยู่ในบริเวณตอนใต้ของจีนและไม่มีเมืองที่เป็นถิ่นเดิมอย่างเช่นจีนพวกอื่น ๆ

5. จีนแต้จิ๋ว (Teachiu) จีนพวกนี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ตามเมืองต่าง ๆ ของซัวเถาและรอบ ๆ บริเวณปากแม่น้ำฮั่นทางตะวันออกเฉียงเหนือของมณฑลกวางตุ้ง คำว่า “แต้จิ๋ว” ออกเสียงในภาษาท้องถิ่นตามชื่อเรียกอำเภอ ถิ่นที่จีนแต้จิ๋วส่วนมากอาศัยอยู่คือ ฉะโจว คนจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยถึงปัจจุบันนี้เป็นพวกจีนแต้จิ๋วมากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวจีนอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากมณฑลภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตมณฑลฟูเจี้ยนและกวางตุ้งมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 95 ของชาวจีนทั้งหมดในประเทศไทย

สรุปได้ว่าชาวจีนอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมีหลายกลุ่ม และได้อพยพอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานโดยกระจายไปในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และมีบทบาทสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.1.3 การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

1) ก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ชาวจีนพวกแรกที่เข้ามาติดต่อกับชาวไทยสมัยสุโขทัยเป็นพวกพ่อค้าที่เดินทางมาค้าขายในบริเวณอ่าวไทยซึ่งปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า พ่อค้าชาวจีนได้เข้ามาตั้งแหล่งการค้าและทำจุดเรือหลายแห่งในบริเวณอ่าวไทย ก่อนที่ชาวไทยจะเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นปึกแผ่นที่บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาและคาบสมุทรลพบุรีในคริสต์ศตวรรษที่ 13

ในสมัยอยุธยาการติดต่อทางการค้าระหว่างจีนกับไทยมีมากขึ้น ชาวจีนในอยุธยาอาศัยอยู่บริเวณทั้งในและนอกกำแพงเมืองตัวเมืองกรุงศรีอยุธยา มีน้ำล้อมอยู่โดยรอบเรือที่มายังเมืองหลวงจะจอดอยู่ที่ฟากน้ำของชาวจีนทางมุนเมืองด้านตะวันออกเฉียงใต้ที่ปลายถนนตะวันออก-ตะวันตกซึ่งนักเขียนชาวอังกฤษเรียกว่า “แถบเมืองจีน” ถนนสายสำคัญอีกสายหนึ่งทอดไปทางทิศเหนือในใจกลางเมืองจากแถบเมืองจีนไปยังพระบรมมหาราชวัง ถนนสายนี้มีตลาดสาธารณะใหญ่มีร้านของพวก

ช่างฝีมือและของพวกพ่อค้าตั้งอยู่ถนนทั้งสองสายเป็ถนนที่สวยงามที่สุดในเมือง นอกตัวเมืองเป็นที่พำนักของชาวจีนอยู่ตลอดฝั่งคลองและแม่น้ำไปทางทิศใต้และตะวันออก (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529 : 12)

2) สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อเข้าสู่ช่วงต้นราชวงศ์จักรีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ จำนวนชาวจีนในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเป็นช่วงของการก่อสร้างเมืองใหม่รวมถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนส่วนมากได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามหัวเมืองชายทะเลของอ่าวไทยตั้งแต่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราดทางฝั่งตะวันออกเฉียงใต้เรื่อยลงมาจนถึงไทรบุรีในภาคใต้ ส่วนภาคกลางหลักแหล่งของชาวจีนอยู่ตามลำน้ำบางปะกงเรื่อยมาจนถึงปราจีนบุรีรวมทั้งตามลำน้ำเจ้าพระยา ทำเงินไปจนถึงปากน้ำโพ และตามลำน้ำแม่กลองไปจนถึงกาญจนบุรี ภายในอาณาบริเวณที่เป็นหลักแหล่งของชาวจีนโพ้นทะเลนั้น กรุงเทพฯเป็นศูนย์กลางสำคัญของชุมชนชาวจีน ตลอดช่วง ค.ศ. 1800-1850 (พ.ศ. 2343-2393) อาจเป็นไปได้ว่าชาวจีนมีจำนวนมากว่าครึ่งหนึ่งของประชากรในเมืองหลวง ซึ่งผู้สังเกตการณ์ชาวต่างประเทศเกือบจะเห็นพ้องกันเกี่ยวกับจำนวนประชากรในกรุงเทพฯ

การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนได้ขยายตัวออกไปจากเมืองหลวงเมื่อ ค.ศ. 1800-1810 (พ.ศ. 2343 - 2353) พวกเกษตรกรชาวแต้จิ๋วเริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแถบชนบทลึกไปจากเมืองท่าชายทะเลและเมืองตามริมแม่น้ำ เมื่อการทำไร่ไถ่ พริกไทยและยาสูบนิยมแพร่หลายออกไป ประชากรชาวแต้จิ๋วในชนบทเพิ่มขึ้น แต่การตั้งถิ่นฐานนี้ก็นับว่าอยู่ในเขตจำกัดมากในแถบรอบ ๆ บริเวณที่ตั้งถิ่นฐานของพ่อค้าชาวจีนรุ่นแรก ๆ การพัฒนาชนบทซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด ได้แก่ ในแถบจันทบุรี บางปะกง แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง แม่น้ำท่าจีน และแม่กลอง

ในระยะครึ่งหลังของคริสต์ที่ 19 มีหัวเมืองต่าง ๆ มากขึ้น เศรษฐกิจได้ขยายตัวไปสู่ชนบทหัวเมืองเล็กๆ เจริญขึ้นกลายเป็นศูนย์กลางการค้า เป็นที่ดึงดูดใจบรรดาพ่อค้าจากกรุงเทพฯ เป็นอันมาก เมื่อทางรถไฟไปยังจังหวัดต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อย การเคลื่อนย้ายครั้งใหญ่ของเงินแต้จิ๋วและเงินแคะไปยังเมืองต่าง ๆ ที่เป็นศูนย์กลางการค้าก็เริ่มขึ้น เช่น ที่สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร โคราช เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวจีนไหลล้ากลับไม่ค่อยอพยพเข้าไปอยู่ตามเมืองที่มีทางรถไฟเปิดใหม่ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2529 : 87-89)

2.2 วิถีชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีหลากหลายวิถีชีวิตของตัวเอง เช่น ครอบครัวของชาวจีนอพยพในประเทศไทย วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย บทบาทของชาวจีนอพยพที่มีต่อสังคมไทยการสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทย ดังต่อไปนี้

2.2.1 ครอบครัวยุคใหม่ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

โครงสร้างของครอบครัวยุคใหม่ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนอยู่ไม่น้อย จึงเกิดบุคลิกภาพของจีนตามแบบวัฒนธรรมดั้งเดิม ต่อมาจึงได้ผสมกลมกลืนแบบไทย ดังในวัฒนธรรมบางอย่างก็กลืนกลายเป็นไทยไปมากลักษณะโครงสร้างของครอบครัวยุคใหม่ของชาวจีน ยกย่องให้บุรุษเป็นใหญ่กว่าสตรี มาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวโดยการแยกออกกมาอยู่ต่างหาก

ในปัจจุบันคนไทยเชื้อสายจีนนิยมเลือกคู่เองมากกว่าการให้ผู้ใหญ่เลือกให้หรือที่เรียกว่า “คลุมถุงชน” (รัชกรณ นภาพรพัฒน์. 2534 : 68-69) ในด้านการศึกษา ชาวไทยเชื้อสายจีนได้รับการศึกษาสูงกว่าแต่ก่อนมาก แต่ไม่ได้รับการศึกษาด้านภาษาจีนซึ่งมีโรงเรียนอยู่น้อย ในด้านสถานภาพของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน มีบทบาทสูงขึ้นกว่าเดิม ในด้านความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนาของคนไทยเชื้อสายจีนสมัยก่อนนี้ ให้ความสำคัญมากแต่ในปัจจุบันความเชื่อเหล่านี้ลดน้อยลงและบางประเพณีก็ยกเลิกไป ในด้านเครือญาติ เครือญาติฝ่ายบิดามีบทบาทต่อครอบครัวเป็นอย่างมาก ในขณะที่เครือญาติกับเครือญาติจะสามัคคีกันเพื่อสร้างชื่อเสียง แต่ถ้าเครือญาติฝ่ายชาย เครือญาติของคนไทยเชื้อสายจีนความสัมพันธ์อันดีต่อกันจึงเกิดเป็นสมาคมจีนต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนนั้น มีความผูกพันในเชื้อชาติ และวิถีประชาแบบจีน จึงยังคงมีลักษณะแบบจีนอยู่ แต่ในรุ่นหลัง ๆ ก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงไปมากเห็นการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่การใช้ภาษาไทย สถานภาพของสตรีไทยเชื้อสายจีน ความเชื่อและพิธีกรรมทางศาสนาตลอดจนเครือญาติ ซึ่งกลายเป็นโครงสร้างของครอบครัวยุคใหม่ของชาวจีนรุ่นใหม่ ที่มีความเป็นจีนปนไทยอันแฝงไว้ซึ่งลักษณะดั้งเดิม รวดเร็วและประหยัด ซึ่งเหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ทุกขณะ ทำให้โลกทัศน์ของคนไทยเชื้อสายจีนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และพร้อมที่จะรับภาวะการณ์ใหม่ ๆ ในสังคมไทย

2.2.2 วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนเป็นประเด็นที่น่าสนใจในสังคมไทย ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดวัฒนธรรมเก่าแก่ที่บรรพบุรุษสืบทอดไว้อย่างเข้มงวด วัฒนธรรมทั้งสองประเทศต่างมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและผสมผสานกันจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดวัฒนธรรมจีนต่าง ๆ ได้อย่างกลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนไทย เชื้อสายจีนจนกลายเป็นวิถีชีวิตส่วนหนึ่งในสังคมไทยด้วย

คนจีนเป็นชนชาติที่ถูกปลูกฝังให้ยึดมั่นในความเชื่อต่าง ๆ และปฏิบัติอย่างเข้มงวดอยู่เสมอ เช่น ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า เชื่อกันว่าเทพเจ้าจะคุ้มครองไม่ให้วิญญูณอื่น ๆ มากล้ำกลาย (หยกแดง. 2532 : 32-36) ความเชื่อเรื่องคนตาย (หยกแดง. 2532 : 12-13) เชื่อกันว่าการเซ่นไหว้เป็นการแสดง

ความเคารพนับถือคนตายเพื่อทำให้ผู้วายชนม์เกิดความพึงพอใจ และไม่กลับมารังควานผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ความเชื่อเรื่องกระดาศงเด็ก (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2554 : 51) เป็นเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่คนตายใช้สอยเหมือนครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ แสดงความกตัญญูอย่างยิ่ง ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ย (ศรีมหาโพธิ์. ม.ป.ป. : 49) ฮวงจุ้ยมีความสำคัญแก่คนตายและลูกหลาน ตระกูลครอบครัวใดประสบความสำเร็จก็ยิ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นผลมาจาก ฮวงจุ้ยที่ดี จึงทำให้คนจีนเชื่อกันว่าสถานที่ดีย่อมหมายถึงความมีโชคดีความเจริญรุ่งเรืองของวงศ์ตระกูล ในด้านพิธีกรรม คนจีนจัดพิธีกรรมเพื่อแสดงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์และให้ความสำคัญกับเทศกาลต่าง ๆ เมื่อจัดพิธีกรรม คนจีนต้องจัดรูปเทียนกราบไหว้บรรพบุรุษก่อน เพื่อให้บรรพบุรุษได้รับทราบและคุ้มครองลูกหลาน พิธีกรรมจึงปรากฏในความเชื่อและเทศกาลต่าง ๆ จึงทำให้ความเชื่อและเทศกาลจากนามธรรมกลายเป็นรูปธรรม เช่น พิธีแต่งงาน พิธีแฮยิด พิธีงตึก เป็นต้น(ศรีมหาโพธิ์.ม.ป.ป. : 13-16)

สรุปว่าวิถีชีวิตของคนจีนมีความผูกพันในเชื้อชาติ และวิถีประชาแบบจีน จึงยังคงมีลักษณะแบบจีนในประเทศจีน โดยมีลักษณะเด่นชัดเจน ดังเช่น ลักษณะครอบครัว เครือญาติ ความเชื่อและพิธีกรรม ไม่ว่าจะจากเดินทางไปประเทศใด ก็ได้เอาวัฒนธรรมของตนมาเผยแพร่ จนวัฒนธรรมจีนดำรงอยู่ในสังคมไทยอย่างมีคุณค่าและสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของทั้งคนไทยและคนจีนได้เป็นอย่างดี

2.2.3 บทบาทของชาวจีนอพยพที่มีต่อสังคมไทย

คนจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการครองชีพของตนและครอบครัว บรรดาคนจีนในสังคมไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความสามัคคีและช่วยเหลือกัน จึงทำให้บรรดาคนจีนเหล่านี้มีบทบาทต่อประเทศไทยในทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

1) บทบาทด้านการเมือง

ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อการหาเลี้ยงชีพสำหรับตนเองและครอบครัว บทบาทของชาวจีนจึงจำกัดอยู่เฉพาะในด้านเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ในเวลานั้นประเทศจีนยังปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ปกครองจีนยังไม่เห็นความสำคัญของชาวจีนโพ้นทะเลมากนัก นอกจากนี้รัฐบาลจีนในสมัยนั้นยังมีท่าทีไม่เป็นมิตรต่อชาวจีนอพยพไปอยู่ประเทศอื่นโดยเห็นว่าผู้ที่อพยพไปทำมาหากินนอกประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับประเทศบ้านเกิดของตน (ขจิตถัย บุรุษพัฒน์. 2517 : 37) กล่าวได้ว่า นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จนถึงรัชกาลที่ 5 คนจีนยังไม่ได้เข้ามามีบทบาทด้านการเมือง ซึ่งมีสาเหตุ 3 ประการ คือ ประการแรกในสมัยนั้นกลุ่มคนจีนมีขนาดเล็กและคนจีนส่วนใหญ่ที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทยเป็นผู้ที่มีฐานะยากจนเมื่อมาถึงประเทศไทยจึงมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพที่ตนถนัดเพื่อสร้างฐานะความเป็นอยู่ของตน จึงทำให้คนจีนใช้ชีวิตสงบไม่วุ่นวายกับการเมืองไทย ประการที่สอง โดยทั่วไปแล้วคนจีนในประเทศไทยมีความเป็นอิสระที่จะดำเนินธุรกิจการค้าโดยไม่ได้รับการบีบคั้นใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะรวมกลุ่มกันทางการเมือง ประการที่สาม คือภาวะการเมืองของไทยในสมัยนั้นมีความไม่

แน่นอนอยู่ตลอดเวลา และนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การเมืองของประเทศไทยวนวายเป็นทอด จึงทำให้กลุ่มคนจีนไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองไทย

2) บทบาทด้านเศรษฐกิจ

ขจิตภัย บุรุษพัฒน์ (2517 : 34-37) กล่าวว่า คนจีนมีบทบาทในทางด้านเศรษฐกิจไทย เพราะรัฐบาลไทยเปิดโอกาสให้คนจีนได้ทำการค้าขายเป็นอาชีพ สาเหตุสำคัญของคนจีนที่ดำเนินธุรกิจการค้าประสบความสำเร็จคือ ลักษณะนิสัยของคนจีนที่มีความขยันขันแข็ง อดทน มัธยัสถ์ เฉลียวฉลาดในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ตลอดจนสามัคคีกัน และโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยช่วยให้คนจีนได้เข้ามาครอบงำเศรษฐกิจ และได้สร้างรากฐานในสังคมไทยจนมีชีวิตที่มั่นคง ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจีนแต่อย่างไรก็ตามสัมปทานตัดไม้จากป่าและการส่งออกไม้สักด้านโรงสีข้าว ชาวยุโรปได้ริเริ่มไว้ใน ค.ศ. 1914 (พ.ศ. 2457) โรงสีข้าวที่เป็นของชาวยุโรปต้องปิดตัวเองหรือขายต่อให้ชาวจีน ชาวจีนได้เป็นเจ้าของโรงสีขนาดใหญ่เกือบทั้งหมด และที่สำคัญคือ ชาวจีนยังได้ขยายกิจการโดยตั้งโรงสีขนาดเล็กขึ้นตามหัวเมืองต่าง ๆ อีกด้วย ประมาณว่าร้อยละ 80 ของโรงสีตามหัวเมืองเป็นของชาวจีน

ด้านไม้สักในปี ค.ศ. 1924 (พ.ศ. 2467) โรงเลื่อยขนาดใหญ่และทันสมัยในกรุงเทพฯ จำนวน 9 โรง เป็นของชาวยุโรป 7 โรง อีก 2 โรงเป็นของชาวจีนส่วนกิจการโรงเลื่อยขนาดเล็ก ในกรุงเทพฯ และจังหวัดต่าง ๆ เป็นของชาวจีนส่วนมาก แรงงานในโรงเลื่อยยังเป็นของชาวยุโรป

ด้านเหมืองแร่ ชาวยุโรปยังคงครอบครองการผลิตและตลาดอยู่ ชาวจีนไม่สามารถแข่งขันกับชาวยุโรปที่ใช้เทคนิคการผลิตทันสมัยใหม่โดยการตั้งเครื่องจักรในการขุดเจาะ ทำให้สามารถผลิตได้มากกว่า กิจการของชาวจีนเป็นกิจการขนาดเล็ก โดยใช้แรงงานในการขุดตีบุก อยากรู้ก็ตามแรงงานในเหมืองแร่ยังคงเป็นแรงงานของชาวจีน

ด้านยางพารา ชาวจีนเป็นทั้งผู้ปลูก ผู้ผลิตและจำหน่ายยาง แม้ว่าขนาดของสวนอย่างที่ชาวจีนเป็นเจ้าของกิจการมีขนาดเล็ก แต่เมื่อพิจารณาารวมกันแล้วผลผลิตจากยางในช่วงปี ค.ศ. 1935-1939 (พ.ศ. 2478-2482) ยางพารามีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 12.9 ของมูลค่าสินค้าออกของไทยทั้งหมด

จะเห็นได้ว่าชาวจีนยังคงมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจไทย แม้ว่าจะไม่เป็นเจ้าของกิจการ แต่ก็เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการค้า เช่น เป็นกรรมกร เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า เป็นผู้ขนส่งสินค้า นอกจากนี้ตามหัวเมืองต่างจังหวัด ชาวจีนได้ตั้งร้านค้าย่อยขึ้นรวมทั้งเป็นคนกลางในการรับซื้อสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว ของป่า และสินค้าพื้นเมืองอื่น ๆ กลับไปขายให้พ่อค้าจีนในเมืองอีกต่อหนึ่ง ผลก็คือสายสัมพันธ์ทางการค้าของชาวจีนครอบคลุมไปทั่วประเทศ เมื่อการเปลี่ยนแปลงในเศรษฐกิจหมู่บ้านมีมากพอที่จะเป็นช่องทางให้กำไรได้ ชาวจีนก็ได้เข้าไปตั้งร้านค้าด้วย (ปริชาคุวินทร์พันธุ์. 2531 : 196-197)

ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.1938 (พ.ศ. 2481) จอมพล ป. พิบูลสงครามได้รับแต่งตั้งเป็น นายกรัฐมนตรีของไทย รัฐบาลชุดนี้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบไทยนิยมและยึดมั่นในนโยบายจำกัด ขอบเขตในการเกี่ยวข้องกับระหว่างรัฐบาลกับชาวจีน ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1938 (พ.ศ. 2481) รัฐบาลเริ่มต้นด้วยการจัดตั้งบริษัทชาวไทยโดยซื้อกิจการโรงสีของชาวจีนหลายแห่งในกรุงเทพฯ และรัฐ เป็นหุ้นส่วนถึง 51 เปอร์เซ็นต์ มีการจัดตั้งสหกรณ์ค้าข้าวรับซื้อข้าวจากชาวนาโดยตรงอันเป็นการ แก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางชาวจีน

แผนการไทยนิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพล ป. ดำเนินมาอย่างรุนแรงในระยะสิบ สองเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1938 (พ.ศ. 2481) รัฐบาลได้ผ่านกฎหมายหลายฉบับเพื่อ ลดอำนาจทางเศรษฐกิจของคนจีนและเปิดโอกาสให้คนไทยได้เข้ามาแทนที่มากขึ้น ในปัจจุบันกลุ่ม ธุรกิจขนาดใหญ่ได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างเปิดเผยไม่ว่าในการสนับสนุนฐานะทางการเมือง ของพรรคการเมืองหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง นักธุรกิจเหล่านี้สามารถสร้างอิทธิพล ทางการเมืองจากฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองได้มากขึ้น

3) บทบาทด้านสังคม

ชุมชนจีนในอดีตมักรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือในหมู่ชาวจีนด้วยกัน การรวมกลุ่มช่วยเหลือกันนี้ ทำให้เกิดเป็นสมาคมจีนขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อสอนภาษาจีนให้แก่ลูกหลานจีนที่ เกิดในประเทศไทย ในขณะที่การเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเทศจีนและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ชาวจีนในไทยที่ถูกเสนอผ่านหนังสือพิมพ์จีน และที่สำคัญกว่าสิ่งใดคือการสืบทอดวัฒนธรรมของชาวจีน ได้ถูกถ่ายทอดผ่านสมาชิกในชุมชนทั้งสิ้น

ขจิตภัย บุรุษพัฒน์ (2517 : 37-40) กล่าวว่า คนจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่สำคัญในประเทศไทย มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตทางด้านสังคมของคนไทยอยู่มาก คนจีนในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังรักษา วัฒนธรรมและขนบประเพณีจีนดั้งเดิมไว้ได้ สมาคมของคนจีนในประเทศจัดได้เป็น 3 ลักษณะคือใช้ ชื่อสกุลเดียวกัน ผู้ที่พูดภาษาจีนเดียวกันและสมาคมเพื่อการกุศล นอกจากสมาคมจีนจะเข้ามามี บทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนจีนในประเทศไทยแล้ว หนังสือพิมพ์จีนก็เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องไม่ น้อยซึ่งมีหนังสือพิมพ์จีนจากต่างประเทศส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยอีกด้วย ส่วนใหญ่จาก ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ และยังมี การจัดตั้งโรงเรียนจีน ซึ่งทำให้ภาษาจีนเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ของคนจีนด้วย

4) วิธีการสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทย

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (15 กันยายน 2556 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า วิธีการสืบทอดวัฒนธรรม จีนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมาสู่ประเทศไทยของกลุ่มชาวจีนอพยพใช้วิธีการบอกเล่า วิธีการเขียน วิธีการปฏิบัติ วิธีการเล่าเป็นนิทาน วิธีการอบรมสั่งสอน เป็นต้น

วิธีการบอกเล่า คนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดวัฒนธรรมจีนด้วยการบอกเล่า ตัวอย่างเช่นมีประเพณีในเทศกาลประเพณีหนึ่ง เรียก ตังโวย หรือเทศกาลกินขนมบัวลอย ที่ผู้ใหญ่ในบ้านจะเล่าประวัติบรรพบุรุษในตระกูลของตนให้ลูกหลานฟัง ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวัฒนธรรมจีนด้านต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ก็ถือการปฏิบัติพิธีกรรมทั้งวงจรชีวิตและเทศกาลให้ลูกหลานเห็นและมีส่วนร่วม

วิธีการเขียน คนไทยเชื้อสายจีนนิยมเขียนบันทึกความรู้โดยใช้ตัวอักษรจีน จากนั้นก็สอนภาษาจีนให้ลูกหลานที่เกิดในเมืองไทย การสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากบรรพบุรุษชาวจีนจึงได้รับการสืบทอดจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมาสู่ประเทศไทยโดยใช้วิธีการเขียน เช่น การบันทึกลำดับชั้นของการสืบทอดตระกูล การบันทึกเรื่องความหมายของแซ่ที่คนจีนใช้ การบันทึกเรื่องการเขียนสืบบนภาษา การบันทึกตักตัก การแสดงจิว ฯลฯ สิ่งที่ชาวจีนอพยพบันทึกไว้นั้นแสดงให้เห็นว่า จีนเป็นชาติที่มีอารยธรรมเก่าแก่และซับซ้อน เช่น ชื่อของชาวจีนนั้นตัวอักษร 3 ตัวของชาวจีนแต่ละคนก็บ่งบอคนัยอย่างน่าสนใจ ชื่อของคนจีนในพยางค์ที่สอง อันหมายถึงรุ่นนี้จะมียกปราชญ์ ทั้งหมดนี้ก็มีบันทึกตอนที่ชาวจีนอพยพเข้ามาประเทศไทย บางคนก็ได้บันทึกไว้ด้วย ตัวอย่าง

ลำดับชั้นในสาแหรกประจำตระกูล “แซ่สิ่ง” หรือแซ่เฮง			
ชั้นที่ 21	ชั้นที่ 22	ชั้นที่ 23	ชั้นที่ 24
เทียน	เป่า	ตั้ง	กู่
สวรรค์หรือฟ้า	คุ้มครองรักษา	แน่นอน	ธัญญาหาร
เทียน เป่า ตั้ง กู่ = สวรรค์คุ้มครองให้มีธัญญาหารที่แน่นอน			

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนจีนจะสืบทอดความรู้และวัฒนธรรมด้วยการบันทึกข้อมูลโดยตัวอักษร และสืบทอดกันต่อ ๆ มาเพื่อไม่ให้สูญเสียหาย และนำวิธีนี้เข้าสู่ประเทศไทย

วิธีการปฏิบัติ เมื่อชาวจีนเข้ามาประเทศไทย ได้เอาเทคนิคต่าง ๆ มาด้วย เช่น เทคนิคการทำขนม การทำอาหาร คนไทยก็ปฏิบัติทำตามด้วย เช่น แพทย์จีน กลุ่มชาวจีนและได้นำเทคโนโลยีการใช้กระดูกเข้ามาสู่สังคมไทย ทำให้คนไทยทอผ้าได้รวดเร็วขึ้น แต่ก็ทำให้พอยู่ออกินหรือการทอผ้าใช้กันเองชุมชนของคนไทยค่อย ๆ เสื่อมสลายลง

วิธีการเล่าเป็นนิทาน การเล่าเป็นนิทานนอกจากเป็นวิธีที่ดีสำหรับผู้รับสารได้จำเรื่องนั้นแล้วยังสามารถให้ผู้ฟังได้รับความรู้ด้วย ทำให้วัฒนธรรมเหล่านี้สืบทอดต่อ ๆ กันมา เช่น เล่านิทานในระหว่างการกินข้าวเย็นร่วมกัน เล่านิทานเกี่ยวกับเทศกาลไหว้พระจันทร์ที่เกิดขึ้นในประเทศจีน การเล่านิทานจึงเป็นวิธีการสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมาสู่ประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

วิธีการอบรมสั่งสอน ชาวจีนอพยพได้รับการสั่งสอนจากบรรพบุรุษชาวจีนด้านคุณธรรมที่สำคัญสำหรับชีวิต คือ ความกตัญญูและความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคำสั่งสอนและการที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว

ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของลูกหลานด้วย ความซื่อสัตย์สอดคล้องกับอุปนิสัยชอบค้าขายของชาวจีน เพราะหากทำการค้าจากเสียซึ่งความซื่อสัตย์ การซื้อขายก็ต้องใช้เงินสดเสมอแต่หากทำการค้าซื่อสัตย์ต่อกันจนเกิดความไว้วางใจสวนกัตถุญ ให้ลูกหลานต้องกัตถุญบรรพชน ผู้น้อยต้องกัตถุญผู้ใหญ่ ศิษย์ต้องกัตถุญครูอาจารย์ แม้ผู้ใดทำคุณให้ก็ต้องหาทางตอบแทนบุญคุณทุกครั้งที่มีโอกาสกัตถุญสู่สะท้อน ทั้งจากพิธีกรรมและวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันและเป็นผลต่อเนื่องดังลูกโซ่จากรุ่นไปสู่รุ่น

สรุปได้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมจีนเข้ามาสู่ประเทศไทย วัฒนธรรมจีนที่ได้เข้ามาสู่ประเทศไทยนั้นบางส่วนของที่ได้รับความไว้วางใจในสังคมไทยแบบรูปแบบที่เดิม บางส่วนก็ผสมผสานวัฒนธรรมไทยมาด้วยพัฒนาการ

2.3 เอกสารที่เกี่ยวกับสารคดี

2.3.1 ความหมายและลักษณะของสารคดี

สารคดีเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมและมีลักษณะต่างกับนวนิยาย ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับสารคดีคือ ความหมาย ลักษณะเนื้อหาสารคดี จุดมุ่งหมาย และประเภทของสารคดี นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบหลากหลายเกี่ยวกับสารคดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความหมายของสารคดี

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป (2523 : 73) กล่าวว่าสารคดีเป็นร้อยแก้วประเภทหนึ่งซึ่งเรื่องที่เขียนขึ้นนั้นมีความจริงมากกว่าจินตนาการ เพื่อไม่ให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายในเรื่องที่อ่าน ผู้เขียนจึงพยายามหาวิธีเขียนอันจะทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินไปด้วย ฉะนั้นการเขียนสารคดีจึงมีหลายแบบหลายประเภทแต่ก็ยังคงรักษาลักษณะเฉพาะของสารคดีไว้ครบถ้วน

อุดม รุ่งเรืองศรี (2522 : 12-14) กล่าวว่าสารคดีเป็นวรรณกรรมที่ไม่ใช่เรื่องสมมุติ แต่เป็นเรื่องมุ่งให้ความรู้ ความคิด ความจริง ความกระฉ่างแจ้วและเหตุผลเป็นสำคัญ โดยจะตอบปัญหาว่าใครจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไรโดยครบถ้วน งานเขียนประเภทนี้ต้องอาศัยวรรณศิลป์ในเชิงอธิบาย วิเคราะห์หรือสั่งสอน เพื่อความน่าสนใจในแง่ของภาษา ด้วยปัจจุบันนี้งานเขียนทางด้านสารคดีได้รับความนิยมนับเป็นอย่างมาก

รุ่งฤดี แผลงศร (2548 : 1) กล่าวว่างานเขียนที่นักเขียนต้องการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นจริงมุ่งเน้นให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่เป็ความรู้ หรือเป็นข้อเท็จจริงในเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้เวลาไม่นานนัก งานเขียนประเภทนี้จึงเป็งานเขียนที่มีเนื้อหาตรงข้ามกับงานเขียนประเภทบันเทิงคดี แต่เป็งานเขียนสารคดีเพื่อให้ความสนุกสนานน่าอ่าน นักเขียนต้องใช้ศิลปะการใช้ภาษาที่ให้เกิดรสคำ รสความ และเกิดภาพในจินตนาการได้ตามข้อความที่ผู้เขียนต้องการสื่อ อันทำให้งานเขียนสารคดีนั้นเป็งานเขียนที่น่าสนใจต่อผู้อ่านได้อย่างต่อเนื่อง

ถวัลย์ มาศจรัส (2545 : 244) กล่าวว่างานเขียนสารคดียึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริงนำมาเขียน เพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความจริง ทรรศนะ และความคิดเห็นเป็นหลักด้วยการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอ ผสมผสานในการถ่ายทอดต่อความสนใจใฝ่รู้ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา

สรุปได้ว่า สารคดี หมายถึง งานเขียนที่นำเสนอสาระความรู้และความคิดเป็นเป้าหมายหลักในการเขียน ขณะเดียวกันผู้เขียนต้องถ่ายทอดความรู้ด้วยการใช้ภาษาที่ดี ใช้ความสามารถในเชิงวรรณศิลป์เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินบันเทิงใจควบคู่ไปด้วย

2) เนื้อหาสารคดี

ชลอ รอดลอย (2544 : 37-38) กล่าวว่างานเขียนสารคดีเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด ไม่นำตัวละครที่แต่งขึ้นและคิดสร้างขึ้นมาเขียนเป็นสารคดี เนื้อหาที่ผู้เขียนนำมาเขียนเป็นสารคดีมุ่งทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้สาระจริง ๆ จึงทำให้เนื้อหาที่นำมาเขียนเป็นสารคดีมีจำนวนมากและสามารถจำแนกประเภทละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) เรื่องทั่วไป เช่น การท่องเที่ยว การกีฬา งานอดิเรก อุบัติเหตุ การจราจร สงคราม ฯลฯ
- 2) เรื่องปรัชญา เช่น ความคิดใหม่ คติธรรม ฯลฯ
- 3) ศาสนา เช่น ศील สมาธิ ปัญญา แนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับศาสนา ฯลฯ
- 4) สังคมศาสตร์ เช่น รัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ
- 5) ภาษาศาสตร์ เช่น ภาษาหรือนิรุกติศาสตร์ วรรณคดี ฯลฯ
- 6) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น แพทย์ศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ กลศาสตร์ อาหารและโภชนาการ ฯลฯ
- 7) เกษตรศาสตร์ เช่น ประมง ป่าไม้ เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ขยายพันธุ์ ฯลฯ
- 8) อาชีววิทยา เช่น การสืบสวนสอบสวนคดี การพิสูจน์หลักฐาน อาชญากรรม ฯลฯ
- 9) ศิลปะ เช่น ประติมากรรม สถาปัตยกรรม นาฏกรรม สังคีต วิจารณ์ศิลป์ ภาพยนตร์ ละคร ฯลฯ

สรุปได้ว่า เนื้อหาที่นำมาเขียนเป็นสารคดีเป็นความรู้เรื่องจริง ข้อเท็จจริงทั้งหมดและครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ จึงให้สารคดีมีเนื้อหาที่กว้างใหญ่และมีหลากหลายประเภท โดยเนื้อหาที่ผู้เขียนได้ค้นคว้ามาโดยการอ่าน ฟัง สังเกต สัมภาษณ์ บันทึก ถ่ายทอด หรือมาจากประสบการณ์

3) ประเภทของสารคดี

ชลอ รอดลอย (2544: 56-57) กล่าวว่า สารคดีที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีความหลากหลายทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างมาก ทั้งยังแบ่งย่อยออกไปตามกลุ่มของนิตยสารหรือวารสารแนวต่าง ๆ เช่น นิตยสารแนวผู้หญิง แนวท่องเที่ยวผจญภัย แนววิเคราะห์การเมือง ฯลฯ จากการสำรวจสารคดีที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ปัจจุบันพบว่า มีเนื้อหาโดยรวมเกี่ยวกับโลก มนุษย์

ธรรมชาติ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งหากจัดประเภทย่อย ๆ ของสารคดีที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ อาจจำแนกได้ดังนี้

1. สารคดีรายงานเหตุการณ์
2. สารคดีชีวิตบุคคล
3. สารคดีเด็ก
4. สารคดีท่องเที่ยว
5. สารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. สารคดีวิถีชีวิต
7. สารคดีเกี่ยวกับสตรี
8. สารคดีรายงานพิเศษ
9. สารคดีเชิงวิจารณ์

จากการแบ่งสารคดีเป็นประเภทต่าง ๆ ของนักวิชาการมีหลายเภท ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อสะดวกแก่การศึกษาและฝึกปฏิบัติในการเขียนให้ได้ผลดี

2.3.2 สารคดีชีวประวัติ

ชะลอ รอดลอย (2551 : 99-100) กล่าวว่าสารคดีชีวประวัติเป็นวรรณคดีสาขาหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่าการเขียนชีวประวัตินั้นเป็นศิลปะ ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ชีวประวัติเรื่องที่ประสบความสำเร็จนั้นเป็นผลงานที่ผู้เขียนพร้อมที่จะให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านโดยใช้ศิลปางวรรณคดี ส่วนเรื่องที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว นั้นได้แก่ผลงานที่ไม่ให้ความเพลิดเพลินดังกล่าวแก่ผู้อ่าน จึงจำเป็นต้องยืนยันข้อเท็จจริงพื้นฐานนี้เสียก่อนเพราะยุคปัจจุบันนี้ เป็นยุคที่คอยแต่จะยกยกการแสดงผล หรือการทำที่คลุมเครือเท่านั้นและยังแสดงความปรารถนาที่จะอ้างว่า ชีวประวัติเป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่ง หรือเป็นจิตวิทยาที่ผิดประเภทสาขาหนึ่ง ในขณะที่พลังแห่งการสร้างสรรค์มีน้อย การที่วิชาประเภทศิลปะสาขาหนึ่งถูกเปลี่ยนฐานะให้เป็นวิทยาศาสตร์นั้น เป็นความเข้าใจผิดของบุคคลที่มีความรู้มาก และมีเครื่องมือแต่ขาดพลังแห่งการสร้างสรรค์

ชีวประวัติของไทยในสมัยปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่เป็นประวัติของบุคคลสำคัญ คนที่มีชื่อเสียง หรือคนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในการเขียนชีวประวัติ ผู้เขียนจะต้องศึกษาประวัติของเจ้าของประวัติ รวมทั้งผลงานหรือความสำเร็จที่ทำให้เขามีชื่อเสียงโดยละเอียด นอกจากนี้ควรเสนอประวัติในแง่มุมที่น่าสนใจเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านให้มากที่สุด นอกจากนี้ผู้เขียนยังต้องใช้ศิลปะในการเขียนที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสนใจ เช่น สร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านรู้สึก ว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นสถานการณ์ที่ตนเองมีส่วนร่วมอยู่ด้วย เป็นต้น

1. แนวคิดทั่วไป

สารคดีชีวประวัติเป็นงานเขียนสารคดีที่ผู้แต่งเขียนถึงเรื่องราวในชีวิตของผู้อื่นเพื่อเล่าถึงประวัติความเป็นมา หลักการหรืออุดมคติที่ใช้ในการดำรงชีวิต ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้น

ในการพิจารณาว่า สารคดีชีวประวัติมีลักษณะและรูปแบบอย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาถึงงานเขียนที่ไม่ใช่ชีวประวัติเสียก่อน ชีวประวัติไม่ใช่ตำราวิชาปรัชญา ไม่ใช่หนังสือที่เขียนเพื่อโต้เถียงเรื่องศาสนธรรมและไม่ใช่แม้กระทั่งส่วนของหนังสือพงศาวดารของมนุษย์ร่วมยุคเดียวกัน

ในสมัยโบราณ ชีวประวัติส่วนใหญ่เขียนขึ้นเพื่อสอนศีลธรรม หรือเพื่ออธิบายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เรื่องเหล่านั้นไม่ค่อยถูกต้องตามความเป็นจริงนัก แต่ก็มีหลายเรื่องที่น่าสนใจและชวนอ่าน

2. ลักษณะที่ดี

- 1) เป็นชีวประวัติของบุคคลจริง ๆ ที่น่าสนใจศึกษา
- 2) สามารถแสดงเรื่องราวของบุคคลว่าเป็นใคร มีประวัติความเป็นมา มีหลักการ มีอุดมคติในการดำรงชีวิต ความสำเร็จและความล้มเหลวอย่างไร สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างหรือบทเรียนแก่ชีวิตได้เป็นอย่างดี
- 3) มีศิลปะในการแต่งที่ดี น่าอ่าน เข้าใจง่าย และสร้างความสนใจของผู้อ่านอยู่ตลอดเวลา
- 4) ผู้แต่งต้องมีคุณธรรม ไม่สรรเสริญให้คุณ หรือใส่ร้ายป้ายสี อันจะก่อให้เกิดผลเสียจนความเป็นจริง
- 5) การเขียนชีวประวัติควรแสดงหลักการหรือแนวความคิดที่ตนยึดถือ แต่ไม่เป็นไปในการทำนองสั่งสอนผู้อ่าน

นอกจากนั้นผู้เขียนสารคดีชีวประวัติย่อมอาศัยอุปมาอุปไมยในการเขียนเพื่อให้คนอ่านสนใจและเพื่อเน้นเรื่องที่เขียน ฉะนั้นนักเขียนจึงต้องใช้รูปแบบอธิบายรายละเอียด โดยการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมด้วยการจัดรูปการเขียนเสียใหม่ โดยคำนึงถึงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (1) รูปแบบ การเขียนชีวประวัติของบุคคล คือ การเขียนโดยวิธีเลือกเน้นส่วนของชีวิตที่เป็นประโยชน์แก่การวินิจฉัยว่าบุคคลนั้น “เป็นคนอย่างไร” ไม่ใช่เพียงแต่เล่าว่าเขาเป็นใคร ใช้ศิลปะในการเล่าและการงดเว้นส่วนที่ควรเว้น
- (2) ระดับภาษา การเขียนชีวประวัติควรใช้ภาษามาตรฐาน หรือภาษาที่เรียบง่าย
- (3) เนื้อหา ควรเป็นประวัติบุคคลที่น่าสนใจ โดยกล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของชีวิตที่มีส่วนส่งเสริม หรือผลักดันให้เขาต้องเป็นอย่างนั้น อาจได้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อกับการศึกษา วิธีการต่อสู้ กลวิธีในการดำเนินชีวิต ทรศนะผลงาน ความสำเร็จ และความล้มเหลวเหล่านี้ เป็นต้น

2.3.3 คุณค่าของสารคดี

สารคดีเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าเช่นเดียวกับวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านความรู้รอบตัว สามารถแบ่งเป็น 3 ประการย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1) คุณค่าทางด้านปัญญา

วรรณกรรมแทบทุกเรื่องผู้อ่านจะได้รับความคิด ความรู้เพิ่มขึ้นไม่มากนักน้อย มีผลให้สติปัญญาแตกฉาน ทั้งทางด้านวิทยาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคน ความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ให้ข้อคิดต่อผู้อ่าน ขยายทัศนคติให้กว้างขึ้น บางครั้งก็ทำให้ทัศนคติที่เคยผิดพลาดกลับกลายเป็นถูกต้อง เช่น มีทัศนคติว่าคนยิวเป็นคนตระหนี่ เห็นแก่ตัว พาให้สังคมนึงเคยจี้จก ครั้นได้อ่านเรื่อง The Diary of a Young Girl แต่งโดย แอนน์ แฟรงค์ (Anne Frank) (แปลเป็นภาษาไทยชื่อ บันทึกลับของแอนน์ แฟรงค์ โดยสังวรณ์ ไกรฤกษ์) หรือเรื่อง Child of the Holocaust แต่งโดย แจ็ค คูเปอร์ (Jack Kuper) (แปลเป็นภาษาไทยชื่อ เสือกเกิดเป็นยิว โดยจำเนียร สิทธิดำรงค์) และเรื่อง Mon Ami Frederic แต่งโดย ฮันส์ ปีเตอร์ ไรซ์เตอร์ (แปลเป็นภาษาไทยชื่อเฟรดคอริก เพื่อนรัก โดย งามพรรณ เวชชาชีวะ) เป็นต้น ซึ่งเป็นสารคดีที่ถ่ายทอดโดยเด็กชาวยิว เมื่ออ่านแล้วเกิดความรู้สึกสงสารคนยิว ในฐานะเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทัศนคติเดิมที่มีต่อยิวก็เปลี่ยนแปลงไป (“ความสำคัญและคุณค่าของวรรณกรรม” 2551 : ออนไลน์)

2) คุณค่าทางด้านอารมณ์

สารคดีให้ความบันเทิงใจด้วยกลวิธีการแต่งและการใช้ภาษา สารคดีบางเรื่องให้อารมณ์ถ่ายทอดความรู้สึกและอารมณ์ด้วยวิธีการใช้ถ้อยคำที่มีชีวิตจิตใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม ได้รับรสสุนทรีย์ภาพเกิดแรงบันดาลใจที่ผู้ประพันธ์ ถ่ายโยงมายังผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะตีความวรรณกรรมนั้น ๆ ออกมาซึ่งอาจจะตรงหรือคล้อยกับผู้ประพันธ์ก็ได้ เช่น อารมณ์โศก อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ เคียดแค้น เป็นต้น สารคดีจึงเป็นวรรณกรรมที่เป็นเครื่องขัดเกลาอัธยาศัย และกล่อมเกล่อารมณ์ให้หายความหมักหมม คลายความกังวล และความหมกมุ่น หนุนจิตใจให้เกิดความผ่องแผ้วทำให้รู้สึกชื่นบาน และร่าเริงในชีวิต ทำให้หายจากความมืดมนใจที่คับแคบรู้ค่าความงามของธรรมชาติ ความมีระเบียบเรียบร้อย ความดี ความงาม และความจริงหรือสัจธรรม ที่แฝงอยู่กับความรื่นเริงบันเทิงใจหรือหัวเราะกับคำพูดในหนังสือนั้นมีผลดีทางด้านอารมณ์ แต่วรรณกรรมมิใช่การสั่งสอนโดยตรง มิใช่การการโฆษณาชวนเชื่อ การปลุกสำนึกเชิงสังคม อาจจะทำได้ดีที่สุดด้วยวิธีการของศิลปะก็ได้ เพราะการเปลี่ยนใจของมนุษย์นั้น คงไม่มีวิธีใดดีกว่าจับใจเขาเสียก่อนด้วยสุนทรีย์อารมณ์ (ความสำคัญและคุณค่าของวรรณกรรม 2551 : ออนไลน์)

3) คุณค่าทางด้านแง่คิด

สารคดีเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเป็นข้อเท็จจริงหลักฐาน ทำให้ผู้อ่านได้ทราบความจริงเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง ทุก ๆ ทางของสังคม เช่น ค่านิยม (ค่านิยม หมายถึง ความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่า มีความหมายหรือมีความสำคัญต่อตนหรือกลุ่มของคน ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมแบบแผนการดำเนินชีวิตของบุคคล) และทัศนคติของผู้เขียน ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดและประสบการณ์จากเรื่องทีอ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เช่น งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีทางภาษาในงานเขียนสารคดีท่องเที่ยวของ “นิ่วกลม” ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาของงานเขียนว่า ผู้เขียนนอกจากเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแล้ว ยังได้เสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับทัศนคติของผู้เขียนเป็นหลัก และแบ่งเป็นทัศนคติที่เกี่ยวกับโลก และชีวิต ผู้เขียนเสนอว่า โลกคือแหล่งเรียนรู้ และสิ่งที่มีชีวิตต่าง ๆ ในโลกล้วนต้องพึ่งพากัน สิ่งแวดล้อมถูกทำลายลงด้วยน้ำมือมนุษย์ และผู้เขียนเน้นทัศนคติที่มีต่อชีวิตเป็นหลักกล่าว ว่า มนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น มนุษย์มีชีวิตไม่ยืนยาว มนุษย์มีความฝันและความหวัง มนุษย์ต้องพบอุปสรรค ฯลฯ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้มีคุณค่าในด้านการให้แง่คิดแก่ผู้อ่าน ทั้งเป็นจรรโลงใจแก่ผู้อ่านเมื่อพบกับปัญหา อุปสรรคได้ด้วย

สารคดีมีคุณค่าเช่นเดียวกับวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ดังที่นักวิชาการได้อธิบายว่า วรรณกรรมแต่ละประเภทมีคุณค่าดังนี้ นภลัย สุวรรณธาดา (2525 : 28-30) กล่าวว่า วรรณกรรมมีคุณค่าสองประเภท คือ คุณค่าทางสติปัญญาหรือความรู้ความคิด และคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญาหรือความรู้ความคิดคือให้ความรู้ ให้ความคิดในดำเนินชีวิต ให้ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ส่วนคุณค่าทางอารมณ์ เช่นอารมณ์ทางรัก โกรธ ซาบซึ้ง เสียใจ ซึ่งเป็นอารมณ์ของมนุษย์ปุถุชน ทำให้ตัวละครมีชีวิตชีวาเหมือนเป็นบุคคลจริง ๆ เมื่ออารมณ์ของผู้อ่านงานวรรณกรรมนั้นหวนไหวไปตามบทบาทของตัวละคร ก็จะรับความรู้สึกและรับรู้สิ่งที่ผู้ประพันธ์ต้องการแสดงออกได้ จะช่วยให้เข้าใจจิตใจของผู้อื่น เกิดความเห็นใจ ฯลฯ

สรุปได้ว่าสารคดีเกิดแรงบันดาลใจที่ผู้ประพันธ์ ถ้ายอยมมายังผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะตีความวรรณกรรมนั้น ๆ ออกมาซึ่งอาจจะตรงหรือคล้ายกับผู้ประพันธ์ ให้ข้อคิดต่อผู้อ่าน ขยายทัศนคติให้กว้างขึ้นและสารคดีทั้งเป็นจรรโลงใจแก่ผู้อ่านเมื่อพบกับปัญหาอุปสรรค

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดี

Tan Xiao (2555) ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และการใช้ภาษาในหนังสือสารคดีท่องเที่ยวที่ผู้เขียนได้เดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงเวลา พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2551 จำนวน 7 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 8 เรื่องเล่าถึงการเดินทางไปท่องเที่ยวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเป็นความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต สถานที่ที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และมีชื่อเสียงโดยมีความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย ภาษาและศิลปหัตถกรรม ได้แทรกความคิดเห็นและความรู้สึกที่ประทับใจที่ได้มาเที่ยวสถานที่ที่มีความสวยงามและแสดงถึงอารยธรรมจีนที่มีมาช้านาน ด้านการใช้ภาษาในสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้ง 8 เรื่องนี้ปรากฏว่าผู้เขียนนิยมใช้ภาษาระดับกึ่งทางการ ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเพลิดเพลินไปกับการท่องเที่ยวตามที่ผู้เขียนบันทึกด้วยการใช้บรรยายโวหาร เพื่อเล่าเรื่องราวและเหตุการณ์ที่พบเห็นในการเดินทางละเอียดชัดเจน นอกจากนี้มีการใช้ภาษาเรียกชื่อเมืองที่ผู้เขียนไปท่องเที่ยวโดยใช้ภาษาจีนกลางเป็นสำคัญ ให้ความรู้ภาษาจีนที่ถูกต้อง อีกทั้งมีการใช้คำทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อให้ออกเสียงได้ถูกต้องตามเสียงภาษาเดิม

Miss Li Peilian (2555) ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา ก่อนันทเกียรติ การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และคุณค่าเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนในสารคดีของจิตรา ก่อนันทเกียรติ จำนวน 10 เรื่อง โดยนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาในสารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา ก่อนันทเกียรติ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเชื้อสายจีน 4 ด้าน คือ 1) ด้านวัฒนธรรม เมื่อคนจีนอพยพมาถึงประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมจีนด้านธรรมเนียมจีน สิริมงคลจีน และการตั้งชื่อร้านเป็นภาษาจีนมาด้วย 2) ด้านความเชื่อ คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีอำนาจในการช่วยเหลือให้มีชีวิตที่ดีขึ้น 3) ด้านเทศกาลต่าง ๆ คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับเทศกาลของจีนเป็นอย่างมาก ได้ปฏิบัติตามเทศกาลตรุษจีนและเทศกาลกินเจอย่างเคร่งครัด และ 4) ด้านพิธีศพ คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับผู้เสียชีวิต นิยมจัดพิธีศพ พิธีงูเต็กเพื่อเป็นสิริมงคลแก่คนตายอย่างยิ่งใหญ่ ด้านคุณค่าสารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา ก่อนันทเกียรติ ทั้ง 10 เรื่องพบว่า ผู้เขียนนิยมใช้ภาษาที่เรียบง่าย ทำให้ผู้อ่านได้รับคุณค่าด้านความรู้และความเพลิดเพลิน ด้านการใช้โวหาร ผู้เขียนใช้การบรรยายโวหารเป็นหลักเพื่อช่วยให้คนไทยเชื้อสายจีนตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์จีน อันเป็นประโยชน์ต่อการสืบทอดรักษาวัฒนธรรมจีน ซึ่งช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนให้ดีขึ้น และทำให้โลกทัศน์ของคนไทยเชื้อสายจีนกว้างขึ้นด้วย นอกจากนี้ เนื้อหาของสารคดียังมีคุณค่าด้านช่วยเสริมสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน และได้สอดแทรกคุณค่าและแง่คิดในด้านคุณธรรมแก่ผู้อ่าน และยังมีคุณค่าด้านการให้คำแนะนำและชี้แนะด้านการใช้ชีวิตตามแบบอย่างวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยเชื้อสายจีน

Chen Jialing (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลัน มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์

ภาพสะท้อนสังคมคนไทยเชื้อสายจีนชนบทในวรรณกรรมของกิมหลัน 2) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลัน ขอบเขตของการวิจัย คือ สารคดีเรื่องสะใภ้จีน และนวนิยายเรื่อง เจ๊กบ้านนอก ลูกสาวเจ๊กบ้านนอก และเจ๊กปณลาวของกิมหลัน ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนของคนไทยเชื้อสายจีนชนบทในวรรณกรรมของกิมหลัน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท 10 ประการ คือ 1) สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท ส่วนมากมีชีวิตยากจนและลำบาก จึงต้องเผชิญชีวิตอย่างกล้าหาญ 2) วิธีการทำมาหากินของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท คือ การค้าขาย การรับจ้าง และการเลี้ยงสัตว์ คนไทยเชื้อสายจีนชนบทนิยมค้าขายมาก 3) การแต่งงาน คนไทยเชื้อสายจีนชนบทส่วนมากแต่งงานเร็ว เงื่อนไขการเลือกคู่ครอง คือ คู่ครองต้องมีนิสัยดี ขยัน กตัญญู และซื่อสัตย์ 4) ธรรมเนียมเกี่ยวกับบุตร คนไทยเชื้อสายจีนชนบทนิยมมีลูกหลานจำนวนมาก และต้องการได้ลูกชายมากกว่าลูกสาวเพื่อสืบตระกูล 5) สถานะทางเพศของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิง 6) นิสัย คนไทยเชื้อสายจีนชนบท มีนิสัยขยัน ประหยัด กตัญญู กตเวทิต์ ซื่อสัตย์สุจริต และอดทน 7) ตำแหน่งหน้าที่ของสะใภ้จีน สะใภ้จีนต้องทำงานรับใช้คนในครอบครัว และทำงานบ้าน 8) การศึกษาสำหรับผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนชนบทค่อนข้างต่ำ 9) คนไทยเชื้อสายจีนชนบทนิยมกินน้ำชาจนกลายเป็นนิสัยแล้ว 10) เทศกาลตรุษจีนถือเป็นเทศกาลและประเพณีที่สำคัญที่สุดของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท กลวิธีการเขียนสารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลันมีกลวิธีการเขียนที่โดดเด่นที่สุด คือ การเสนอเรื่องให้น่าสนใจ ด้วยการนำเสนอความเศร้า ความทุกข์ และความยากลำบากของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านสงสารตัวละคร การใช้ภาษาในงานเขียนสารคดี พบว่าการใช้คำได้ชัดเจน และเหมาะสม อีกทั้งมีการใช้โวหาร ทั้งแบบบรรยายโวหาร อธิบายโวหาร และพรรณนาโวหาร ด้านกลวิธีการเขียนบันเทิงคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลัน ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่อง คือ การปลูกฝังคุณธรรม ความขยัน การประหยัด และความกตัญญู การนำเสนอโครงเรื่องที่เด่นที่สุด คือ การนำเสนอความขัดแย้งของเรื่อง ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คนไทยเชื้อสายจีนชนบทต้องต่อสู้กับความยากจน และความยากลำบากของสิ่งแวดล้อมในชนบท ทำให้ผู้อ่านตระหนักในความกล้าหาญ และจิตใจที่เด็ดเดี่ยวของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท อีกทั้งได้ปลูกฝังคุณธรรม ด้านความขยัน และการประหยัดแก่ผู้อ่านด้วย

เกศราพร มากจันทร์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนพระราชนิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์ การใช้ภาษา และคุณค่า ขอบเขตการวิจัย คือ พระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 9 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบของสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบบันทึก และรูปแบบจดหมาย พระราชนิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบบันทึก เนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีน กล่าวถึงเส้นทางการเสด็จพระราชดำเนิน ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ความรู้อื่น ๆ และพระราช

พรรณชนะ กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์สารคดี สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การเสนอเรื่อง และศิลปะการจัดรูปเล่ม กลวิธีการทรงพระราชนิพนธ์ที่โดดเด่นที่สุดคือการนำเสนอเรื่องที่ น่าสนใจ ลักษณะการใช้ภาษา มีการใช้คำและสำนวนทั้งภาษาไทยและภาษาจีน ใช้บรรยายโวหาร อธิบายโวหาร และพรรณนาโวหารมาเล่าเรื่อง และใช้ภาษาระดับกึ่งทางการและระดับสนทนาเป็นส่วนใหญ่ คุณค่าที่ได้รับจากพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาชนจีนมีทั้งด้านการเสนอความรู้ คุณค่าการให้ความบันเทิง และคุณค่าด้านการให้แง่คิด

วริศา หุ่นประกาย (2545) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งข้อมูลและกลวิธีการนำเสนอสารคดีของ ธีรภาพ โลหิตกุล ขอบเขตการวิจัยคือ งานเขียนสารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล 263 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ด้านแหล่งข้อมูลของเนื้อหาของ ธีรภาพ โลหิตกุล โดยใช้แหล่งข้อมูลหลากหลาย ได้แก่ แหล่งข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ชีวิตสัตว์ ข้อมูลประสบการณ์ตรงและประสบการณ์รองของผู้เขียน ด้านกลวิธีการนำเสนอพบว่า การตั้งชื่อเรื่อง 15 วิธี การตั้งชื่อตามเหตุการณ์สำคัญในเรื่องและใช้เหตุการณ์เชื่อมโยงกับบุคคลมัยด้วย การตั้งชื่อตามเส้นทางการเดินทาง การใช้ภาษาพบว่า ใช้ทั้งพรรณนาโวหาร และเทศนาโวหาร ในการสร้างภาพ อารมณ์ จินตนาการ และโน้มน้าวชักจูงด้วย การลำดับเรื่องใช้ 4 วิธีคือ ลำดับตามความสัมพันธ์ของเนื้อหา ลำดับตามเวลาที่เกิดเหตุการณ์ ลำดับตามสถานที่เล่าเรื่องสลับไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ธีรภาพ โลหิตกุลได้แสดงความคิดเห็นเรื่องการอนุรักษ์ การท่องเที่ยว การเมืองในประเทศพม่า และวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ สติกาการเขียนของธีรภาพ โลหิตกุล มีจุดเด่นในเรื่องคือ มีการเปิดเรื่องที่สร้างความสนใจ มีการดำเนินเรื่องโดยใช้บทสนทนา มีการเปิดเรื่องโดยใช้คำหรือวลีที่น่าสนใจที่ท้ายไว้ผู้อ่านคิดต่อ

ภรพัศุ สร้อยระย้า (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีของมนันยา มีจุดมุ่งหมายเพื่อ วิเคราะห์การใช้ภาษาในงานเขียนประเภทสารคดีของมนันยาจำนวน 72 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า งานเขียนประเภทสารคดีของมนันยาใช้ถ้อยคำส่วนมากได้ถูกหลักการเขียนคือ ใช้ถ้อยคำชัดเจน เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ ใช้คำมีน้ำหนัก สละสลวย มีลักษณะพิเศษในด้านการใช้ภาษาที่เป็นกันเอง และสร้างอารมณ์ขึ้นด้วยถ้อยคำ สำนวน เสียงและความหมาย ด้านการใช้ประโยคส่วนใหญ่เป็นประโยคกระชับขนาดยาว ใช้ประโยคแจ้งให้ทราบเป็นหลัก ในการบอกเล่า ใช้ประโยคสั่งเพื่อแนะนำหรือเตือนผู้อ่าน ใช้ประโยคถามเพื่อให้ผู้อ่านคิดตามและต้องการตอบโต้ผู้เขียน โดยที่ประโยคส่วนใหญ่แสดงเจตนาชัดเจน ด้านการใช้สำนวนโวหารพบว่า มนันยานิยมใช้บรรยายโวหารเป็นหลัก ใช้พรรณนาโวหารรองลงมา ใช้เทศนาโวหารเล็กน้อย และนิยมใช้สาธกโวหารกับอุปมาโวหารประกอบโวหารชนิดอื่น โดยใช้วิธีสร้างภาพพจน์ 4 วิธีได้แก่เลียนเสียงธรรมชาติ ใช้ปฏิพากย์ ใช้อดีตพจน์ และใช้บุคลาธิษฐาน ส่วนสำนวนโวหารที่มนันยาใช้สร้างอารมณ์ขึ้น

คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร และโวหารเปรียบเทียบ ด้านการเรียบเรียงงานเขียนพบว่า มนัสนยานิยมเขียนความนำด้วยการกล่าวถึงภูมิหลังลำดับความตามเวลา เมื่อเขียนสารคดีและบทความท่องเที่ยว ลำดับตามความสัมพันธ์ เมื่อเขียนบทความประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ บทความแสดงความคิดเห็น และบทความจากการแปล นิยมเขียนบทลงท้ายด้วยวิธีสรุปประเด็นสำคัญมากที่สุด ด้านการเสนอความรู้และทฤษฎีมีความหลากหลาย มีกลวิธีเสนอความรู้ 7 วิธีคือ แนะนำผู้อ่าน อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น แฝงความรู้ไว้ในบทสนทนา แฝงความรู้ไว้ในความคิดเห็น แฝงความรู้ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ใช้วิธีเปรียบเทียบ และใช้วิธีแทรกเรื่องซ้ำซ้อน ส่วนการเสนอทศนะมี 4 วิธีคือ เสนอทศนะผ่านบทสนทนา ผ่านคำถาม แฝงความคิดเห็นไว้ในการเล่าเรื่องและเสนอทศนะโดยอ่านเขียนของมนัสนยาเป็นสารคดีที่คุณค่าอ่าน ให้ทั้งสาระและความบันเทิง เพราะมีลักษณะเด่นที่ใช้ภาษาพูดอย่างเป็นกันเอง เสนอความรู้ เสนอทศนะในแง่มุมแปลกใหม่ และเต็มไปด้วยอารมณ์ขัน

สรุปได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับสารคดีเป็นการศึกษาสารคดีท่องเที่ยวและสารคดีที่สะท้อนภาพคนไทยเสียสายเงินโดยวิเคราะห์เนื้อหาการใช้ภาษาและกลวิธีการแต่งรวมทั้งคุณค่าของสารคดีในด้านความรู้แง่คิดและความเพลิดเพลิน

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารคดีชีวิตประวัติ

ศิริลักษณ์ ศรีกล้า (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง “เกิดวังปารุสก์” พระนิพนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ วิเคราะห์กลวิธีการเขียนและการใช้ภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง “เกิดวังปารุสก์” พระนิพนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ผลการวิจัยพบว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ทรงมีกลวิธีการเขียน คือ การตั้งชื่อเรื่อง พบว่ามีกลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง 3 วิธี ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่องตามเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง ตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่สำคัญของเรื่อง และตั้งชื่อเรื่องโดยการใช้ชื่อเฉพาะ ด้านการเขียนความนำ และลงท้าย มีกลวิธีการเขียนความนำ 7 ลักษณะโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เริ่มด้วยการเล่าเท้าความ การอธิบาย การเล่าความเป็นมาของเหตุการณ์ การบอกเจตนาของผู้แต่ง และการเล่าข่าวหรือเหตุการณ์ การแสดงทศนะ การเล่าการเดินทาง การแสดงความรู้สึก กลวิธีการเขียนลงท้ายพระองค์ทรงมีกลวิธีการเขียนลงท้าย 8 ลักษณะ คือ ลงท้ายโดยการแสดงความรู้สึก การอธิบาย การทิ้งท้ายให้คิดตามตอนต่อไป การแสดงความคิดเห็น การสรุปความ การทำนายเหตุการณ์ต่อไป การชักชวนให้ปฏิบัติตาม การกล่าวถึงแผนงานที่จะทำต่อไปในอนาคต ด้านการดำเนินเรื่อง ใช้การดำเนินเรื่อง 3 ลักษณะ คือ การอ้างอิงข้อมูล พระองค์ทรงอ้างอิงคำบอกเล่า อ้างอิงจดหมาย และเอกสารทางราชการ การลำดับความ พระองค์ทรงให้การลำดับความโดยการเล่าย้อนต้น การลำดับความตามปฏิทิน โดยแบ่งเป็นเล่าสลับบ้างในบางตอน แต่เรื่องราวต่อเนื่องไปโดยตลอดและไม่เล่าสลับเหตุการณ์ นอกจากนี้การแทรกบทสนทนาหรือคำพูด ด้านการใช้ภาษาในพระนิพนธ์สารคดีอัตชีวประวัติ

เป็นการใช้คำ การใช้ประโยค และการใช้ภาพพจน์ ในด้านการใช้คำ พระองค์ทรงใช้คำที่ทำให้เกิดภาพใช้คำภาษาต่างประเทศ ใช้คำที่มีความหมายโดยนัย และใช้คำพ้องสัมผัสหรือคำเก๋ การใช้ประโยคพบการใช้ประโยคความรวมเป็นส่วนใหญ่ และใช้ประโยคความรวมซ้อนเข้ามาเพื่อขยายความให้ต่อเนื่องกันไป จากนั้นก็เพิ่มประโยคความซ้อนเข้ามาเสริมความ การใช้ภาพพจน์พบภาพพจน์อุปมามากที่สุด รองลงมาเป็นภาพพจน์ อุปลักษณ์ อดิพจน์ และบุคคลวัต

ศรัณย์ มหาสุภาพ (2551) ศึกษาเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์เกย์ในงานเขียนแนวอัตชีวประวัติ เกย์ร่วมสมัย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างอัตลักษณ์เกย์ในงานเขียนแนวอัตชีวประวัติเกย์ร่วมสมัยและศึกษาข้อจำกัดของกระบวนการเปิดเผยตัวตนในเรื่องเล่าที่มักจะยึดติดกับจารีตของสังคมโลกที่หนึ่งและละเลยมิติของเกย์ในโลกที่สาม นอกจากนี้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและการเมืองของเกย์ในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ได้ศึกษาผ่านอัตชีวประวัติเกย์คัดสรรจากหลากหลายพื้นที่และวัฒนธรรม 3 เรื่อง ได้แก่ Becoming a man, Before night falls และ Butterfly boy จากการศึกษาพบว่า เรื่องเล่ามีบทบาทสำคัญในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์เกย์ ตามแนวคิดการเปิดเผยตัวตนผ่านพื้นที่ของภาษา (Performativity) เรื่องเล่าเป็นปัจจัยในการประกอบสร้างตัวตนอันหลากหลายเกย์ อัตลักษณ์เกย์มีลักษณะที่ซับซ้อนและสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ อัตลักษณ์ทางเพศชาติพันธุ์ และชนชั้น ทั้งนี้ความหลากหลายของอัตลักษณ์เกย์ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางพื้นที่และวัฒนธรรมของเกย์แต่ละคน การเล่าเรื่องพัฒนาการในช่วงชีวิตเกย์เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่วัยเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ และการเปิดเผยตัวตนในฐานะเกย์ต่อสังคมรวมถึงชีวิตหลังจากเปิดเผยตัวตน จากการศึกษาทำให้มองเห็นถึงอคติที่แฝงอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมและการกำหนดความหมายของความเป็นเกย์ในเชิงลบให้สังคมได้รับรู้ นอกจากนี้ยังได้พบวิธีการวิพากษ์และท้าทายกรอบแนวคิดของสังคมนักเขียนเกย์เพื่อความอยู่รอดในสังคม การศึกษาอัตชีวประวัติเกย์ทั้ง 3 เรื่อง จึงแสดงให้เห็นบทบาทของเรื่องเล่าในการประกอบสร้างอัตลักษณ์เกย์ที่ซับซ้อนและหลากหลาย แตกต่างกันไปตามพื้นที่และวัฒนธรรม

ศิริรัตน์ อชชสุวรรณ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิต โลกทัศน์ของช่างตัดเสื้อชาวไทยเชื้อสายจีนสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตของนายจูลย์ อชชสุวรรณ อายุ 80 ปี ผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้ศึกษาในฐานะญาติผู้ใหญ่คนหนึ่ง (ปู่คนที่2) ผู้ศึกษาเรียกตามลำดับญาติว่าชุกกุงเรื่องราวที่ชุกกุงถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวที่ทำให้เห็นถึงวงจรชีวิตของคนผ่านสภาพสังคม วัฒนธรรมมายาวนานหลายปี และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์และมุมมองที่ผ่านสายตาของชาวไทยเชื้อสายจีนมีอาชีพช่างตัดเสื้ออยู่ในสังคมไทย เรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีอาชีพช่างตัดเสื้ออยู่ในสังคมไทย เรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตของชุกกุงจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของคนจีนที่อยู่ในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยรุ่นบิดาของชุกกุงมาจนกระทั่งสมัยของชุกกุงเอง ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว อาชีพ แลแพศในในฐานะเรื่องเล่าที่ออกมาจะเป็นตัวแสดงให้เห็น วิถีชีวิตความเป็นมาอยู่ของ

ครัวคนไทยเชื้อสายจีน บทบาทหน้าที่ของคนในครอบครัว ความคาดหวังของคนในครอบครัว รวมทั้ง การต่อสู้ชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนที่เดินทางผ่านบนเส้นทางหลายอาชีพ มาจนกระทั่งประสบความสำเร็จในอาชีพช่างตัดเสื้อ เรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพของชุกกุงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของอาชีพช่างตัดเสื้อในสมัยของชุกกุงรวมไปถึงการสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับเรื่องเพศของคนไทยเชื้อสายจีน ในลักษณะที่เห็นได้จากเรื่องทั้งแต่งงานและมีครอบครัวของตนเอง นอกจากนี้เรื่องเล่าที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยบิดาของชุกกุงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์และการให้คุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีนในแต่และรุ่นว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร การศึกษาเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตในครั้งนี้ จึงเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และการรับรู้ของชุกกุง สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุกกุงที่อยู่ในสังคมวัฒนธรรมไทยในช่วง 80-100 ปีที่ผ่านมา โดยแสดงตนเป็นผู้แสดงหรือผู้กระทำที่มีความสำคัญและมีบทบาทเกี่ยวข้องในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคม เรื่องเล่าในครั้งนี้สามารถถ่ายทอดมุมมองและโลกทัศน์เกี่ยวกับครอบครัว อาชีพ และเพศของชุกกุงลักษณะที่มีความเป็นไทยและจีนผสมผสานอยู่ในชีวิต การให้คุณค่าและรับรู้ที่ตนเองเป็นไทยเชื้อสายจีน ทำให้ชุกกุงยึดมั่นในเรื่องของความกตัญญู รักญาติพี่น้อง มีความขยันอดทน ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญในฐานะที่ตนเองใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย จึงต้องปรับตัวให้เข้าสภาพสังคมวัฒนธรรมที่ตนดำรงอยู่ เรื่องของชุกกุงจึงเติบโตมาบนเส้นทางหลายอาชีพ ท่ามกลางเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจากภายนอกจนกระทั่งประสบความสำเร็จในอาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า เรื่องเล่าเกี่ยวกับการทำงานได้สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับอาชีพนี้ โดยมองว่า ความขยันอดทน พร้อมกับประสบการณ์และกลยุทธ์ต่าง ๆ จะทำให้ประสบความสำเร็จในอาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า นอกจากนี้การมีวิถีชีวิตในลักษณะคนไทยเชื้อสายจีนของชุกกุง ได้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเพศในลักษณะที่ให้อำนาจความสำคัญกับเพศชายเหมือนอย่างที่ชาวไทยเชื้อสายจีนยังคงยึดมั่นเรื่องราวต่าง ๆ และกระบวนการที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้เล่าจึงออกมาเป็นรูปแบบวัฒนธรรมชีวิตของตัวเอง

สหะชัย วิวัฒน์ปฐพี (2542) ศึกษาวิจัยเรื่อง ชีวประวัติและผลงานเพลงของ สุรพล สมบัติเจริญมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานเพลงของ สุรพล สมบัติเจริญที่เป็นทั้งนักประพันธ์เพลงนักร้องและครูเพลงในปี พ.ศ. 2473-2511 โดยศึกษาในเชิงดนตรีวิทยาประเด็นที่เกี่ยวกับการประพันธ์เนื้อร้องและทำนองเพลงโดยศึกษาจากบทเพลงที่ค้นมาได้จำนวน 165 เพลงเป็นบทเพลงที่สุรพล สมบัติเจริญประพันธ์เองทั้งเนื้อร้องและทำนองผลการวิจัยนี้พบว่าสุรพล สมบัติเจริญ เป็นศิลปินเพลงที่มีความสามารถรอบตัวทั้งในด้านการประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง เป็นนักร้องเป็นหัวหน้าดนตรีและยังเป็นครูเพลงที่แต่งเพลงที่มีคุณภาพให้ศิษย์ได้ขับร้องจนมีชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับในวงการเพลงลูกทุ่งในขณะที่ตัดเองก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นราชาเพลงลูกทุ่งและเป็นปูชนียบุคคลของวงการเพลงลูกทุ่งในจำนวนเพลงที่ สุรพล สมบัติเจริญ แต่งขึ้นเอง 165 เพลงเป็นเพลงที่ใช้ทำนองใหม่ทั้งหมดมี 81.81% และเป็นเพลงร่ำวงมากถึง 50.91% สุรพลได้ใช้ทำนองจาก

เพลงไทยเดิมและเพลงพื้นบ้านในเพลงที่เขาแต่งปรากฏมีน้อยมากคือประมาณ 6.7% เท่านั้นสำหรับบทร้องที่สุรพลแต่งมีลักษณะของบทร้องที่เกี่ยวกับชมนิยมเกี่ยวสาวมีมากที่สุดจำนวน 32.71 รองลงมาตามลำดับด้วยลักษณะการบรรยายชีวิตชาวบ้าน 21.56% และการสะท้อนภาพสังคมเหตุการณ์ต่าง ๆ 14.49% แม้ว่าสุรพลจะเสียชีวิตไปนานแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 แต่ผลงานเพลงของเขาก็ยังปรากฏมีผู้นิยมนำมาขับร้องต่อมารวมทั้งได้รับโอกาสคัดเลือกย่องให้เป็นเพลงลูกทุ่งดีเด่นยอดเยี่ยมในระดับชาติหลายครั้งมีจำนวนเพลงไม่น้อยกว่า 10 เพลง

ลักษณะหญิง รัตรสาร (2519) ศึกษาเรื่อง งานเขียนเชิงชีวประวัติของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2325-2475 วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาประวัติของการเขียนชีวประวัติทั้งของต่างประเทศและของไทย และรวบรวมชีวประวัติของคนไทยใน 150 ปีแรกของสมัยรัตนโกสินทร์คือระหว่าง พ.ศ. 2325-2475 ในประเทศตะวันตก การเขียนประวัติชีวิตของบุคคลเริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยกรีกและโรมันและได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมา จนในปัจจุบันนับได้ว่าเป็นหนังสือประเภทหนึ่งซึ่งได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่าน ส่วนการเขียนชีวประวัติในประเทศทางตะวันออก ซึ่งมีการยอมรับกันที่ช้าที่สุดนั้นมีความแตกต่างกันในระยะเริ่มต้นแห่งการเขียนอันจะเห็นได้อย่างชัดเจน คือประวัติบุคคลสำคัญของจีน ปรากฏเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ ส่วนประวัติบุคคลสำคัญของอินเดียปรากฏในงานด้านวรรณกรรม การเขียนชีวประวัติของไทยในสมัยสุโขทัยเป็นต้นมาจนถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์เป็นเพียงการบันทึกซึ่งกล่าวถึงการกระทำของบุคคลสำคัญในทำนองยกย่องสรรเสริญ ในสมัยพุทธศตวรรษที่ 24 มีการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น งานเขียนของไทยได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมของประเทศฝ่ายตะวันตก จึงปรากฏมีการเขียนชีวประวัติมากขึ้น สมัยปัจจุบันการเขียนส่วนใหญ่จะเป็นประวัติบุคคลผู้ล่วงลับไปแล้ว รูปแบบการเขียนที่นิยมใช้ในปัจจุบันเป็นการเขียนอย่างง่าย ๆ ตามแบบแผนหรือเป็นการสรรเสริญและไว้อาลัย ต่อมาการทำนองการเขียนเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ รูปแบบการเขียนนี้เพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น ในบทสุดท้ายเป็นนามานุกรมชีวประวัติโดยย่อของคนไทยผู้มีประวัติชีวิตและผลงานอยู่ในระหว่าง พ.ศ. 2325-2475 พร้อมทั้งสาระสังเขปประวัติและผลงาน แต่แหล่งค้นคว้ายังอยู่กระจัดกระจายและแทรกอยู่ในหนังสือประเภทต่าง ๆ มากมาย ทั้งหนังสือเรื่องบุคคลและหนังสือเรื่องบ้านเมือง ฉะนั้นในการรวบรวมชีวประวัติจึงได้เสนอรายชื่อแหล่งค้นคว้าประวัติบุคคลนั้น ๆ ไว้ด้วย

สรุปได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติและเขียนแนวอัตชีวประวัติโดยวิเคราะห์เนื้อหาการใช้ภาษาและกลวิธีการแต่งรวมทั้งคุณค่าของสารคดีในด้านความรู้แง่คิดและความเพลิดเพลิน

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจีนอพยพ

มูจลินทร์ เพ็ชรรุ่ง (2553) การศึกษาบทบาทของชาวจีน อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ในสมัยรัตนโกสินทร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนในเมืองเชียงใหม่และการมี

บทบาทสำคัญของชาวจีนในด้านต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่และ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนและผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมจีน กับสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ผลการวิจัยพบว่า นับตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา ต่อเนื่องถึงช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนเดินทางเข้ามาตั้งรกรากและประกอบอาชีพค้าขาย ในประเทศไทย โดยเฉพาะช่วงต้นรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา ประกอบกับภายในประเทศจีนเอง ได้เกิดความวุ่นวาย และเกิดปัญหาด้านการเพาะปลูกยิ่งทำให้มีชาวจีนหลังไหลเดินทางเข้าตั้งรกรากในประเทศไทยมากขึ้น ทั้งนี้เมื่อมีคนจีนอพยพเข้ามาอยู่กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดการกระจายตัวของกลุ่มคนจีน ไปยังจังหวัดอื่น ๆ รวมถึง จ.เชียงใหม่ ในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เป็นช่วงเวลาที่มียุโรปพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน อยู่ในเชียงใหม่มากที่สุด ในการเข้ามาของกลุ่มคนชาวจีนเหล่านี้ ได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงหลายประการของตัวเมืองเชียงใหม่ทำให้กลุ่มคนชาวจีนกลายเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญด้านเศรษฐกิจ และเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มาจนถึงปัจจุบัน จากบทบาทด้านเศรษฐกิจ ได้ขยายสู่การมีบทบาทด้านสังคม ทั้งด้านการศึกษา และการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ยิ่งทำให้กลุ่มชาวจีนในเมืองเชียงใหม่มีความโดดเด่นมากขึ้นและเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ นอกจากนี้ การอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาวจีนในเมืองเชียงใหม่ ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสถาปัตยกรรม ทั้งกลุ่มที่อยู่อาศัยและมีการสร้างศาลเจ้า ภายในเมืองเชียงใหม่ เผยแพร่ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและความเชื่อของชาวจีนกระจายสู่สังคมเมืองเชียงใหม่ รวมถึงยังทำให้เกิดผสมผสานศิลปะจีน ตามวัดวาอารามจนเกิดลักษณะเฉพาะตัวของวัดแห่งนี้ เหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนทั้งสิ้น

ดรรำรัตน์ เมตตาริกานนท์ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2530) ศึกษาวิจัยเรื่อง ชาวจีนในอำเภอสองแห่งของจังหวัดยโสธร : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี วัดอุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบชาวจีนในเขตสุขาภิบาลทรายมูลและสุขาภิบาลกุดชุมพัฒนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการก่อตัวของชุมชนชาวไทยและการเข้ามาของชาวจีน วิธีการดำเนินชีวิตของชาวจีนและชาวไทยการกลมกลืนทางวัฒนธรรม และบทบาทของชาวจีนในเขตสุขาภิบาลทั้งสองแห่ง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนามเป็นเวลา 1 ปี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผสมผสานกัน กล่าวคือ ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาชุมชนทั้งสองแห่งด้วยตนเอง โดยเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด สำหรับจุดมุ่งหมายในการอพยพเข้าสู่เขตสุขาภิบาลทั้งสองแห่งนี้ได้ทำหน้าที่เป็นพ่อค้าคนกลางที่เข้ามามีบทบาทในการเป็นตัวกลางที่เชื่อมชุมชนทั้งสองแห่งเข้ากับโลกภายนอก และเป็นตัวกลางที่สำคัญในการนำความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อเลี้ยงตัวเองเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าทางด้านการค้า พบว่ากลุ่มชาวจีนในเขตสุขาภิบาลกุดชุมพัฒนาสามารถควบคุมการค้าที่สำคัญของชุมชนได้ เช่น การรับเหมาก่อสร้าง วัสดุก่อสร้าง การผูกขาดสุราและน้ำอัดลม การรับซื้อของป่าและ

พืชเศรษฐกิจ อะไหล่รถยนต์ และสินค้าเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ โดยสามารถควบคุมการค้าปลีกได้ในระดับหนึ่ง ส่วนชาวจีนในเขตสุขภาพบาลทรายมูลถึงแม้จะไม่สามารถควบคุมการค้าในเขตสุขภาพบาลได้เหมือนสุขภาพกุดชุมพัฒนา เนื่องจากจำนวนชาวจีนเหลืออยู่น้อยมาก แต่ก็มีบทบาทในแง่เป็นนายทุนเงินกู้รายใหญ่ และยังคงดำเนินธุรกิจที่สำคัญบางอย่าง เช่น การรับเหมาก่อสร้าง การรับซื้อพืชเศรษฐกิจ ฯลฯ สำหรับลักษณะการค้าของชาวจีนในสุขภาพกุดทั้งสองแห่งมีรูปแบบที่เหมือนกัน คือ เป็นการค้าในระบบครอบครัวหรือเครือญาติ อย่างไรก็ตามทางด้านการค้านี้มีข้อน่าสนใจในส่วนของชาวไทย คือ ชาวไทยในชุมชนทั้งสองแห่งได้เห็นความสำคัญทางการค้า และมีแนวโน้มที่จะค้าขายมากขึ้นทางด้านวัฒนธรรม พบว่าชาวจีนในสุขภาพทั้งสองแห่งนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สืบเชื้อสายจีนรุ่นลูกหลานและเหลน ที่เติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ต่างจากบรรพบุรุษ ความเชื่อทางศาสนาที่กลืนกลาย ความใกล้ชิดติดต่อกัน และการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวไทยและจีน การแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้หลายด้านด้วยกัน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการกลมกลืนทางวัฒนธรรมในชุมชนทั้งสองแห่งซึ่งมีอัตราที่ไม่แตกต่างกันนัก ชาวจีนชุมชนทั้งสองแห่งได้เลือกปฏิบัติและไม่ปฏิบัติในพิธีกรรมต่าง ๆ และยังรับเอาวัฒนธรรมไทย ไทยอีสาน และอื่น ๆ เข้ามาประพจน์ ปฏิบัติกับวัฒนธรรมจีนด้วย บทบาทของชาวจีนในสุขภาพทั้งสองแห่ง พบว่ามีบทบาททางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากชาวจีนในชุมชนทั้งสองแห่งจะดำเนินธุรกิจการค้าเป็นหลัก องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้ชาวจีนมีบทบาททางด้านนี้ก็คือ การช่วยเหลือกันในหมู่เครือญาติและเพื่อน คุณสมบัติและส่วนมากจะช่วยเหลือในแง่เงินทองให้แก่ญาติหรือร่วมการกุศลต่าง ๆ

นวลศรี พงศ์ภัทรวัต (2543) ศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนในเกาะภูเก็ต ระหว่าง พ. ศ. 2396-2475 วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษบทบาทผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนในเกาะภูเก็ต ระหว่าง พ. ศ. 2396-2475 จากการศึกษาทำให้ทราบว่าผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพหนีภาวะความแห้งแล้ง และความวุ่นวาย ทางการเมืองมาตั้งหลักแหล่งในเกาะภูเก็ตระหว่าง พ.ศ. 2396-2475 ได้เป็นแกนนำในการค้าเนินกิจการเหมืองแร่ดีบุกเกือบทุกชิ้นต้น ทั้งนายเมือง และพ่อค้าประกอบธุรกิจจนสะสมทุนได้ทำให้ผู้นำชาวจีนเกาะภูเก็ตประสบความสำเร็จสามารถหารายได้ให้แก่ทางการไทยได้เป็นจำนวนมาก เช่น การเป็นเจ้าของภานายอากร จนได้รับความนับถือจากชาวจีนฮกเกี้ยนด้วยกัน และชาวจีนทั่วไป รวมทั้งได้รับความไว้วางใจจากทางการไทย สามารถควบคุมกลไกการผลิตที่สำคัญ ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเกาะภูเก็ตในด้านการส่งออกและการค้ากับต่างประเทศตลอดจนระบบเศรษฐกิจเงินตรา สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนมีอำนาจต่อรองกับรัฐบาล รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายการปกครองให้มีความเหมาะสมและประสิทธิภาพ โดยการแต่งตั้งผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนดำรงตำแหน่งฝ่ายปกครอง ได้แก่ กรมการเงิน (นาย อำเภอเงิน ปลัดจีน) กรมการพิเศษและข้าหลวงสมุหเทศาภิบาลมณฑลเพื่อช่วยทางการไทยในการดูแลทุกข์ สุขของชาวจีนและชาวจีนและควบคุมชาวจีนในเกาะภูเก็ตให้อยู่กันอย่างสงบและไม่ก่อความวุ่นวาย

นอกจากมีบทบาทจะมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองแล้ว ผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนยังมี ส่วนสำคัญในกิจการสาธารณประโยชน์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น เช่นบริจาคเงินสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล ศาลเจ้าต่าง ๆ การจัดการศึกษาให้กับลูกหลานจีน และยังได้นำประเพณีจีนบางอย่าง เช่น การถือศีลกินเจมาปฏิบัติในเกาะภูเก็ตซึ่งคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ศุภวรรณ ขวรัตน์วงศ์ (2540) ศึกษาเรื่องบทบาทของชาวจีนในไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394 วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงบทบาทของชาวจีนในเมืองไทยในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394 ตลอดจนศึกษาถึงผลกระทบของบทบาทดังกล่าว ที่มีต่อสังคมไทยในด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองในช่วงเวลาดังกล่าว ผลของการศึกษาพบว่า ภาวะความอดอยากและสถานการณ์ทางการเมืองในจีน รวมทั้งบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 22 เป็นต้นมา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวจีนเดินทางเข้ามาในเมืองไทยเป็นระลอก ๆ อย่างต่อเนื่อง ชาวจีนเหล่านี้อาศัยความรู้ ความสามารถ และความชำนาญส่วนตัวเป็นใบเบิกทางที่สำคัญในการเข้ามามีบทบาทในด้านต่าง ๆ บทบาทที่สำคัญของชาวจีนที่มีต่อสังคมไทยมีด้วยกันหลายด้านคือ ชาวจีนเข้ามามีบทบาทอย่างสูงต่อเศรษฐกิจของไทยในด้านการค้า ทั้งการค้าภายในและการค้ากับต่างประเทศ ซึ่งการเข้ามามีบทบาทดังกล่าว ก็เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้กับราชสำนักไทย เพื่อนำไปใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินในด้านต่าง ๆ ในด้านการเมืองการปกครองพบว่า ชาวจีนเข้ารับราชการเป็นขุนนางในกรมกองต่าง ๆ ของไทย ชาวจีนเหล่านี้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งในบางกรณีมีฐานะเทียบเท่ากับชนชั้นปกครองของไทย และเป็นอีกวิธีหนึ่งในการควบคุมชาวจีน โดยที่ทางการไทยจะแต่งตั้งชาวจีนที่มีชื่อเสียง ความสามารถ และเป็นที่เคารพนับถือของชาวจีนทั่วไป เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมดูแลชาวจีนให้อยู่รวมกันอย่างสงบสุข และมีให้ก่อความวุ่นวายขึ้นในสังคม นอกจากความมั่นคงทางเศรษฐกิจพบว่าชาวจีนต้องการการยอมรับทางสังคมด้วย โดยการแต่งงานกับชาวไทย ซึ่งจะทำให้ชาวจีนกลายเป็นสมาชิกของไทยไปโดยปริยาย แต่ในบางครั้งก็พบว่าชาวจีนได้ก่อความวุ่นวายในสังคมไทย เช่น การก่อตั้งสมาคมลับฮั้งฮี้ การลักลอบการค้าฝิ่น ฯลฯ เป็นต้น แต่ทางการไทยก็สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้

เปรมมา สัตยาวุฒิพงศ์ (2546) ศึกษาเรื่อง แรงงานรับจ้างชาวจีนในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2425-2492 วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาถึงชาวจีนได้มีการเปิดเส้นทางการเดินเรือกลไฟระหว่างกรุงเทพฯ กับเมืองท่าทางตอนใต้ของประเทศจีนโดยตรงเป็นครั้งแรก ส่งผลให้แรงงานรับจ้างชาวจีนอพยพเข้ามาเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นแรงงานนอกภาคเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดในเขตกรุงเทพฯ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2492 เมื่อรัฐบาลออกกฎหมายกำหนดจำนวนชาวจีนเข้าประเทศไม่เกิน 200 คนต่อปี แรงงานรับจ้างชาวจีนจึงลดจำนวนการอพยพเข้าอย่างเห็นได้ชัด

จากการศึกษาพบว่า เมื่อเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ คนจีนเหล่านี้ต้องปรับตัวเป็นอย่างมาก เพราะอาชีพ
 แรงงานรับจ้าง และวิถีชีวิตในสังคมเมืองแตกต่างจากสังคมชนบทในประเทศจีนอันเป็นถิ่นฐานเดิม
 ดังนั้นเมื่อแรกเข้ามาอยู่ในสังคมใหม่ แรงงานรับจ้างชาวจีนจึงต้องพึ่งพาอาศัย "จีนเก่า" ที่อยู่ใน
 กรุงเทพฯ มาก่อน อาทิ ความสัมพันธ์ในสมาคมลับฮั้งยี่ สมาคมชาวจีน และระบบกงสี จำนวนแรงงาน
 จีนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้สร้างปัญหาต่าง ๆ ทั้งต่อชุมชนชาวจีนและต่อรัฐไทย โดยความสัมพันธ์
 ระหว่างกันของชาวจีนเปลี่ยนแปลงไปในเชิงผลประโยชน์มากขึ้น ในขณะเดียวกันลัทธิชาตินิยมและ
 แนวคิดทางการเมืองต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างรัฐบาลไทยกับแรงงานรับจ้างชาวจีน
 เช่นกัน จนกระทั่งรัฐได้มีมาตรการในการจัดการควบคุมแรงงานรับจ้างชาวจีนอย่างเข้มงวด
 ความสัมพันธ์ระหว่างกันของชาวจีน และความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานรับจ้างชาวจีนกับรัฐบาลไทย
 เป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของแรงงานรับจ้างชาวจีนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการ
 เลื่อนสถานะของแรงงานไปสู่นายทุนน้อย การคงสถานะความเป็นแรงงานรับจ้าง และการลดสถานะ
 ของแรงงานรับจ้างไปสู่อาชีพที่ยากลำบากกว่า ประกอบกับมาตรการจำกัดจำนวนแรงงานชาวจีนเข้า
 ประเทศของรัฐบาล และการเข้ามาของแรงงานไทย ทำให้แรงงานรับจ้างชาวจีนในสังคมกรุงเทพฯ ลด
 บทบาทลงและถูกทดแทนด้วยแรงงานไทยในที่สุด

สรุปได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของชาวจีนอพยพและแรงงานรับจ้างชาวจีนในกรุงเทพฯ
 โดยวิเคราะห์เนื้อหาการใช้ภาษาและกลวิธีการแต่งรวมทั้งคุณค่าของสารคดีในด้านความรู้แง่คิดและ
 ความเพลิดเพลิน

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสารคดีมีทั้งวิเคราะห์สารคดีทางด้านเนื้อหา กลวิธี
 นำเสนอ และการใช้ภาษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจีนอพยพสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ
 คนจีนในสังคมไทย

บทที่ 3

การวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย

สารคดีเกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย ได้รับความสนใจจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีเนื้อหาและสาระความรู้เกี่ยวกับชาวจีนอพยพในด้านต่าง ๆ ผู้เขียนยังได้บรรยายเล่าเรื่องราวอย่างละเอียด จึงทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และเข้าใจจีนอพยพในประเทศไทยมีบทบาทที่ติดต่อสังคมไทย จุดเด่นของเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพคือ แหล่งข้อมูลมาจากประสบการณ์ของบุคคล การศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติชาวจีนอพยพ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 5 หัวข้อ คือ การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนเริ่มต้น ตอนพัฒนา ตอนปัจจุบัน และคุณธรรม จริยธรรมของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ชีวิตในวัยเด็กของชาวจีนอพยพ

3.1.1 ชีวิตวัยเด็กในประเทศจีน

3.1.2 ชีวิตวัยเด็กในประเทศไทย

3.2 ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้น

3.2.1 การก่อร่างสร้างตัว

3.2.2 ด้านครอบครัว

3.3 ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในปัจจุบัน

3.3.1 การสร้างฐานให้มั่นคง

3.3.2 การตอบแทนสังคม

3.3.3 ลูกหลานสืบสานธุรกิจ

3.4 การสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีน

3.4.1 จิตใจที่มุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมพุ่มพักให้เกิดผล

3.4.2 ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง

3.4.3 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

3.4.4 เข้าใจและเห็นใจผู้น้อย

3.4.5 การเคารพผู้อาวุโส

3.4.6 การเสียสละ

3.4.7 การวางตัวในสังคม

3.4.8 การไม่ลืมคนที่ทำดีต่อตัวเอง

3.4.9 การมีน้ำใจ

3.5 คุณธรรม จริยธรรมของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

- 3.5.1 ความขยัน
- 3.5.2 ความอดทน
- 3.5.3 ความกตัญญู
- 3.5.4 ความซื่อสัตย์
- 3.5.5 สติปัญญา

3.1 ชีวิตในวัยเด็กของชาวจีนอพยพ

ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยนับตั้งแต่สมัยอยุธยา ต่อเนื่องถึงช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ มีชาวจีนเดินทางเข้ามาตั้งรกรากและประกอบอาชีพค้าขายในประเทศไทย ชาวจีนรุ่นแรก ๆ ที่เข้ามาในประเทศไทยจะมากับเรือสินค้า และส่วนมากเป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่ทางภาคใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนสาเหตุที่ทำให้ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากเกิดความวุ่นวายทางการเมือง ในสาธารณรัฐประชาชนจีน การเกิดความอดอยากของพลเมือง ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย บางคนมีชีวิตวัยเด็กในประเทศจีน บางคนมีชีวิตวัยเด็กในประเทศไทยพวกเขาเดินทางออกนอกประเทศเพื่อสร้างฐานะ อีกอย่างหนึ่งประเทศไทยมีพื้นที่กว้างใหญ่อุดมสมบูรณ์และมีประชากรเบาบาง ประเทศไทยยังไม่ปรากฏการเกิดภัยธรรมชาติร้ายแรงในขณะนั้นก็เลยทำให้ชาวจีนนิยมเข้ามาในประเทศไทย

3.1.1 ชีวิตวัยเด็กในประเทศจีน

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอเนื้อหาการใช้ชีวิตวัยเด็กในประเทศจีนของชาวจีนอพยพก่อนที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย รายละเอียดต่อไปนี้

1) การอยู่อาศัย

การอยู่อาศัยเป็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่สิ่งมีชีวิตสามารถอาศัยอยู่ได้สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอสภาพการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพ ชาวจีนอพยพเหล่านี้ได้ใช้ชีวิตวัยเด็กที่ประเทศจีน ชาวจีนอพยพเหล่านี้ส่วนมากมีชีวิตอันยากจนและยากลำบาก ได้พบปัญหามากมาย ความยากจนและยากลำบากจึงเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญอย่างกล้าหาญ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชินได้ใช้ชีวิตทั้งวัยเด็กและวัยรุ่นหนุ่มอยู่ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน รวมระยะเวลาถึง 12 ปี และบ้านที่อยู่อาศัยของนายชินอยู่ในทุ่งนา ทั้ง ๆ ที่บ้านทำนาแต่ก็ไม่พอกิน การหุงข้าวปนเผือกหรือมันเป็นอาหารพื้นเมืองปกติของบ้านนายชิน ดังความว่า

นายชิน ได้ใช้ชีวิตทั้งวัยเด็กและวัยรุ่นหนุ่มอยู่เมืองจีน รวมระยะเวลาถึง 12 ปี ซึ่งน่าจะถือได้ว่า เป็นช่วงเวลาแห่งการทดสอบความทรหด อดทน ช่วงแรกของ

ชีวิต เพราะญาติทางบิดาก็เป็นเกษตรกรรมคาที่ที่ต้องทำมาหากินตัวเป็นเกลียว ทั้งทำนา ทำสวนผัก สารพัดและเนื่องจากเขาเป็นลูกชายคนเดียวของบ้าน จึงต้องรับผิดชอบหน้าที่การงาน ต่าง ๆ มาตั้งแต่ตัวเล็ก ๆ ดังนั้นกิจวัตรประจำวันของเขาดังนั้นมิใช่เพียงมีหน้าที่เรียนหนังสืออย่างเดียวเท่านั้น หากแต่จะต้องตื่นตั้งแต่เช้าตรู่เพื่อรดน้ำสวนผักเสียก่อนจึงไปโรงเรียนได้ ยิ่งในช่วงหน้าฝนอันเป็นฤดูทำนาแทบจะเรียกได้ว่าหมดสิทธิ์ไปโรงเรียนเอาเลยเพราะต้องช่วยญาติทำนาทุกวัน และ ทั้ง ๆ ที่ต้องทำงานหนักเช่นนั้นก็หาได้มีอาหารกินเต็มที่ไม่ การกินข้าวปนเผือก ปนมันเพียงเพื่อให้หนักท้องนั้น เป็นเรื่องธรรมดาเพราะการมีข้าวสวยหุงกินพร้อมกับข้าวต่างหากเป็นเรื่องผิดปกติ ซึ่งนาน ๆ จะมีสักครั้ง

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 72)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพวัยเด็กในประเทศจีนไม่ดี ชาวจีนอพยพวัยเด็กต้องพบกับอุปสรรคต่าง ๆ สำคัญที่สุดรายได้ของครอบครัวมาจากทำนาอย่างเดียวแล้วการเก็บเกี่ยวก็ไม่มาก ไม่มีอาหารของกินเต็มที่ ต้องกินข้าวปนเผือกปนมันไปด้วย ซึ่งเป็นความยากลำบากมาก ดังนั้นชีวิตวัยเด็กในสาธารณรัฐประชาชนจีนของชาวจีนอพยพจึงอยู่อย่างยากลำบากมาก

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกงเอี่ยม กล่าวถึง บ้านของเหี้ยกงเอี่ยมอยู่ที่หมู่บ้านหน้าโปยจิ่ว เป็นหมู่บ้านที่ยากจนมาก ที่ดินมีน้อยทำมาหากินลำบาก ครอบครัวเหี้ยกงเอี่ยมไม่ว่าทำงานหนักแค่ไหนก็ไม่สามารถทำให้ตัวเองพออยู่พอกินได้ ดังความว่า

ครอบครัวของคุณปู่ผมเหี้ยเซียปิงเป็นครอบครัวที่ยากจนที่สุดครอบครัวหนึ่งในหมู่บ้านหน้าโปยจิ่ว เรามีที่ดินเพียงน้อยนิดอาศัยการปลูกผักยังชีพ แม้ว่าทุกคนจะช่วยกันทำมาหากินหามรุ่งหามค่ำ แต่ก็มีพอแค่ประทังชีวิตไปวัน ๆ เท่านั้น พอตกกลางคืนก็นอนเบียดเสียดกันในบ้านเล็ก ๆ เก่า ๆ ที่เช่าเขาอยู่

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกงเอี่ยม. 2537 : 10)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ครอบครัวทำมาหากินยากลำบากมาก ไม่มีเงินทอง ที่ดินก็มีน้อย ซึ่งทำให้ชาวจีนอพยพวัยเด็กต้องต่อสู้กับชีวิตมาตั้งแต่เด็ก ชาวจีนอพยพวัยเด็กได้เห็นความทุกข์ยากของชีวิตได้จดจำเหตุการณ์ความยากลำบากต่าง ๆ ทำให้ชาวจีนอพยพวัยตั้งแต่เด็ก ต่อสู้ชีวิตมาตั้งแต่เด็ก

สารคดี เรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี เกิดที่เมืองจินอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านซีกฝู ครอบครัวของชิวซีเป็นคนยากจน สภาพของบ้านชิวซีไม่ดี เป็นบ้านเล็ก ๆ ไม่มีหน้าต่าง ไม่มีลมเข้า

สมาชิกของครอบครัวชีวิตที่ทำนาทุกวันก็ไม่พอกิน แต่และมีต้องหุงข้าวแล้วผสมแป้งมันลงไปด้วย
ตั้งความว่า

จนผมอายุได้ 12 ขวบกำลังเรียนหนังสือในระดับชั้นประถม 1 นั้น ทางบ้านก็
เอาลูกควายตัวนั้นมาใช้งาน ผมให้มันทำหน้าที่ลากคันไถ ไถนาเพื่อให้พอกับแม่
ปลูกข้าวสร้างผลผลิตพอที่จะเลี้ยงท้องพวกเรา หรือหากปีไหนโชคดีฟ้าฝนเป็นใจ
เราก็จะพอมีแบ่งเอาไปขายบ้าง

แต่นั้นก็เป็นแค่ความหวังลม ๆ แล้ง ๆ เพราะส่วนใหญ่เราไม่ค่อยจะโชคดีนัก
เพราะแต่ละปี ๆ นั้นเราผลิตข้าวได้แทบไม่พอกินกันในครอบครัวขนาดใหญ่ แต่
และมีต้องหุงข้าวแล้วผสมแป้งมันลงไปด้วย เพื่อทำให้มันมีปริมาณมาก พอที่จะ
กินได้ครบถ้วนทุกคน แม้จะไม่อิ่มหรืออยู่ท้องกันนัก แต่มันก็พอทำให้ประทังชีวิต
ไปได้ในแต่ละวัน

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 32-33)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการอยู่อาศัยของ
ชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพมีชีวิตอย่างยากจนและยากลำบาก แม้ว่าชาวจีนอพยพจะขยัน
ขันแข็งกันเพียงไหนก็ตามพวกเขาหนีความยากจน ความอดอยาก และสถานะไม่มีจะกินได้พ้น มัน
ติดตามเขาเหมือนเพื่อนสนิท อยู่กับเขามานานแสนนานจนแยกไม่ออก แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพ
วัยเด็กที่ประเทศจีนชีวิตลำบากมาก

2) การประกอบอาชีพ

ชีวิตวัยเด็กของชาวจีนอพยพในสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้นต่างคนต่างก็มีวิธีการของตน
ในการประกอบอาชีพเพื่อที่จะได้มีชีวิตอยู่รอดต่อไปที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชิน ทำงานที่ร้านขายหนังสือและเครื่องเขียนและ
ระยะเวลา 2 ปี เปลี่ยนงานช่วยญาติที่เป็นหมอจีนเปิดร้านรักษาคนไข้และขายยาจีน แม้การทำงานนี้
จะมีรายได้ไม่มากแต่ก็ได้ช่วยทางบ้านได้บ้าง ตั้งความว่า

นายชินทำงานอยู่ที่ร้านขายหนังสือราว 2 ปีจนจบมัธยมต้นเขาจึงเริ่มคิดหา
งานทำอย่างจริงจัง เผอิญมีญาติห่าง ๆ เป็นน้องของยายีตอาชีพหมอจีนเปิดร้าน
รักษาคนไข้และขายยาจีน เขาจึงไปสมัครทำงานกับญาติคนนี้ ซึ่งในช่วงนี้นายชิน
เคยเล่าให้ลูกหลานฟังว่า เป็นช่วงชีวิตที่สนุกมากและภูมิใจมาก เพราะทั้ง ๆ ที่เขา
เป็นเด็กหนุ่มอายุแค่ 15-16 ปี ก็สามารถทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้
แล้ว ทั้งเป็นงานที่เขาพอใจมาก เจ้าของร้านก็รักใคร่ เอาใจใส่สั่งสอนความรู้
ต่าง ๆ ให้อย่างไม่ปิดบัง การได้ทำงานที่ร้านขายยาจีนนับเป็นประสบการณ์ที่ดี

ของชีวิตทำให้เขารู้จักสรรพคุณของยาจีนขนานต่าง ๆ ได้รู้ว่าสมุนไพรเครื่องยาจีน สำหรับรักษาโรคต่าง ๆ นั้น มีอยู่มากมายนับร้อยสูตร

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 76)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการประกอบอาชีพในวัยเด็กของชาวจีนอพยพในประเทศจีนตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพตอนที่พวกเขาอาศัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนพวกเขาต้องทำมาหากินตั้งแต่เด็ก ทำงานหลาย ๆ อย่างเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ชาวจีนอพยพวัยเด็กในสาธารณรัฐประชาชนจีนทำงานหลายชนิดและสนุกกับงานด้วยซึ่งสิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ชาวจีนอพยพได้เริ่มฝึกฝนตนเองให้เป็นคนเฉลียวฉลาด ได้เป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมอุปนิสัยให้พวกเขาเป็นคนขยันขันแข็ง รู้จักทำมาหากิน สำหรับการงานอันมีผลต่อไปถึงการประกอบอาชีพในภายภาคหน้าด้วย

สารคดี เรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี อายุย่าง 18 ปีที่บ้านยากจนไม่มีอาชีพที่ทำ ช่วยงานในไร่และหารายได้เข้าบ้านด้วยการรับจ้างแบกหามทุกชนิด ซึ่งเป็นงานที่หนักและน่ารังเกียจแต่ ชิวซี ก็ต้องทำ ดังความว่า

ผมนี้ก็อยู่เสมอว่า คนอื่นลำบากเพื่อเรามากแล้ว แล้วผมเล่าทำอะไรเพื่อนคนอื่นหรือยัง? คิดแล้วก็ยิ่งฮึดสู้ ทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย โดยการรับจ้างขนหาบพีชไร่ ผัก และของต่าง ๆ รวมถึงการขนฉี่และอึ เพื่อมาไว้ใช้ในไร่นาของครอบครัว

งานที่หนักหรือน่ารังเกียจ ผมก็ไม่สนใจ ขอให้ได้ทำไม่เว้นแม้งานที่เรียกว่า “ขนฉี่และอึ”

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 92)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการประกอบอาชีพของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพมีชีวิตอย่างยากจนและยากลำบาก ทำงานหลายชนิดหลายอย่างโดยเป็นงานที่ต้องใช้ร่างกาย แต่ไม่ว่าจะงานที่ทำจะเป็นงานหนักหรือน่ารังเกียจ ชาวจีนอพยพก็ตั้งใจทำงานเพื่อให้มีรายได้มาซื้อของกินที่จำเป็น แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพใช้วัยเด็กในสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยทำงานหนัก ไม่เลื่องงาน ต่อสู้กับชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่อความอยู่รอด

3) การศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนชาวจีนอพยพใช้ชีวิตวัยเด็กในสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยไม่ได้รับการศึกษาเนื่องจากครอบครัวของพวกเขายากจนทำให้เขาไม่มีโอกาสเข้าไปโรงเรียนเรียนหนังสือโดยตรง ไม่ได้เข้าเรียนเป็นสิ่งที่น่าเศร้าใจของชาวจีนอพยพวัยเด็ก แต่ชาวจีนอพยพวัยเด็กได้เรียนในสังคมจีน เรียนความสามารถและมีทักษะ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง เป็นคนเรียนหนังสือเก่งและรักการเรียนเป็นที่สุด เขา สอบได้ที่หนึ่งตลอด พอมีเวลาว่างเขาไม่เหมือนคนอื่นเอาเวลานั้นไปเล่นสนุกสนาน นายชินกลับใช้เวลาว่างนั้นหมั่นฝึกหัดคัดลายมือให้สวย แต่เพราะว่าที่บ้านยากจน นายชินต้องช่วยญาติทำมาหากิน จึงมีโอกาสเรียนหนังสือในโรงเรียนเพียงแค่ 5-6 ปีเท่านั้นดังความว่า

ทั้ง ๆ ที่ต้องทำงานหนักจนแทบไม่มีเวลาเรียนหนังสือ แต่ด้วยพรสวรรค์ของความเป็นผู้มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาดและตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง จึงทำให้เขาสอบได้ที่หนึ่งเสมอเพื่อนรุ่นน้องที่อยู่โรงเรียนเดียวกันได้พินความหลังเล่าให้ฟังว่า เขาเป็นคนเรียนหนังสือเก่งมากและรักการเรียนเป็นที่สุดและสอบได้ที่หนึ่งตลอด...

เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจน แม้เขาจะเป็นเด็กผู้ชายคนเดียวในบ้านและทางครอบครัวต้องการให้ได้รับการศึกษาแต่ความจำเป็นในการช่วยญาติทำมาหากินมีมากกว่า เขาจึงมีโอกาสเรียนหนังสือในโรงเรียนเพียงแค่ 5-6 ปีเท่านั้น

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 76)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการศึกษาของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า สภาพการเรียนของชาวจีนอพยพที่ใช้ชีวิตวัยเด็กในสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นคนชอบเรียนหนังสือแต่ไม่มีโอกาสเรียน รู้จักใช้เวลาเรียนให้เต็มที่ถ้าไม่มีเวลาเรียนก็พยายามหาเวลาเรียน เพราะพวกเขาใช้ความขยันเข้าสู่การเรียนชาวจีนอพยพเรียนได้ดีแต่พวกเขาเป็นคนยากจนบ้านเขาไม่มีเงินส่งไปเรียนซึ่งต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวทำให้ชาวจีนอพยพไม่มีโอกาสเรียนที่โรงเรียน

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึงเมื่อมีโอกาสไปโรงเรียนเหี้ยกวงเอี่ยมขยันและเอาใจจริงเอาใจงานเรียนมาก สามารถทำความเข้าใจคำสอนและจดจำขึ้นใจจนท่องได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่เหี้ยกวงเอี่ยมได้เรียนเพียงแต่สามเดือนเท่านั้น ทางบ้านก็ไม่มีเงินที่ส่งเสียให้เรียนต่อดังความว่า

พออาศัยความรู้ที่ได้รับมาในช่วงนี้เป็นรากฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในช่วงต่อมา เมื่อมีโอกาสก็จะศึกษาสอบถามจากผู้รู้ ค่อย ๆ สะสมความรู้ด้วยวิธีนี้เป็นเวลาแรมเดือนแรมปี ผสมผสานกับการฝึกด้วยตนเอง จนกระทั่งสามารถอ่านหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย บันทึกข้อความและทำบัญชีง่าย ๆ ได้ ภายหลังเมื่อมีตำแหน่งทางสังคม ในที่ประชุมแม้ว่าบางครั้งจะต้องพูดโดยไม่มีเตรียมตัวมาก่อน พ่อก็สามารถพูดได้อย่างมีหลักการและสามารถใช้ภาษาสำนวนต่าง ๆ ได้ดี

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 12)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการศึกษาของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพมีชีวิตอยู่อย่างลำบากแต่ให้ความสำคัญกับการเรียน พวกเขา

เรียนความรู้เป็นสิ่งสำคัญแม้ว่าในวัยเด็กชาวจีนอพยพจะมีเวลาเรียนในระยะสั้น แต่ก็เกิดประโยชน์มากต่อพวกเขา ชาวจีนอพยพผสมผสานกับการฝึกฝนด้วยตนเอง จนกระทั่งสามารถอ่านหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย บันทึกรายชื่อและทำบัญชีง่าย ๆ ใช้ประโยชน์นั้นจนถึงชีวิต แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับเรียนความรู้และตั้งใจเรียนด้วยตัวเองทุกวิถีทาง

สารคดีเรื่องตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึงชีวิต เขาเรียนในระดับชั้นประถม 1 ชีวิตชอบเรียน มีความรู้สึกว่าการเรียนทำให้คนรู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ แต่เพราะครอบครัวยากจน ที่บ้านไม่มีข้าวสารมาจ่ายค่าสอนให้ครู ทำให้ชีวิตต้องเลิกเรียน ดังความว่า

สมัยนั้นนักเรียนตามบ้านนอกแบบผมต้องจ่ายค่าสอนให้ครูตามแต่จะตกลงกันไม่ได้มีการจ่ายกันเป็นค่าเทอมแบบนักเรียนสมัยใหม่ สำหรับสิ่งที่ครูให้พ่อแม่ผมนำมาให้เป็นค่าสอนก็คือข้าวสารราว ๆ 5 กิโลกรัมต่อครึ่งปี ซึ่งก็ถือว่าเป็นสิ่งที่หายากมากเพราะลำพังข้าวที่จะกินกันในครอบครัวก็ไม่พอแล้ว การจะหาข้าวมาให้ได้ 5 กิโลกรัม นั้นเป็นเรื่องไม่ง่ายสำหรับครอบครัวผม

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 33)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการศึกษาในวัยเด็กของชาวจีนอพยพในวัยเด็กกว่า ชาวจีนอพยพส่วนมากอยากได้ความรู้ ความเข้าใจ แต่เพราะครอบครัวยากจน ไม่มีค่าสอนจ่ายให้ครู จึงไม่มีโอกาสได้เรียนกับครูในโรงเรียน ซึ่งทำให้พวกเขาเสียใจมาก ทำให้ผู้อ่านได้รู้ว่า ไม่ว่าจะยากจนแค่ไหนก็ตาม ชาวจีนอพยพก็อยากเรียน อยากได้ความรู้

4) การสั่งสอนของครอบครัว

การสั่งสอนมีความสำคัญต่อชาวจีนอพยพเป็นอย่างมาก การอบรมสั่งสอนของกลุ่มชาวจีนอพยพเป็นการเสริมชาวจีนอพยพให้เติบโตอย่างมีคุณภาพจะเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ การกำเนิดของตนเอง และช่วยบ่มเพาะความเจริญทางจิตใจให้ตระหนักรู้ถึงบุญคุณของพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด การมีพ่อแม่ผู้ใหญ่แม่ที่ย่อมสั่งสอนส่งผลให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับ ครอบครัวที่เป็นสังคมที่เล็กที่สุดและสำคัญที่สุด

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เหี้ยกวงเอี่ยมอยากเดินทางไปต่างประเทศ แต่กลัวมากหลายอย่าง เช่น กลัวว่าจะเดินทางไปไม่ถึง กลัวจะไม่คุ้นเคยกับผู้คนและวัฒนธรรมต่างถิ่น การหางานก็ยาก ทำให้เหี้ยกวงเอี่ยมตัดสินใจไม่ออกเดินทาง แต่เหี้ยกวงเอี่ยมได้นึกถึงคำสั่งสอนของครอบครัวชาวจีนสืบทอดกันมาว่า หากอยากเปลี่ยนชีวิตก็ต้องมีความกล้า ทำทุกสิ่งทุกอย่างก็มีได้บ้างมีเสียบ้าง ถ้าไม่ยอมเสียก็ไม่มีวันได้ ดังความว่า

การเดินทางไปต่างแดนก็หมายถึงการเสี่ยง เพราะการเดินทางไปต่างประเทศในสมัยนั้นต้องไปโดยทางเรือ โดยสารไปกับเรือสำเภาหัวแดงซึ่งต้องใช้เวลานานหลายสัปดาห์อยู่ในทะเล เป็นการเดินทางที่ลำบากมาก ยิ่งถ้าโชคไม่ดี

ไปเจอพายุเข้า ก็ต้องจบชีวิตกลางทะเลอย่างที่มีข่าวอยู่บ่อย ๆ ถึงแม้ว่าจะเดินทางไปถึงได้ ก็ไม่ใช่ว่าจะหมดปัญหาเพราะแต่และคนไม่มีความคุ้นเคยกับผู้คน และวัฒนธรรมต่างถิ่น การทำงานก็ยาก ดูเหมือนว่าหนทางนี้จะมีอุปสรรคขัดขวางเต็มไปหมด แต่พ่อก็คิดว่าเห็นทีจะต้องลองเสี่ยงดูตั้งค้ำกล่าวที่ว่า “ไม่เข้าถ้าเสีย ไฉนเลยจะได้ลูกเสีย”

(รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 :13- 14)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการสั่งสอนของครอบครัวของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพได้ตระหนักรู้ว่าผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีพระคุณเป็นผู้ให้กำเนิด เมื่อพวกเขาเจอปัญหาในชีวิตประจำวันและคิดหาทางออกไม่ได้ก็นึกถึงการสั่งสอนมาตลอดคำสั่งสอนนั้นให้กำลังใจสู้กับชีวิต จากตัวอย่างได้รู้ว่าชาวจีนอพยพได้สั่งสอนว่า ต้องมีความกล้าหาญ คนเราก็จะเปลี่ยนชีวิตได้ การสั่งสอนของครอบครัวทำให้ชาวจีนอพยพตัดสินใจเรื่องสำคัญในชีวิตได้

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ในครอบครัวของชีวซี พ่อแม่ชีวซีได้สั่งสอนว่าไม่ว่าจะเป็นลูกผู้ชายหรือลูกผู้หญิงก็มีคุณค่าเท่ากัน ไม่มีใครมีค่ามากกว่าใคร อย่ายดูลูกผู้ชายหรือลูกผู้หญิงด้วยสายตาที่แตกต่างกัน ดังความว่า

พ่อกับแม่มีคุณธรรม และมองเห็นคุณค่าของการมีลูกอย่างเท่าเทียมกัน สิ่งนั้นกลายเป็นมรดกชิ้นสำคัญที่ผมเองก็ถ่ายทอดไปสู่ลูก ๆ ของผมโดยที่ไม่รู้ตัว เพราะผมเองก็มองดูลูก ๆ ของผมทั้งหญิงทั้งชายด้วยสายตาที่ไม่แตกต่างกัน พวกเขาเป็นสิ่งที่มีความค่ามากที่สุดในชีวิตผม

ไม่ว่าหญิงหรือชาย ก็มีศักดิ์และสิทธิ์ในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการสั่งสอนของครอบครัวของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า การสั่งสอนของครอบครัวทำให้ชาวจีนอพยพได้ถ่ายทอดแนวความคิดสำคัญมาตั้งแต่เด็ก ทำให้ชาวจีนอพยพได้เรียนรู้ความเป็นสังคมขนาดเล็กจากสถาบันครอบครัว ได้สั่งสอนว่าแต่และคนก็มีคุณค่ามีบทบาท ของครอบครัวทุกคนไม่ว่าเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ขาดความรักไม่ได้ คนต้องมีความรักอยู่ในใจเสมอ คนเราก็ต้องให้ความรักแก่ที่ ๆ น้อยๆ อยู่ครอบครัวเดียวกันไม่ว่าจะพ่อแม่หรือพี่น้อง ๆ ผู้หญิงหรือผู้ชายสมาชิกครอบครัวทุกคนต้องรักกันซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า การใช้ชีวิตวัยเด็กในประเทศจีนของชาวจีนอพยพก่อนที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย ชีวิตของชาวจีนอพยพวัยเด็กในประเทศจีนอยู่อย่างยากลำบาก เพราะรายได้ของครอบครัวชาวจีนอพยพวัยเด็กส่วนมากมาจากการทำงานอย่างเดียวแล้วการเก็บเกี่ยวก็ไม่มาก ไม่มีอาหารของกินเต็มที่บางทีต้องกินข้าวปนเผือกปนมันไปด้วย เพราะว่าสภาพชาวจีนอพยพยากจนจึงทำให้

ชาวจีนอพยพตอนวัยเด็กไม่มีโอกาสเรียนหนังสือหรือถ้ามีโอกาสเรียนหนังสือก็ไม่นาน แต่ชาวจีนอพยพได้ส่งสอนจะครอบครัวต้องกล้ามีความเสีย ต้องมีความกล้าหาญและสมาชิกครอบครัวทุกคนต้องรักกันซึ่งกันและกัน ชีวิตวัยเด็กของชาวจีนอพยพที่ผ่านมาทุกอย่างทำให้ชาวจีนอพยพได้รับประโยชน์จากความยากลำบากมากมายและเป็นกำลังใจต่อชีวิต

3.1.2 ชีวิตวัยเด็กในประเทศไทย

ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยเมื่ออายุน้อยจึงโดยเริ่มต้นจากสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนัก ชาวจีนอพยพได้เริ่มต้นตั้งตัวในประเทศไทยแบบมือเปล่าและทำงานหนักเพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทยดีขึ้น

1) การอยู่อาศัย

ชาวจีนอพยพตอนวัยเด็กในประเทศไทย ส่วนมากพวกเขามีชีวิตอันยากจนและยากลำบาก โดยเฉพาะเมื่อมาสู่ประเทศไทยในครั้งแรก ได้พบปัญหามากมาย ความยากจนและยากลำบากจึงเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญอย่างกล้าหาญสำหรับชาวจีนอพยพตั้งรายและเฝ้าต่อไปนี้

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึงตอนอุเทนเป็นเด็กชายวัย 6 ขวบ พ่อของอุเทนรับท่านจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมาอยู่ประเทศไทย เพราะพ่อของอุเทนตั้งถิ่นฐานที่เมืองไทย 16 ปีแล้วท่านจึงไม่ได้อยู่อาศัยอย่างยากลำบากเหมือนพ่อ จึงตั้งใจเรียนหนังสือแต่ไม่มีอิสระเหมือนเด็กคนอื่น เนื่องจากต้องช่วยพ่อทำงานหลายอย่าง ดังความว่า

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลง บรรดาพ่อค้าชาวจีนเริ่มนิยมไปปรับภรรยามาอยู่ด้วยแต่จื่อปิงเดินทางไปปรับไโฮเหียและบุตรชาย แต่อิมทัง เข้ามาอยู่ในสยาม นับเป็นจุดเปลี่ยนแปลงสำคัญของชีวิตเด็กชายวัย 6 ขวบ... แต่จื่อปิงได้มาตั้งถิ่นฐานในสยามอยู่ก่อนแล้วราว 16 ปี ดังนั้นชีวิตเด็กชายแต่อิมทังซึ่ง ต่อมาเมื่อเข้าโรงเรียนแล้วชื่อว่า แต่โหวงเล้า จึงมิได้มีความยากลำบากเทียบเท่ารุ่นบิดา

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 26)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพมีบางคนตอนวัยเด็กที่เมืองไทยไม่ได้ความยากลำบากมาก เพราะพ่อแม่ของชาวจีนอพยพอยู่ก่อนประเทศไทยและสร้างเนื้อสร้างตัวแล้วพอมีฐานะบ้าง แต่ถึงแม้เขาจะไม่ยากลำบาก เขาก็ต้องตั้งใจเรียนหนังสือและช่วยงานของครอบครัวในระหว่างเรียนด้วย

สารคดีเรื่อง นักสู้ผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เภอญูโชค กล่าวถึงเอียวเซียงเมื่อมาถึงเมืองไทยได้มุ่งหน้าไปหาอาถุ่ ซึ่งมีอาชีพรับจ้างขนของจากเรือสินค้าระหว่างกรุงเทพฯ-ปากน้ำโพ วิเชียรกับแม่กับน้องก็มาอยู่ด้วยกันซึ่งครอบครัวของอาถุ่ บ้านของอาถุ่เป็นห้องเล็ก ๆ 1 ห้อง ทุกคนใช้ชีวิตร่วมกันในห้อง 1 ห้อง ซึ่งแออัดมาก ดังคำว่า

บ้านเช่าของอาภู่จึงเป็นเพียงห้องเล็ก ๆ คับแคบเมื่อต้องรับคนมาอยู่เพิ่มเข้าไปอีกถึง 3 คนก็แทบจะไม่เหลือที่ให้เดินด้วยซ้ำ

ห้องจะดูโล่งขึ้นบ้างก็เมื่อตอนที่อาภู่ออกรื้อไปแต่และเที่ยว ซึ่งใช้เวลานานเป็นเดือนกว่าจะกลับมา โดยอาภู่จะทิ้งข้าวสารติดบ้านไว้ให้สามคนแม่ลูกพอประทังชีวิต อย่างน้อยก็เชื่อว่าไม่อดตายแน่เพราะยังมีข้าวกิน ส่วนกับข้าวนั้นให้ชวนขายหากินกันเอาเอง

เป็นหน้าที่ของเอี้ยวเซียงอีกเช่นเคยที่ต้องออกจากห้องเช่าไปหางานรับจ้างจิปาถะ ขณะที่แม่และน้องสาวสองคนช่วยกันตั้งเตาหน้าบ้านขายกล้วยปิ้งสำหรับคนที่ผ่านไปมาย่านนั้น

(นักผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 64)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการอยู่อาศัยของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนเริ่มต้นมีชีวิตอย่างยากจนและยากลำบาก ไม่มีฐานะในสังคมไทยซึ่งไม่มีบ้านของตนเองต้องอาศัยอยู่กับญาติ สภาพแวดล้อมของครอบครัวญาติก็ไม่ดีอยู่แล้วอยู่ด้วยกันทำให้ญาติลำบากมากยิ่งขึ้น แต่ชาวจีนอพยพก็พยายามทำงาน แม้จะมีรายได้ไม่มาก แต่ก็ไม่มีใครที่อยู่โดยไม่ทำงาน ความขยันขันแข็งและมุ่งมั่นอดทนทำให้ครอบครัวชาวจีนอพยพพออยู่พอกินได้ในประเทศไทย

2) การประกอบอาชีพ

อาชีพคือการหาเลี้ยงชีพด้วยวิธีการต่าง ๆ ชาวจีนอพยพส่วนมากเข้ามาในประเทศไทยตอนเริ่มต้นเพราะยากจนและต้องการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัว

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียร ชาวจีนอพยพที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยแบบมือเปล่า เขาเริ่มต้นทำงานรับจ้างหามหุสะเต๊ะขายและพูดภาษาไทยไม่คล่อง การพูดภาษาไทยไม่คล่องเป็นอุปสรรคต่อการขายของ แต่เขาก็พยายามใช้ภาษาท่าทางแทนการพูดภาษาไทยในการทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัวและเลี้ยงตัวเอง เมื่อ วิเชียร โตขึ้น อาภู่ของ วิเชียร ให้เขาเริ่มฝึกอาชีพหามหุสะเต๊ะออกไปเร่ขายและเลี้ยงหมูกับญาติคนหนึ่ง เขาจึงได้เปลี่ยนอาชีพเพื่อให้ตนเองมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังความว่า

เอี้ยวเซียงได้งานรับจ้างหามหุสะเต๊ะขายเป็นงานแรก ตอนนั้นเขายังพูดภาษาไทยยังไม่คล่องแต่ก็เอาตัวรอดด้วยภาษาท่าทางร่างกาย ใช้มือไม้และกิริยาท่าทางสื่อสารจนพอเข้าใจได้ จากนั้นก็ค่อย ๆ ฝึกที่จะเลียนเสียงพูดและจดจำถ้อยคำต่าง ๆ โดยเฉพาะคำพูดที่ใช้ในการค้าขายของจนสื่อสารได้ดีในภายหลัง...

เอี่ยวเซียงถูกกำหนดอนาคตให้เริ่มฝึกอาชีพด้วยการไปทำงานกับญาติห่าง ๆ
คนหนึ่งของอาภู่ที่อำเภอพนสนิมคม ในเมืองแปดริ้ว ไกลจากเมืองบางกอก
พอสมควร

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 65)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพ
ชีวิตของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า พวกเขาอยู่ในสภาพที่ไม่มีฐานะเป็นคนจน แต่ชาวจีนอพยพ
พยายามทำงานไม่ได้ปล่อยให้ตัวเองว่างเปล่า ค้นหาโอกาสทำงานทุกที่ ในประเทศไทยชาวจีนอพยพ
ทำค้าขาย ทำงานด้วยความขยันและทำงานทุกชนิดเท่าที่ทำได้ เพื่อเลี้ยงครอบครัวและเพื่อเก็บเงิน
สร้างฐานะทำงานของส่วนตัว จะพยายามทำให้ตนเองมั่นคงอยู่ในประเทศไทย ด้วยการประกอบ
อาชีพสุจริตทุกอย่างที่พอจะทำได้และทำได้พร้อมกันหลายอาชีพด้วย

3) การศึกษา

การแสดงความรู้เป็นสิ่งสำคัญของชาวจีนอพยพในประเทศไทย การมีความรู้ดีจะได้มี
โอกาสหางานและเพื่อวางตัวในสังคมไทยได้ง่าย ได้สร้างสายสัมพันธ์กับคนทั่วไปและได้ใช้ความรู้เป็น
ประโยชน์ในชีวิต

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง ตอนอุเทนเป็นเด็กอยู่ ประเทศไทยมี
โรงเรียนหลายแห่งตั้งขึ้นในสังคมไทย เมื่อท่านอายุประมาณ 5 – 6 ขวบ ได้มีโอกาสไปเรียนหนังสือที่
โรงเรียน หลังจากโรงเรียนเล็กแล้วยังต้องเรียนเขียน อ่านหนังสือจีนโบราณ บทกลอน สุภาษิตและ
วรรณกรรมกับครูสอนพิเศษและยังต้องเรียนภาษาไทยด้วย และฝึกหัดเขียนอักษรจีนด้วยพู่กัน ดัง
ความว่า

อีกเรื่องหนึ่งที่อุเทนได้รับการปลูกฝังจากบิดา คือ การฝึกหัดเขียนอักษรจีน
ด้วยพู่กัน อันเป็นศิลปะเอกลักษณ์ของชาติจีนมาราว 2,000 ปี อุเทนเริ่มฝึกฝน
ศิลปะแขนงนี้ด้วยการคัดลอกสุภาษิตจีน

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการศึกษาของ
ชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้เข้ามาโรงเรียนเรียนความรู้ซึ่งเป็นโรงเรียน
จีน ชาวจีนอพยพได้เรียนวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมไทยด้วย ชาวจีนอพยพมีโอกาสที่ได้เข้าไปเรียน
ที่โรงเรียนคือโอกาสที่อยากทำให้พวกเขาตั้งใจเรียนให้มีความสำคัญต่อการเรียนมาก

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึงครอบครัวของ วิเชียร ยากจนมาก ครอบครัวก็ไม่มี
ปัญญาส่งเขาเรียนที่โรงเรียนแม้แต่นั้นคนในประเทศไทยมีโอกาสเข้าไปโรงเรียนเรียนหนังสือได้
เพราะขณะที่ทำมาหากินของบ้านวิเชียรก็เป็นปัญหาอยู่ วิเชียร ต้องไปทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวและ
เลี้ยงตัวเอง ดังความว่า

ตอนนั้นทางการไทยกำลังส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่ำเรียนหนังสือ อย่างน้อยก็ให้พออ่านออกเขียนได้ เป็นความรู้ติดตัวไปทำมาหากิน แต่อาอยู่กับแม่เห็นพ้องต้องกันว่าคงไม่มีปัญญาส่งเสียเอี้ยวเซียง ดังนั้นเรื่องเรียนหนังสือคงเป็นไปได้เสียแล้วกับคนหาเช้ากินค่ำอย่างพวกเขา

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 65)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ชาวจีนอพยพในช่วงเริ่มต้นของชีวิตพวกเขามีฐานะยากจนจึงไม่มีโอกาสเข้าโรงเรียนเหมือนเด็กทั่วไป แต่พวกเขาก็ยังให้ความสำคัญกับการศึกษาจึงเรียนรู้หรือหาความรู้เพิ่มเติมจากการประกอบอาชีพและมีแนวคิดว่าการได้มีโอกาสทำงานคือการได้มีโอกาสเรียนรู้ในความรู้ใหม่จากอาชีพที่ได้ทำงาน

4) การสั่งสอนของครอบครัว

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ นำเสนอเรื่องราวของ อุเทนซึ่งเป็นบุตรชายคนโตบิดาของเขามีความคาดหวังในตัวท่านมาก ท่านถูกหล่อหลอมอยู่ในครอบครัวที่เป็นระเบียบไม่โลดโผน เขาไม่มีโอกาสสนุกสนานกับเพื่อน ๆ มีแค่เรียนหนังสือ แต่งตัวให้เรียบร้อย บิดาของเขาสั่งสอนเขาทั้งเรื่องการเรียนรู้ การทำงาน และชีวิตส่วนตัว ดังความว่า

“คุณพ่ออบรมเข้มงวดมาก ผมไม่มีโอกาสสนุกสนานกับเพื่อน ๆ มีแต่งานหลายอย่างที่ต้องทำและเอาแต่เรียนหนังสือ เวลาจะออกจากบ้านไปไหนก็จะต้องตรวจว่าแต่งตัวเรียบร้อยไหม ต้องกลัดกระดุมทุกเม็ด เวลาสั่งอะไรเราต้องทวนคำสั่งจนถูกหมด ถ้าทำความผิดอะไร คุณพ่อจะให้มายืนเรียงแถวกัน ฟังคำสั่งกล่าวโทษ แล้วตีฝ่ามือข้างและสี่ที่ สองข้างรวมเป็นแปดที”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 26-27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการสั่งสอนของครอบครัวของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนเริ่มต้นอย่างเข้มงวดและจริงจังทั้งด้านการเรียนที่ต้องเรียนหนักและจริงจังด้านความรับผิดชอบต่องานของครอบครัวและการแต่งกายที่ต้องแต่งตัวอย่างเหมาะสมในเวลาออกนอกบ้าน การสั่งสอนอย่างเข้มงวดภายในครอบครัวชาวจีนอพยพ ทำให้ชาวจีนอพยพได้มีนิสัยและพฤติกรรมที่ดีตามการสั่งสอนอย่างเข้มงวดของครอบครัวซึ่งนำมาเป็นน้ำตอไปพื้นฐานอันดีสำหรับชีวิตที่ประสบความสำเร็จในวันข้างหน้า

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอเนื้อหาการสั่งสอนชาวจีนอพยพจากครอบครัวซึ่งเป็นการสั่งสอนที่สำคัญต่อชาวจีนอพยพ ชาวจีนอพยพได้นำการสั่งสอนนั้นมาสู่ชีวิตประจำวันซึ่งมีประโยชน์และเกิดกำลังใจต่อชีวิตของชาวจีนอพยพมาก

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค ได้กล่าวถึง วิเชียรได้รับการสั่งสอนจากอาทู่โดยอาทู่สอนให้ วิเชียรขยันขันแข็งและรู้จักต้ญญต่อแม่กับน้องและต้องใช้ความขยันต่อสู้กับความยากลำบาก ต้องให้แม่กับน้องอยู่ประเทศไทยที่ดีกว่านี้ ดังความว่า

อาทู่อบรมสั่งสอนเอี้ยวเซียงให้ขยันขันแข็งในการทำงาน เมื่อได้เงินมาก็ให้ รู้จักเก็บออมและส่งมาให้แม่ใช้บ้าง จากนั้นก็ส่งหลานชายลงเรือไปตามคลองแสน แสบขึ้นท่าที่เมืองแปดริ้วแล้วเดินเท้าต่อไปยังพนัสนิคม อีกที...

ตลอดสามปีนั้นเอี้ยวเซียงได้รับเงินเดือนตอบแทนเดือนละ 8 บาท แม่ไม่ มากมายนักแต่เขาก็เก็บเอาไว้ใช้เองเพียงบาทเดียว ที่เหลือ 7 บาทส่งให้แม่กับ น้องทั้งหมด

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 65-66)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาการสั่งสอนของ ครอบครัวของชาวจีนอพยพในวัยเด็กว่า การสั่งสอนของครอบครัวทำให้ชาวจีนอพยพจำได้เสมอว่า ทำงานอดทนและเอาความขยันมาสู่ความยากลำบาก ทำงานมีรายได้ที่หรือต้องส่งให้พ่อแม่พี่น้องใช้ ไม่ใช่ว่าตัวเองพอใช้พอกินก็ไม่ต้องสนใจคนอื่น ต้องให้สมาชิกของครอบครัวอยู่อย่างสบาย การสั่งสอน ด้านการขยันทำงานและมีความกตัญญูทำให้ชาวจีนอพยพมีความรับผิดชอบสูงและทำให้พวกเขา มีความพยายามมากขึ้นในช่วงตอนต้นที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาด้านการใช้ชีวิตของชาวจีน อพยพในประเทศไทยตอนเริ่มต้นพวกเขาส่วนมากมีชีวิตที่ยากจน ดำเนินชีวิตอย่างลำบาก เพราะว่า ชาวจีนอพยพไม่มีฐานะที่ประเทศไทยตอนเริ่มต้น และทำงานแบบลูกจ้างและต้องห่วงใยการกินการ อยู่อาศัย อีกอย่างชาวจีนอพยพไม่ใช่ทุกคนได้มีโอกาสเข้าโรงเรียนเรียน คนที่มีโอกาสเข้าโรงเรียน เรียนหนังสือ ก็ต้องเรียนและฝึกทำงานของครัวควบคู่กันไปด้วย ส่วนคนที่ไม่มีโอกาสเข้าไป โรงเรียนหนังสือจึงต้องเรียนจากงานที่ทำ สิ่งที่เจอ ความยากจนและความยากลำบากจึงเป็นสิ่งที่ ชาวจีนอพยพต้องเผชิญอย่างกล้าหาญและพยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะให้ได้

3.2 ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้น

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตชาวจีนอพยพ หลังจากผ่านอุปสรรคต่าง ๆ แล้วพวกเขาสร้างตัวได้ดีขึ้น โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจของพวกเขาย่อย ดีขึ้น บางคนก่อตั้งบริษัท บางคนก่อตั้งธนาคาร บางคนค้าขาย ในเวลาเดียวกันชาวจีนอพยพแต่งงาน มีครอบครัวและส่วนใหญ่มีภรรยามากกว่า 1 คน มีลูกหลายคน เป็นครอบครัวที่ใหญ่เพราะชาวจีนเชื่อ ว่าการมีลูกมาก แสดงถึงความสุขของครอบครัวและยังเชื่อว่าต้องทำให้ธุรกิจของตนให้มั่นคง เพื่อเป็น มรดกให้กับลูกหลานต่อไป

3.2.1 การก่อร่างสร้างตัว

ในสายตาของชาวจีนการทำธุรกิจเป็นงานที่สำคัญ ชาวจีนอพยพเชื่อว่าธุรกิจเท่านั้นที่จะทำให้ตัวเองอยู่ในประเทศไทยได้อย่างสบายและมีความสุข ชาวจีนอพยพที่เข้ามาประเทศไทยพยายามทำธุรกิจส่วนตัว ธุรกิจของพวกเขาก็ได้พัฒนาดีขึ้น

1) การค้าขาย

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชิน มีความรอบรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ ตอนพัฒนานายชินก็ตั้งใจทำงานหาแนวทางดี ๆ ที่จะช่วยทำธุรกิจของตัวเอง ชินไม่ยอมทำงานเป็นลูกจ้างตลอดชีวิต แต่เขาจึงทำงานเป็นลูกจ้างไปก่อนและมองหาโอกาสอื่น ๆ ไปด้วย เขาหวังว่าวันหนึ่งจะมีธุรกิจเป็นของตัวเองและทำให้ธุรกิจเติบโตขึ้นได้ เขาจึงเปลี่ยนจากการเป็นลูกจ้างมาเป็นการค้าขายด้วยความทรหด ความมานะและไม่ย่อท้อในการทำธุรกิจ ดังความว่า

จากการที่เป็นลูกจ้างและผู้จัดการร้านขายวัสดุก่อสร้างมาถึง 2 ร้านเป็นเวลาหลายปี นายชินเริ่มมองเห็นช่องทางที่จะทำมาค้าขายของตนเอง โดยอาศัยความถนัดในเชิงการค้าและความคุ้นเคยที่รู้จักผู้คนกว้างขวางมากขึ้น เป็นแนวทางในการสร้างฐานะ ต่อไปอีกประการหนึ่งเขาตระหนักแน่แกใจว่าการทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น ย่อมไม่ใช่หนทางที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ ดังนั้นเขาจึงรวบรวมเงินทุนที่อดออมไว้นำไปเช่าตึกแถว 3 ชั้น ใกล้โรงพยาบาลพัฒนากร ถนนเจริญกรุง เปิดเป็นร้านขายของหลายอย่างตั้งแต่เครื่องเหล็กวัสดุก่อสร้าง เครื่องเขียนและของเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่นเดียวกับร้านค้าส่วนใหญ่ในสมัยนั้น

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 85)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพมีความรู้สึกที่ตนเองยากจน มีรายได้น้อยจึงต้องอุตสาหะพยายามที่สุดในการทำงาน เพื่อจะได้สร้างเนื้อสร้างตัวให้เป็นหลักเป็นฐานแก่ชีวิตต่อไป ในช่วงพัฒนาชาวจีนอพยพจากที่เคยเป็นลูกจ้างหลายปีแล้วหาโอกาสมองเห็นช่องทางทำค้าขายของตนเองได้ แล้วชาวจีนอพยพยังรู้ว่าวิธีที่ทำให้เขามีโอกาสที่ได้ช่องทางทำการค้าขายนั้นก็คือหาเพื่อนที่อยากจะรวมกันทำธุรกิจด้วยกันในที่สุดชาวจีนอพยพจึงได้เปิดร้านค้าขายและทำธุรกิจด้วยตัวเอง ดังนั้น ชาวจีนอพยพจึงไม่ใช่คนที่ทำงานใดงานหนึ่งอย่างเดียวตลอดไปได้ แต่เป็นคนที่คิดก้าวหน้าและต้องการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อตนเองและครอบครัวจะได้อยู่ในประเทศไทยได้อย่างมั่นคงและเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่าการค้าขายเป็นวิธีการทำมาหากินส่วนหนึ่งสำหรับชาวจีนอพยพ

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เมื่อก่อนเหี้ยกวงเอี่ยมเคยทำงานด้านควบคุมสินค้า และทำงานด้านนั้นมานานอีกด้วย เลยทำให้เหี้ยกวงเอี่ยมมีความสามารถ

และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมขนส่งสินค้าทางเรือ นอกจากนี้แล้วคุณสมบัติสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือเขาเป็นคนที่เชื่อถือไว้วางใจได้ เพราะอย่างนี้จึงจะทำให้งานที่เขาไปมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นั้นถ้าแกเหี้ยกวงเอี่ยมก็คิดว่าเขาเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่ดีพออย่างที่ต้องการ ในเวลานั้นจึงทำให้เหี้ยกวงเอี่ยมรับผิดชอบถึงสามงานไปด้วย ถึงแม้ว่างานที่เหี้ยกวงเอี่ยมได้มอบหมายไปจะหนัก เขาก็ไม่ได้ท้อแท้และเกียจคร้าน แม้ต้องเจอกับปัญหาเหี้ยกวงเอี่ยมก็ยังทำงานเต็มที่ ดังความว่า

ช่วงนั้น พ่อจึงรับผิดชอบงานถึงสามงานด้วยกัน แม้ว่าภาระงานจะหนักมาก แต่พ่อก็ทำงานอย่างเต็มที่ สามารถสร้างผลงานที่ดีจนเป็นที่รู้จักขอพ่อค้าในย่านนั้น...

พ่อได้ใช้เงิน 300 บาท ที่เก็บสะสมไว้ ไปซื้อเรือสินค้าเล็ก ๆ ลำหนึ่ง และเช่าเรือสินค้าขนาดเล็กอีกสองลำจากอู่ต่อเรือมาเปิดกิจการขนส่งสินค้าขึ้น รายได้ของพ่อจึงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับความเป็นคนประหยัดอดออม จึงมีเงินเก็บเป็นทุนทรัพย์พอกพูนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้จะมีเงินทุนแล้วพ่อยังมีประสบการณ์การทำงานที่สั่งสมมา

(รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพนำเสนอเนื้อหาเรื่องของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวเงินอพยพที่ทำค้าขายเป็นคนที่รู้งานทั่วไปและเป็นคนรับผิดชอบงานด้วยเพราะว่าพวกเขาพยายามทำงานหาประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับค้าขายเวลาที่พวกเขาทำงานอยู่ในสภาพกดดันเขาก็ไม่ได้ท้อแท้ ขยันอดทนทำงานอย่างเต็มอกเต็มใจ รู้จักประหยัดเก็บเงินเพื่อมีทุนทำค้าขายของตน เลยให้เราได้เรียนรู้ว่าถ้าเวลาเราอยากจะทำอะไรสักอย่างทำให้สำเร็จเสร็จสิ้นไปตามเป้าหมายที่เราตั้งไว้เราก็ต้องจำไว้ว่าไม่ว่าเจอกรณีที่ยากแค่ไหน อดทนและขยันและประหยัดเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้เราได้ประสบความสำเร็จและไปยังจุดหมายปลายทางที่เราคาดหวังไว้

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวเงินอพยพในประเทศไทย ก่อนที่ทำให้ธุรกิจใหญ่โตจะทำค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้การค้าขายได้ใหญ่โตมากขึ้น พวกเขาได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์มาตลอด พวกเขาได้เรียนรู้ว่าพวกเขาไม่มีพื้นฐาน มีแต่ขยันอย่างเดียวไม่ว่าจะงานหนักแค่ไหนหรือยากเท่าไรชาวเงินอพยพก็พยายามอดทน ขยันและพยายามเก็บเงินสร้างฐานะหาโอกาสให้ตัวเองเติบโตขึ้น นอกจากนี้พวกเขายังทราบว่าถ้าแค่มีบุคคลคนเดียวแล้วจะทำค้าขายได้ใหญ่โตมากขึ้นเป็นเรื่องยากมากดังนั้นต้องร่วมมือกับเพื่อนทำงานร่วมกันแก้ปัญหาาร่วมกัน เรียนรู้จักประสบการณ์และวิธีการในการทำค้าขาย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ชาวเงินอพยพในประเทศไทยก้าวสู่ความร่ำรวยได้ต่อไป

2) การก่อตั้งบริษัท

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชินเริ่มมองเห็นช่องทางที่จะทำการค้าขายของตัวเอง เขารู้ใจว่าการเป็นลูกจ้าง ไม่ใช่หนทางที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ ต้องมีบริษัทของตัวเอง ถึงจะให้ธุรกิจเติบโตขึ้นไปได้ เขาจึงก่อตั้งบริษัทขึ้นหลายบริษัท เช่น บริษัทเครื่องเหล็กวัสดุก่อสร้าง บริษัท เอเชีย จำกัด บริษัทเลขภัณฑ์ขายเครื่องเขียน บริษัทไทยขายเครื่องกระป๋อง ดังความว่า

ในช่วงนั้นรัฐบาลกำลังมีนโยบายส่งเสริมการค้า ของคนไทย จึงได้จัดตั้งบริษัท จังหวัดขึ้นทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้ทำหน้าที่ค้าขายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค ที่จำเป็นแก่การครองชีพ อันเป็นการส่งเสริมการค้าภายในประเทศให้กว้างขวาง ออกไปสู่ต่างจังหวัด ซึ่งส่วนหนึ่งของสินค้าที่สำนักงานบริษัทจังหวัดในกรุงเทพฯ ส่งซื้อ สำหรับส่งไปขายในต่างจังหวัดตามที่ได้รับใบสั่งเข้ามานั้น ก็ได้อาศัยสินค้าจาก บริษัทเอเชีย จำกัด เพื่อให้การดำเนินธุรกิจคล่องตัว เขาจึงได้ตั้งบริษัทในเครือ อีก 2 บริษัท คือบริษัทเลขภัณฑ์ขายเครื่องเขียน และบริษัทไทยขายเครื่องกระป๋อง บริษัทแม่คือ บริษัทเอเชีย จำกัด นั้น ขายเครื่องเหล็กทุกชนิด

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 85)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับก่อตั้งบริษัทของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวเงินอพยพได้จดทะเบียนบริษัทอย่างเป็นทางการโดยเปิดบริษัทเกี่ยวกับการค้าขายสิ่งของเครื่องใช้จนถึงเปิดบริษัทด้านการเงิน เนื่องจากชาวเงินอพยพเป็นคนที่ทำธุรกิจเก่งมาก สร้างบริษัทขึ้นมาโดยพยายามต่อสู้กับชีวิตไม่ยอมแพ้ ก่อนที่จะไปถึงบริษัทใหญ่ชาวเงินต้องผ่านหลายอย่างเช่น ทำค้าขายก่อนหรือเปิดร้านขายของเล็ก ๆ ต่อมาร้านค้าได้เติบโตก้าวหน้าจึงขยายเป็นหลายร้านแล้วสุดท้ายก่อตั้งเป็นบริษัท ทำให้ตัวเองทำงานเป็นระบบมากขึ้นและจะได้พัฒนายิ่งขึ้น

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี แซ่ตั้ง ตอนแรกทำงานที่โรงฟอกหนังมา 6 ปี ก็เลยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการฟอกหนัง พอมีประสบการณ์และมีเงิน ชิวซี แซ่ตั้ง ก็หาโอกาสพยายามสร้างธุรกิจตัวเอง ชื่อโรงงานฟอกหนังเก่ามาสร้างโรงงานใหม่ของตัวเอง ดังความว่า

ปลายปี พ.ศ. 2495 ผมจึงไปซื้อโรงงานที่มีเนื้อที่ 7 ไร่ครึ่ง เป็นโรงงานฟอกหนังเก่าที่เลิกกิจการ ชื่อว่า “ลี้ม ชุน ฮวด” (林春发制革皮厂) เจ้าของเดิมขายโรงงานพร้อมอุปกรณ์ให้กับผม 12,000 บาท ส่วนเรื่องที่จะต้องเช่าที่ต่างหาก ในราคาปีละ 25,000 บาท ทำสัญญาทุก 10 ปี

โรงงานแห่งที่สองของผมมีชื่อ “โรงงานฟอกหนังเกียงอ้วยลิ่ง” (建伟隆皮厂) จึงเกิดขึ้น

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 205)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อตั้งบริษัทของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพเป็นนักธุรกิจที่มีความสามารถจัดการธุรกิจได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์พัฒนาธุรกิจได้ดีและพยายามสร้างโรงงานของตนเอง ทำให้ชีวิตของพวกเขาได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นจากที่เคยทำงานรับจ้างโรงงานได้กลายเป็นเจ้าของธุรกิจ เนื่องจากชาวจีนอพยพมีความสามารถในด้านการทำธุรกิจเป็นอย่างมาก

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เหี้ยกวงเอี่ยม กับเพื่อน 6 คน ก่อตั้งบริษัทชื่อว่า “หลักสูง” เพื่อทำกิจการขนส่งในแม่น้ำ เหี้ยกวงเอี่ยมขยันทำงานตั้งแต่เช้าจนมืด และต้องเดินทางไปที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางรถหรือทางเรือและติดตามงานต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ในที่สุดเหี้ยกวงเอี่ยม ก็ทำให้งานที่เขาทำไม่ผิดพลาด จึงทำให้คนอื่นไว้วางใจเขาและเขาได้กลายเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ดังความว่า

พอกับเพื่อนสนิทห้าคนจึงปรึกษากันจัดตั้งบริษัทขนส่งทางเรือขึ้นมาบริษัทหนึ่ง ตั้งชื่อว่า บริษัท “หลักสูง”...

บริษัทที่จัดใหม่นี้จะทำกิจการขนส่งในแม่น้ำเป็นหลัก และเลือกพ่อเป็นกรรมการผู้จัดการ ทำหน้าที่ดูแลกิจการต่าง ๆ ของบริษัท...

จากการเอาใจใส่บริหารของพ่อ บริษัทหลักสูงเติบโตอย่างรวดเร็ว พัฒนาจากบริษัทที่มีเรือสินค้าเล็ก ๆ เพียงไม่กี่ลำในระยะเริ่มต้น ภายในไม่กี่ปีก็ขยายตัวขึ้นจนมีเรือสินค้าถึงสิบกว่าลำแต่และปีทำเงินให้กับผู้ถือหุ้นได้เป็นจำนวนไม่น้อย

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 36)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อตั้งบริษัทของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพได้ก่อตั้งบริษัทด้วยความขยันขันแข็งและทำงานหลาย ๆ อย่างซึ่งทำให้พวกเขามีประสบการณ์ในการทำงานหลายด้านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชาวจีนอพยพยังมีความรับผิดชอบสูงและทำให้พวกเขาเป็นคนที่น่าเชื่อถือ ในที่สุดชาวจีนอพยพได้ก่อตั้งบริษัทกับเพื่อน ได้ลงทุนด้วยกันก่อตั้งบริษัท ที่ถึงแม้จะไม่มีเงินพอตั้งบริษัท ด้วยตัวคนเดียวได้จึงต้องหาเพื่อนมาร่วมกันช่วยเหลือกันและสร้างฐานะด้วยกัน ทำให้เราได้ว่าเพื่อนเป็นคนที่สำคัญส่วนหนึ่งของชาวจีนอพยพเมื่อก่อตั้งบริษัทในช่วงพัฒนา

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอญุโชค กล่าวถึง วิเชียรมีฝีมือด้านช่างยนต์ เขาจึงเปิดบริษัทที่เกี่ยวกับยานยนต์ และเครื่องยนตร์ร่วมกับเพื่อนอีก 2 คน ดังความว่า

นอกจากเพื่อนนี้แล้ว วิเชียรยังมีเพื่อนอีกสองคนที่ยินดีร่วมมือสนับสนุนกิจการของเขา คือ เตี้ยอว และจิงหังเมี่ยง โดยทั้งสองคนช่วยกันหาเงินมาลงขันเปิดบริษัทใหม่ด้วยกันในนาม บริษัทชัยเจริญกิจ มอเตอร์จำกัด เมื่อปี พ.ศ. 2503 ดำเนินกิจการเป็นเอเยนต์ขายรถยนต์อู่ซุซุอย่างถูกต้องตามเงื่อนไขสมดังความ

ตั้งใจ พร้อมกับรับซื้อ-ขาย ช่อมเครื่องยนต์ เครื่องมือจักรกล ตลอดจนรับต่อตัวถึง
รถยนต์ทุกชนิด

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 114)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าสารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับก่อตั้ง
บริษัทของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่าชาวเงินอพยพพยายามทำงานตั้งแต่เป็นบริษัท
รับจ้างหรือมีธุรกิจเล็ก ๆ ของส่วนตัวต่อมาก็ก่อตั้งบริษัทเป็นเจ้าของธุรกิจ แสดงให้เห็นว่าชาวเงิน
อพยพรู้จักบูรณาการทรัพยากร เช่น เอาความช่วยเหลือจากเพื่อนและเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคของ
ต่างประเทศมาทำให้ธุรกิจของตนยิ่งขึ้นเติบโต

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวเงินอพยพ
ในประเทศไทยพยายามเก็บเงิน พอมีเงินมากพอก็จะเปิดบริษัทตัวเองหรือเปิดบริษัทร่วมกับเพื่อน
เพื่อให้ตนได้มีโอกาสเป็นใหญ่เป็นโตได้ และจะพยายามดำเนินบริษัทตนอย่างระมัดระวังมากที่สุดชาว
เงินอพยพเป็นนักธุรกิจที่มีความสามารถจัดการธุรกิจได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์พัฒนาธุรกิจได้ดี
และพยายามสร้างบริษัทของตัวเอง ทำทุกอย่างเพื่อตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตเพื่อลูกหลานและเพื่อ
อนาคตของครอบครัว

3) การก่อตั้งธนาคาร

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงในปี พ.ศ. 2487 ชินได้รับการชักชวนจากเพื่อน
15 คน ให้ร่วมหุ้นก่อตั้งธนาคารกรุงเทพขึ้น โดยนายชินเป็นผู้บริหารธนาคารและทำกำไรให้ธนาคาร
หลายล้านบาทตั้งความว่า

หลังจากได้ร่วมงานกับธนาคารกรุงเทพในฐานะคอมโพรไตร์มานานถึง 5-6 ปี
นายชินก็ได้มีโอกาสรู้จักงานธุรกิจธนาคารมากขึ้น ความรักใคร่ผูกพันจึงมีเพิ่มขึ้น
ตามลำดับ เมื่อธนาคารประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง หรือขาดแคลนทุน
หมุนเวียน ในช่วงตั้งแต่ปลายปี 2494 ถึงต้นปี 2495 ในฐานะกรรมการและคอม
โพรไตร์เขาจึงใช้ความพยายามทุกวิถีทาง ในอันที่จะรักษาสถานภาพของธนาคาร
ไว้ให้มั่นคงและเป็นที่ยึดถือของลูกค้าตลอดไป

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 146)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการ
ก่อตั้งธนาคารของชาวเงินอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ผลงานของชาวเงินอพยพที่ธนาคาร
เป็นเครื่องพิสูจน์ได้อย่างดีว่า ชาวเงินอพยพคือผู้ที่เหมาะสมกับธุรกิจนี้อันเป็นธุรกิจบริการที่ต้องใช้
ทั้งความรอบรู้และกลยุทธ์ต่าง ๆ ทางการค้าขายและความกว้างขวางในการคบค้าสมาคมกับผู้คน
มากมายหลายอาชีพ ความสามารถในการบริหารและความกล้าหาญในการตัดสินใจ ตลอดจนความ
ฉับไวในการติดต่อดำเนินธุรกิจเพื่อทำให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง อุเทนเป็นผู้ก่อตั้งธนาคารศรีนคร เคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการใหญ่ ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ธนาคารศรีนคร ในฐานะที่เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญในวงการเงินการธนาคารมายาวนาน ดังนั้นจึงได้บริหารกิจการของธนาคารติดต่อกัน 4 สมัย ได้รับการยกย่องจากวงการการเงินการธนาคารทั้งในและต่างประเทศ ธุรกิจการเงินและการธนาคาร ทำให้อุเทนก้าวเข้าสู่ความเป็นบุคคลชั้นนำของสังคมไทย ดังความว่า

แต่ธุรกิจที่ทำให้อุเทนพลิกผันสู่แนวหน้าในฐานะเจ้าสัวคนหนึ่งในแผ่นดินไทยน่าจะมาจากการเข้าสู่ธุรกิจการเงินและการธนาคารใน พ.ศ. 2493 ควบคู่ไปกับการขยายธุรกิจแนวใหม่หลายประเภทที่สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองหลังสงครามอำนวยให้อาติ การเข้ารับช่วงดำเนินกิจการโรงงานสุราบางยี่ขันใน พ.ศ. 2503

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 : 82-83)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการก่อตั้งธนาคารของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นผู้กว้างขวางและเชี่ยวชาญด้านการเงินการธนาคารในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชาวจีนอพยพมีสายตากว้างไกลในด้านธุรกิจ มีความสร้างสรรค์ บุกเบิกกิจการได้หลายอย่าง และทำงานด้วยความขยันแสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพเป็นผู้ประสบความสำเร็จในด้านธุรกิจการเงิน

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย ก่อนที่จะไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องทุ่มเทและพยายามเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะทำการค้าขายหรือก่อตั้งบริษัทหรือก่อตั้งธนาคารต้องเอาใจใส่ในการทำงานอย่างเต็มที่ พวกเขาการดำเนินงานธนาคารทำจากเล็กไปใหญ่ ทำร่วมเพื่อนและตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่จึงทำให้พวกเขามีโอกาสประสบความสำเร็จในอนาคตได้

3.2.2 ด้านครอบครัว

ครอบครัวคือหน่วยย่อยที่สุดในสังคมและมีความสำคัญที่สุดในสังคม เพราะถ้าครอบครัวในสังคมเจริญก็จะทำให้สังคมนั้นเจริญไปด้วย ครอบครัวเป็นที่อยู่อาศัยและทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวซึ่งสมาชิกในครอบครัวมักมีความเกี่ยวพันกันโดยเริ่มต้นด้วยการแต่งงานกัน อาศัยอยู่ร่วมกันในครอบครัวเดียวกันและมีลูกหลานเนื้อผูกพันกันทางสายเลือดต่อไป สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัวชาวจีนอพยพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การแต่งงาน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง หลังจากเป็นผู้จัดการอยู่ได้ไม่นาน ชินก็ได้แต่งงานกับผู้หญิงชาวจีนและต่อมาก็แต่งงานกับผู้หญิงอีก 1 คน ชินจึงมีภรรยาสองคน คือ ชาง

เลา ไวอิง และ บัญศรี การแต่งงานเป็นสิ่งสำคัญต่อจีน ภรรยาเป็นส่วนหนึ่งสำคัญที่แบ่งเบาภาระของครอบครัวนายจีน ดังความว่า

เมื่ออายุครบ 21 ปี ก็ได้เดินทางกลับไปเมืองจีนกับบิดาในปี 2474 ในไม่ช้า ได้แต่งงานกับสตรีชื่อ ชาง เลา ไวอิง และพากันเดินทางกลับมาทำมาหากินที่เมืองไทยแต่อยู่ได้ไม่นานเมื่อภรรยาตั้งท้องบุตรคนแรกจึงได้พากลับไปเมืองจีน

(จีน โสภณพนิช. 2531 : 80)

ในปี 2482 เขาได้แต่งงานกับครูสอนภาษาจีน ชื่อ บัญศรี ซึ่งรู้จักกันตั้งแต่เมื่ออยู่ที่ซัวเถา ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เจ้าของร้านเซียมเฮงล้ง ได้หลบภัยสงครามไปอยู่ต่างจังหวัด นายจีนจึงได้ตั้งร้านกรุงเกษมค้าไม้ขึ้น โดยมีภรรยาทำหน้าที่เก็บเงินและทำบัญชี

(จีน โสภณพนิช. 2531 : 83)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพส่วนใหญ่ชอบเดินทางกลับไปเมืองจีนเพื่อแต่งงานกับผู้หญิงชาวจีน ส่วนใหญ่แต่งงานตอนอายุต้น 20 ภรรยาในครอบครัวชาวจีนอพยพจะมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัว โดยเฉพาะในด้านธุรกิจและด้านความรู้สึก ของคนในครอบครัว ภรรยาดูแลสามีและครอบครัวเป็นอย่างดี การแต่งงานของครอบครัวจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในชีวิตของชาวจีนอพยพ ชาวจีนอพยพได้สนุกสนานกับครอบครัวและได้มีโอกาสออกไปทำงานอย่างหนัก โดยที่ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว เพราะภรรยาสามารถดูแลครอบครัวให้มีความสุขและมีระเบียบเรียบร้อยได้

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี กู้เงินมาทำงาน แต่งงานก็กู้เงินมาแต่งงาน ได้แต่งงานกับผู้หญิงจีนที่อยู่เมืองไทยและในชีวิตของ ชิวซี มีภรรยาทั้งหมดสองคน คือ ชิวบ๊วยและ วราพิณ โดยคนแรกนั้นแต่งงานกันเพราะความรัก ส่วนคนที่สองแต่งงานเพื่อให้มาช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว โดยภรรยาคนที่หนึ่งก็ยินยอมด้วยแม้จะไม่ยินยอมในตอนแรกก็ตาม แต่เมื่อได้ใช้ชีวิตร่วมกันก็อยู่กันอย่างมีความสุขดังความว่า

“ทุกวันนี้ ลี้อต้องทำงานหนัก อี้วสงสารลื้อ อยากหาคนมาช่วย ลี้อจะว่ายังไง ถ้าอี้วจะแต่งงานกับวราพิณ แล้วให้อี้มาอยู่ที่นี้กับเรา มาเป็นครอบครัวกัน อี้จะได้มาช่วยงานในบ้าน แบ่งเบาภาระลื้อ”

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 231)

มีเรื่องที่แสดงถึงความรักความอบอุ่นของเรา 3 คน อย่างแท้จริง ก็คือ เรื่องที่เรา 3 คน ผม ชิวบ๊วย และวราพิณ ไปเลือกซื้อชุดแต่งงานด้วยกัน

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 234)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ภรรยา มีบทบาทสำคัญต่อครอบครัว ชาวจีนอพยพส่วนใหญ่แต่งงานหลายครั้งเพื่อมีคนมาช่วยทำงาน ทั้งเลี้ยงลูก สามีออกไปทำงานแล้ว ภรรยาอยู่บ้านทำงานของครอบครัวและเลี้ยงลูก ๆ แสดงให้เห็นว่าการมีคู่ครองที่จะทำให้ชีวิตมั่นคง และมีคู่รักทำให้ชาวจีนอพยพมีความรับผิดชอบสูง และถ้าภรรยาทุกคนในบ้านรักใครกลมเกลียวกัน ก็จะทำให้ครอบครัวชาวจีนอพยพมีความสุขมากขึ้น

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เหี้ยกวงเอี่ยมมีภรรยา 5 คน ได้แก่ หลิงสาวแช่ตั้ง เพียน แช่อ้วง สตรีแช่ลิ้ม สตรีแช่เตี้ยการที่เหี้ยกวงเอี่ยม มีภรรยาหลายคน เกิดขึ้นจากการที่ญาติของเหี้ยกวงเอี่ยมช่วยหาให้เพื่อนของเหี้ยกวงเอี่ยมแนะนำให้และเหี้ยกวงเอี่ยม พบคนรักเองพวกเขารักกันแล้วจึงแต่งงานกัน เหี้ยกวงเอี่ยมต้องการสร้างครอบครัวที่ใหญ่โต เพื่อให้ครอบครัวมั่นคงและเพื่อให้ครอบครัวได้พัฒนาดียิ่งขึ้น ดังความว่า

เมื่อพ่อยอมตกลง ป่าจึงจัดแจงหาแม่สื่อให้แนะนำสาวให้ ไม่นานนักก็ได้รับการแนะนำหญิงสาวแช่ตั้งจากหมู่บ้านข้างเคียงทั้งสองจึง ทำพิธีแต่งงานกัน...

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 55)

แล้วคุณแม่อ้วงก็ล้มป่วยและเสียชีวิตไป พ่อเศร้าโศกเสียใจมาก...เนื่องจากภรรยาตัวตายจากไป ไม่มีใครดูแลลูกสาวเล็ก ๆ สองคน พ่อจึงแต่งงานใหม่กับสตรีแช่ลิ้ม...

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 53-54)

พ่อจึงแต่งงานกับภรรยาคนที่สี่ซึ่งเป็นลูกสาวบ้านแช่เตี้ย และเพื่อหลีกเลี่ยงไม่มีเรื่องขัดแย้งกับภรรยาและลูกสาวของภรรยาคนก่อนที่อยู่เมืองไทยท่านจึงไม่ได้พาคุณแม่เตี้ยกลับเมืองไทยด้วย

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 55)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า การมีภรรยาหลายคนแสดงว่าชาวจีนอพยพนิยมมีครอบครัวที่ใหญ่โตแล้วจะได้มีกำลังเพิ่มให้ครอบครัว ได้มีภรรยาช่วยแบ่งกันรับภาระหน้าที่ ภรรยาที่มีความสำคัญที่ช่วยดูแลลูกและทำงานบ้านซึ่งทำให้ชาวจีนอพยพตั้งใจทำงานอย่างทุ่มเทไม่ต้องห่วงเรื่องบ้าน สะท้อนการสืบทอดวัฒนธรรมจากสร้างสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าการมีครอบครัวใหญ่เป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรือง

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียรกับปราณีเป็นคู่ที่เหมาะสมกันมาก แต่ตอนแรกพ่อแม่ของปราณีไม่ยอมยกลูกสาวให้วิเชียรแต่ปราณีชอบวิเชียรและตัดสินใจแต่งงานกับวิเชียรด้วยตนเอง ในที่สุด วิเชียรจึงได้แต่งงานกับปราณี ดังความว่า

ในที่สุดปราณีก็เป็นคนตัดลิ้นใจเลือกอนาคตของเธอเอง ด้วยการออกจากบ้านมาอยู่กินเป็นสามีภรรยาพร้อมทุกข์สุขกับวิเชียรตั้งแต่นั้น โดยที่ครอบครัวของเธอไม่มีใครเห็นด้วยกับการแต่งงานในครั้งนี้เลย

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 106)

เขาเริ่มคิดอ่านหาทางขยับขยายการทำมาหากินออกไปให้มีรายได้มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งอุปนิสัยของวิเชียรนั้นเป็นคนขยันหมั่นเพียร มีเพื่อนฝูงมากอยู่แล้ว หากตั้งใจจริงย่อมประสบความสำเร็จจนได้

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 111)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งงานของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการแต่งงานและเชื่อว่าความรักที่แท้จริงมันมีอยู่ในโลก ถ้ารักจริง ๆ ต้องเชื่อใจตนเอง ชาวจีนอพยพแต่งงานไปแล้วก็มีรับผิดชอบสูงเพราะชีวิตไม่ใช่อยู่คนเดียวต้องดูแลครอบครัว แสดงให้เห็นว่าการแต่งงานทำให้ชาวจีนอพยพขยันทำงานหารายได้และทำให้ชาวจีนอพยพตั้งใจรู้หน้าที่และพัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ชาวจีนอพยพส่วนมากได้แต่งงานหลาย ๆ ครั้งและส่วนใหญ่ได้แต่งงานกับผู้หญิงจีนเพื่อสร้างครอบครัวใหม่ในสังคมไทย ชาวจีนอพยพรับผิดชอบต่อภรรยาทุกคน เพราะทุกคนมีความสำคัญต่อครอบครัวเป็นคำสั่งสำคัญของครอบครัว การแต่งงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวจีนอพยพขยายกิจการหรือธุรกิจของครอบครัวให้เติบโตได้และร่วมเป็นครอบครัวพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวตนให้ดีขึ้นอันส่งผลต่อธุรกิจที่ดีขึ้นด้วย

2) การมีลูก

ชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับลูก เพราะชาวจีนถือว่าลูกจะเป็นคนที่สืบสกุล ลูกเป็นความสัมพันธ์ของครอบครัว ลูก ๆ สามารถสืบทอดและเติบโตให้ธุรกิจของครอบครัวได้ การมีลูกถือเป็นหนึ่งในการความสมบูรณ์ของครอบครัว

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชินมีลูกทั้งหมด 6 คน ลูกชาย 5 คนลูกสาว 1 คน เป็นครอบครัวที่ใหญ่ ชินตั้งความหวังไว้สูงสำหรับลูกทุกคน ชินดูแลลูกทุกคนเป็นอย่างดีและยังรู้วิธีมอบหมายงาน ตามความสามารถของลูกแต่ละคนด้วย ตั้งความว่า

นายชิน โสภณพนิช มีบุตรธิดารวม 7 คน ทุกคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีครอบครัวและหน้าที่การงาน ซึ่งได้รับมอบหมายจากบิดาให้รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละคน

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 212)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการมีลูกของชาว
จีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพมีลูกหลายๆ คน เป็นครอบครัวที่ใหญ่โต แต่ที่
ครอบครัวของชาวจีนอพยพไม่ใช่แค่มีลูกจำนวนมากแต่มีคุณภาพ โดยอบรมเลี้ยงดูด้วยความเข้มงวด
และมีวินัยอีกทั้งมอบหมายหน้าที่การงานและความสามารถด้วยทำให้ลูกหลานจำนวนมาก
ได้เป็นกำลังสำคัญของการดำเนินธุรกิจครอบครัวต่อไป

สารคดีเรื่องตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี มีลูกหลาย ๆ คน มีลูกชายทั้งหมด 7 คนมี
ลูกสาว 3 คน เป็นครอบครัวที่ใหญ่โต การมีลูกทำให้ ชิวซี มีพลังใจในการต่อสู้ชีวิตยิ่งเพิ่มขึ้น การมี
ลูกทำให้ ชิวซี รู้จักหน้าที่ และพยายามอยากให้ความสุขกับลูก ดังความว่า

เวลา 9 เดือนมันยาวนานมากหากเรากำลังจืดจอร์อคอยกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ใน
ที่สุดวันแห่งการรอคอยก็มาถึง ชิวบ๊วยให้กำเนิดลูกคนแรกเป็นผู้ชาย คงไม่ต้องถาม
ว่าดีใจหรือไม่ ผมตั้งชื่อลูกคนแรกว่า “ฉินฮั่นจิว” (陝汉洲) และมีชื่อภาษาไทย
ในภายหลังว่า “ภวัฒน์”

เมื่อได้เห็นหน้าลูก พลังใจในการต่อสู้ชีวิตก็ยิ่งเพิ่มขึ้น ผมหวังที่จะสร้างฐานะ
ครอบครัวให้เป็นปีกแผ่น ให้ลูกได้อยู่สบาย มีกิจการให้เขามาช่วยดูแล ผมคิดว่าใน
อนาคตเขาจะต้องมาเป็นกำลังสำคัญ ดูแลกิจการงานต่าง ๆ ของผมได้

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 204)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการมีลูกของชาวจีน
อพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า เมื่อชาวจีนอพยพมีลูกแล้วก็เช่นเดียวกับตัวเองได้โตขึ้นเพราะมี
หน้าที่ดูแลเลี้ยงลูกเลี้ยงครอบครัว ชาวจีนอพยพก็พยายามทำงานสร้างฐานะให้ดีจะได้ให้ลูกได้อยู่
อย่างสบาย แล้วชาวจีนอพยพก็มีความหวังจากลูกว่าอยากมีวันหนึ่งลูก ๆ จะพัฒนาธุรกิจไปได้
มากกว่าที่ชาวจีนอพยพคาดคิดไว้

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึงเหี้ยกวงเอี่ยมได้เจอกับเพี้ยน
แซ่อ้วงหลังจากนั้นสองคนก็ได้แต่งงานมีลูก แต่ว่าในที่สุดเพี้ยน แซ่อ้วงก็ล้มป่วยและเสียชีวิตไปเพื่อจะ
มีคนมาดูแลลูก ๆ ของเขาเหี้ยกวงเอี่ยมจึงแต่งงานใหม่กับสตรีแซ่ลิ้มจนมีลูกด้วยกันหลายคน
ดังความว่า

เนื่องจากภรรยาตัวนตายจากไป ไม่มีใครดูแลลูกสาวเล็ก ๆ สองคน พ่อจึงแต่
งานใหม่กับสตรีแซ่ลิ้ม คุณแม่ลิ้มให้กำเนิดพี่สาวสี่คือกิมจู (กานดา เอี่ยมสุรีย์)
พี่ชายใหญ่คือ กิมหยวย (รักษ์ เอี่ยมสุรีย์) พี่ชายรองคือกิมบึง (เกษม เอี่ยมสุรีย์)
และพี่ชายสี่คือกิมเม้ง (กำรง เอี่ยมสุรีย์)...

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 54)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการมีลูกของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือในชีวิตของชาวจีนอพยพเพื่อได้มีคนมาดูแลลูก ๆ ที่อายุยังน้อยอยู่และทำให้ครอบครัวของตนเองมั่นคงอยู่เสมอชาวจีนอพยพจึงต้องเลือกไปแต่งงานใหม่ แล้วอีกอย่างหนึ่งจะได้มีลูกมากมายมาจะได้รับมรดกการมีลูกทำให้ครอบครัวมั่นคงมากขึ้น

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย ชาวจีนอพยพใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย แต่พวกเขาที่มีแนวคิดเรื่องการมีลูกแบบคนจีนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งนิยมมีลูกหลายคน นิยมสร้างครอบครัวที่ใหญ่โต แต่ครอบครัวของชาวจีนอพยพไม่ใช่แค่มีลูกจำนวนมากอย่างเดียวต้องมีคุณภาพด้วยและชาวจีนอพยพมีความหวังสำหรับลูกทุกคนอยากให้ลูกพัฒนาธุรกิจไปได้มากกว่าที่ชาวจีนอพยพคาดคิดไว้

3) การเลี้ยงลูก

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชิน มีลูกทั้งหมดตั้ง 7 คน เป็นครอบครัวใหญ่ และชินให้ความสำคัญการเลี้ยงลูก เขาสั่งสอนลูกในหลายเรื่อง โดยสิ่งที่เขาสอนนั้นเป็นแนวคิดที่เขาสืบทอดมาจากคำสอนของบรรพบุรุษชาวจีน และสอนลูกทั้งด้านการใช้ชีวิตที่บ้านและที่ทำงาน ดังความว่า

ซึ่งในทัศนะของนายชินเขามักกล่าวกับเพื่อนฝูงผู้คุ้นเคยเสมอว่า คนเรานั้นจะต้องรู้จักฝึกฝนตนเองให้มีคุณลักษณะที่ดี 3 ประการ คือ เมื่ออยู่ที่บ้านก็ต้องรู้จักเอาใจครอบครัว ชีวิตส่วนตัวจะได้ราบรื่นปกติสุข เมื่ออยู่ที่ทำงานก็ต้องรู้จักเอาใจผู้บังคับบัญชาและลูกน้อง ชีวิตการงานก็จะรุ่งโรจน์ เมื่ออยู่กับเพื่อนฝูงก็ต้องรู้จักเอาใจเพื่อน ถ้อยที่ถ้อยประองตองกัน ความสัมพันธ์ก็จะยั่งยืนตลอดไป

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 197)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเลี้ยงบุตรของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนพัฒนาการเลี้ยงลูกด้วยคำสอน คำสอนดังกล่าวเกี่ยวข้องกับและสืบทอดจากบรรพบุรุษในสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อชาวจีนอพยพนำคำสอนจากบรรพบุรุษชาวจีนมาใช้สอนลูกหลานเพื่อให้ลูกหลานวางตัวในสังคมได้ดีและมีชีวิตที่ดีและยั่งยืนได้ การเลี้ยงลูกด้วยคำสอนทั้งจากบรรพบุรุษทำให้ชาวจีนอพยพเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการสอนลูกหลานเป็นอย่างยิ่ง ลูกหลานเป็นอนาคตของครอบครัว ถ้าลูกหลานรู้จักเอาใจใส่ครอบครัว งานและเพื่อน ลูกหลานจะได้รับความก้าวหน้าอย่างที่ชาวจีนอพยพคาดหวังไว้

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึงชีวิต เป็นหัวหน้าครอบครัวและบิดาที่ดีรับผิดชอบครอบครัว อบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ประหยัด อุดม และมี

ความละเอียดต่อการทำบาป ส่งเสริมและให้โอกาสทางการศึกษาแก่บุตรหลานจนประสบความสำเร็จทางการศึกษา รักลูก ๆ หลาน ๆ เป็นอย่างดี ชิวซีก็สั่งสอนลูกว่า “การเรียนจะทำให้เราฉลาด รู้ทั้งโลก ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างไม่ติดขัด จะไม่มีใครดูถูกเราได้” ชิวซีสั่งสอนลูกและหลานๆ ปกครองครอบครัวขนาดใหญ่จนเป็นปึกแผ่น ดังความว่า

แต่ที่ผมเน้นย้ำเสมอก็คือ ต้องเรียนหนังสือเป็นหลัก แม่ตอนที่ภัวผมเรียนอยู่ที่วิทยาลัยแล้วได้รับทุนไปดูงานที่อเมริกา ญี่ปุ่น และฮ่องกงนานเกือบครึ่งปี ผมและภรรยาสนับสนุนเต็มที่ แม้จะมีค่าใช้จ่ายไม่น้อย รวมทั้งภัวผมเองก็เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงคนหนึ่งของครอบครัว แต่เมื่อมีโอกาสไปดูงานเมืองนอก ผมดีใจมาก บอกกับภัวผมว่า

“เรื่องงานไม่ต้องเป็นห่วง พ่อแม่และน้อง ๆ จะช่วยกันดูแล ลือไปศึกษางานให้เต็มที่เลย จะได้มาพัฒนาธุรกิจของเราต่อไป”

ผมโชคดีที่ลูกชายและลูกสาวทุกคนเป็นคนดี ขยันขันแข็ง ไม่เสียแรงที่ผมตั้งใจส่งเสียให้เรียนสูง ๆ ตอนเรียนก็เรียนกันไป พอจบก็มาช่วยงานกันทุกคน ไม่ได้สร้างปัญหาอะไรให้หนักใจเลย และทุกคนมีความสามัคคีดีร่วมแรงร่วมใจกันขยายธุรกิจให้เติบโตใหญ่และมั่นคงถึงทุกวันนี้

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 327)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพได้ให้ความสำคัญต่อลูกหลานเกี่ยวกับการศึกษา สอนให้ลูกหลานต้องเรียนรู้หนังสือเป็นหลัก ทั้งครอบครัวก็สนับสนุนเต็มที่ การศึกษาของลูก และชาวจีนอพยพก็เอาใจใส่ลูก เนื่องจากชาวจีนอพยพรู้วิธีการสอนลูกอย่างถูกต้องด้วยการให้ความรักลูก สอนลูกเป็นคนดีให้ความสำคัญต่อการศึกษากับลูก ลูกโตมาจึงเป็นคนที่ดี ขยันหา ขยันเก็บ คบคนดี ใช้ชีวิตให้ดีและเหมาะสม การเลี้ยงลูกอย่างถูกวิธีจึงทำให้ชาวจีนอพยพภาคภูมิใจในตัวลูกทุกคน

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เวลาเหี้ยกวงเอี่ยมได้อยู่กับภรรยา เขาก็จะได้ไม่ต้องห่วงใยและกังวลเรื่องต่าง ๆ ที่บ้านและลูก ๆ ของเขามากแล้ว เพราะว่าภรรยาของนายเอี่ยมก็เป็นกำลังสำคัญในการเลี้ยงลูกและดูแลครอบครัว เหี้ยกวงเอี่ยมได้สนับสนุนการศึกษาของลูก และไม่ควบคุมพวกเขามากมาย ดังความว่า

ตอนนี้ลูก ๆ ของผมแต่และคนได้รับการศึกษาที่ดี ในอนาคตพวกเขาจะประสบความสำเร็จได้แค่ไหน ก็ต้องขึ้นอยู่กับความพยายามของพวกเขาเอง ไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเตรียมสะสมเงินทองให้พวกเขาหรอก ทำแบบนี้มีแต่จะทำ

ให้พวกเขาไม่มีความทะเยอทะยานและความกระตือรือร้นที่จะชวนขายด้วยตัวเอง
เท่านั้น

(รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 74)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการ
เลี้ยงบุตรของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพเชื่อว่าการสนับสนุน
การศึกษาของลูกเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แล้วปล่อยให้เด็กไปทางของตัวเองไม่จำเป็นต้องควบคุมพวกเขา
มากมายโดยเน้นให้ลูกใช้ความรู้เป็นเครื่องมือสร้างเงินทองให้ตนเองต่อไปโดยพ่อแม่มีหน้าที่สนับสนุน
การศึกษาไม่ใช่เป็นผู้สร้างเงินทองให้ลูกใช้ การทำเช่นนี้จะทำให้ลูกมีความกระตือรือร้นที่จะชวนขาย
ด้วยตัวเอง สอนให้ลูกเป็นคนมีความขยัน ความพยายาม ไม่พึ่งพาผู้อื่น

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียรกับคุณปราณีนั้นจะพยายามปลูกฝังให้ลูก ๆ
ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานของพ่อแม่ตั้งแต่ยังเด็ก ในช่วงหยุดเรียน วิเชียรและคุณนายปราณีก็หาทาง
ส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น โดยส่งสมพงษ์ไปเรียนภาษาอังกฤษในช่วงปิด
เทอมภาคฤดูร้อนที่ประเทศอังกฤษ และนำไปช่วยงานล่ามในธุรกิจของตนด้วย เพื่อให้ลูกได้ทำความรู้
ด้านภาษาที่เรียนมาไปใช้ในการทำงานจริงดังความว่า

หลังจากนั้น นายห้างวิเชียรก็มักจะหนีบเอาสมพงษ์ไปพบกับลูกค้าชาวญี่ปุ่น
ด้วยเสมอ ๆ ซึ่งก็มีส่วนช่วยให้สมพงษ์เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจของพ่อ
แม่มากยิ่งขึ้น ทั้งยังได้ฝึกฝนภาษาอังกฤษและพอจะมีส่วนช่วยแปลและสื่อสารให้
พ่อแม่ได้ตามสมควร เพราะทั้งพ่อและแม่ต้องทำมาค้าขายกับคนญี่ปุ่นโดยไม่รู้
ภาษาอังกฤษหรือญี่ปุ่นเลย

บางที่มีงานเลี้ยงตอนกลางคืน สมพงษ์ก็จะติดตามบิดาคอยไปเป็นล่ามให้
เป็นเช่นนี้มาตลอดตั้งแต่ช่วงเรียนคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

(นักสู้ผู้สร้างสรรค์สยามยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 143-144)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการ
เลี้ยงบุตรของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นว่า ชาวจีนอพยพมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับ
การฝึกอบรมและความสามารถในการปฏิบัติของลูกหลาน พวกเขาเชื่อว่าเรียนความรู้ของตำรามันเป็น
สิ่งที่สำคัญแต่เรียนรู้การปฏิบัติมันสำคัญมากกว่า ดังนั้นเวลามีโอกาสชาวจีนอพยพก็เปิดโอกาสให้
ลูกของเขาปฏิบัติงานจริงในธุรกิจของพ่อแม่ด้วย ซึ่งเป็นวิธีการเลี้ยงลูกที่ทำให้ลูกได้ทำความรู้ที่เรียน
มาไปใช้ในการปฏิบัติงานธุรกิจจริง ๆ ลูกก็จะมีประสบการณ์ชีวิตมากขึ้นและภูมิใจในตนเองมากขึ้นซึ่ง
ก่อให้เกิดผลดีต่อการทำงานได้ในเวลาต่อมา

สรุปได้ว่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้นำเสนอเนื้อหาการใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนพัฒนาในด้านครอบครัวของชาวจีนอพยพแต่งงานไปแล้วมีลูกหลานชาวจีนอพยพลี้อยู่ลูกหลาน และเอาใจใส่ ชาวจีนอพยพเห็นความสำคัญของการศึกษาหาความรู้เป็นอย่างมาก พยายามสั่งสอนลูกหลานให้ดีให้ความรักกับลูกหลาน ครอบครัวของชาวจีนอพยพจึงมั่นคงและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.3 การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในปัจจุบัน

การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันนั้นเป็นช่วงที่ชาวจีนอพยพได้สร้างฐานะให้มั่นคงแล้วจึงทำให้เศรษฐกิจได้พัฒนาและได้ดีขึ้นเรื่อยๆ แล้วสุดท้ายพอเศรษฐกิจดีขึ้นเรื่อยๆ ชาวจีนอพยพก็รู้จักตอบแทนสังคมไทยด้วย

3.3.1 การสร้างฐานะให้มั่นคง

การสร้างฐานะให้มั่นคงมีความหมายถึงความร่ำรวยและความหมายถึงเรื่องของจิตใจในการตอบแทนสังคมไทย สำหรับชาวจีนอพยพพวกเขารู้จักพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาทำให้เศรษฐกิจของชาวจีนอพยพมั่นคงมากขึ้น ต่อจากนั้นพวกเขารู้จักตอบแทนบุญคุณตอบแทนสังคมไทยด้วย

1) เศรษฐกิจ

สารคดีเรื่อง จีน โสภณพนิช กล่าวถึง จีนได้สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยเน้นให้การเกษตรได้พัฒนาขึ้น ซึ่งธนาคารกรุงเทพได้เป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่ให้เกษตรกรกู้ยืมเงินโดยตรง นอกจากนี้เขายังทำธุรกิจหลายอย่าง ได้แก่ ธุรกิจขายวัสดุก่อสร้างและรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจค้าข้าว ธุรกิจห้างสรรพสินค้า ธุรกิจค้าเงินตราที่เอเชียทรีสต์ ได้พัฒนาธุรกิจหลากหลายและต่อเนื่อง ดังความว่า

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองใกล้ยุติ นายจีนตระหนักดีว่างานก่อสร้างและซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ จะต้องมีเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ทั้งงานของทางราชการและเอกชน เขาจึงชักชวนเพื่อนพ่อค้าในวงการเดียวกันและเพื่อนผู้รวม 15 คน มาร่วมหุ้นก่อตั้งบริษัทมหกิจก่อสร้างขึ้น

(จีน โสภณพนิช. 2531 : 130)

นายจีนจึงชักชวนเพื่อนพ่อค้ามาก่อตั้งห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ขึ้น และขายสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพของประชาชนแทบทุกประเภท

(จีน โสภณพนิช. 2531 : 135)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยก้าวสู่ธุรกิจอย่างจริงจังและประสบความสำเร็จได้ดี พวกเขาไม่ใช่ว่าทำธุรกิจได้ความสำเร็จมาเล็ก ๆ น้อย ๆ

ก็หยุดคิดก้าวหน้าต่อไป ทางที่ทำให้เขาเติบโตมากขึ้นมีหลายวิธี หนึ่งก็คือ เข้าสู่ธุรกิจของตนจากเล็กไปใหญ่ ตรงกับเป้าหมายที่คิดอยู่เสมอและไม่หลงทาง สองก็คือ มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าลงมือทำชอบคิดชอบทำสิ่งที่ไม่ค่อยมีคนทำมาก่อน สามก็คือ รวมเพื่อนมาทำด้วยกันจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบความเสี่ยงมากเกินไปและสามารถเอาความคิดใหม่ ๆ ของเพื่อนเข้ามาร่วมงานได้ทำให้งานไปได้ยาวไกลกว่าเดิม สี่ก็คือ ทำอุตสาหกรรมหลาย ๆ ชนิดที่แตกต่างกันซึ่งมีโอกาสมากทำให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ซึ่งชาวจีนอพยพที่ประสบความสำเร็จมีผลงานหลากหลายให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ๆ และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ๆ อีกด้วย

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง อุเทนได้จัดตั้งบริษัทขึ้นมาหลายบริษัท ในเวลาไล่เรียงกันและมีการตั้งบริษัทโดยร่วมทุนกับเพื่อนและตั้งบริษัทด้วยตนเอง ดังความว่า

อุเทนในวัย 37 ปี ต้องทำงานอย่างหนักในฐานะกรรมการ ผู้จัดการธนาคาร ครีนิคร และผู้จัดการบริษัทซุ่นฮั่ว ซึ่งจดทะเบียน พ.ศ. 2492 เพื่อรวบรวมกิจการหลักของครอบครัวเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ กิจการโรงรับจำนำ โรงเลื่อย โรงผลิตและจำหน่ายสุรา กิจการเจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นลำดับ

ชีวิตบนเส้นทางธุรกิจของอุเทนโลดแล่นโดดเด่นตลอดระยะเวลาหลายสิบปี ขยายกิจการไปสู่ธุรกิจต่าง ๆ อีกหลายประเภท อาทิ ธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ ธุรกิจผลิตและจำหน่ายเป็ยร้อมฤดูและคลอสเตอร์ ธุรกิจประกันภัยและคลังสินค้า ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จัดตั้งศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์กรุงเทพฯ นิคมอุตสาหกรรมบางปู และสนามกอล์ฟบางปูคันทรีคลับ เตชะไพบูลย์รุ่นน้องและรุ่นลูกหลานต่างผนึกกำลังอย่างเต็มที่เพื่อดูแลธุรกิจมูลค่าหลายหมื่นล้าน สัญลักษณ์ห้าห่วงของตระกูลเตชะไพบูลย์ สื่อความหมายแห่งความมีระเบียบวินัย ทรหดอดทน และสามัคกลมเกลียวกัน

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 84)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพส่วนมากทำธุรกิจขนาดใหญ่และครอบคลุมกว้างมาก เราได้เห็นชัดว่า ชีวิตบนเส้นทางธุรกิจของชาวจีนอพยพโลดแล่นโดดเด่นตลอดระยะเวลาหลายสิบปี พวกเขาขยายกิจการสู่ธุรกิจต่าง ๆ อีกหลายประเภท อาทิ ลงทุนก่อตั้งธนาคารและทำธุรกิจคลังสินค้า ฯลฯ ชาวจีนอพยพชอบทำธุรกิจร่วมกับเพื่อน เหมือนคนจีนทั่วไปทำให้สมาชิกรุ่นน้องและรุ่นลูกหลานในครอบครัวเดียวกันออกมาทำงานด้วยกันและเชื่อใจของเขา ซึ่งทำให้พวกเขามีเวลามากขึ้นที่สามารถจัดการสิ่งใหม่ ๆ และลงมือทำ พยายามดิ้นรนมากเท่าไรประสบความสำเร็จก็อยู่ที่นั่น

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียร เป็นคนชอบทำทนายไม่ชอบบอญี่ง ๆ เมื่อเขาผ่านความยากลำบากต่าง ๆ มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เขาขยายธุรกิจของตนได้สำเร็จ โดยดำเนินกิจการเป็นเอเยนต์ขายรถยนต์มือสอง พร้อมกับรับซื้อ-ขาย ซ่อมเครื่องยนต์ จนรับต่อตัวถึงรถยนต์ทุกชนิด หลังจากนั้นเศรษฐกิจของเขาได้เติบโตไปเรื่อย ๆ เพราะ วิเชียร ทำงานไม่เคยมีวันหยุดได้พักผ่อน ทำงานอย่างหนักเอาเบาสู้ ในที่สุดก็ทำให้เศรษฐกิจของเขาได้เติบโตและมั่นคง ดังความว่า

เมื่อปี พ.ศ. 2503 ดำเนินกิจการเป็นเอเยนต์ขายรถยนต์มือสองอย่างถูกต้องตามเงื่อนไขสมดังความตั้งใจ พร้อมกับรับซื้อ-ขาย ซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องมือจักรกลตลอดจนรับต่อตัวถึงรถยนต์ทุกชนิด

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2537 : 114)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า เศรษฐกิจของชาวจีนอพยพได้เติบโตและมั่นคง พวกเขาส่วนมากทำเศรษฐกิจเก่งโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับระหว่างซื้อและขาย ซึ่งธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นค้าขายทำพร้อมกับซื้อและขาย ก่อนที่ชาวจีนอพยพได้มีธุรกิจของตัวเองและทำให้มันเติบโตมากขึ้นไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ชาวจีนอพยพพยายามทำงานแบบไม่มีวันหยุด ทุกวันมีแต่ทำงานและมีแต่ความคิดเกี่ยวกับทำอะไร ถึงจะให้งานได้ก้าวหน้า ในที่สุดเศรษฐกิจของตัวเองได้ดีขึ้นแล้วทำให้เรารู้ว่าความพยายามจะทำให้เรามีความก้าวหน้าได้

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง เมื่อ พ.ศ. 2530 เป็นช่วงที่ธุรกิจทำได้ดีมาก เศรษฐกิจ ตลอดระยะเวลาหลายสิบปี ชิวซี ขยายกิจการสู่ธุรกิจต่าง ๆ อีกหลายประเภทและขยายธุรกิจไปถึงต่างจังหวัดด้วย ดังความว่า

บริษัทผมขายดีมาก ทำแทบไม่ทัน โรงงานต่อเติมแล้วต่อเติมอีกแค่ 4-5 ปี (พ .ศ. 2531-2536) โรงงานผมขยายตัว 3-4 เท่า ไม่มีที่ดินจะขยายต่อแล้ว ภาวณ์และลูก ๆ ก็ศึกษาหาซื้อที่เพื่อขยายธุรกิจต่อ ที่ในกรุงเทพฯ และปริมาณพลก็มีราคาสูง ประกอบกับรัฐบาลสนับสนุนให้ไปต่างจังหวัดมากขึ้น จึงตั้งบริษัท ไอ.พี.พี. เป็นบริษัทที่ดินที่ระยองแล้วพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรมย่อย ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ และบริษัทร่วมทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 345)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยก้าวสู่วงการธุรกิจอย่างจริงจังและประสบความสำเร็จได้อย่างดี โรงงานของชาวจีน ต่อเติมมากขึ้นขยายธุรกิจเรื่อย ๆ จนถึงในที่สุดได้เป็นรองรับการขยายตัวของธุรกิจ จากกรุงเทพฯ พัฒนาไปถึงต่างจังหวัด เพื่อค้นหาพื้นที่มากขึ้นสำหรับการพัฒนา ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ว่า ความขยันทำให้ชาวจีนทำเศรษฐกิจได้ดีขึ้น

และสำเร็จด้วย เลยมีผลต่อให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ๆ หลากหลาย และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ๆ อีกด้วย

สรุปได้ว่าการใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบัน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยก้าวสู่วงธุรกิจอย่างจริงจัง ทำธุรกิจขนาดใหญ่และครอบคลุมกว้างมาก มีความมานะพยายามเป็นคุณลักษณะ สามารถมีเศรษฐกิจของส่วนตัวและขยายเศรษฐกิจของตนพัฒนาถึงความขยันมั่นทำให้งานของเราสำเร็จได้

2) ด้านการศึกษา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สังคมมีความก้าวหน้าของประเทศได้ ระดับการศึกษาแห่งชาติมีอิทธิพลต่อระดับเศรษฐกิจของชาติโดยตรง ซึ่งการศึกษาเป็นลำดับสำคัญที่สุดของชาติ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชิน ให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งตอนที่เขาได้ความสำเร็จแล้วเขาได้สนับสนุนการศึกษา ชินนี้ว่าการศึกษาทำให้สังคมได้พัฒนามีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ชินก็มีหลักการของตนว่าแค่สนับสนุนสำหรับคนที่รักการเรียนจริงจัง ดังความว่า

ในส่วนการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนนั้น ธนาครได้ริเริ่มโครงการอุปการะการศึกษาแก่ผู้เยาว์ และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วพระราชอาณาจักรมาตั้งแต่ปี 2506 ทั้งนี้เป็นเจตนารมณ์อันแรงกล้าของนายชินที่ต้องการให้คนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไป

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 179)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไป พวกเขาไม่ได้ขาดความรับผิดชอบแบบให้เงินไปสนับสนุนเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นนักเรียนชอบเรียนหรือไม่ ชาวจีนอพยพใช้การกระทำของตัวเองเพื่อสนับสนุนการศึกษาของประเทศ เราได้เห็นชัดว่าชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างยิ่ง

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง อุเทนตั้งมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติขึ้นเสร็จอย่างสมบูรณ์เมื่อ พ.ศ. 2537 ซึ่งอุเทนมีความมุ่งมั่นว่าจะต้องดำเนินการในลักษณะธุรกิจ แต่ไม่ต้องการทำกำไร และต้องการให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ สอนให้คนมีความรู้และเป็นคนดี ถึงจะช่วยเหลือตัวเองและบ้านเมือง ดังความว่า

ตอนนั้นผมก็มีความกังวลอยู่อย่างหนึ่งว่า มหาวิทยาลัยในเชิงธุรกิจจะเป็นมหาวิทยาลัยที่หาความเป็นเลิศได้ยาก เมื่อมาพบว่ามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรตินี้เป็นมหาวิทยาลัยที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งสนับสนุนอยู่ ถึงแม้ว่าจะต้องดำเนินการในลักษณะธุรกิจแต่ไม่ต้องการทำกำไร และต้องการให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ผมจึงยินดีรับ และคิดว่าโอกาสที่จะทำให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยเอกชนในต่างประเทศคงเป็นไปได้

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 112)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพเข้าใจว่าการศึกษาเป็นพื้นฐานที่ทำให้ความมั่งคั่งแห่งชาติได้ รุ่นที่ไม่มีความรู้จะหมายความว่าเท่ากับรุ่นที่ไม่มีอนาคต ในแง่ของชาวจีนอพยพความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญกว่าเป็นไปได้ยาวนานกว่าความร่ำรวยซึ่งชาวจีนอพยพยินดีที่จะสร้างโอกาสให้รุ่นหลัง ๆ ส่วนผลประโยชน์ของตัวเองค่อยคิดทีหลัง ชาวจีนอพยพมีความกังวลของชาติจึงยอมเสียสละเพื่อให้ประเทศไทยเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นและยาวนาน

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี ช่วยสร้างโรงเรียนให้คนรู้ว่าต้องมีความรู้ และเป็นคนดี สนใจและใส่ใจการศึกษาของประเทศไทยซึ่งเขาคิดว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ จึงจะสนับสนุนการศึกษาของสังคมไทยและนอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการเรียนของพนักงาน ดังความว่า

การให้ทุนการศึกษากับพนักงาน ให้ทุนนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา การสร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนชุมชนวัดราชฎารามรุ่ง โรงเรียนคลองบางปู จังหวัดสมุทรปราการ และโรงเรียนชายแดนประชาสรรค์ จังหวัดอุดรธานี รวมทั้งบริจาคเงินเพื่อให้สถานศึกษาสร้างอาคารศาลาอเนกประสงค์ การบริจาคเงินสร้างอาคารวิฑูรปกรณ์ ให้กับมูลนิธิพระดาบส ซึ่งใช้เงินประมาณ 8 ล้านบาทเศษ

(ตะวันออกที่เมืองไทย 2537 : 352)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเห็นความสำคัญกับเรื่องการศึกษา พวกเขาเห็นว่าคนเราต้องการเข้าใจว่าเพื่อมีความก้าวหน้าจริงเราต้องดำเนินการต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือพนักงานก็ต้องเรียนความรู้ตลอดและยิ่งคนมีความสามารถยิ่งต้องยินดีที่จะให้ทุกช่วยสังคมปรับปรุงสภาพการเรียน สร้างโอกาสสำหรับคนที่ชอบเรียนแต่ไม่มีโอกาสไปเรียนหรือคนที่อยากศึกษาในเชิงลึก ทำให้เราได้เห็นภาพที่ชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าการใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบัน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเห็นความสำคัญกับการศึกษาสนับสนุนนักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ ชาวจีนอพยพใช้การกระทำของตัวเองเพื่อสนับสนุนการศึกษาของประเทศ

3.3.2 การตอบแทนสังคมไทย

เมื่อชาวจีนอพยพได้ประสบความสำเร็จเขาก็จะช่วยเหลือสังคมไทย เหตุผลของชาวจีนอพยพได้ประสบความสำเร็จเพราะว่าได้เข้าอยู่ในประเทศไทยและมีโอกาสพัฒนาตัวเอง คนจีนมีความเชื่อว่าได้ผลบุญ ได้ผลตอบแทน หรือจะเทียบเท่าได้ผลบุญถึงชาติหน้า มีความสุข มีบารมีหรือจะเทียบมีชื่อเสียงที่ดั่งาม ได้ประสบความสำเร็จแล้วตอบแทนสังคมเป็นคุณธรรมเงินโบราณ

1) ด้านเศรษฐกิจ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงจีนเป็นผู้มีบทบาทช่วยเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่เศรษฐกิจสังคมไทย ภายใต้บรรยากาศที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเกษตรของรัฐบาล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ระบบธนาคารพาณิชย์ ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจัง ดังความว่า

นายชิน โสภณพนิชกรรมการผู้จัดการใหญ่ จึงมีดำริสนับสนุนความคิดริเริ่มของนายบุญชู โรจนเสถียร ที่จะพัฒนาประเทศโดยเน้นการพัฒนาชนบทที่มุ่งตรงถึงตัวเกษตรกร ทั้งนี้โดยริเริ่มงานสินเชื่อเพื่อการเกษตรขึ้นเป็นครั้งแรก และนับเป็นธนาคารแห่งแรกในประเทศไทย ที่ได้ดำเนินการให้เกษตรกรกู้ยืมโดยตรง ทั้งนี้เพราะธนาคารเล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องเข้าช่วยเหลือค้ำจุนเกษตรกร ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของสังคมไทยให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 172)

การให้บริการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรของธนาคารกรุงเทพเมื่อ 25 ปีก่อนนั้นเป็นความริเริ่มเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติมากกว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจของธนาคารเอง เพราะธนาคารตั้งใจช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่ชาวนา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน ให้เป็นผู้ได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นและดีขึ้น ซึ่งคนกลุ่มนี้แต่เดิมมาไม่ค่อยมีใครสนใจอำนวยความสะดวกช่วยเหลืออย่างจริงจัง

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 173)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตอบแทนสังคมไทยด้านเศรษฐกิจของชาวจีนอพยพว่า ชาวจีนอพยพเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและ

สังคมของประเทศชาติไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเอง พวกเขาตั้งใจช่วยเหลือเกษตรกร ชาวไร่ชาวนา ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างยากจน ให้เป็นผู้ได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นและดีขึ้น ชาวจีนอพยพช่วยเหลือสังคมไทย โดยที่ไม่ได้ตั้งใจเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของตัวเองแต่คนดีทำสิ่งที่ได้สิ่งดีตอบแทน ชาวจีนอพยพสร้างแนวคิดใหม่ให้คนหันมาสนใจให้ความช่วยเหลือเกษตรกร สุดท้ายธุรกิจของตัวเองดีขึ้น โดยไม่รู้ตัว

1) ด้านการศึกษา

สารคดีเรื่อง นักผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียรเป็นคนที่กระตือรือร้นมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา วิเชียรให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยใช้วิธีของตัวเองบริจาคเงินและรถยนต์และวัสดุอุปกรณ์ให้โรงเรียน บริจาคหลาย ๆ โรงเรียนด้วย สนับสนุนสถาบันการศึกษา ดังความว่า

ด้วยการบริจาคเงินและรถยนต์ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์แก่โรงเรียน วิทยาลัย และสถาบันการศึกษาจำนวนมาก ได้แก่ บริจาคเงินและรถยนต์มูลค่ากว่าล้านบาท แก่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สร้างอาคารเรียนให้วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม โรงเรียนเจ็ยไ้ โพธาราม สนับสนุนกองทุนการศึกษาแก่สมาคมส่งเสริมการศึกษาใน ถิ่นกันดารโรงเรียนสาธิต มศว.ประสานมิตร โรงเรียนผู้ใหญ่เปรมประชาวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหา วิทยาลัยมหิดล ฯลฯ

(นักผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 221)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตอบแทนสังคมไทยด้านการศึกษาของชาวจีนอพยพว่า ชาวจีนอพยพใช้วิธีหลักหลายสนับสนุนสถาบันการศึกษา เช่นบริจาคเงินและรถยนต์และวัสดุอุปกรณ์สร้างอาคารเรียนให้โรงเรียน สนับสนุนกองทุนการศึกษา เป็นต้น ชาวจีนอพยพรู้วิธีการใช้จุดแข็งของตัวเองที่ช่วยการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนำสินค้าที่ผลิตของพวกเขาไปใช้กับโรงเรียน นอกจากนี้ชาวจีนอพยพยังสนับสนุนกองทุนการศึกษา กำหนดเป้าหมายที่จะช่วยให้โรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการศึกษามาก เพราะพวกเขาไม่ได้เรียนอยู่ที่สภาพแวดล้อมที่ดี ดังนั้นพวกเขาจึงอยากสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่รุ่นหลัง ๆ

3) ด้านการช่วยเหลือสังคมไทย

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง อุเทน ช่วยเหลือสังคมไทย เช่น อุเทนเป็นกรรมการสภาอากาศไทย ช่วยเหลือกิจการด้านต่าง ๆ เช่น เป็นประธานหาทุนสร้างตึกสุติ-นรีเวช และตึกอำนวยการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ บริจาคข้าวสารส่งไปช่วยเหลือผู้อดอยากในโซมาเลีย

เขาช่วยเหลือกิจการของสภาพสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยรับเป็นประธานกองทุนสงเคราะห์ชุมชนคนแรกใน พ.ศ. 2515 แล้วท่านได้สร้างโรงพยาบาลหัวเฉียวที่ทันสมัย ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่รักษาทุกสาขาการแพทย์ รักษาผู้ป่วยทุกฐานะไม่ว่ายากจนหรือร่ำรวย โดยถือหลักดำเนินการรักษาพยาบาลที่ไม่หวังผลกำไร ดังความเป็น

“มูลนิธิฯ มีวัตถุประสงค์อยู่ข้อหนึ่งเกี่ยวกับการสนับสนุนจัดตั้งสถานศึกษา ผมเห็นว่าถ้าเราตั้งมหาวิทยาลัย สอนคนให้มีความรู้และเป็นคนดี ก็จะออกมาช่วยเหลือตัวเองและบ้านเมืองได้ ผมอยากให้โอกาสคนรุ่นใหม่ ไม่ว่าจะยากดีมีจนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยที่ดี ๆ จีนโบราณว่าไว้ว่า 十年樹木, 百年樹人。จับนี้สู้บัก แปะนี้สู้ยี้ง หมายถึง จะปลูกต้นไม้ต้องใช้เวลา 10 ปี จะปลูกคนต้องใช้เวลา 100 ปี คือต้องใช้เวลาและอดทน มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นเราจะไม่ได้ทำแต่เอาชื่อเสียงแต่ต้องช่วยเหลือสังคมและบ้านเมืองได้จริง ๆ ควรสร้างมหาวิทยาลัยที่ดีสมบูรณ์ แต่เราไม่หวังผลกำไร เอาเพียงแคให้พึ่งและพัฒนาตัวเอง ให้มีคุณภาพมาตรฐานที่ดี”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 103)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตอบแทนสังคมไทยด้านการช่วยเหลือสังคมไทยของชาวจีนอพยพว่า พวกเขาจีนอพยพไม่ได้เกิดมาแล้วประสบความสำเร็จ แต่เขาใช้ความเข้มแข็งผ่านความล้มเหลวมากมายจนประสบความสำเร็จได้ หลังจากนั้นก็ทำสิ่งดี ๆ ต่อสังคมไทย ช่วยเหลือคนที่ใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในสังคมไทยไม่ว่าคนคนนั้นเป็นคนรวยหรือ คนจน เป็นคนที่มีฐานะหรือไม่มีฐานะก็ตาม ช่วยเหลือคนที่อยู่ในสังคมไทยที่ต้องการช่วย เพราะชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ไม่มีฐานะเป็นคนยากจนแต่ในที่สุดส่วนมากก็สร้างเนื้อสร้างตัวได้พวกเขาอยากช่วยสังคมไทยและตอบแทนสังคมไทยได้อย่างจริง ๆ แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพที่ประสบความสำเร็จส่วนมากเป็นคนที่มีความตั้งใจไม่ใช่ว่าเห็นแก่ตัวและเป็นคนที่รู้จักตอบแทนสังคมไทย

สารคดีเรื่อง นักสู้ผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง ตลอดชีวิตของวิเชียร นอกจากการมุ่งมั่นฝ่าฟันสร้างธุรกิจให้ประสบความสำเร็จด้วยความพากเพียรยิ่งแล้ว วิเชียรยังสำนึกในบุญของแผ่นดินสยามและทำประโยชน์ให้สังคม ดังความเป็น

เผอิญโชคพร้อมด้วยครอบครัวและกลุ่มบริษัทไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์จึงได้ทุลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล สมทบทุน กองทุนกาญจนาภิเษกา สำนักราเลขาธิการ มูลนิธิต่าง ๆ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ราชิบุถัมภ์ และราชูปถัมภ์ จำนวนมาก รวเงินบริจาคโดยเสด็จพระราชกุศลตลอดชีวิตของนายห้างวิเชียรประมาณ 20 ล้านบาท

(นักสู้ผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 :214)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตอบแทนสังคมด้านการช่วยเหลือสังคมไทยของชาวจีนอพยพว่า ชาวจีนอพยพทั้งระดับที่ครอบครัวและองค์กรมีหน้าที่ตอบแทน และทำประโยชน์ให้สังคม ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมทั้งโดยเสด็จพระราชกุศล สาธารณกุศล และบริจาคทรัพย์วัสดุสิ่งของ ตลอดจนไม่เคยว่างเว้น ตลอดจนไม่เคยว่างเว้น จนกระทั่งปัจจุบัน

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี ทำธุรกิจพอกหนัง ได้ก่อตั้งโรงงานพอกหนังมาสองแห่ง คือ “โรงงานลิ้ม ซุน ฮวด” และ “โรงงานพอกหนังเกี้ยว” ถือว่ามีสองโรงงานนี้ทำให้ชิวซีมีฐานะที่มั่นคงมากยิ่งขึ้น เขาเชื่อใจว่าได้ผลบุญ ได้ผลตอบแทน หรือจะเทียบเท่าได้ผลบุญถึงชาติหน้า มีความสุข มีบารมี หรือจะเทียบเท่ามีชื่อเสียงที่ดั่งาม แล้วเขาช่วยเหลือสังคมไทยอย่างมากมาย เช่น สร้างโรงเรียน ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน ฯลฯ ดังความว่า

การบริจาคเงินให้โรงพยาบาล ซื้อเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างเช่น ศูนย์แก้ไขความพิการบนใบหน้าและกะโหลกศีรษะ บริจาคสิ่งของให้วัด มูลนิธิต่าง ๆ รวมถึงการช่วยเหลือเมื่อมีเหตุการณ์รุนแรงหรือภัยพิบัติ อย่างน้ำท่วมไฟไหม้ สีนามี รวมทั้งการบริจาคเงินร่วมสร้างวัด สร้างพระพุทธรูป การจัดธรรมะในบริษัท และการเป็นเจ้าของการปฏิบัติธรรมต่าง ๆ ทั้งในนามบริษัทบ้าง ส่วนตัวบ้าง ทำร่วมกับลูก ๆ และกับผู้อื่นบ้าง คิด ๆ แล้วกว่า 100 ล้านบาท ผมมีความสุขทุกครั้ง ที่คิดถึงในสิ่งเหล่านี้ที่ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ พนักงานในบริษัท ได้มีโอกาสพัฒนาตัวเองและครอบครัว ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับโอกาสที่ดี ทำให้สังคมมีความช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อต่อกันและสงบสุข

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 355,357)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคมไทยของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบันว่า ชาวจีนอพยพได้ตอบแทนสังคมไทยด้วยรวมทั้งการบริจาคเงินร่วมสร้างวัด สร้างพระพุทธรูป การจัดธรรมะในบริษัท และการเป็นเจ้าของการปฏิบัติธรรมต่าง ๆ ทั้งในนามบริษัทบ้าง สิ่งที่ชาวจีนอพยพทำมาอาจจะไม่ใช่สิ่งที่ยิ่งใหญ่โดดเด่นมากแต่เป็นสิ่งที่ชาวจีนอพยพพยายามตอบแทนสังคมและเท่าที่จะทำได้ดีต่อสังคม นอกจากนี้ชาวจีนอพยพยังสอนลูก ๆ ด้วยว่าต้องรักและสำนึกในบุญของแผ่นดินไทย รู้จักตอบแทน เพราะพวกเรามีทุกสิ่งขึ้นมาได้ เพราะมีเมืองไทย แสดงให้เห็นชาวจีนอพยพทำให้สังคมมีความช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อต่อกันและเป็นคนช่วยเหลือสังคมทำให้สังคมไทยอบอุ่นน่าอยู่มากขึ้น

สรุปได้ว่า สารคดีชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาช่วยเหลือสังคม หลังจากที่ดินประสบความสำเร็จแล้ว พวกเขาก็ตอบแทนด้วยความจริงจัง โดยเป็นประธานหาทุนสร้างตึกสุติ-นริเวช บริจาคข่าวสารส่งไปช่วยเหลือผู้ด้อยาก สร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียน การสนับสนุนกิจกรรมทั้ง

โดยเสด็จพระราชกุศล สาธารณกุศล ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน ซึ่งช่วยให้สังคมทำให้สังคมไทยอบอุ่น น่าอยู่เจริญเติบโตมากขึ้น

3.3.3 ลูกหลานสืบสานธุรกิจ

ชาวจีนอพยพดำเนินชีวิตและสร้างเนื้อสร้างตัวในประเทศไทย ในแง่ของพวกเขายากให้ธุรกิจมีความมั่นคงที่แน่นอนต่อไปจะต้องไปหาผู้สืบทอดที่ดีแล้วถึงจะส่งมอบภารกิจต่อให้ ไม่ต้องสงสัยเลย ลูกหลานชาวจีนอพยพเป็นผู้สืบทอดที่ดีที่สุดของพวกเขา

สารคดีเรื่อง ซิน โสภณพนิช กล่าวถึงซินมีบุตรธิดารวม 7 คน ทุกคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีครอบครัวและหน้าที่การงาน ซึ่งได้รับมอบหมายจากบิดาให้รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์ของแต่ละคน ดังความว่า

นายระบิล โสภณพนิช อายุ 55 ปีได้รับประกาศนียบัตรจากมหาวิทยาลัย นีวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นได้ฝึกงานที่ Manufacturers Trust เป็นเวลา 2 ปี เนื่องจากเป็นบุตรชายคนโตและได้ศึกษาอยู่ในฮ่องกงเป็นเวลานาน จึงได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบธุรกิจต่าง ๆ ที่นั่น เป็นต้นว่า

ประธานกรรมการและผู้อำนวยการ The commercial Bank Of Hong kong ltd.

ประธานกรรมการบริหาร Asia Insurance Co.,Ltd

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

นายชาติรี โสภณพนิชอายุ 54 ปี สำเร็จการศึกษาวิชาบัญชีจากวิทยาลัยที่ ฮ่องกง หลังจากฝึกงานอยู่ที่บริษัท เอเชียทรัสต์ ไม่นาน ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ด้านการธนาคารที่วิทยาลัยโพลีเทคนิค แห่งลอนดอน ประเทศอังกฤษ ...

(ซิน โสภณพนิช. 2531 : 212-213)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลูกหลานสืบสานธุรกิจว่า ลูกหลานของชาวจีนอพยพโตขึ้นสามารถมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน ชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการเรียนซึ่งส่งลูกหลานไปเรียนที่เมืองนอก ส่งลูกทุกคนเรียนที่ต่างประเทศโดยเฉพาะ ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้พวกเขาช่วยงานได้และลูกหลานช่วยงานได้จริง ๆ รับผิดชอบงานหลายสาขา เป็นผู้ช่วยงานที่ดีของบริษัท แสดงให้เห็นว่า ลูกหลานชาวจีนอพยพเป็นผู้สืบทอดกิจการงานของชาวจีนอพยพ

สารคดีเรื่อง นักสู้ผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง ความสุขของ วิเชียร ในช่วงท้าย ๆ ของชีวิตหลังจากส่งมอบภารกิจต่อให้รุ่นลูกไปแล้วก็คือได้เห็นความสำเร็จและพัฒนาการของฝีมือการทำงานคนรุ่นหลังซึ่งไม่มีอะไรน่าห่วงใยหรือน่าหนักใจอีก ดังความว่า

โดยเฉพาะภายหลังจากที่ “สมพงษ์ เผอญุโขค” นำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เมื่อปี พ.ศ. 2537 เพื่อรองรับการขยายตลาดในระยะนั้น เนื่องจากไทยรุ่งๆ ต้องใช้เงินลงทุนในด้านการพัฒนาโรงงานเครื่องจักรให้ทันสมัย เพื่อเข้าสู่การแข่งขันในตลาดรถยนต์ได้อย่างเต็มตัว ซึ่งในขณะนั้นบริษัทมีสินทรัพย์อยู่ประมาณ 1,000 ล้านบาท และทำกำไรได้สูงถึง 200 ล้านบาท/ปี

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอญุโขค. 2531 : 172)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวเงินอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลูกหลานสืบสานธุรกิจว่า ลูกหลานของชาวเงินอพยพโตขึ้นสามารถมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน พวกเขาเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้การทำงานทำให้บริษัทมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของสังคมมากขึ้น นำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทมีสินทรัพย์ได้ขึ้นทุกปี ลูกหลานชาวจีนเป็นรุ่นใหญ่ ๆ ส่วนใหญ่เคยไปเรียนที่ต่างประเทศก็เลยมีโอกาสเรียนสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำมาใช้กับประเทศตัวเอง ช่วยชาวเงินอพยพสืบทอดและขยายธุรกิจ

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ลูก ๆ ทั้งลูกชายและลูกสาว ลูกสะใภ้ของ ชิวซี ทำงานกันเต็มที่ บริษัทเติบโตมากขึ้น มีการขยายตัวปีและเป็น 100 เปอร์เซ็นต์อยู่หลายปี (GDP) ของไทยตั้งแต่ปี 2531 จนถึงประมาณปี 2538 ประมาณสิบกว่าเปอร์เซ็นต์ต่อปีมาตลอด แล้วช่วงนั้นเงินนอกเข้ามามาก ส่วนหนึ่งมาลงทุนทำธุรกิจจริง ๆ นอกจากเงินญี่ปุ่นแล้วยังมีเงินจากไต้หวัน และฮ่องกง นี่ก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ช่วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ดังความว่า

ภวัฒน์และลูก ๆ ก็พัฒนาธุรกิจไปไกลมาก มีการตั้งบริษัท แอร์โรเฟล็กซ์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด ทำฉนวนกันความร้อนแอร์โรเฟล็กซ์ และแผ่นพลาสติกปูท้ายรถกระบะภายใต้ยี่ห้อ แอร์โรลายเนอร์ ฮีโรลายเนอร์ และตอนนี้ใช้ชื่อเรียกสินค้าทั้งหมดว่าแอร์โรคลาส (AEPOKLAS) มีการจัดตั้งบริษัทร่วมทุนกับญี่ปุ่น 3 บริษัท และร่วมทุนกับมาเลเซีย 1 บริษัท ซึ่งทุกบริษัทตั้งอยู่ในที่ดินของบริษัท ไอ.พี.พี. จังหวัดระยอง

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 345-346)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวเงินอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับลูกหลานสืบสานธุรกิจว่า ลูกหลานของชาวเงินอพยพโตขึ้นสามารถมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน พวกเขาขยายบริษัทโดยไม่คำนึงถึงการพัฒนาทรัพยากรและวัสดุ เพราะว่าชาวเงินอพยพให้ความสำคัญกับการเรียนซึ่งส่งลูกหลานไปเรียนที่เมืองนอกหวังว่ามีวันหนึ่งลูกหลานกลับมาช่วยงานได้และลูกหลานช่วยงานได้จริง ๆ ไม่ผิดหวัง อีกอย่างหนึ่งลูกหลานรู้จะร่วมงานกับต่างประเทศแล้วทำให้บริษัทขยายต่อไปได้ไม่ต้องกังวลเรื่องเงินทุน ความก้าวหน้าทางสังคมทำให้งานแต่และอย่างซับซ้อนมากขึ้น แต่ลูกหลานเข้าสู่

งานทำให้งานมีความรัดกุมเป็นระบบระเบียบขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลูกหลานได้รับการถ่ายทอดที่ดีจากชาวจีนอพยพ

สรุปได้ว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาว่า ชาวจีนอพยพให้ความสำคัญกับการเรียนซึ่งส่งลูกหลานไปเรียนที่เมืองนอกหวังว่ามีวันหนึ่งลูกหลานกลับมาช่วยงานได้และลูกหลานสืบทอดงานได้ เมื่อลูกหลานเข้าสู่การทำงานทำให้งานมีความพัฒนาก้าวหน้าประสบความสำเร็จเป็นระบบระเบียบขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลูกหลานได้รับการถ่ายทอดที่ดีจากชาวจีนอพยพ

3.4 การสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีน

การสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีน ช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ผลประโยชน์และประสบความสำเร็จ แนวคิดจากพ่อแม่ชาวจีนได้แก่ จิตใจที่มุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพักให้เกิดผล ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง ประหยัด เข้มแข็ง ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เข้าใจและเห็นใจผู้น้อย ความเคารพผู้อาวุโส ฯลฯ การเรียนคุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคือการเรียนจากบรรพบุรุษ ชาวจีนให้ความสำคัญถ่ายทอดความรู้และการศึกษากับชาวจีนอพยพโดยใช้วิธีส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ชาวจีนอพยพดำเนินชีวิตในสังคมไทยได้ดี

3.4.1 จิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพักให้เกิดผล

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงจีนมีความมุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมพุ่มพักให้เกิดผล มุ่งงานไม่ว่าจะหนักแค่ไหนก็ทำไว้อก่อนเพื่อเก็บประสบการณ์ ในที่สุดเขาจึงได้ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้เพิ่มเติมความสามารถไปอย่างเต็มที่ ดังความว่า

ระยะเวลา 3 ปี ในตำแหน่งผู้จัดการร้านค้าไม้แปรรูปและวัสดุก่อสร้าง น่าจะถือว่าในช่วงแรกของการสะสมประสบการณ์ชีวิต ที่ทำให้เขามีความชำนาญเกี่ยวกับงานอาชีพขายอุปกรณ์และวัสดุก่อสร้างเป็นอย่างมาก เรื่องคิดหน้าไม้คำนวณราคาของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างรวดเร็วแทบไม่ต้องใช้ลูกคิดช่วยเสียดด้วยซ้ำ

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนจิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพักให้เกิดผลว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีจิตใจที่มุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพักให้เกิดผล เพื่อเรียนรู้มีประสบการณ์ ให้เกิดผลที่ดี ก็ต้องใช้ทั้งความอดทนและภูมิปัญญาในการดำเนินกิจการ ความอดทนชั่วคราวอาจไม่เห็นผลทันทีแต่ใช้ภูมิปัญญาของคนต้องเห็นแน่นอนอนที่ จะเกิดผลที่ดี ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้สืบทอดจิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญาที่พร้อมจะ

พุ่มพิกให้เกิดผลจากพ่อแม่ได้อย่างดีตั้งแต่วัยเด็ก การดูแลและสั่งสอนของพ่อแม่จะตัดสินใจว่าลูก ๆ โตขึ้นจะได้เป็นอย่างไร

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง ท่านบิดาของอุเทน คุณแต่จื่อปิง ก้าวสู่แผ่นดินสยามด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพิกให้เกิดผล เมื่อมีบุตร ก็สอนบุตร ๆ สืบทอดต่อไป ดังความว่า

ประสบการณ์และแนวความคิดสำคัญถ่ายทอดมาถึงบุตรชายคนโต ด้วยการตอกย้ำสม่ำเสมอว่า การจะประสบความสำเร็จในสิ่งใดได้ต้องเริ่มต้นด้วยความอดทนทำงานหนักและซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเป็งานแบบไหน มีเกียรติหรือไม่มี ต้องรับผิดชอบเอาใจใส่ เขาถ่ายทอดทั้งด้านการวางตัว การปกครอง วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ให้มีความประหยัด เข้มแข็ง ช่วยตัวเองให้ได้ ไม่ยอมให้อยู่ว่าง ต้องใช้เวลาทำงานให้เกิดประโยชน์

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนจิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญาที่พร้อมจะพุ่มพิกให้เกิดผลว่า ชาวจีนอพยพเชื่อว่าเหล็กกล้าจีนรุ่งงามได้ต้องดีเข้ารูปยามลอมร้อนจัด เฉากเช่นคนเราจะอบรมให้ได้ดีต้องเข้มงวดกับมาแต่วัยเด็ก จึงทุ่มเทอบรมสอนสั่ง ไม่มีใครสามารถประสบความสำเร็จได้ง่าย ๆ ก่อนที่จะประสบความสำเร็จต้องใช้จิตใจที่มุ่งมั่นอดทน และภูมิปัญญา มาต่อสู้กับความยากลำบากถึงจะมีโอกาสพร้อมจะพุ่มพิกให้เกิดผลได้

3.4.2 ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชิน เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบต่ออย่างสูงมาก โดยเฉพาะมีความรับผิดชอบต่อสูงในการทำงาน และได้รับความไว้วางใจจากลูกค้า ทำให้ธนาคารกรุงเทพขยายตัวเติบโตใหญ่มาขึ้นดังความว่า

ด้วยความตั้งใจจริงในการทำงานร่วมกันตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงไปจนถึงพนักงานทุกคนได้ส่งผลให้ธนาคารกรุงเทพเจริญเติบโตก้าวหน้ามาโดยตลอด ธนาคารกรุงเทพไม่เพียงแต่เป็นธนาคารพาณิชย์ไทยที่ได้รับความไว้วางใจจากลูกค้าผู้ใช้บริการที่เป็นคนไทยเท่านั้น ธุรกิจสาขาของธนาคาร ณ ต่างประเทศ ก็ได้รับความเชื่อถือและศรัทธาจากพ่อค่านักธุรกิจทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้ธนาคารกรุงเทพขยายตัวเติบโตใหญ่จนสามารถติดอันดับธนาคารชั้นนำของโลกตลอดระยะเวลา 18 ปีที่ผ่านมา

(ชิน โสภณพนิช. 2551 : 182)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนมีความรับผิดชอบสูงว่า เพราะความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบของชาวจีนอพยพในประเทศไทยอย่างสูงมาก ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้รับสั่งสอนจากพ่อแม่ว่าต้องซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบสูง ทำอะไร ก็ต้องซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบอย่างสูงจริง ดังนั้นจะมีผลลัพธ์ที่ดีต่อพวกเขาและได้รับประโยชน์ตลอดชีวิต

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง พ่อของอุเทนสั่งสอนตั้งแต่เล็ก ๆ ว่า คนเราต้องขยันทำงานและซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะป็นงานอะไรก็ต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง ดังความว่า

“ท่านอุเทนทำงานมีความรับผิดชอบสูงมาตั้งแต่สมัยหนุ่ม สมอดั้นเสมอ ปลาย ทำงานให้ส่วนรวม ตัวเองเข้าเนือบ้อย ๆ แต่ก็ต่อสู้น้ำปลายตลอดมา ไม่มีบ่นเลยสักแอะ เรื่องหน่วยรักษาความปลอดภัย ตอนจะสลายตัว ต้องจ่ายเงินค่าบำเหน็จจำนวนมาก ก็ควักกระเป๋าออกมาจ่ายเงินแสนสมัยนั้นมีความมากกว่าเงินล้านสมัยนี้อีก ตอนเริ่มต้นใคร ๆ ก็อยากได้ชื่อเสียง คนนี้ก็จะทำ คนโน้นก็จะทำ เงินก็หาง่ายหน่อย แต่พอถึงตอนอวสาน ก็เหมือนกับละครลาโรง พอจบปุ๊บก็ตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างไป จะไปหาใครมารื้อเวทีแสดง มาเก็บเครื่องแสดง เดชะบุญท่านมาฆมวดตอนสุดท้ายทุกครั้ง”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 69)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูงว่า ชาวจีนอพยพได้สั่งสอนจากพ่อแม่ตั้งแต่เล็ก อดทนทำงานตัวเองถึงจะมีโอกาสเป็นคนที่มีฝีมือสามารถอยู่ต่อไปได้และสามารถเป็นคนที่เก่ง ๆ ได้ แล้วซื่อสัตย์ช่วยคนเป็นคนที่น่าเชื่อถือประสบความสำเร็จก็จะตามมาได้ ดังนั้นความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบนั้นสามารถทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้รับความนิยมนจากสังคมไทยมาก ชาวจีนอพยพในประเทศไทยรู้จักการประหยัด เข้มแข็ง และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างดี และรุ่นแก่ก็จะสอนให้รุ่นหลัง ๆ ให้สืบทอดข้อดี ๆ แบบข้อนี้ให้ตลอดไป

3.4.3 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงนายชินเป็นผู้ที่เข้มแข็ง ใช้เวลาอย่างไม่ให้เสียเปล่า จึงใช้เป็นประโยชน์ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ของตัวเอง เพราะว่าเขาเป็นผู้ที่ยังขาดความรู้หรือว่าอย่างน้อยไม่พอเพียงดังนั้นเขาจึงทำงานไปและเรียนรู้ไปด้วยกัน ถึงแม้ว่าจะต้องจ่ายค่าเล่าเรียน ดังความว่า

ด้วยอุปนิสัยเป็นคนรักความก้าวหน้าและใฝ่แสวงหาความรู้ นายชินจึงไม่พอใจเพียงแค่การอ่านและเขียนภาษาจีนได้เท่านั้น เมื่อเกิดบนผืนแผ่นดินไทยแม้ต้องจากไปช้านานจนลืมภาษาไทยหมดสิ้น แต่เมื่อวิถีชีวิตทำให้เขาได้กลับคืนสู่

มาตุภูมิและมีอาชีพการงานในประเทศไทย เขาจึงเห็นความจำเป็นที่ควรจะต้องเรียนรู้ภาษาไทยให้พอใช้การได้ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการติดต่อค้าขายและคบค้าสมาคมกับคนไทยดั่งนั้นพอมึงงานทำและมีรายได้เหลือเพียงเล็กน้อยเขาจึงสู้เจียดไปเสียค่าเล่าเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาไทยภาคค่ำ

(ชิน โสภณพนิช. 2551 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ว่า ชาวจีนอพยพรู้จักเรียนสิ่งที่ต้องการ รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ในเวลาที่จำกัดของพวกเขาไม่ได้เสียเวลาปล่อยให้เวลาว่างเลยและพยายามเรียนรู้ฝีมือใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความต้องการที่จะทำให้ตัวเองทันสมัยและพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้สิ่งใหญ่ ๆ เพื่อให้มันเกิดประโยชน์ ชาวจีนอพยพเป็นคนรักความก้าวหน้าและใฝ่แสวงหาความรู้ ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ในที่สุดสามารถประสบความสำเร็จได้

3.4.4 เข้าใจ และเห็นใจผู้น้อย

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงความเข้าใจและความเห็นใจผู้น้อยของชินว่า เขาให้ความช่วยเหลือนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ขยันหมั่นเพียรแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มีโอกาสเรียนหนังสือต่อไป ดังความว่า

ในส่วนการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนนั้น ธนาकारได้ริเริ่มโครงการอุปการะการศึกษาแก่ผู้เยาว์ และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วพระราชอาณาจักรมาตั้งแต่ปี 2506 ทั้งนี้เป็นเจตนารมณ์อันแรงกล้าของนายชินที่ต้องการให้คนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไป

(ชิน โสภณพนิช. 2551 : 179)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนเข้าใจ และเห็นใจผู้น้อยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเข้าใจและเห็นใจความต้องการของผู้น้อยว่าพวกเขาต้องการมีโอกาสพัฒนาตัวเอง ผู้น้อยมีความสามารถพอที่จะดูแลตัวเองได้อย่างดี ถ้าตัวเองขยันมาก ๆ แต่ไม่ใช่เพราะเหตุผลของตนเองที่จะถูกบังคับให้หยุดพัฒนา อันนี้ก็เป็นสิ่งที่น่าเศร้าและเสียใจ ชาวจีนอพยพไม่ยอมให้สิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองให้เกิดขึ้นอีกครั้งของรุ่นหลัง ๆ ดั่งนั้นชาวจีนอพยพพยายามให้ความช่วยเหลือแก่ผู้น้อย ทำให้ผู้น้อยมีความมั่นใจอนาคตของตนและต่อสู้กับชีวิต

3.4.5 การเคารพผู้อาวุโส

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงความเคารพผู้อาวุโสของจีนว่า จีนเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว ดังนั้นจึงมีความรับผิดชอบต้องทำมาหากินเลี้ยงดูครอบครัว เขาจะมีความเคารพนับถือและความกตัญญูต่อพ่อแม่ บางทีตอนที่ทำงานอยู่ก็ต้องกลับบ้านไปเยี่ยมพ่อแม่ กลับไปเมืองจีนไม่ได้ก็เขียนจดหมายส่งไปที่เมืองจีน ดังความว่า

*เพื่อความสะดวกไม่ต้องเที่ยวไปเที่ยวมาระหว่างบ้านที่วัดไทรกับร้านเอี้ยะ
เล็งเขาจึงอาศัยกินอยู่หลับนอนที่ร้าน นาน ๆ ที่จึงจะกลับไปเยี่ยมบิดามารดา
เพราะเป็นคนชอบอ่านหนังสือและหัดคัดลายมือ พอมีเวลาว่างตอนกลางคืนจึง
ชวนขวายหาหนังสือมาอ่านเพื่อกันลืม บางทีก็เขียนจดหมายส่งไปถึงญาติที่เมือง
จีน*

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการเคารพผู้อาวุโสว่า ครอบครัวชาวจีนอพยพในประเทศไทยไม่เคยลืมวัฒนธรรมส่วนตัวเองไป ตรงกันข้าม ชาวจีนอพยพในประเทศไทยสอนวัฒนธรรมส่วนตัวให้กับลูก ๆ อย่างครบถ้วน และชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็สืบทอดมันมาจากพ่อแม่ไปถึงรุ่นลูกหลานด้วย

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง บิดาของอุเทนสอนให้ลูก ๆ รู้จักวัฒนธรรมจีนให้รู้เหตุรู้ผล ให้รู้จักว่าผู้น้อยต้องเคารพผู้อาวุโส ผู้น้อยต้องมีความถ่อมตัวเวลาต่อหน้าผู้ใหญ่ ฯลฯ ดังความว่า

*การยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่ การคารวะน้ำชาพ่อ-แม่ และบูชาบรรพบุรุษ ล้วน
แล้วแต่สื่อความหมายแนวคิดแห่งการเคารพผู้อาวุโสและความกตัญญู นอกจากนี้
วัฒนธรรมชายังแฝงไว้ด้วยความและเมียดละไม ผีภวนกิริยามารยาทได้อย่างดี น้ำ
ชาจึงเป็นสิ่งที่ไม่เคยขาดหายในครอบครัวชาวจีน.....*

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 28)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการเคารพผู้อาวุโสว่า การสืบทอดแนวคิดจากพ่อแม่ชาวจีนสู่ชาวจีนอพยพในประเทศไทยนั้น ชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็ได้รับแนวคิดที่สืบทอดกันมา และนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะว่าแนวคิดเหล่านั้นเป็นส่วนที่สำคัญมาก สามารถทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยประสบความสำเร็จในชีวิต และเป็นผู้ที่มีนิสัยดีงามเข้มแข็งอยู่เสมอ

3.4.6 การเสียสละ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชินได้เรียนคุณธรรม จริยธรรมกับบิดาของท่านว่า 爰生活爰工作 ไม่ว่าจะงานจะยากลำบากอย่างไร ถ้ามีใจรักงานที่ทำเพื่อผลสำเร็จของงานอย่างแท้จริง ชิน จำได้ตลอดชีวิตไม่ว่ายากลำบากแค่เพียงไรชินก็ไม่เลือบ่ากว่าแรงไปได้ ดังความว่า

คนเรานั้นต่อให้งานหนัก หรือยากลำบากอย่างไรต้องมีใจรักงานที่ทำ สนุกกับงานให้เต็มที่ อุทิศตนเพื่อผลสำเร็จของงานอย่างแท้จริง ต่อให้งานยากลำบากเพียงไร ก็ไม่เลือบ่ากว่าแรงไปได้ ชีวิตการทำงานในวัยเยาว์ของเด็กชายชิน จึงผ่านไปด้วยความสนุกสนาน โดยที่เขาไม่เคยถือว่าหน้าที่การงานดังกล่าวเหล่านั้น เป็นภาระอันหนัก หากแต่กลับสนุกกับการทำงานอย่างเต็มที่ และเมื่อมีเวลาว่างความที่เป็นคนคล่องแคล่วว่องไว ทำให้เขาใช้พรสวรรค์อันนี้เป็นประโยชน์มาตั้งแต่เด็ก

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 172)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการมีใจรักงานที่ทำ สนุกกับงานให้เต็มที่ ว่า ชาวจีนอพยพได้รับอิทธิพลจากการเรียนคุณธรรม จริยธรรมจากบรรพบุรุษชาวจีน พวกเขาได้เรียนรู้ว่าต้องมีใจรักงานที่ทำ สนุกกับงานให้เต็มที่ ถ้าก่อนที่เริ่มทำงานคุณคิดแต่ว่างานนี้ยากฉะนั้นแน่นอนแล้วว่าคุณจะทำงานนี้ไม่สำเร็จเนื่องจากมีปัจจัยความกลัวอยู่ในนั้น แต่บรรพบุรุษจีนสอนให้ชาวจีนอพยพรักงานที่ทำและสนุกกับงานที่ทำให้กำลังใจกับพวกเขา สอนให้ชาวจีนอพยพไม่ต้องกลัวงานหรืองานที่ทำก่อนที่เริ่มทำงาน ต้องยอมรับสิ่งใหม่ ๆ และความท้าทาย สนุกกับงานและงานก็เหมือนเป็นเพื่อนกันต้องอยู่กับเราตลอดเวลา นี่เป็นความคิดที่ดีที่บรรพบุรุษชาวจีนสอนให้ชาวจีนอพยพชาวจีนอพยพทำตามบรรพบุรุษชาวจีนพูดไว้ ได้สร้างนิสัยที่ดีตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ และได้ใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตตลอดเวลา

3.4.7 การวางตัวในสังคม

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์กล่าวถึง อุเทนได้เรียนคุณธรรม จริยธรรมกับบิดาของตนได้เรียนสร้างสายสัมพันธ์กับผู้คนทั่วไปตอนเป็นเด็ก บุคลิกหนึ่งที่เป็นผลพวงมาจากการถ่อมตัวคือการวางตัวในสังคมยึดสุภาสิตจีนโบราณ 外圓內方 ดังความว่า

外圓內方 หัวอ่อนไหลบึง

หมายความว่า “ภายนอกเป็นลัษฐานกลม ภายในเป็นลักษณะสี่เหลี่ยม”...

น่าสังเกตว่า ยิ่งอุเทนมีความถ่อมตัวมากขึ้นเท่าไรก็ยิ่งได้รับความนับถือจากสังคมรอบข้างมากขึ้นเท่านั้น ช่างตรงกับสุภาสิตจีนอีกบทหนึ่ง ซึ่งมีความหมายว่า

“คนชอบวางตัวอยู่ข้างล่าง คนรอบข้างจะดันให้สูงขึ้น คนชอบวางตัวอยู่ข้างบน คนรอบข้างจะดึงให้ต่ำลง”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 : 29-30)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวเงินอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการวางตัวในสังคมว่า การเรียนคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของชาวเงินอพยพในประเทศไทย ชาวเงินอพยพได้เรียนคุณธรรม จริยธรรมตั้งแต่แรกได้ฝึกฝนอย่างต่อเนื่องในห้องปฏิบัติการสังคมไทย ได้สร้างนิสัยที่ดีตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ ชาวเงินอพยพรู้ว่าคนต้องมีการถ่อมตัว ต้องกลมกลืนกับคนรอบข้างอย่างจริงจัง ไม่โอ้อวด ไม่ทับถมข่มขู่ ไม่ดูแคลน คุณธรรมนี้เป็นผลพวงมาจากการอบรมในวัยเด็กและจะเป็นปรากฏเด่นชัดในทุกวัยได้

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึงบิดาของอุเทนได้สอนคุณธรรม จริยธรรมอุเทนด้วยสุภาชิตจีนจนทำให้สุภาชิตจีนถูกปลูกฝังในใจอุเทนตลอดมา บิดของท่านนำสุภาชิตจีนมาให้อุเทนได้ใช้ฝึกหัดเขียนอักษรจีนด้วยพู่กันซึ่งเป็นศิลปะเอกลักษณ์ของชนชาติจีนและเพื่อเรียนรู้คุณธรรมจากสุภาชิตจีนด้วย ดังความว่า

由儉入奢易，由奢入儉難。

อิวเซียมหยิบเซี่ยโก้ย อิวเซี่ยหยิบเซี่ยมล้าง

หมายความว่า “จากมัธยัสถ์สู่ฟุ่มเฟือยนั้นง่าย จากฟุ่มเฟือยสู่มัธยัสถ์นั้นยาก”...

有完物無完人。อู่อ่วงม้วยป้ออ่วงยั้ง

หมายความว่า “สิ่งของที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์นั้นหาได้ แต่จะหาคนที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์นั้นไม่มี”

天下事以難而廢者，十之一；以惰而廢者；十之九。

ที่แเอ้ออ้อลั้งหือฮุ่ยเจี่ยจี้บ้ออ้อ อี้ตัวหือฮุ่ยเจี่ยจี้บ้ออ้อ

หมายความว่า “บรรดากิจการงานในพื้นที่พิภพที่ถูกและทิ้งกลางคันเพราะเหตุยากลำบากมีเพียงหนึ่งในสิบ แต่ที่ถูกและทิ้งกลางคันเพราะเหตุเกียจคร้านนั้นมีถึงเก้าในสิบ”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 : 32-33)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวเงินอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการวางตัวในสังคมว่า บุรุษชาวจีนสอนลูกหลานด้วยการให้ลูกหลานฝึกหัดเขียนอักษรจีนที่เป็นสุภาชิตจีน สุภาชิตจีนนั้นเป็นศิลปะเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชนชาติจีนซึ่งเป็นประโยชน์ที่สะดวกและมีความรู้ที่สมบูรณ์ สุภาชิตจีนนั้น

ที่สอนให้ลูกหลาน เช่น ประหยัด ขยันและการยอมรับข้อบกพร่องของคนอื่นแสดงให้เห็นว่าความคิดของบรรพบุรุษชาวจีนได้สืบทอดออกมาเป็นสุภาชิตจีนซึ่งเป็นประโยคสั้น ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งแล้วกระตุ้นให้คนที่อ่านมาได้ครุ่นคิดอย่างลึกซึ้งการสั่งสอนลูกหลานด้วย สุภาชิตจีนเหล่านี้ได้เป็นแรงบันดาลใจให้ลูกหลานและเป็นพลังให้กำลังใจด้วยเวลาลูกหลานฟุ่มเฟือยไม่ขยันก็ทำให้ความคิดของลูกหลานได้เปิดกว้างมากขึ้น

3.4.8 การไม่ลืมคนที่ทำดีต่อตัวเอง

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทยได้กล่าวถึง ชิวซีเรียนคุณธรรม จริยธรรมกับบิดาของท่านได้เรียนว่าคนต้องไม่ลืมคนที่ทำดีต่อตนเอง เมื่อตีม้ำจากบ่อ อย่าลืมคนที่ขุดบ่อ (饮水不忘掘井人) เตือนใจให้รำลึกนึกถึงคุณคน คุณแผ่นดิน ต้องต่อสู้กับชีวิต และหวังแทนชีวิต ชิวซีก็ทำตามด้วยดังความว่า

“นี่คือสภาพห้องของจริงที่ผมเคยพยายามผูกคอตายเมื่อตอนเด็ก เพราะคิดว่าเมื่อตาบอดทำมาหากินเองไม่ได้ก็ไม่อยากเป็นภาระให้พ่อแม่ต้องลำบากไปมากกว่าที่เป็นอยู่”...

“เราก็ทุกข์ด้วยกันทุกคนก็อยากจะให้ชีวิตคิดถึงพ่อแม่ให้มาก ๆ ท่านสองคนไม่ได้ทุกข์น้อยกว่าลือเลย แต่พวกเขาก็ยังไม่ยอมแพ้ ยังคิดถึงผู้ที่จะหาทางรักษาลือ ลือก็ต้องสู้ จะยอมแพ้ไม่ได้”

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 67-68)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากบรรพบุรุษชาวจีนการไม่ลืมคนที่ทำดีต่อเราว่า การเรียนคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของชาวจีนอพยพในประเทศไทย เรียนคุณธรรมเพื่อวางตัวในสังคมได้ดี สร้างนิสัยที่ดีตั้งแต่เด็ก ๆ คนเราอยู่ไม่ใช่เพื่อตัวเอง ต้องเห็นใจคนอื่นบ้าง ลูกเป็นความหวังของพ่อแม่ต้องคิดถึงพ่อแม่ให้มาก ๆ พ่อแม่เลี้ยงเราตั้งแต่เด็ก ๆ จนกว่าโตไม่ต้องพูดถึงเลี้ยงเราลำบากแค่ไหน คนใดทำดีต่อเรา เราต้องจำได้และหาโอกาสตอบแทน เมื่อตีม้ำจากบ่อ อย่าลืมคนที่ขุดบ่อ คนใดมีความรู้สึกลักษณะนี้จะเห็นใจคนอื่นช่วยคนอื่น สุดท้ายจะประสบความสำเร็จได้

3.4.9 การมีน้ำใจ

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวางเอี่ยม กล่าวถึงพ่อแม่ของเหี้ยกวางเอี่ยมสอนให้เขาต้องช่วยคนอื่นมาตลอด เหี้ยกวางเอี่ยมวัยเด็กในประเทศจีนเกิดที่หมู่บ้านหน้าโปกจิ๋วและเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ เป็นคนยากจน แต่ในหมู่บ้านเล็ก ๆ นั้นก็ได้เรียนเป็นคนดี ดังความว่า

ส่วนพ่อเป็นคนที่มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เวลาใครในหมู่บ้านเดือดร้อนอะไร พ่อก็จะยินดีให้ความช่วยเหลือเสมอ อีกทั้งพ่อเป็นคนที่มีรูปร่างสูงใหญ่ เมื่อเห็น

ใครถูกข่มเหงรังแก ก็จะมีมือเข้าช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่
จะต้องไปสร้างความไม่พอใจให้กับคนอื่นบ้างเป็นธรรมดา

(รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 :15)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชาวจีนอพยพได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบทอด
ความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีนการช่วยคนอื่นว่า คนเราต้องเป็นคนที่มี
น้ำใจต้องช่วยเหลือคนอื่น ถ้าเราเห็นคนอื่นเดือดร้อนอะไรเราต้องไปช่วยกัน เราก็รู้ว่าคนอย่างไรเห็น
คนต้องการความช่วยเหลือของคนแล้วเราไปช่วยครั้งเดียวเป็นเรื่องที่ง่าย ๆ แต่เห็นคนต้องการความ
ช่วยเหลือแล้วสามารถไปช่วยทุกครั้งมันเป็นเรื่องยากมากและเป็นไปไม่ได้ แต่บรรพบุรุษชาวจีนสอน
ให้ชาวจีนอพยพต้องช่วยคนที่ต้องการทุกครั้ง นี่เป็นคุณสมบัติที่มีคุณค่ามากและชาวจีนอพยพได้เอา
ไปใช้งานหรือใช้ในชีวิตประจำวันมีผลประโยชน์ต่อทั้งชีวิต

สรุปได้ว่า การสืบทอดความคิดและคุณธรรม จริยธรรมจากจากบรรพบุรุษชาวจีน ได้แก่
จิตใจที่มุ่งมั่นอดทนและภูมิปัญญาที่พร้อมพุ่มพักให้เกิดผล ชื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง ใช้เวลาให้
เกิดประโยชน์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้สืบทอดจากพ่อแม่ได้ติดตัวมาตลอดชีวิต ซึ่งชาวจีนถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ดี
งามทางวัฒนธรรมของตน และปัจจุบันก็ยังถือเป็นสิ่งสำคัญมายังถึงชาวจีนอพยพในประเทศไทย
ส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ชาวจีนอพยพวางตัวในสังคมได้ดี ช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้
ผลประโยชน์และประสบความสำเร็จ

3.5 คุณธรรม จริยธรรมของชาวจีนอพยพ

ชาวจีนถือว่าคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามทางวัฒนธรรม และได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่
สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน คุณธรรม จริยธรรมที่ดี ช่วยทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีวิถีชีวิตที่
งดงาม เรียบง่าย สามารถดำเนินชีวิตและช่วยสร้างสรรค์ชีวิตให้เจริญก้าวหน้าได้

3.5.1 ความขยัน

สารคดีเรื่อง จีน โสภณพนิช กล่าวถึง จีนเป็นคนธรรมดาสามัญคนหนึ่ง ที่บ้านยากจนมาก
ต้องหางานเลี้ยงครอบครัว เริ่มต้นชีวิตด้วยมือเปล่า แต่เป็นคนที่มีความขยันขันแข็ง ไม่ว่าจะสมัยที่จีนยัง
เป็นวัยเด็กอยู่หรือช่วงที่หางานทำงานเป็นประจำก็ตาม เขามีความขยันด้านการงาน จึงทำให้จีนมี
โอกาสเปลี่ยนชีวิตดีขึ้นได้ ดังความว่า

หนุ่มน้อยจีน อายุ 17 ปี จึงจำเป็นต้องรับทำงานทำในทันที เพื่อจะได้มี
รายได้พอเลี้ยงตัวและครอบครัวต่อไป แต่เพราะความที่เรียนมาเพียงครึ่ง ๆ
กลาง ๆ ยังไม่ทันจบเป็นชั้นเป็นอัน การหางานจึงไม่มีอะไรดีไปกว่าต้องเอา
แรงกายเข้าแลก...

ในกรณีของนายชินก็เช่นกันบิดาได้ไปฝากฝังให้ทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ในเรือรับส่งสินค้าพืชไร่ที่ขึ้นล่องระหว่างกรุงเทพฯ โดยทำหน้าที่เป็นเด็กเรือโยงคอยถ่อเรือ ค้ำใบเรือ ในเวลาที่เรือถึงฝั่งก็ต้องทำหน้าที่ขนถ่ายสินค้าขึ้นลงอยู่เป็นประจำ ซึ่งเป็นงานใช้แรงกายที่หนัก และค่อนข้างเสี่ยงอันตรายอยู่มาก เมื่อทำอยู่ได้เพียง 2-3 เดือนเขาจึงเริ่มมองหาช่องทางการทำงานอื่นที่ดีกว่า

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความขยัน ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความขยันมาก เพราะพวกเขาเป็นคนยากจนไม่มีวันอยู่แบบสบาย ๆ ต้องหางานมาทำเป็นลูกจ้างเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวและชีวิตตนเองให้ต่อไป ซึ่งไม่ว่าจากงานเป็นงานที่หนักก็ตาม ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานเป็นลูกจ้างแต่พยายามปรับตัวให้เป็นเจ้าของกิจการเองอยู่เสมอ พวกเขา ก็อยากเปลี่ยนชีวิตผ่านความยากลำบากแล้วดีขึ้นได้จึงเอาความขยันไปต่อสู้กับความยากลำบากและปัญหาต่าง ๆ

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี ทำงานที่โรงงานฟอกหนังและทำงานเป็นลูกจ้างที่เป็นกุสิรับแบกของที่ท่าเรือ เพราะชาวจีนเป็นคนยากจนเขาจึงต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองกับครอบครัวโดยต้องไปทำงานสองอย่างพร้อมกัน ทำงานทุกวัน ต้องใช้ความขยันต่อสู้กับชีวิตดังกล่าวว่า

งานแบกหามที่ทำเรื่อนั้น ทางสถานที่เขาจ่ายให้ 3 ชั่วโมง 5 บาท โดยที่ผมต้องเริ่มทำงานตั้งแต่ช่วงค่ำ เวลา 19.00 น.ไปจนถึงเวลาสี่ทุ่ม ตอนนั้นผมก็เลยได้ทำงานสองที่ด้วยกัน

ตอนเช้าผมต้องรีบตื่นเพื่อไปทำงานที่โรงงานฟอกหนังพอฮับพัด พอโรงงานเลิกราว 6 โมงเย็น ผมก็ต้องรีบอาบน้ำอาบท่าเพื่อเตรียมตัวไปทำงานแบกหามหรือพูด ง่าย ๆ ว่าเป็นกุสิรับแบกของที่ท่าเรือ BI อีก ซึ่งตอนนั้นทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด สัปดาห์หนึ่งทำงาน 7 วัน ทำตั้งแต่ 6 โมงเช้าถึง 6 โมงเย็น

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 153)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความขยัน ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความขยันมาก ส่วนใหญ่ต้องหางานมาทำเป็นลูกจ้างต้องทำงานตั้งแต่เช้าจนมืดแล้วบางคนไม่ใช้ทำงานแค่งานเดียวทำงานหลายงานด้วย สัปดาห์หนึ่งทำงาน 7 วัน ไม่มีวันหยุด เพราะทำงานเป็นลูกจ้างรายได้น้อย เพื่อหารายได้เพิ่มเลี้ยงชีวิตตัวเองและครอบครัวให้ต่อไปอยู่ในประเทศไทยได้ต้องขยันทำงานที่สุด ถึงจะมีโอกาสจะเปลี่ยนชีวิตความยากลำบากให้ดีขึ้น ดังนั้นชาวจีนอพยพต้องใช้ความขยันไปต่อสู้กับความยากลำบาก

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง ชีวิตของวิเชียรเริ่มต้นลำบากยากจนมาก ไม่มีเพื่อน ไม่มีญาติและด้วยความที่เป็นคนจนไม่มีทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งต้องมีความขยันหมั่นเพียร เอาความขยันหมั่นเพียรมาต่อสู้กับชีวิต ดังความว่า

นายห้างวิเชียรชอบเล่าว่าชีวิตตัวเองลำบากอย่างไรบ้าง ยากจนแค่ไหน ไม่มีเพื่อน ไม่มีญาติเลยและด้วยความที่เป็นคนจนไม่มีทรัพย์สินเงินทอง จึงไม่ยอมให้มีใครมาคบค้าด้วย ตัวเขามีแต่ชีวิตและลมหายใจกับสองมือสองเท้านี้เท่านั้น แถม การศึกษาก็ไม่มี เขาวิชาความรู้ติดตัวที่พอทำมาหากินได้ก็เลยต้องยอมทำทุกอย่างเท่าที่คนหนึ่งจะทำได้

นายห้างจึงฝ่างานมาเกือบทุกอาชีพแล้ว ตั้งแต่จับกัง ขายแรงงาน แยกหามาจนกระทั่งไปขายของในตลาด ขายผลไม้ ทุกอย่าง แต่โชคดีที่เขามีพรสวรรค์ในการขาย ซึ่งต้องตามอุปนิสัยใจคอของเขาที่ชอบปรับใช้และบริการคนอื่นเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

(นักผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 208)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความขยันของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความขยันในการทำงาน เพราะว่าพวกเขาเป็นคนยากจนไม่มีทรัพย์สินเงินทองและไม่มีเงินทุน มีแต่ความขยันติดตัวเป็นอาวุธ ต้องไม่กลัวความเหนื่อยความอ่อนเพลียของร่างกาย ไม่ว่าจะงานจะเหนื่อยแค่ไหน ก็ขยันทำงานจนเลี้ยงตัวเองได้ เพราะอยากเปลี่ยนชีวิตความยากลำบากให้ดีขึ้น ดังนั้นชาวจีนอพยพต้องใช้ความขยันไปต่อสู้กับความยากลำบาก

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความขยันในการทำงานเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะงานทำด้านใดก็จะพยายามทำให้ดีที่สุดและยอมเสียสละให้กับงาน การงานเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับชาวจีนอพยพในประเทศไทย หากงานได้ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องใช้ความขยันมาต่อสู้กับงานมาตลอด

3.5.2 ความอดทน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงความอดทนของชิน ชินถือว่าความอดทนเป็นโอกาสที่ดีที่สามารถฝึกฝนตัวเองให้เป็นคนที่ใจเย็นและยอมรับความยากลำบากเพื่อรอคอยหาทางใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต เขาจึงทำงานหนัก คอยโอกาสและเริ่มชีวิตใหม่ ดังความว่า

ในกรณีของนายชินก็เช่นกันบิดาได้พาไปฝากฝังให้ทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ในเรือรับส่งสินค้าพืชไร่ที่ขึ้นล่องระหว่างกรุงเทพฯ-อยุธยา โดยทำหน้าที่เป็นเด็กเรือโยงคอยต่อเรือ ค้ำใบเรือ ในเวลาที่เรือถึงฝั่งก็ต้องทำหน้าที่ขนถ่ายสินค้าขึ้นลงอยู่เป็น

ประจำ ซึ่งเป็นงานใช้แรงกายที่หนักและค่อนข้างเสี่ยงอันตรายอยู่มาก เมื่อทำอยู่ได้เพียง 2-3 เดือนเขาจึงเริ่มมองหาช่องทางการทำงานที่ดีกว่า

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความอดทนของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานอย่างหนักมาก จึงใช้ความอดทนเพื่อหาช่องทางที่ดีสามารถเปลี่ยนการงานเป็นที่ที่ดีได้ ทำตัวเองไม่เดือดร้อนรับผิดชอบงานที่กำลังทำอยู่ ความอดทนนั้นช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จได้ดีมาก เขาจึงเหมือนว่าได้มีชีวิตใหม่

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง การที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งใดต้องเริ่มต้นด้วยความอดทนทำงานหนักและซื่อสัตย์ ไม่ว่าจะเป็งานแบบไหน มีเกียรติหรือไม่ ต้องรับผิดชอบเอาใจใส่ ดังความว่า

ถึงแม้ฐานะอยู่ในเกณฑ์ดีและมีคนรับใช้หลายคนก็ตาม แต่โหงวเกล้ายังต้องมีกิจวัตรประจำวันในการตื่นแต่เช้าตรู่ ตักน้ำรดต้นไม้ ขัดถูพื้นบ้าน ซักเสื้อผ้า และจ่ายกับข้าว แต่จื่อปิงจ่ายเงินให้วันละ 1.50 บาท เพื่อให้ซื้อกับข้าวมื้อเย็น 4 จาน ทั้งกุ้ง หมู ปลา ผักและน้ำซุ้อีก 1 ถ้วย รายการอาหารในหนึ่งอาทิตย์จะต้องไม่ซ้ำกันเลย นับเป็นภาระหนักสำหรับเด็กชายวัยสิบขวบเศษ

(อุเทนเตชะไพบูลย์. 2551 :27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความอดทนของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความอดทนเป็นอย่างมาก ชาวจีนอพยพต้องอดทนทำงานตื่นแต่เช้าตรู่ ตักน้ำรดต้นไม้ ขัดถูพื้นบ้าน ซักเสื้อผ้า และจ่ายกับข้าวทำงานนี้เป็นประจำ เพราะเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ดิ้งามไม่มีทางที่จะได้มาอย่างง่าย ๆ ถ้าอยากได้สิ่งที่ดีตนต้องการก็ต้องสู้ ต้องอดทนทำงานด้วยฝีมือเอง และความอดทนนั้นจะพาตัวเองไปสู่ความสำเร็จ

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม กล่าวถึง เหี้ยกวงเอี่ยมต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิตเขาจึงต้องอดทนต่อความลำบาก เหี้ยกวงเอี่ยมทำงานใหม่ที่เกี่ยวกับขนส่งสินค้าที่ทำเรื่องงานที่นั่นก็ยิ่งหนักกว่าที่เก่าอีก แต่เหี้ยกวงเอี่ยมเจอแบบนี้ไม่ได้ยอมแพ้เขาทำงานไปด้วยความอดทน ดังความว่า

พ่อก็เริ่มทำงานแต่เช้ามีดไปจนดึกจนตื่นทุกวัน เดินทางติดตามดูแลงานด้านต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นทางบกหรือทางน้ำ ไม่ว่าฝนจะตกแดดจะออกก็ไม่เคยขาดเมื่องานต่าง ๆ ที่พ่อรับจัดการล้วนแต่สำเร็จลุล่วงไปโดยไม่มีข้อผิดพลาด พ่อจึงเป็นที่เชื่อถือในหมู่เจ้าของและผู้จัดการของธุรกิจต่าง ๆ เป็นอย่างดี

(รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2535 : 32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความอดทนของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานอย่างหนักมาก จึงใช้ความอดทนเพื่อหาช่องทางที่ดีสามารถเปลี่ยนการงานเป็นที่ที่ดีได้ ทำตัวเองไม่เดือดร้อน รับผิดชอบงานที่กำลังทำอยู่ ความอดทนนั้นช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จ จึงเหมือนกับว่าได้มีชีวิตใหม่อยู่ประเทศไทย

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง การที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งใดต้องเริ่มต้นด้วยความอดทนทำงานหนัก ชิวซีเป็นชายหนุ่มธรรมดาคนหนึ่ง ก็อยากเหมือนคนอื่นบ้างไปเที่ยวไปกินเหล้า แต่เขาอดทนไว้ เพราะเขาอยากแตกต่างจากชายหนุ่มธรรมดาและมีความประสบความสำเร็จของตัวเอง ดังความว่า

คนงานคนอื่นจะชอบกินเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน หรือไม่ก็ไปเที่ยวเตร่จับสาวหาความสนุกสนานเพื่อระบายความเครียดจากการต้องทำงาน แต่สำหรับผมความสนุกสนานของผมอยู่ที่การทำงานแล้วได้เงินมาเก็บมากกว่า

เงินที่ได้จากการทำงานทั้งสองแห่ง จะจัดแบ่งเงินส่งไปให้แม่และญาติที่เมืองจีนทุกเดือน อีกส่วนคือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพของผม ซึ่งจะใช้อย่างประหยัดที่สุดและที่เหลือคือเงินออมเพื่อลงทุนเป็นเจ้าแกเอง

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 167)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความอดทนของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานอย่างอดทนมาก ใช้ความอดทนเพื่อหาช่องทางที่ดีสามารถเปลี่ยนการงานเป็นที่ที่ดีได้ ชาวจีนอพยพทำงานทั้งวันอย่างขยันขันแข็ง ไม่เที่ยว ไม่กินเหล้า ไม่เล่นการพนัน ตั้งใจทำงานไม่ว่าจะเวลายาวนานแค่ไหน ทำตัวเองไม่เดือดร้อน ในที่สุดความอดทนนั้นช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จได้ดีมาก

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความอดทนเป็นอย่างมาก รู้จักความสำคัญของการอดทนทำงานตั้งแต่ต้นยังเล็ก ๆ และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเป็นอย่างดี ทำให้เรารู้ว่าถ้าคนเรามีความอดทนต่องาน มีความอดทนต่อตนเอง ความอดทนนั้นจะนำคนเราเข้าสู่ความสำเร็จที่เราต้องการได้

3.5.3 ความกตัญญู

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่ดั่งงามของชาวไทยเชื้อสายจีน เมื่อชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยได้นำสิ่งดีงามอย่างนี้เข้ามาในไทยและสืบทอดไปยังคนรุ่นต่อรุ่นกัน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึงความกตัญญูของชิน ชินเป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัว เขาจึงต้องรับผิดชอบหน้าที่การงานต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือทำงานบ้านและหารายได้เลี้ยง

ครอบครัว บางที่ต้องกลับเมืองจีนหรือบ้านเพื่อเยี่ยมคุณย่า บิดามารดา และญาติ ความกตัญญูทำให้เขาเป็นผู้ที่รู้บุญคุณของผู้อื่นและรู้ตอบแทนผู้อื่น ดังความว่า

หนุ่มน้อยจีน อายุ 17 ปี จึงจำเป็นต้องรีบหางานทำในทันที เพื่อจะได้มีรายได้พอเลี้ยงตัวและครอบครัว แต่เพราะความที่เรียนมาเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ ยังไม่ทันเป็นขึ้นเป็นอัน การหางานทำจึงไม่มีอะไรดีไปกว่าต้องเอาแรงกายเข้าแลก

(จีน โสภณพนิช. 2531 : 77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความกตัญญูของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพเวลาทำงานก็ไม่ได้อยู่กับครอบครัวมาก เพราะเพื่อให้ชีวิตของครอบครัวได้มีรายได้ พวกเขาต้องอดทนไปทำงานที่ข้างนอกที่ไกลจากบ้านแต่พวกเขามีความกตัญญูไปถึงบิดามารดา ญาติ ความกตัญญูนั้นโดยเป็นการเยี่ยม การทำงานหารายได้เลี้ยงดูและความสนใจถึงผู้ที่เคยให้บุญคุณ ไม่ลืมบุญคุณของบิดามารดา พยายามหาทางมาตอบแทนอย่างดี

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ กล่าวถึง ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญมากสำหรับคนจีนทุกคน เกิดมาเป็นลูกของบิดามารดาก็ต้องมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาสื่อทอดให้เราอยู่ตลอด อุเทนเป็นลูกคนโต บิดาแต่จื่อปิงมีความคาดหวังสูงยิ่งหนัก อุเทนเชื่อฟังบิดามารดาตั้งแต่เล็กจนโต ช่วยบิดาดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี เวลาที่มีลูกก็สืบทอดความกตัญญูให้กับลูก ๆ ดังความว่า

การยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่ การคารวะน้ำชาพ่อ แม่ และบูชาบรรพบุรุษ ล้วนแล้วแต่สื่อความหมายแนวคิดแห่งการเคารพผู้อาวุโสและความกตัญญู

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 28)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความกตัญญูของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ใหญ่เป็นอย่างมาก โดยที่ยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่ การคารวะน้ำชาพ่อ แม่ และบูชาบรรพบุรุษช่วยเหลือผู้ใหญ่ในด้านการงาน ต่าง ๆ อย่างจริงใจ ทำให้ผู้ใหญ่ได้สบายใจ ผู้ใหญ่เห็นลูก ๆ มีความกตัญญูก็จะได้เหนี่ยวน้อยลง แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพมีความกตัญญูตั้งแต่เล็ก

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี ทำงานเป็นลูกจ้างทำเรือและทำงานพอกหนังได้รายได้ไม่น้อยมากชิวซีต้องเอาเงินเดือนนั้นมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพของเขาเอง แต่เขาไม่ลืมแม่และญาติที่เมืองจีน แบ่งเงินส่งไปให้แม่และญาติที่เมืองจีนทุกเดือน ชิวซี เป็นคนที่มีความกตัญญูสูงคิดถึงแม่กับญาติที่เมืองจีนอยู่เสมอ ช่วยเหลือแม่กับญาติเสมอ ดังความว่า

เงินที่ได้จากการทำงานทั้งสองแห่ง จะจัดแบ่งเป็นเงินส่งไปให้แม่และญาติที่เมืองจีนทุกเดือน อีกส่วนคือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพของผม ซึ่งจะใช้อย่างประหยัดที่สุดและที่เหลือคือเงินออมเพื่อลงทุนเป็นของตัวเอง

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 167)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความกตัญญูของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญของชาวจีนอพยพในช่วงชีวิตที่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าพอชาวจีนอพยพได้ทำงานไปแล้วมีเงินแล้วก็ยังไม่ลืมครอบครัวที่เลี้ยงตัวเองตั้งแต่เล็กจนโต สิ่งของที่แสดงความกตัญญูของชาวจีนอพยพให้แก่ครอบครัวเขานั้นก็คือเงินที่ทางชาวจีนอพยพส่งกลับไปที่บ้านเมืองจีน แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพมีความกตัญญูสูงและมีความกตัญญูต่อครอบครัวญาติ ๆ พี่น้อง หลังจากพวกเขาทำงานไปแล้วมีเงินบ้านแม้ว่าไม่มากก็ส่งกลับบ้านอยู่ตลอดเวลาซึ่งทำให้เรารู้ว่าชาวจีนอพยพสืบทอดคุณธรรม ความกตัญญูจากบรรพบุรุษชาวจีนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความกตัญญูเป็นอย่างสูง ช่วยเหลือทางบ้านในการทำมาหากิน ทหารายได้แบ่งเบาภาระผู้ใหญ่ เชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นอย่างดี รับคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ตั้งใจเล่าเรียนหนังสือซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ผู้ใหญ่ต้องการให้ตนทำได้ดีที่สุด

3.5.4 ความซื่อสัตย์

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความซื่อสัตย์ มีจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่ว่าจะทำอะไรซื่อสัตย์ก็เป็นสิ่งดีงามที่จะต้องทำตาม

สารคดีเรื่อง ชินโสภณพนิช กล่าวถึง ชินมีความซื่อสัตย์ต่องานที่ทำและผู้อื่น ทำงานไปอย่างตั้งใจ เรียบร้อย จนได้สำเร็จ และเขาได้ความชื่นชมจากเจ้าของร้านขายไม้เอี้ยะเส็ง จึงได้ยกตำแหน่งเป็นผู้จัดการร้านเดิมเมื่อเจ้าของขยายร้าน ดังความว่า

เมื่อทำไปก็มีความเข้าใจมากขึ้น จึงได้รับมอบหมายจากเจ้าแกให้ทำหน้าที่ขายสินค้าในตอนกลางวันและช่วยลงบัญชีในตอนกลางคืน ภายในระยะเวลาปีเศษของการทำงานที่ร้านค้าไม้แห่งนี้เขาจึงสามารถเขยิบหน้าที่การงานให้ก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมได้ ประกอบกับอัธยาศัยส่วนตัวที่เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้คนทั่วไปที่มาติดต่อซื้อขาย และมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน จึงทำให้ทั้งลูกค้าและหลงจู๋หรือเจ้าแกเจ้าของร้านพอใจในผลงานของเขามาก หลังจากทำงานในหน้าที่นี้อยู่ราว 3 ปีจนอายุได้ 20 ปีเมื่อเจ้าของร้านคิดขยับขยายกิจการไปเปิดสาขา อีกแห่งหนึ่ง จึงยกตำแหน่งผู้จัดการร้านเดิมให้เขาทำหน้าที่รับผิดชอบแทนทั้งหมดและเพิ่มเงินเดือนให้เป็น 20 บาท จากที่เคยรับครั้งแรกเพียงเดือนละ 8 บาทเท่านั้นเอง

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความซื่อสัตย์ต่องานที่ทำและเจ้าของด้วย สามารถทำให้กิจการนั้นมีประโยชน์ที่ดี จึงได้ยกตำแหน่งงาน เพราะว่าเจ้าของเชื่อได้

และเห็นความซื่อสัตย์ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ฉะนั้น ถ้าหากชีวิตมีความซื่อสัตย์ คนอื่นก็จะติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กันอย่างดีกับเรา

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอเนื้อหาว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีความซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะทำธุรกิจอะไรก็ไม่ลืมต้องมีความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน และต่อผู้อื่น ไม่ลืมบุญคุณที่ผู้อื่นให้ ด้วยคุณธรรมอันดีงามชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จ

3.5.5 สติปัญญา

ชาวจีนอพยพในประเทศไทยใช้สติปัญญาในวิธีการคิด การบริหาร การทำธุรกิจต่าง ๆ โดยทำธุรกิจมีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ อดทนต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้พวกเขาได้ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจและการดำเนินชีวิตได้

สารคดีเรื่อง ชินโสภณพนิช กล่าวถึง ชินมีสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก ตอนที่เรียนอยู่สอบได้ทีหนึ่งตลอด จำชื่อยาจีนหลายชนิดได้ ฯลฯ ชินใช้สติปัญญาช่วยให้เขาได้แก้ไขปัญหาและก้าวหน้าต่อไป ดังความว่า

แต่ขณะเดียวกันสงครามก็มีส่วนช่วยส่งเสริม ทำให้เรามองเห็นลู่ทางใหม่ และโอกาสทองของการเริ่มต้นประกอบธุรกิจค้าขายสินค้าชนิดใหม่อื่น ๆ อีกหลายอย่าง เฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตรส่งออก ซึ่งเป็นสินค้าหายาก และเป็นที่ต้องการของตลาดโลกอย่างมากที่สุดในภาวะสงครามและในช่วงที่สงครามเพิ่งจะยุติลงใหม่ ๆ ไม่เพียงแต่การซื้อขายสินค้าออกสำคัญ ๆ ที่ทำให้เราสามารถสะสมทุนรอนได้เพิ่มขึ้นเท่านั้น ธุรกิจค้าทองแลกเปลี่ยนเงินตรา ก็มีมีส่วนช่วยสร้างฐานะ และนั่นก็คือที่มาของการที่ทำให้เขาได้เข้าไปมีส่วนร่วมก่อตั้งธนาคารพาณิชย์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งขึ้นในช่วงปลายของสงครามโลกครั้งที่สอง

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 86)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ สติปัญญาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยใช้สติปัญญาในขณะที่มีสงคราม ทุกคนบอกว่าเราเลวร้ายมากที่มีการสงครามแต่ถ้าเป็นนักธุรกิจก็จะเห็นว่านี่เป็นโอกาสทางธุรกิจ พวกเขามองเห็นลู่ทางใหม่และโอกาสทองของการเริ่มต้นประกอบธุรกิจค้าขายสินค้าชนิดใหม่อื่น ๆ อีกหลายอย่าง เฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตรส่งออก แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพเป็นคนที่ใช้สติปัญญาหาช่องทางหาโอกาสของตัวเอง คนเราควรต้องประกอบด้วย สติปัญญาความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสม จึงทำให้กิจการที่จะดำเนินการประสบความสำเร็จอย่างดี

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย กล่าวถึง ชิวซี เป็นคนที่มีสติปัญญาอย่างสูง ไม่ว่าจะพบกับปัญหาอะไร ใช้สติปัญญาไปคิดว่าอะไรควรอะไรเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ชิวซีใช้สติปัญญาคิดออกได้ว่าต้องหาช่องทางใหญ่ถึงจะมีโอกาสพัฒนาตนเอง ดังความว่า

คนจนต้องทนอด แล้วยังต้องอดทน สำหรับผมความอดทนมีอยู่ในตัวเต็มเปี่ยม แต่ผมคิดว่าเราควรอดทนกับสิ่งที่มีอนาคต ผมคิดว่าหากยังทนทำรองเท้ากับพี่ชาย เร่ขายไปแบบนี้ชีวิตผมก็คงย่ำอยู่กับที่ ผมมองอนาคตการค้ารองเท้าแบบหาเข้ากินค่าของพี่ชายแล้วรับไม่ได้...

ตอนออกจากบ้านพี่ชาย ผมยังไม่รู้เลยว่าจะไปไหน ไปทำอะไร ผมรู้แต่ที่ผมจะต้องไปจากที่ที่อยู่เดิม เพื่อไปหาที่ที่มีความก้าวหน้า ผมจะต้องมีชีวิตที่ดีขึ้นให้ได้
(*ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 148*)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสติปัญญาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยใช้สติปัญญาคิดได้ว่าคนเราควรอดทนกับสิ่งที่มีอนาคต สิ่งที่ไม่มีความก้าวหน้าต้องทิ้งไปอย่างน้อยก็ต้องหาทางใหม่ หรือหาสิ่งที่มี ความก้าวหน้าโดยเฉพาะชาวจีนอพยพเป็นคนที่มุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะ แรงจูงใจมากขึ้นเพื่อประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่า คนเราควรต้องประกอบด้วยสติปัญญาต้อง มีความสามารถมากพอไปควบคุมสิ่งที่ตนทำอยู่เราถึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค กล่าวถึง วิเชียร มีสติปัญญาโดยเฉพาะในด้านใช้คนให้เหมาะสมกับงาน วิเชียร เชื่อว่าความสำเร็จของตนทุกวันนี้ไม่ได้เกิดมาจากตัวเขาเพียงเดียวแต่ด้วยความช่วยเหลือคนและไม้คนและมือของคนงานเหล่านั้น และวิเชียรรู้จักจัดคนงานเป็นกลุ่มและให้อยู่ในทีมงานที่เหมาะสม มีสติปัญญาที่จัดคนงานทำให้วิเชียรได้ไปถึงทุกวันนี้ ดังความว่า

ปรากฏว่าจนบัดนี้พนักงานรุ่นที่เริ่มออกแบบตัดแปลงรถมากับนายห้าง วิเชียรตั้งแต่สมัยที่ยังเคาะแผ่นเหล็กด้วยมือยุคไทยรุ่งวิศกรรมหลายคนก็ยังคงเป็นพนักงานอยู่ เพราะแต่ละคนได้ทำงานในสิ่งที่รักและพอใจ

ในจำนวนนั้น หลายคนมีการศึกษาไม่สูงนัก แค่ ป.6 ก็มี หรือบางคนก็จบเพียง ปวช. แล้วมาชวนขายเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ตอนกลางคืนเพิ่มเติมซึ่งนายห้างก็สนับสนุน

(*นักผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 213*)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสติปัญญาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยใช้สติปัญญามาดำเนินชีวิต และการดำเนินงานธุรกิจมาตลอด ในการทำงานถ้าไม่ใช้สติปัญญาคิดดี ๆ สิ่งเล็ก ๆ ที่จัดการไม่ดี อาจจะทำให้งานล้มเหลวได้ไม่ยาก ชาวจีนอพยพรู้จักใช้สติปัญญานั้นมาพัฒนาธุรกิจของตนใช้คนให้

เหมาะสมกับงาน โดยเฉพาะพนักงานที่เคยร่วมงานกันมาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ซึ่งนี่เป็นปัจจัยที่สำคัญมากสำหรับนักธุรกิจ ดังนั้นทำให้เรารู้ว่าต้องใช้สติปัญญาจัดการคนงานให้ดี ๆ และต้องรู้ว่าเราใช้คนคนนั้นทางด้านไหนจะได้ไม่เป็นปัญหา

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยนำเสนอว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่มีความสติปัญญา และพวกเขาได้ใช้สติปัญญาของตนในการดำเนินชีวิตและการดำเนินงานธุรกิจ ถึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ ความขยัน ความอดทน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และสติปัญญาเป็นส่วนความสำคัญมากในด้านคุณธรรม จริยธรรมของชาวจีนอพยพ สามารถดำเนินชีวิตและช่วยสร้างสรรคชีวิตให้เจริญก้าวหน้าได้และประสบความสำเร็จ

บทที่ 4

การวิเคราะห์คุณค่าสารคดีชีวประวัติของชาวจีนอพยพในประเทศไทย

สารคดีชีวประวัติของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ผู้เขียนสรุปแนวคิดต่าง ๆ ไว้จากสารคดีที่เขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้แนวคิดและนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตน แนวความคิดที่ปรากฏในสารคดี ได้แก่ คุณค่าด้านการเป็นบุคคลตัวอย่าง คุณค่าด้านการให้แง่คิด คุณค่าด้านความบันเทิง สิ่งที่ชาวจีนอพยพสืบทอดเข้ามาในประเทศไทยมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติและมีคุณค่าต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดที่ดีและนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตน เช่น การทำตัวเป็นลูกที่ดี การช่วยเหลือคนอื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณค่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย ซึ่งได้มีคุณค่าต่อผู้อ่านในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 คุณค่าด้านการเป็นบุคคลตัวอย่าง

- 4.1.1 บุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ
- 4.1.2 บุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา
- 4.1.3 บุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 4.1.4 บุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีน
- 4.1.5 บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 4.1.6 บุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิด

- 4.2.1 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้
- 4.2.2 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่
- 4.2.3 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- 4.2.4 การให้แง่คิดเรื่องการใช้อำนาจ
- 4.2.5 การให้แง่คิดเรื่องการมีคุณธรรม

4.3 คุณค่าด้านความบันเทิง

- 4.3.1 ทำให้เกิดความจรรโลงใจ
- 4.3.2 ทำให้เกิดความสนุกสนาน
- 4.3.3 ทำให้เกิดประทับใจ

4.1 คุณค่าด้านการเป็นบุคคลตัวอย่าง

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีหลาย ๆ ด้านการเสนอความรู้ เช่น ด้านประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ คุณค่าด้านความบันเทิง และคุณค่าด้านการให้แง่คิด ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยมากขึ้นและกว้างขึ้น ความรู้ดังกล่าวดังต่อไปนี้

4.1.1 บุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ

ชาวจีนอพยพในประเทศไทย ส่วนใหญ่เริ่มต้นงานด้วยรับจ้าง เมื่อเก็บสะสมเงินทองพอสมควร ก็ประกอบอาชีพค้าขายกัน แล้วหาประสบการณ์จกงานที่ทำ ค่อย ๆ พัฒนาตัวเองและหาเพื่อนที่ดีมาร่วมงานกัน นอกจากนี้ชาวจีนอพยพเอาความขยัน ความอดทนและความกล้าหาญต่อสู้กับชีวิตเป็นอาวุธ จึงสามารถประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการขึ้นนำการดำเนินธุรกิจบุคคลตัวอย่าง

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้าน บุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจโดยกล่าวถึงตอนที่ ชินเพิ่งเข้ามาเมืองไทยอาชีพของชาวจีนส่วนใหญ่คือทำงานใช้แรงงานเป็นสำคัญ ชินเป็นกรรมกรหรือลูกรับจ้าง แต่โดยเวลาที่ผ่านไป ชินเอาความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียรไม่หยุดนิ่งตั้งใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สุดท้ายทำได้สำเร็จมีอิทธิพลต่อสังคมไทย ดังความว่า

หนุ่มน้อยชิน อายุ 17 ปี จึงจำเป็นต้องรับหางานทำในทันที เพื่อจะได้มีรายได้พอเลี้ยงตัวและครอบครัวต่อไป แต่เพราะความที่เรียนมาเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ ยังไม่ทันจบเป็นชั้นเป็นอัน การหางานทำจึงไม่มีอะไรดีไปกว่าต้องเอาแรงงานเข้าแลก

(ชิน โสภณพนิช. 2531:77)

ซึ่งเมื่อถึงตอนนั้นธนาคารกรุงเทพก็มีความมั่นคงและเจริญเติบโตแล้ว และยังได้เพิ่มทุนจาก 50 ล้านเป็น 100 ล้านด้วย รัฐบาลก็ให้ความสนใจที่จะติดตามมาถือหุ้น จึงทำให้แทนที่เป็นธนาคารของรัฐบาลที่เป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยและ 60 ก็กลับตกลงตามลำดับ

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 152-153)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ การเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีตั้งแต่ทำงานเป็นลูกจ้างจนถึงมีวันหนึ่งได้เป็นเจ้าของบริษัทและเศรษฐกิจทำได้อย่างใหญ่ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “งานใช้แรง” “มั่นคง” “เจริญเติบโต” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจที่ดีในสังคมไทย ชาวจีนอพยพเอาความขยัน ความอดทนและความกล้าหาญต่อสู้กับชีวิต จึงสามารถประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่าชาวจีนอพยพ

ในประเทศไทยตั้งใจทำงาน ไม่ว่าจะงานจะยากสักเท่าไรก็ทำไปเพื่อเอาชนะงานให้ได้และได้เรียนรู้จากการทำงาน จึงสอนให้ผู้อ่านรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีในด้านเศรษฐกิจ พวกเขาสร้างเนื้อสร้างตัวด้วยมือเปล่าจนทำให้เศรษฐกิจของตนมั่นคงและยิ่งใหญ่ขึ้น

สารคดี เรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจโดยกล่าวถึงชีวิต ในประเทศไทยตอนต้นที่เพิ่งเข้ามาเมืองไทยได้ประกอบอาชีพด้วยการใช้แรงงานเป็นสำคัญ เขาทำงานที่ทำเรือเป็นกรรมกรหรือกุลีรับจ้าง แต่เวลาที่ผ่านไป เขาเอาความวิริยะอุตสาหะ จนทำให้ตนเองพบความสำเร็จได้ ดังความว่า

วันรุ่งขึ้น หลังเลิกงาน ผมก็รีบเดินไปหางานแถว ๆ ท่าเรือ และผมโชคดีได้งานแบกข้าวสารที่ทำเรือ BI วัดพระยาไกร บางรักผมไม่กลัวเหนื่อยด้วย ขอให้ได้เงินเท่านั้นผมทำได้ทุกอย่าง

งานแบกหามที่ทำเรื่อนั้น ทางสถานที่เขาจ่ายให้ผม 3 ชั่วโมง 5 บาท โดยที่ผมต้องเริ่มทำงานตั้งแต่ช่วงค่ำ เวลา 19.00 น.ไปจนถึงเวลาสี่ทุ่ม ตอนนั้นผมก็เลยได้ทำงานสองที่ด้วยกัน

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 153)

บริษัทผมขายดีมาก ทำแทบไม่ทัน โรงงานต่อเติมแล้วต่อเติมอีกแค่ 4-5 ปี (พ.ศ. 2531-2536) โรงงานผมขยายตัว 3-4 เท่าไม่มีที่ดินจะขยายต่อแล้ว ภาวณ์และลูก ๆ ก็ศึกษาหาซื้อที่เพื่อขยายธุรกิจต่อ ที่ในกรุงเทพฯ และปริมาณพลก็มีราคาสูง ประกอบกับรัฐบาลสนับสนุนให้ไปต่างจังหวัดมากขึ้น จึงตั้งบริษัท ไอ.พี.พี. เป็นบริษัทที่ดินที่ระยองแล้วพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรมย่อย ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ และบริษัทร่วมทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 345)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวิตประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีตั้งแต่ทำงานเป็นลูกจ้างจนถึงมีวันหนึ่งได้เป็นเจ้าของบริษัทและเศรษฐกิจทำได้อย่างใหญ่ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใ้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “แบกข้าวสารที่ทำเรือ” “ไม่กลัวเหนื่อย” “ตั้งบริษัท” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจที่ดีในสังคมไทย ชาวจีนอพยพทำงานแบบใช้แรงงานเหนื่อยแค้นก็ไม่สนใจขอให้ได้เงินเท่านั้นในที่สุดตั้งบริษัทได้ ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยทุกคนต้องพยายามปรับปรุงตนเองโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ หลังจากนั้นก็กลับมาช่วยเหลือสังคมที่มีบุคคลให้มีคุณภาพและถึงจะเป็นคนยากจนก็จะได้มีโอกาสเรียนความรู้ใช้ความรู้ที่เรียนมาให้ประโยชน์มาช่วยเหลือตัวเองและบ้านเมืองของตน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็น

บุคคลตัวอย่างที่ดีในด้านเศรษฐกิจ พวกเขาสร้างเนื้อสร้างตัวโดยตั้งแต่มือเปล่าจนทำให้เศรษฐกิจของตนมันยิ่งใหญ่

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้รู้ว่าคุณชาวจีนอพยพในประเทศไทย เป็นบุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจที่ดี พวกเขาอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยมือเปล่าแล้วสุดท้ายสามารถประสบความสำเร็จในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีคุณค่าแก่ผู้อ่านว่าเอาความขยัน และความกล้าหาญมาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตเราได้

4.1.2 บุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา

สารคดีเรื่อง ซิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการศึกษา โดยกล่าวถึง ซินให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งตอนที่ซินได้ความสำเร็จ เขาก็พยายามสนับสนุนการศึกษา เพราะว่าเขารู้ว่ามีแต่เพียงการเรียนรู้ทำให้คนมีความก้าวหน้าได้ ทำให้สังคมได้พัฒนา มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังความว่า

ในส่วนการสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนนั้น ธนาการได้ริเริ่มโครงการอุปการะการศึกษาแก่ผู้เยาว์ และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วพระราชอาณาจักรมาตั้งแต่ปี 2506 ทั้งนี้เป็นเจตนารมณ์อันแรงกล้าของนายซินที่ต้องการให้คนที่มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรเรียนหนังสือ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้นไป ตลอดระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมาโครงการนี้ได้ขยายเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งทั้งจำนวนเงินตลอดจนจำนวนผู้ได้รับทุนที่เพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงสิ้นปี 2530 ยอดเงินที่ธนาการได้บริจาคไปเป็นจำนวน 16,288,400,00 บาท มีผู้ได้รับทุนไปแล้วเป็นจำนวน 15,690 ทุน ตั้งแต่ปี 2521 นายซินยังได้จัดสรรเงินจากกองทุนของมูลนิธิโสภณพนิช มาสนับสนุนด้านการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย 10 ปีที่ผ่านมามูลนิธิ ได้ให้ทุนการศึกษาไปแล้วเป็นจำนวน 4,130,200 บาท มีผู้ได้รับทุนจากมูลนิธิเป็นจำนวน 3,107 ทุน

(ซิน โสภณพนิช . 2531 : 179)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีและให้ความสำคัญกับการศึกษา ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน สนับสนุนด้านการศึกษา ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “ให้ทุนการศึกษา” “สนับสนุนการศึกษา” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าคุณชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษาที่ดีในสังคมไทย ชาวจีนอพยพได้ริเริ่มโครงการอุปการะการศึกษาแก่ผู้เยาว์ และให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าคุณชาวจีนทำบุญและสนับสนุนการศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้คนได้มีโอกาสไปเรียนต่อ ทำดีต่อสังคมไทย

สารคดี เรื่อง ตะวันออก ที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านการศึกษา โดยกล่าวถึง ชีวิตให้ความสำคัญกับการศึกษา ซึ่งตอนที่เขาได้ความสำเร็จ เขาขอสนับสนุนการศึกษา เพราะว่าการศึกษาของประเทศได้ดีจะทำให้สังคมมีความก้าวหน้าและทำให้สังคมได้พัฒนาขึ้น ชีวิตพยายามให้คนในสังคมมีโอกาสเล่าเรียนหนังสือแล้วเป็นคนมีความรู้และความสามารถ ดังความว่า

จนกระทั่งปีนี้มีบุตรพนักงานรวมกว่า 800 คน ที่ได้รับทุนสนับสนุนการเรียน
ซึ่งเริ่มตั้งแต่อนุบาลถึงระดับปริญญา

การให้ทุนการศึกษากับพนักงาน ให้ทุนนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา การ
สร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนชุมชนวัดราษฎร์บำรุง โรงเรียนคลองบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ และโรงเรียนชายแดนประชาสรรค์ จังหวัดอุดรธานี รวมทั้งบริจาค
เงินเพื่อให้สถานศึกษาสร้างอาคารศาลาอเนกประสงค์

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 352)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีและให้ความสำคัญกับการศึกษา ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน สนับสนุนด้านการศึกษา ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “ให้ทุนการศึกษา” “สนับสนุนการศึกษา” “ให้” “สร้าง” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าคุณค่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษาที่ดีในสังคมไทย ชาวจีนอพยพได้ริเริ่มโครงการอุปการะการศึกษาแก่ผู้อื่นและให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าคุณค่าชาวจีนทำบุญและสนับสนุนการศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้คนได้มีโอกาสไปเรียนต่อ ทำดีต่อสังคมไทย

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่าน คุณค่าเป็นบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษาที่ดี ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำเรื่องการศึกษาอย่างเต็มที่และพยายามให้คนที่มีความต้องการมีโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สิ่งดี ๆ เพราะว่าเด็ก ๆ เป็นอนาคตของสังคม ชาวจีนอพยพเพื่อมีความก้าวหน้าจริง ๆ แล้วสร้างโอกาสให้กับเด็ก ๆ และคนที่ต้องการ ซึ่งเป็นความพึงพอใจของชาวจีนอพยพที่ทำให้เด็ก ๆ ได้รับความรู้ที่ดีแล้วโตขึ้นจะได้เป็นคนมีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จึงเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อ่านว่า ชาวจีนอพยพส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสไปเรียนที่โรงเรียนยิ่งทำให้เขาความสำคัญของการเรียน ให้ผู้อ่านรู้จักต้องใส่ใจการศึกษาและรักษาโอกาสดี ๆ

4.1.3 บุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารคดีเรื่อง ชิน ไสภณพนิช ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยกล่าวถึง ชินในประเทศไทยพยายามหาทางใหม่ไปแก้ปัญหา สร้างโอกาสให้พนักงาน

กลุ่มหนึ่งได้มีโอกาสเข้าไป “รู้เห็น” และ “ฉกฉวย” ความรู้ที่มีค่าอย่างยิ่งนั้นเอาไปใช้เป็นประโยชน์ สำหรับการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ไทยธนาคารหนึ่งในกาลต่อมาได้ ดังความว่า

นอกจากนั้นนายชินยังพยายามคิดหาวิธีการใหม่ ๆ หลายอย่างเพื่อช่วยให้ การค้าต่างประเทศเกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น พ่อค้าผู้ส่งออกได้เงินเร็วขึ้นนั่นคือ วิธีการที่เรียกว่าRediscount อันเป็นเทคนิคใหม่ในการค้าขายเงินตรา เป็น ของใหม่ในสมัยนั้นที่ทำให้เอเชียทรสต์ดังมาก ในฐานะผู้ค้าเงินตราที่มีชื่อเสียง ที่สุดในยุคนั้น

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 136)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่า ชาวเงินอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดี หาวิธีใหม่ ๆ หลายอย่างและเทคนิคใหม่ในการค้าขาย เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการดำเนิน ธุรกิจ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่าน ได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “หาวิธีใหม่” “เทคนิคใหม่” “เอามาใช้” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นที่ชาวเงิน อพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดี ชาวเงินอพยพทำงานช่วย ตัวเองและหาวิธีต่าง ๆ มาช่วยเหลือธุรกิจ สิ่งเหล่านี้ก็สามารถช่วยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของสังคมได้ ทำให้สังคมได้พัฒนารวดเร็วขึ้น

สารคดีเรื่องตะวันออกที่เมืองไทยได้ให้คุณค่าด้านบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีกล่าวถึง ชิวซีในประเทศไทยพยายามหาทางใหม่ไปแก้ปัญหา เขาเชื่อว่าวิทยาศาสตร์จะ ทำให้คนเรามีพัฒนาขึ้นได้และเป็นคนชอบลงมือทำทดสอบจริง ๆ วิทยาศาสตร์ที่มีค่าอย่างยิ่งนั้นต้อง เอาใช้ให้เป็นประโยชน์ ดังความว่า

ช่วงที่เริ่มต้นผลิต ทำหุ่นลอยตอนอยู่ที่คลองเตย ก็คือการที่จะพิสูจน์ว่าหุ่น ลอยที่ทำได้นั้นใช้ได้จริงหรือเปล่า มีน้ำเข้าไปในลูกลอยหรือไม่ แทบทั้งวันพวกเรา จะต้องทำการ “ทดสอบ” หุ่นลอยด้วยการนำมันไปแช่ในน้ำไว้ 24 ชั่วโมง แล้วเอา มาเขย่าใกล้ ๆ กับหูเพื่อฟังว่ามีน้ำเข้าไปในลูกลอยนั้นหรือไม่ แล้วคัดแยกของดีของ เสียออกจากกัน ถ้ามีน้ำเข้าก็เป็นของเสีย ในล็อตหนึ่ง ๆ ถ้ามีเสียมากเกินกำหนดก็ จะแช่น้ำ ตรวจสอบกันทุกลูก ภาวณ์เองก็จะตรวจสอบจุดที่เป็นรอยรั่ว เอามาเลื่อย ผ่าดู วิเคราะห์แก้ไขจนมั่นใจว่าทุกลูกไม่รั่ว ถ้าใช้แล้วรั่วหรือแตกนำมาแลกคืนได้ เลย

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 294)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่า ชาวเงินอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีหา

วิธีการใหม่ หลายอย่างและเทคนิคใหม่ในการค้าขาย เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “ทดสอบ” “เทคนิคใหม่” “พิสูจน์” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ดี เชื่อในวิทยาศาสตร์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์การใช้งานของวิทยาศาสตร์ สิ่งเหล่านี้ก็สามารถช่วยพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสังคมได้ ใช้วิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านคุณค่าเป็นบุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้ความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หาวิธีการใหม่ ๆ และเทคนิคใหม่ในการค้าขาย รู้วิธีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาเติบโตและพัฒนาของตัวเอง เอามาใช้ให้เป็นประโยชน์ จึงสอนให้ผู้อ่านรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาของตนและทำให้สังคมพัฒนาได้เจริญรุ่งเรือง

4.1.4 บุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิชได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน โดยกล่าวถึงบุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีน ที่สำคัญคือในด้านเศรษฐกิจ ตอนที่ชินได้ความสำเร็จยิ่งใหญ่เขาทำดีต่อประเทศต่อสังคม ช่วยสร้างความสัจธรรมและพัฒนาเศรษฐกิจและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับประเทศไทย ดังความว่า

การบุกเบิกสาขาต่างประเทศของธนาคารกรุงเทพ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2497 นั้นมีปฐมเหตุมาจากก่อนหน้าการค้าระหว่างประเทศของไทยกับเพื่อนบ้าน อันได้แก่ ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย มีมูลค่ามิใช่น้อย สินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรอันเป็นผลิตผลส่วนเกินของประเทศไทย โดยเฉพาะฮองกงซึ่งเป็นเมืองเปิดนั้นมีความต้องการสินค้าข้าวในปริมาณที่สูงมากฮองกงจึงเป็นหนึ่งในประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยในแถบเอเชีย

(ชิน โสภณพนิช . 2531 : 156)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีนว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่ไม่เคยลืมประเทศชาติและช่วยสร้างสัมพันธ์และพัฒนาไทย-จีน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “การเปิดสาขาในต่างประเทศ” “ประเทศคู่ค้า” “เพื่อนบ้าน” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีน ให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน ช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาเจริญมากยิ่งขึ้น จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีจะต้องรู้ว่า เป็นคนจิตสำนึกที่รู้บาป

รู้คุณต้องไม่ลืมประเทศชาติของตน และทำดีต่อประเทศชาติ ขอให้มิประโยชน์ต่อประเทศชาติและให้พลังของตัวเองสำหรับการพัฒนาของประเทศที่เจริญ

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน โดยกล่าวถึงอุเทนไม่ว่าเหนี่ยวยากแค้น ก็ต่อสู้อย่างไม่ท้อแท้ เพื่อช่วยเหลือสังคมไทยและสังคมจีน ทำงานหลายอย่างช่วยนยากจนเต็มที่ ทำหน้าที่ของลูกจีน เพื่อความกตัญญูในช่วงยุคสงครามหาข้าวไปช่วยคนจีน สิ่งเหล่านี้ก็มีผลต่อสังคมไทยกับจีน ดังความว่า

อุเทนในวัย 33 ปี จึงเป็นนักธุรกิจที่รับภาระสังคมในยุคหลังสงครามไว้ล้นมือ งานแต่และขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมของมูลนิธิป่อเต็กตึ้งคณะกรรมการผลมไทย-จีน หรือคณะกรรมการบรรเทาทุกข์ภิกขภัยในมาตุภูมิชาวจีนโพ้นทะเลแห่งประเทศไทย ล้วนแล้วแต่ต้องคลุกคลีเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ อุเทนยังเป็นสมาชิกสมาคมจีนอีก 12 แห่งบทบาทของเขาในช่วงนี้ยังไม่เคยได้รับการหยิบยกมากกล่าวถึงกันมากนักแต่ไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่านี่คือพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างสมานฉันท์และสัมพันธ์ภาพไทย-จีน ทั้งดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ ที่มีผลพวงต่อมาถึงสัมพันธ์ภาพอันงอกงามรุ่งเรืองมาจนถึงปัจจุบัน

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 : 76)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีนว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่ไม่เคยลืมประเทศชาติและช่วยสร้างสัมพันธ์และพัฒนาไทย-จีน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “การผสมไทย-จีน” “สมาชิกสมาคมจีน” “เสริมสร้างสมานฉันท์” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีน ให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน ช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาเจริญมากยิ่งขึ้น จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานทุกอย่างก็มีผลต่อสังคมไทยกับจีน ทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศรู้จักวัฒนธรรมกันมากยิ่งขึ้น มีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

สารคดีเรื่อง รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม ได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนโดยกล่าวถึง เหี้ยกวงเอี่ยมได้รับหน้าที่ประธานหอการค้า ไม่เพียงเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นตัวแทนของธุรกิจชาวจีนในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นองค์กรนำสูงสุดของคนจีนทั้งหมดในเมืองไทยด้วย ดังความว่า

หอการค้าทำหน้าที่ประสานเชื่อมต่อระหว่างคนจีนในประเทศไทยกับรัฐบาลไทย และเนื่องจากในช่วงเวลานั้น รัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน หอการค้าจึงทำหน้าที่ติดต่อธุรกิจการค้า ออกหนังสือรับรองจัดการเรื่องหนังสือเดินทางสำหรับคนจีนในประเทศไทยที่ต้องการกลับไปเยี่ยม

บ้านเกิด เป็นต้นจึงเสมือนหนึ่งทำหน้าที่สถานกงสุลอีกโสดหนึ่งด้วย นอกจากนี้
 หอการค้าไทย-จีนในไทยยังติดต่อกับหอการค้าไทย-จีนและสมาคมของคนจีนและ
 องค์กรทางการค้าต่าง ๆ ของคนจีนในประเทศอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

(รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. 2537 : 97)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่า
 แก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีนว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่
 ไม่เคยลืมประเทศชาติและช่วยสร้างสัมพันธ์และพัฒนาไทย-จีน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้
 บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจนเช่นคำว่า “สำหรับคนจีนในประเทศไทย” “หอการค้าไทย-จีน”
 “คนจีนในประเทศ” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยช่วย
 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีน ให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน สร้างหอการค้าไทย-จีนช่วย
 ทำให้ชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทยมีคนดูแล จึงมีคุณค่าต่อ ผู้อ่านว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงาน
 มีผลต่อสังคมไทยกับจีนทำให้ประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

สารคดีเรื่องตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน
 โดยกล่าวถึงการเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน ลูกของชีวชีขยายธุรกิจไปถึงที่ประเทศจีนแล้วชีวชี
 ก็กลับไปประเทศจีนไปสร้างประโยชน์ให้แผ่นดินไม่มีวันลืมแผ่นดินจีน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและ
 วัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนและประเทศไทย ดังความว่า

เพราะว่าภวณน์เข้าไปซื้อโรงงานทำถ้วยพลาสติกที่ระยอง แล้วตั้งชื่อบริษัท
 ใหม่ชื่อว่าบริษัทอีสเทิร์นโพลีแพค จำกัด แถมยังไปลงทุนในเมืองจีนและอเมริกา
 ประเทศและบริษัทดูเหมือนว่ายิ่งขยายก็ยิ่งรู้สึกภาคภูมิใจ แต่ก็ต้องรับผิดชอบมาก
 ขึ้น พนักงานเฉพาะบริษัทก็มีสองสามพันคนเข้าไปแล้ว บริษัทร่วมทุนอีก 4-5
 บริษัท รวมทั้งหมดก็เกือบห้าพันคน

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 347)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่า
 แก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธ์ไทย-จีนว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่ไม่
 เคยลืมประเทศชาติและช่วยสร้างสัมพันธ์และพัฒนาไทย-จีน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยาย
 โวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ลงทุนในเมืองจีน” “รักเมืองจีน” “แผ่นดินถิ่นเกิดเป็น
 ประจักษ์” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยช่วยเสริมสร้าง
 ความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีน ทำให้ธุรกิจได้ขยายประเทศไทยไปถึงประเทศจีน ให้ไทยมีความสัมพันธ์
 ที่ดีกับจีน ลงทุนในเมืองจีนช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาเจริญมากยิ่งขึ้น จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่าชาวจีน
 อพยพในประเทศไทยทำงานมีผลต่อสังคมไทยกับจีนประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์กันมาก
 ยิ่งขึ้น

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านคุณค่าบุคคล ตัวอย่างด้านเสริมสร้างสัมพันธไทย-จีน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนั้นผู้เขียนใช้การบรรยายโวหารเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ประเทศคู่ค้า” “ลงทุน” “การผสมไทย-จีน” “รักเมืองจีน” “แผ่นดินถิ่นเกิดเป็นประจำ” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน จึงเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ชาวจีนอพยพในประเทศไทย พยายามช่วยให้ไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน ช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาเจริญมากยิ่งขึ้น

4.1.5 บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยกล่าวถึง ชินเป็นคนไม่เคยยอมรับค้ำยกย่องและทำทุกสิ่งทุกอย่างมีหลักการ การต่อสู้ชีวิตด้วยความวิริยะอุตสาหะ เอาใจใส่อย่างเต็มที่ มีคุณธรรมความดีที่ยึดถือไว้อย่างมั่นคง ผู้เขียนใช้สมมุติและอ้างอิงบอกเล่าคุณธรรม จริยธรรมของลูกหลานชาวจีน ดังความว่า

“...ใคร ๆ ชอบพูดว่าผมรวยเหลือเกิน ตัวผมไม่เคยคิดเช่นนั้นเลย เพราะถ้าเปรียบเทียบกับนักธุรกิจอีกหลายคนในมาเลเซีย “สิงคโปร์” อินโดนีเซียและฮ่องกง ซึ่งร่ำรวยมหาศาลจากการลงทุนพัฒนาที่ดิน การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่นโรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งหมี่ และโรงงานปูนซีเมนต์แล้ว ผมไม่รวยถึงขนาดนั้นเลย ตลอดชีวิตของผมไม่เคยซื้อที่ดินเก็บเอาไว้เพื่อหวังกำไรสักตารางวาเดียว ไม่เคยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของตัวเองสักโรงงานเดียว ผมทำแต่ธนาคารเป็นงานหลัก ทรัพย์สินของผมจึงมีแต่ใบหุ้นของธนาคาร ซึ่งธนาคารกรุงเทพก็ไม่ใช่ของผมหรือของใครในตระกูลโสภณพนิช แต่เป็นของประชาชนทุกคนที่ซื้อหุ้นเอาไว้ เพราะธนาคารกรุงเทพทุกวันนี้คือบริษัทมหาชน แต่ถึงผมจะรวยมันจะแปลกสักแค่ไหน เพราะถึงผมจะรวยกว่านี้สักสิบเท่า ผมก็ยังกินข้าววันและสามมื้อ นอน แล้วก็ตื่นขึ้นมาทำงานเหมือนคนทั้งหลายทั่วไป ทำเกินกว่านี้ย่อมไม่ได้เพราะถ้ากินมากไปก็ทำให้อ้วน ซึ่งไม่ควรอย่างยิ่งสำหรับคนที่ไม่มีโรคประจำตัวและต้องควบคุมอาหาร เสื้อผ้าก็ใส่แค่ชุดธรรมดาตัวเดียวขึ้นใส่หลายตัวให้สวยให้หล่อ เมืองไทยเป็นเมืองร้อนก็ต้องเข้าไปอยู่ในห้องแอร์ ทำให้สิ้นเปลืองไปเปล่า ๆ โดยไม่จำเป็น...”

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 205)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่ถุกหล่อใจมีหลักการของตัวเองอยู่เสมอ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้อธิบายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นใช้คำว่า “ควบคุม” “ธรรมดาตัวเดียว” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่าน

ได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย ไม่ชอบที่จะสรรเสริญตัวเองและไม่ใช้คนที่รู้สึกว่าเขาเป็นคนที่ยิ่งใหญ่และทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนธรรมดาเพื่อเน้นของพวกเขาไม่ใช่คนธรรมดาชีวิตประจำวันของพวกเขาไม่มีความแตกต่างจากคนธรรมดามากมาย ก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งต้องทำตัวเองและควบคุมตัวเองให้ดีที่สุดจึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีจะต้องรู้ว่า ไม่คิดเกี่ยวกับไม่ลงมือทำแล้วจะได้ความสำเร็จทุกอย่างนั้นเป็นความฝัน คนเราไม่ว่าจะคนเราประสบความสำเร็จแค่ไหนก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งต้องรู้จากควบคุมตัวเอง

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้าน บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยกล่าวถึง อุเทนเป็นคนไม่ท้อแท้ การต่อสู้ชีวิตด้วยความวิริยะอุตสาหะ เอาใจใส่อย่างเต็มที่ มีคุณธรรมความดีที่ยึดถือไว้อย่างมั่นคง ดังความว่า

“คนจีนไปอยู่ที่ไหนในโลกนี้ ควรต้องมีความสัมพันธ์อย่างน้อย 3 รูปแบบคือ ต้องมี 地緣 (ตี้ฮวง) 血緣 (ฮ้วยฮวง) 善緣 (เลียงฮวง) คำว่า ตี้ฮวง หมายถึง สายสัมพันธ์ในกลุ่มท้องถิ่นบ้านเกิดที่มีภาษาพูดและวัฒนธรรมเดียวกัน ในเมืองไทยตอนนี้มีอยู่ 9 สมาคม เช่น สมาคมแต้จิ๋ว สมาคมฮกเกี้ยน เป็นต้น ฮ้วยฮวง หมายถึงสายสัมพันธ์ทางสายเลือดตระกูลแซ่เดียวกัน ไม่ว่าจะเกิดที่ไหนก็ถือว่าเป็นบรรพบุรุษเดียวกันอย่างแซ่แต่ของเราวมกันตั้งสมาคมเตชะสัมพันธ์ มีสมาชิกเกือบหมื่นคนมาร่วมกันทำบุญการะบรรพบุรุษและร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เช่น ก่อสร้างศูนย์บริการสาธารณสุขให้กับทางราชการ เลียงฮวง หมายถึงสายสัมพันธ์ทางบุญวาสนาและวัฒนธรรม เรามาร่วมกันประกอบกุศลอย่างมูลนิธิป่อเต็กตึ้งมีเครือข่ายพันธมิตรบรรเทาภัย 26 องค์กรมาร่วมกัน มีทั้งสมาคม มูลนิธิ และหนังสือพิมพ์จีน เวลาเราทำอะไรก็เหมือนว่าจีนทั้งหมดทุกกลุ่มมาช่วยกันทำ มากน้อยบ้างตามแต่กำลัง เขายกให้มูลนิธิป่อเต็กตึ้งเป็นผู้นำ

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 : 92)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่มีคุณธรรม จริยธรรมของตนและได้สืบทอดขยายกันมา ทำให้ชาวจีนอพยพพร้อมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ได้ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้อธิบายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “สายสัมพันธ์” “ร่วมกันประภิกุศล” “มูลนิธิป่อเต็กตึ้ง” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามร่วมกันทำดีต่อสังคม จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจะต้องรู้ว่าต้องร่วมชาวจีนที่อพยพอยู่ประเทศเดียวกัน เวลาชาวจีนทำอะไรก็เหมือนว่าชาวจีนทั้งหมดทุกกลุ่มมาช่วยกันทำ มากน้อยบ้างตามแต่กำลัง

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค ได้ให้คุณค่าด้าน บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยกล่าวถึง วิเชียรเป็นพุทธศาสนิกชนที่ปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีมาตลอดด้วยการยึดมั่นใน หลักธรรม คำสอน และใช้ธรรมะกับการทำงานด้วยความเมตตาและมีคุณธรรม ดังความว่า

เป็นความคิดของนายห้างวิเชียรที่อยากให้สิ่งดี ๆ กับพนักงานในด้าน ความคิด เพราะถ้าพนักงานมีความคิดดี ๆ มีประโยชน์อยู่เสมอ ตอนเศรษฐกิจไม่ดีพนักงานก็จะสามารถปรับตัวได้ไม่ยาก

นายห้างถือว่าการปลูกฝังพนักงานให้เป็นคนดีมีคุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งใน ภารกิจสำคัญในช่วงท้าย ๆ ของชีวิต เพราะทุกวันนี้การแข่งขันทางธุรกิจมีความ รุนแรง คนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง และองค์กรก็ต้องปรับให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลกด้วย โดยเฉพาะไทยรุ่งๆ เป็นบริษัทคนไทย ไม่มีต่างชาติมา คอยสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องหุดากว้างเปิดรับความรู้อยู่เสมอ

(นักสู้ผู้สร้างสรรคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 :206)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่า แก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมว่า ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีที่มี คุณธรรม จริยธรรม ที่ดีแล้วถ่ายทอดความดีให้คนอื่น ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้อธิบายโวหาร บอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นใช้คำว่า“อยากให้สิ่งดี ๆ กับพนักงาน”“ปรับตัวได้” “มีความคิดดี ๆ ” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย ไม่ชอบที่จะสรรเสริญตัวเอง และไม่ใช้คนที่รู้สึกว่าเขาเป็นคนที่ยิ่งใหญ่มากและทำในสิ่งที่ต่างจากคนธรรมดาเพื่อเน้นของพวกเขาไม่ใช่คนธรรมดา ชีวิตประจำวันของพวกเขาไม่มีความแตกต่างจากคนธรรมดามากมาย ก็เป็นคน ธรรมดาคนหนึ่งต้องทำตัวเองและควบคุมตัวเองให้ดีที่สุดจึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคล ตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีจะต้องรู้ว่า ไม่คิดเกี่ยวกับไม่ลงมือทำแล้วจะได้ความสำเร็จทุก อย่างนั้นเป็นความฝัน คนเราไม่ว่าจะคนเราประสบความสำเร็จแค่ไหนก็เป็นคนธรรมดาคนหนึ่งต้องรู้ จากควบคุมตัวเอง

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยกล่าวถึง ชิวซีเรียนคุณธรรม จริยธรรมกับบิดาของท่าน ได้เรียนว่า เตือนใจให้รำลึกนึกถึงคุณคน คุณพ่อคุณแม่ให้ความรักและทำดีกับเราโดยไม่เคยคิดผลตอบแทน เราเป็นลูกของเขาต้องเห็นใจพ่อแม่ ยากทำสิ่งที่พ่อแม่เสียใจ ดังความว่า

“ชิวซี อย่างนะ อย่าทำงั้น!”

ข้อ 4 รีบวิ่งเข้ามาแย่งเชือกที่ผูกคอออกแล้วกอดผมเอาไว้ ในตอนนั้นเขาคง ตกใจมากที่เห็นว่าผมเกือบจะผูกคอตายได้สำเร็จ เขาร้องให้ ก่อนจะประคองผมลง มาจากเก้าอี้ แล้วผมเสียดัง

“ทำอย่างนี้ทำไม? ไม่รู้หรือว่าพวกเราจะเสียใจ โดยเฉพาะพ่อแม่ลื้อจะเสียใจมาก อุตส่าห์วิ่งวนหาทางรักษาลูก แต่ลูกมาคิดลื้อ ไม่สงสารแม่กับพ่อหรือยัง?”

“ผมไม่อยากจะอยู่ ใครไม่มาเป็นผม ไม่มีวันรู้ว่าผมทุกข์ใจแค่ไหน?”

ผมพูดเสียงลั่น ยกมือขึ้นปาดน้ำตาที่ไหลล้นอาบแก้ม

“เราก็อทุกข์ด้วยกันทุกคน ซ้ออยากจะให้ชีวิตคิดถึงพ่อแม่ให้ ท่านสองคนไม่ได้ทุกข์น้อยกว่าลื้อเลย แต่พวกเขา ก็ยังไม่ยอมแพ้ ยังคิดถึงลื้อที่จะหาทางรักษาลื้อลื้อก็ ต้องสู้ จะยอมแพ้ไม่ได้”

(ตะวันออกเฉียงใต้เมืองไทย. 2537 : 66-68)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมว่า คนเราต้องเห็นใจคนอื่นอย่าทำลายตัวเองทำให้อื่นทุกข์ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “สงสารแม่กับพ่อ” “ต่อสู้” “ยอมแพ้ไม่ได้” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย รู้จักว่าก่อนที่รักคนอื่นต้องรักตัวเองก่อน ซึ่งทำดีต่อตัวเองถึงจะทำต่อต่อสังคมได้จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจะต้องรู้ว่า สู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตตนอย่างเต็มที่และไม่เคยยอมแพ้ เป็นหลักสำคัญในชีวิตคนเรา

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านคุณค่าบุคคลตัวอย่างด้านบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้การพรรณนาบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่ท้อแท้” “ต่อสู้” “มีสติปัญญา” “มั่นคง” “ควบคุม” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจึงเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ชาวจีนอพยพในประเทศไทย พยายามสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตตนอย่างเต็มที่และไม่เคยยอมแพ้ท้อแท้ เป็นความมั่งคั่งทางจิตวิญญาณที่สำคัญของรุ่นหลัง ๆ

4.1.6 บุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยกล่าวถึงชินพยายามเปลี่ยนสภาพเดิม ช่วยส่งเสริมพระพุทธศาสนาและสนับสนุนการศึกษา พยายามการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังความว่า

ร่วมกับธนาคารกรุงเทพอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นต้นว่าการจัดพิมพ์หนังสือทำเนียบผู้สอประโยชน์คบาลีได้ ซึ่งนับเป็นหลักฐานทางทะเบียนของคณะสงฆ์อย่างดี การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเพื่อเป็นการโดยเสด็จพระราชกุศลในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปิละ

10,000-15,000 เล่ม สำหรับถวายแด่พระเถระที่ได้รับพระราชทานเลื่อนและ
แต่งตั้งสมณศักดิ์ใหม่

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 177)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต มีจิตวิญญาณที่เป็นบวก ทำงานพยายามเพื่อให้ชีวิตได้ดีขึ้น และช่วยเหลือคนอื่น ใช้หลากหลายวิธีช่วยประชาชนและประเทศได้ดีขึ้น ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “การจัด” “สนับสนุน” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างด้านการศึกษาที่ดีในสังคมไทย ชาวจีนอพยพได้ ให้ผู้อ่านเห็นชาวจีนใช้หลากหลายวิธีช่วยประชาชนและประเทศได้ดีขึ้นเพื่อให้ผู้คนเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

สารคดี เรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยกล่าวถึง ชิวชียพยายามเปลี่ยนสภาพเดิม เพราะไม่ยอมตลอดชีวิตเป็นคนยากจนแล้วพยายามทำงานเก็บเงิน ตอนมีเงินพอก็อยากจะเอาเงินนี้ไปทำธุรกิจของส่วนตัวอยากจะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ดังความว่า

ผมเกิดความมั่นใจอย่างประหลาดว่า เงินจำนวนนี้จะเป็นเงินทุนทำให้ผมเอา
ไปทำธุรกิจให้เจริญรุ่งเรืองได้

2 ปีกว่า ๆ ที่ผมอยู่ในโรงงาน ทำให้ได้ไปรู้ไปเห็นกระบวนการและขั้นตอน
ของการทำธุรกิจพอกหนึ่งอย่างดี อาจเป็นเพราะผมเป็นคนใฝ่รู้ และช่างสังเกต ผม
พยายามจดจำทุกสิ่งอย่างในโรงงานจนเรียกว่าทำได้ ทำเป็น

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 167)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องบุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ชาวจีนอพยพเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดีและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต พยายามทำงานเก็บเงิน ตอนมีเงินพอก็อยากจะเอาเงินนี้ไปทำธุรกิจของส่วนตัวอยากจะเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ ใช้คำต่าง ๆ เช่นคำว่า “ขั้นตอน” “เงินทุน” “เจริญรุ่งเรือง” ทำให้ผู้อ่านได้เห็นชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นบุคคลตัวอย่างเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ผู้อ่านเห็นชาวจีนใช้หลากหลายวิธีช่วยชีวิตของตนดีขึ้นซึ่งมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า คนเราต้องเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีพอของตัวเอง มีความพึงพอใจมากพอที่ไม่ใช่ง่าย ๆ ถ้าคนเราขาดความอดสาหะพยายามในการดำเนินชีวิต เราก็จะไม่มีหนทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารด้วยภาษาที่เรียบง่าย บรรยายชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์หรือด้านเทคโนโลยี ก็เป็นตัวอย่งที่ดี ทำให้ผู้อ่านสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้อุณภาพชีวิตดีขึ้น

4.2 คุณค่าด้านการให้แง่คิด

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้คุณค่ากับผู้อ่านด้านความบันเทิง ผู้เขียนใช้ภาษาแบบเรียบเรียง เล่าเรื่องราวของชาวจีนอพยพสนุกสนาน ให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเวลาอ่านสารคดีเกิดความสนุกสนาน และความประทับใจ ตามที่เราู้กันทั่วไป ชาวจีนเป็นชาวที่ขยัน อดทน รู้จักสิ่งที่ตัวเองต้องกัน รู้จักหน้าที่ของตน ฯลฯ ซึ่งชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็สืบทอดความคิดดี ๆ ได้อย่างดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้ โดยกล่าวถึง ชิน เป็นคนรักความก้าวหน้าและใฝ่แสวงหาความรู้ เป็นคนช่างคิดแล้วคิดก่อนค่อยลงมือทำ ไม่เพียงคิดแต่เรื่องที่จะเกิดขึ้นใกล้ ๆ เวลานี้ก็คิดเรื่องเกี่ยวกับอนาคต เวลาชินเพิ่งอยู่ในประเทศไทยอ่านและเขียนภาษาจีนได้เท่านั้นแต่ตอนที่ทำงานไปแล้วคิดออกว่าถ้าอย่างได้พัฒนาต้องเรียนรู้ภาษาไทยด้วย ดังความว่า

ด้วยอุปนิสัยเป็นคนรักความก้าวหน้าและใฝ่แสวงหาความรู้ นายชินจึงไม่พอใจเพียงแค่การอ่านและเขียนภาษาจีนได้เท่านั้น เมื่อเกิดบนผืนแผ่นดินไทยแม้ต้องจากไปช้านานจนลืมภาษาไทยหมดสิ้น แต่เมื่อวิถีชีวิตทำให้เขาได้กลับคืนสู่มาตุภูมิและมีอาชีพการงานในประเทศไทย เขาจึงเห็นความจำเป็นที่ควรจะต้องเรียนรู้ภาษาไทยให้พอใช้การได้ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการติดต่อค้าขายและคบค้าสมาคมกับคนไทย ดังนั้นพอมีงานทำและมีรายได้เหลือเพียงเล็กน้อยเขาจึงสู้เจียดไปเสียค่าเล่าเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาไทยภาคค่ำ

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้ว่า ชาวจีนอพยพขณะทำงานก็เรียนไปด้วย หาเส้นทางของพวกเขาที่พัฒนาเหมาะสม ดังนั้นพวกเขาสามารถทนความยากลำบากและความทุกข์มากกว่าคนอื่น เพราะพวกเขามีเป้าหมายในใจตลอด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่พอใจ” “ควร” “ประโยชน์” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย เป็นคนช่างคิดแล้วคิดก่อนค่อยลงมือทำ ทำงานก็เรียนไปด้วย จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทย

พยายามอดทนทำงานด้วยคิดไปด้วยเรียนไปด้วย จะมีความก้าวหน้าทุกวันและมีวันหนึ่งประสบความสำเร็จได้

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องการเรียนรู้จักการเรียนรู้ โดยกล่าวถึงอุเทนผู้จักการเรียนรู้ คือ ท่านตั้งใจเรียน ค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ รู้จักหาวิธีที่ดีเรียนไปด้วยใส่ใจ และเอาความคิดของตนไปสร้างประโยชน์ตั้งแต่เล็ก ๆ ไม่ใช่เรียนอย่างเดียวไม่มีความคิดถึงความว่า

อุเทนโปรดปรานภาพเขียนจีนมากเป็นพิเศษ สะสมจิตรกรรมล้ำค่าของปรมาจารย์หลายท่านไว้ในคฤหาสน์ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ล้วนแล้วแต่เป็นภาพแห่งพลังและปรัชญาชีวิตอันทรงคุณค่า อาทิ ภาพ “ฉ่ง-ซัวปวยฝัก” ของปรมาจารย์โผวซิมอ้อ ส่วนบ้านพักผ่อนส่วนตัวอีกหลังหนึ่งในสนามกอล์ฟบางปู คันทรีคลับชื่อบ้านชีวิตก็ยิ่ง แปลว่าสวนไม้ไผ่สวยงาม ตั้งอยู่ท่ามกลางบรรยากาศเงียบสงบ เรียบง่าย รายล้อมด้วยทิวไม้ สัมผัสสังสรรค์แห่งชีวิตผ่านธรรมชาติได้เป็นอย่างดี อุเทนชอบต้นไม้ เพราะเป็นไม้ที่โดดเด่น มีคุณลักษณะของคนดี

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 36-37)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องเรียนรู้จักการเรียนรู้ว่า ชาวจีนอพยพเป็นคนตั้งใจเรียน เวลาตั้งใจทำอะไรสิ่งหนึ่งก็ต้องทำให้มันดีที่สุดใน ใช้ความคิดและความพยายามเป็นอาวุธที่สำคัญที่สุด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “เขียนจีนมากเป็นพิเศษ” “สัมผัสสังสรรค์แห่งชีวิต” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย เป็นคนช่างคิดแล้วคิด จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามเรียนให้เยอะที่สุด เก่งที่สุด ยิ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งต้องทำให้ได้ สุดท้ายก็จะได้จุดยืนที่ตัวเองต้องการ

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดแก่ผู้อ่าน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนได้ใช้การบรรยายโวหารบรรยายถึงเรื่องเรียนรู้จักการเรียนรู้ ชาวจีนอพยพตอนเริ่มต้นอาจไม่ได้เป็นคนเก่ง ไม่ได้เป็นคนรวย แล้วยิ่งในประเทศไทยไม่มีฐานะด้วย ทำไมพวกเขาในที่สุดก็ได้ประสบความสำเร็จก็มีปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือชาวจีนอพยพรู้จักการเรียนรู้หาโอกาสและสร้างโอกาสกับตัวเองถึงจะมีความก้าวหน้าได้

4.2.2 การให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่โดยกล่าวถึงชินเป็นคนรักความก้าวหน้าและใฝ่แสวงหาความรู้ เป็นคนช่างคิดแล้วคิดก่อนค่อยลงมือทำ เป็นคนรู้จัก

หน้าที่นายชินทำงานไม่เหมือนคนอื่นเพื่อเงินทองเพื่อให้ตัวเองรวยเท่านั้น เขารู้ว่าหน้าที่ของเขาคือสร้างธนาคารกรุงเทพให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ ดังความว่า

ที่สำคัญ ความร่ำรวยหรือทรัพย์สินเงินทองที่มีผู้ประเมินกันออกมาว่า มีนับหมื่นนับแสนล้านบาทนั้น หากได้มีความสำคัญเท่ากับความภาคภูมิใจในผลงานอันเป็นความสำเร็จที่เขากระทำมาตลอดชีวิตไม่ ดังเช่นที่เขาเคยบอกใคร ๆ เสมอว่า ธนาคารกรุงเทพคือความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิตการทำงาน เพราะเขาและเพื่อ ๆ รวมทั้งพนักงานทุกคนได้ร่วมกันสร้างธนาคารแห่งนี้ขึ้นมาจากสถานภาพที่ตกต่ำในอดีต ให้กลับเป็นธนาคารที่เติบโตก้าวหน้าได้ในที่สุดเช่นกัน

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 206)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่ว่า ชาวเงินอพยพเป็นคนรู้จักอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ถ้าเป็นเจ้าของบริษัทก็ต้องรู้หน้าที่ดูแลธุรกิจให้ดีที่สุด ถ้าเป็นพนักงานก็ต้องทำงานให้ดีที่สุด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้อธิบายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ความภาคภูมิใจ” “สร้าง” “เติบโตก้าวหน้า” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวเงินอพยพในประเทศไทยรู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการรู้จักหน้าที่ที่ดีรู้ว่าชาวเงินอพยพในประเทศไทยพยายามเรียนให้เยอะที่สุด เก่งที่สุด ให้รู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูงสุด เพื่อความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิต

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องการรู้จักหน้าที่ โดยกล่าวถึงเขารับคำสั่งสอนจากคุณพ่อ เลย์รู้จักอะไรเป็นสิ่งที่ควรทำ อะไรไม่ควรทำ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ดังความว่า

ถึงแม้ฐานะอยู่ในเกณฑ์ดีและมีคนรับใช้หลายคนก็ตาม แต่โหงวแล้ว ยังต้องมีกิจวัตรประจำวันในการตื่นแต่เช้าตรู่ ตักน้ำรดต้นไม้ ขัดถูพื้นบ้าน ซักเสื้อผ้า และจ่ายกับข้าว

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวเงินอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักหน้าที่ว่า ชาวเงินอพยพเป็นคนรู้จักอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ถ้าเป็นเจ้าของบริษัทก็ต้องรู้หน้าที่ดูแลบริษัทเพื่อให้ลูกน้องไม่ตกรงาน ถ้าเป็นพนักงานก็ต้องทำงานให้ดีที่สุด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ยังต้องมี” “ตีตั้งแต่เช้า” “ตักน้ำ” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวเงินอพยพในประเทศไทยรู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการรู้จักหน้าที่ที่ดีรู้ว่า

ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามเรียนให้เยอะที่สุด เก่งที่สุด ทุกคนมีหน้าที่ส่วนตัวและรู้จักหน้าที่ของตนโดยที่ได้ทำสิ่งที่ภายในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

สารคดีเรื่อง เรื่องเรื่องตะวันออกใต้ให้คุณค่าการให้แก่งคิดเรื่องรู้จักหน้าที่ โดยกล่าวถึงชีวิตรับคำสั่งสอนจากคุณพ่อและเป็นพ่อที่ดีที่รู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง เลยรู้จักอะไรเป็นสิ่งที่ควรทำ อะไรไม่ควรทำ และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ดังความว่า

*ผมคิดแต่ว่า ตายเป็นตาย... แต่ผมทนเห็นลูกกับภรรยาอดอยากลำบากไม่ได้
อีกเรื่องที่ผมเป็นห่วงก็คือ แม่และพี่ ๆ ที่เมืองจีน ซึ่งรอความช่วยเหลือจาก
ผมจะต้องลำบาก อดตาย ถ้าผมไม่มีเงินทองข้าวของส่งไปให้*

(ตะวันออกที่เมืองไทย. 2537 : 207)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แก่งคิดเรื่องรู้จักหน้าที่ว่า ชาวจีนอพยพเป็นคนรู้จักอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ถ้าเป็นเจ้าของบริษัทก็ต้องรู้หน้าที่ดูแลบริษัทเพื่อให้ลูกน้องไม่ตกราน ถ้าเป็นพนักงานก็ต้องทำงานให้ดีที่สุด ถ้าเป็นพ่อก็ต้องเป็นพ่อที่ดี ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “เห็นลูกกับภรรยาอดอยากลำบากไม่ได้” “เป็นห่วง” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยรู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการรู้จักหน้าที่ที่ดีรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามเรียนให้เยอะที่สุด เก่งที่สุด ทุกคนมีหน้าที่ส่วนตัวและรู้จักหน้าที่ของตนโดยที่ได้ทำสิ่งที่ภายในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

4.2.3 การให้แก่งคิดเรื่องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แก่งคิดเรื่องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา กล่าวถึง ชินในประเทศไทยได้เอาใจใส่ลูกน้องต่าง ๆ ซึ่งทำงานไปมีเหตุมีผล เกิดความประทับใจคือร่วมงานกันถึงคนอื่น สร้างความสัมพันธ์กันให้ดี ดังความว่า

*ด้วยอุปนิสัย “รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา” เช่นนี้ ที่ส่งผลให้งานต่าง ๆ ที่นาย
ชินเข้าไปมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารเจริญก้าวหน้ามาอย่างดี เฉพาะอย่างยิ่ง
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับพนักงานธนาคารนั้น นายชินพยายามไม่ให้เกิด
ช่องว่างของความไม่เข้าใจ ด้วยการแสดงออกถึงความจริงใจต่อพนักงานทุกคนทุก
ระดับ ให้ความเอาใจใส่ เห็นใจ รับรู้ และหาทางช่วยเหลือด้วยประการต่าง ๆ อยู่
เสมอตั้งแต่สมัยที่มีพนักงานจำนวนน้อย ก็ทำงานร่วมเรียงเคียงไหล่กันมาตลอด*

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 201)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แก่งคิดเรื่องรู้จักการเรียนรู้ว่า ชาวจีนอพยพเป็นคนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ให้เกิดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อคนอื่น แสดงออกถึงความจริงใจต่อทุกคนทุกระดับ ให้ความเอาใจใส่

เห็นใจ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนั้นผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา” “ส่งผล” “ความจริงใจ” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักรุกิจที่ดีต้องรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามสร้างความสัมพันธ์กันให้ดีกับคนอื่นและพนักงานมีผลต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยกล่าวถึง อุเทน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา สิ่งที่เราไม่ชอบ หรือจะทำให้เราเสียใจ เราก็อำไปทำกับคนอื่น เวลาไม่เข้าใจกัน ก็ลองเอาใจเขามาใส่ใจเราดูว่าเมื่อเราไปอยู่ฐานะของเขา เราจะรู้สึกอย่างไร อุเทนก็ใช้ความคิดนี้เป็นประโยชน์ในวันหลัง ดังความว่า

สิ่งที่ตนไม่ชอบไม่ปรารถนา ก็ไม่ควรทำกับผู้อื่น และความถูกต้องเป็นธรรม นำไปสู่ความปรองดองโดยแท้จริง นับเป็นเวทีการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อเติบโตใหญ่และสั่งสมประสบการณ์สูงขึ้นไป จึงเข้าใจผู้คนและวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างชัดเจน ช่วยแก้ปมปัญหาข้อขัดแย้งในสังคมชาวจีนหลายต่อหลายครั้ง ตั้งแต่เรื่องเล็กไปจนเรื่องใหญ่ระดับชาติ

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 29)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องการเรียนรู้อาชาวจีนอพยพเป็นคนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ให้เกิดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อคนอื่น แสดงออกถึงความจริงใจต่อทุกคนทุกระดับ ให้ความเอาใจใส่เห็นใจ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่ควรทำกับผู้อื่น” “ถูกต้อง” “แท้จริง” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักรุกิจที่ดีต้องรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามสร้างความสัมพันธ์กันให้ดีกับคนอื่นและพนักงานมีผลต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก สามารถเอาไปใช้เป็นประโยชน์ช่วยแก้ปมปัญหาข้อขัดแย้งในชีวิตประจำวันได้

สารคดีเรื่อง ตะวันออก ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยกล่าวถึง ชิวซี ในประเทศไทยได้เอาใจใส่ลูกน้องต่าง ๆ ซึ่งทำงานไปมีเหตุมีผล สร้างความสัมพันธ์กันสามัคคีและลูกน้องให้ดี ดังความว่า

ในเรื่องของชีวิตและครอบครัวก็จะต้องมีความรัก ความสามัคคีกลมเกลียว ความเอื้อเฟื้อเพื่อแม่ เมื่อธุรกิจดีขึ้น แล้วเป็นธุรกิจครอบครัว จะทำอย่างไรให้คนในครอบครัวไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะกัน ไม่มีความแตกแยก ผมโชคดีที่ชายคนโต

อย่างภวณม์ได้ใช้หลักการบริหารยุคใหม่ มีการจัดสรรผลประโยชน์ แบ่งรายได้กัน
เป็นระบบ และเป็นธรรม ทุกคนในครอบครัวจึงอยู่กันอย่างสันติปราศจากข้อขัดแย้ง
(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 357)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่า
แก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ชาวจีนอพยพเป็นคนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
ไม่ให้เกิดช่องว่างของความไม่เข้าใจต่อคนอื่น แสดงออกถึงความจริงใจต่อทุกคนทุกระดับ ให้ความ
เอาใจใส่ เห็นใจ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่มี
ปัญหา” “ไม่ทะเลาะกัน” “แบ่ง” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทย
ไทยเป็นคนจริงจึงมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างใน
ด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ชาวจีนอพยพในประเทศไทยพยายามสร้างความสัมพันธ์กันให้ดีกับ
คนอื่นและพนักงานไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะกัน ไม่มีความแตกแยกมีผลต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก สามารถ
เอาไปใช้เป็นประโยชน์ช่วยแก้ปมปัญหาข้อขัดแย้งในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิด
แก่ผู้อ่าน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนได้ใช้การบรรยายโวหารบรรยายถึงการให้แง่คิดเรื่องรู้จักเอาใจ
เขามาใส่ใจเรา ชาวจีนอพยพตอน ไม่มีฐานะในประเทศไทยเพราะว่าพวกเขาทำงานหนักเอาใจใส่งาน
จึงได้มีธุรกิจของตัวเอง ทั้งหมดนี้ไม่ได้เป็นคนเดียวที่สร้างขึ้นมาได้ ต้องมีคนอื่นมารวมงานมา
ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงทำให้ชาวจีนอพยพมีถึงทุกวันนี้

4.2.4 การให้แง่คิดเรื่องการใช้อำนาจ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องการใช้อำนาจกล่าวถึง การใช้
อำนาจของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ชินไม่ว่าตัวเองมีตำแหน่งสูงถึงแค่ไหนใช้อำนาจได้เป็น ก็จะไม่
ดำเนินงานเป็นระบบระเบียบ ไม่ผิดพลาด ไม่ตามความชื่นชอบของตัวเอง เพื่อให้การงานประสบ
ความสำเร็จ ยิ่งใหญ่ขึ้น ดังความว่า

ต้นปี 2517 หลังจากที่นายชินเข้ารับหน้าที่ผู้บริหารสูงสุดถึง 2 ตำแหน่ง เขา
ก็ตัดสินใจเพิ่มทุนของธนาคารกรุงเทพอีกครั้ง ซึ่งผลจากการเพิ่มทุนครั้งนี้ทำให้
ธนาคารกรุงเทพมีทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้วเป็นมูลค่าสูงถึงระดับ 1,000
ล้านบาท อันทำให้ได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาบันธุรกิจที่มีทุนมากที่สุดในประเทศ
ไทย ซึ่งนับเป็นนิมิตหมายที่ดีของการขึ้นรอบปีที่ 30 ของการประกอบการด้วย

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 163)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่า
แก่ผู้อ่านการให้แง่คิดเรื่องการใช้อำนาจ ชาวจีนอพยพเป็นคนรู้จักทิศทางที่ต้องพยายามอยู่ที่ใด ควร
ทำอย่างไร ถ้ามีโอกาสทำให้บริษัทได้ดีขึ้นก็ต้องตัดสินใจเองซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยาย

โวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ตัดสินใจ” “ผล” “ได้รับการยกย่อง” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดผู้เขียนใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และเริ่มต้นมีตัวเลขเกี่ยวกับเวลาเพื่อให้อ่านเข้าใจชัดเจน และการดำเนินเนื้อหาก็ยังใช้ตัวเลขอธิบายความก้าวหน้าของการทำงานว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่ใช้อำนาจได้เป็นก็เลยทำให้ธุรกิจมีความก้าวหน้าตลอด จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า คนเราไม่ว่าจะเก่งแค่ไหนก็ต้องหาทางให้เป็นใช้อำนาจให้เป็นว่างตัวให้เป็นถึงจะเกิดผลดีต่อเราได้

4.2.5 การให้แง่คิดเรื่องการมีคุณธรรม

ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีคุณธรรม จริยธรรมอย่างสูง ซึ่งได้ถ่ายทอดมาจากเมืองจีน คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่สั่งสอนความดี ความงามและความเรียบร้อยในการดำเนินชีวิตรวมไปถึงทั้งความคิด การพูดจา พฤติกรรม ฯลฯ การมีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้การดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบ งดงาม ไม่ผิดพลาด ไม่หลงทาง ดังนั้น คุณธรรม จริยธรรมจะมีบทบาทอย่างสูงต่อชาวจีนอพยพในประเทศไทย

1) ความขยัน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านความขยันโดยกล่าวถึง ชาวจีนอพยพในเมืองไทยมีความขยันมาก เพื่อให้งานของตนเองมีความเชื่อมั่น แสดงความเข้มแข็งก้าวหน้า จึงพยายามสร้างอาคารสำนักงานขึ้น ซึ่งความขยันสามารถช่วยให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าได้ดี และงานที่จะดำเนินได้ประสบความสำเร็จ ดังความว่า

ชีวิตของเขาอาจเป็นหนึ่งในตำนานของเรื่องราวชาวจีนอพยพ ผู้สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจจากสภาพอันแร้นแค้นที่มีเพียงแค่ “เสื่อผืนหมอนใบ” มีวัฒนธรรมการทำงานและการต่อสู้ชีวิต ซึ่งหล่อหลอมขึ้นภายในครอบครัว โดยได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอนจากบรรพบุรุษและหลักธรรมทางพุทธศาสนา ตลอดจนหลักปรัชญาของขงจื้อ อันนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ชาวจีนรุ่นเก่า ๆ สามารถยืนหยัดสู้ชีวิตได้อย่างไม่ท้อถอย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีใครอื่นที่ประสบความสำเร็จในการเขยิบฐานะทางเศรษฐกิจเฉกเช่นที่เขาทำได้

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 185)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความขยัน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ หากเจอปัญหา ก็จะพยายามแก้ปัญหาให้ได้ ต่อสู้กับปัญหาตลอด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่ท้อถอย” “ต่อสู้ชีวิต” “เสื่อผืนหมอนใบ” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่น

และเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า อุปสรรคอยู่ที่ไหน ความสำเร็จก็จะอยู่ที่นั่น ถ้าคนเราขาดความอุตสาหะพยายามในการดำเนินชีวิต เราก็จะไม่มีหนทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความขยัน โดยกล่าวถึง อุเทนจึงประจักษ์ว่าการวางแผนทางของบิดาเป็นประโยชน์อันมหาศาลแก่ดำรงชีวิตและประกอบ อาชีพ และอุเทนเพื่อช่วยเหลือคนที่ยากจน ไม่มีเงินรักษาโรค อุเทนเลยคิดว่าจะต้องปรับปรุง โรงพยาบาลหัวเฉียว ให้เป็นโรงพยาบาลที่ทันสมัยรักษาได้ทุกโรคดังที่ตั้งความหวังไว้ แต่ไม่ใช่สิ่งที่จะ ทำได้ง่ายดายเพราะจะต้องใช้งบประมาณมากมาย แต่ในที่สุด อุเทนก็ทำได้ตามที่ตัวเองคาดหวังไว้ โรงพยาบาล ที่สร้างขึ้นใหม่ทันสมัย โอ้อ่า สูง 22 ชั้น ดังความว่า

“เหรียญึกเขาไม่เห็นด้วย ส่งหนังสือไปถึงกรรมการทั้งหมดว่าไม่ควรสร้าง เพราะไม่มีเงินพอ และถึงสร้างขึ้นมาแล้ว ถ้าจะเอาแต่ช่วยคนจน ก็จะมีแต่ขาดทุน อยู่ไม่ได้ ตอนนั้นกรรการก็มีมาพูดกับผมหลายคนให้ล้มเลิกความคิดเสีย หนื่อย เปลาๆ เงินในกระเป๋าเรามีไม่พอ จะทำไหวหรือ ผมก็ต้องคิดหนัก มูลนิธิ ก็มีเงิน อยู่แค่ 40 กว่าล้านบาท แต่ใจผมคิดว่าถึงอย่างไรก็ต้องทำได้ ถ้าเราอมเสียสละ คิดวิธียาเงินที่ถูกต้องและด้วยศรัทธา ผมเชื่อในคำของ ดร.ชุนยัตเซ็น ว่า ถ้ามี ศรัทธา แม้แต่เรื่องยากก็ทำเป็นเรื่องง่ายได้ ศรัทธาคือพลัง คนที่มีศรัทธาต่อได้ฮง กงและมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งก็มีมาก เพราะเราจะทำงานเพื่อสังคมไว้มาก ผมจะสู้ ผม ไม่กลัว จะหาวิธีการที่จะทำสำเร็จให้ได้

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 98-101)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ ผู้อ่านความขยัน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ หากเจอปัญหาก็กจะพยายามแก้ปัญหาให้ได้ ต่อสู้กับปัญหาตลอด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้ บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “สำเร็จให้ได้” “ต้องทำได้” “ผมจะสู้” ฯลฯ เป็นคำที่ ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจั่งมีมารยาทต่อคนอื่นและ เอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ใช้ความ อุตสาหะพยายามเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และในที่สุด เพราะความอุตสาหะพยายาม ก็ได้สมหวังตามที่ คาดไว้ ดังนี้สอนลูก ๆ ว่าการที่มีความคาดหวังและต้องกันที่จะได้ไปสู่ความสำเร็จ อุปสรรคอยู่ที่ไหน ความสำเร็จก็จะอยู่ที่นั่น ถ้าคนเราขาดความอุตสาหะพยายามในการดำเนินชีวิต เราก็จะไม่มีหนทาง ที่จะไปสู่ความสำเร็จ

2) ความอดทน

สารคดีเรื่อง ซิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความอดทนโดยกล่าวถึง ซินทำงานใช้ร่างกายเป็นสำคัญ เป็นกรรมกรหรือกุลีรับจ้างความอดทนที่นายซินต้องการทำได้ก็เพราะว่าเพื่อสู้ความยากลำบากของชีวิตให้ได้ ดังความว่า

โดยทั่วไปอาชีพของชาวจีนส่วนใหญ่ที่ไม่มีความรู้ในสมัยก่อนนั้น คือการทำงานใช้ร่างกายเป็นสำคัญ เช่นเป็นกรรมกรหรือกุลีรับจ้างแบกหามทั่วไป กุลีในโรงสีข้าว คนงานในโรงงานยาฝิ่นลูกเรือโยงชนส่งสินค้า หรือถ้าหากไม่เป็นกรรมกรรับจ้างก็มักจะใช้แรงลากรถรับจ้าง หรือหาบของขาย

(ซิน โสภณพนิช. 2531:77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความอดทน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ หากเจอปัญหาก็จะพยายามแก้ปัญหาให้ได้ ต่อสู้กับปัญหาตลอด ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่มีความรู้” “ใช้ร่างกาย” “กุลีรับจ้าง” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ใช้ความอดทนเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และในที่สุด ดังนี้สอนลูก ๆ ว่า ความสำเร็จก็จะอยู่ที่นั่น ถ้าคนเราขาดความอดทนสาหัสพยายามในการดำเนินชีวิต เราก็จะไม่มีหนทางที่จะไปสู่ความสำเร็จ

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทยได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความอดทน โดยกล่าวถึง การที่จะได้ประสบความสำเร็จในสิ่งใดได้ต้องเริ่มต้นด้วยความอดทนทำงานหนักและซื่อสัตย์ ซิวซีตั้งใจทำงานไม่ว่าจะเป็นงานแบบไหน มีเกียรติหรือไม่ ต้องรับผิดชอบเอาใจใส่ และการที่มีความอดทนอย่างเทน ชาวจีนอพยพจะได้ประสบความสำเร็จ ดังความว่า

ผมบอกตัวเองว่า ถึงแม้จะจนจะอด แต่ผมก็จะไม่มีวันของเหลือต่อจากใครสิ่ง
ที่เค้าแก่โรงไม้ทำกับผมทำให้ผมเสียความรู้สึกและหมดความศรัทธาในตัวเค้าแก่ไป
ทันที

คนเราพอเสียความรู้สึกและไม่ศรัทธากันแล้ว มันก็ยากที่จะทำใจที่จะทำงาน
ร่วมกันได้ หลังจากวันนั้นผมก็ไม่กลับไปทำงานที่โรงไม้ที่นั่นอีกเลย

แต่ผมยังไม่หยุดฝันที่อยากเป็นช่างไม้ ผมเดินค้นหาทางไปสมัครทำงานโรงไม้
แห่งใหม่ไม่นานนักผมก็มีโอกาสได้ไปทำงานโรงงานช่างไม้ ทำประตูหน้าต่างแห่งที่
สอง ซึ่งที่นั่นผมได้พบเค้าแก่คนใหม่

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 216)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความอดทน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ หากเจอปัญหาก็จะพยายามแก้ปัญหาให้ได้ ต่อสู้กับปัญหาตลอด ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “จะจนจะอด” “ใช้แรงกาย” “ไม่หยุด” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า สอนพวกเรานั่น ๆ ว่าควรมีความอดทน เมื่อเวลาารู้สึกหนักใจ ท้อแท้ พยายามอดทนอีกหน่อย ก็มีผลที่ไม่คาดคิดขึ้นมาได้ แล้วผู้อ่านก็จะประสบความสำเร็จ

3) ความกตัญญู

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความกตัญญูโดยกล่าวถึง ความกตัญญูของชินในประเทศไทย คือพยายามทำงานหาไรได้ไปเลี้ยงชีพเลี้ยงพ่อแม่ หรือที่รู้จักกันว่า ต้องการนับถือพ่อแม่ เยี่ยมพ่อแม่ ดังความว่า

บิดาจึงพาไปฝากให้เข้าทำงานที่ร้านขายไม้เอี้ยะเล็ง ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับประตูโรงเรียนวัดเทพศิรินทราวาส โดยทำหน้าที่เป็นพนักงานช่วยงานทั่วไปในร้านเริ่มตั้งแต่ขนน้ำชาไว้รับแขก ทำความสะอาดจัดสินค้าให้เป็นระเบียบ ช่วยขายของช่วยขนของไปส่งผู้ซื้อ และช่วยทำอาหารในเวลาที่ไม่มีคนครัว เพราะร้านคนจีนนั้นถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่จะต้องเลี้ยงข้าวแก่ลูกจ้างทุกคนเพื่อความสะอาดไม่ต้องเที่ยวไปเที่ยวมาระหว่างบ้านที่วัดไทรกับร้านเอี้ยะเล็งเขาจึงอาศัยกินอยู่หลับนอนที่ร้าน นาน ๆ ทีจึงจะกลับไปเยี่ยมบิดามารดา เพราะเป็นคนชอบอ่านหนังสือและหัดคัดลายมือ พอมีเวลาว่างตอนกลางคืนจึงชวนขายหาหนังสือมาอ่านเพื่อกันลืม บางทีก็เขียนจดหมายส่งไปถึงญาติที่เมืองจีน

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความกตัญญูชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความกตัญญู พยายามเลี้ยงบ้านให้บ้านมีเงินใช้บ้างไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ช่วย” “เยี่ยมบิดามารดา” “เขียนจดหมายส่งไปถึงญาติที่เมืองจีน” ฯลฯ เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้พ่อแม่มีชีวิตที่ดี ตั้งใจอย่างเต็มที่ และพยายามสร้างความสำเร็จในชีวิตตนเพื่อให้พ่อแม่ได้ภูมิใจกับตน ซึ่งความกตัญญูนั้นทำให้คนเรามีพลังในใจเสมอ

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความกตัญญู โดยกล่าวถึง ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญมากสำหรับอุเทน เขาคิดว่าเกิดมาเป็นลูกของบิดามารดา ก็ต้องมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาสืบทอดให้เราอยู่ตลอด อุเทนเป็นลูกคนโต บิดาแต่จื่อปิงมีความคาดหวังสูงยิ่งหนัก อุเทนเชื่อฟังบิดามารดาตั้งแต่เล็กจนโต ช่วยบิดาดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี เวลามีลูกก็สืบทอดความกตัญญูให้กับลูก ๆ ดังความว่า

การยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่ กาคารวะน้ำชาพ่อแม่ และบูชาบรรพบุรุษ ล้วนแล้วแต่สื่อความหมายแนวคิดแห่งการเคารพผู้อาวุโสและความกตัญญู นอกจากนี้วัฒนธรรมชายังแฝงไว้ด้วยความและเมียดละไม ผักฝนกริยามารยาทได้อย่างดี น้ำชาจึงเป็นสิ่งที่ไม่เคยขาดหายในครอบครัวชาวจีน

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 28)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความกตัญญูชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความความกตัญญู พยายามเลี้ยงบ้านให้บ้านมีเงินใช้บ้างไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ยกน้ำชาให้ผู้ใหญ่” “เคารพผู้อาวุโส” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักรกรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้พ่อแม่มีชีวิตที่ดี ตั้งใจอย่างเต็มที่ และพยายามสร้างความสำเร็จในชีวิตตนเพื่อให้พ่อแม่ได้ภูมิใจกับตน ซึ่งความกตัญญูนั้นทำให้คนเรามีพลังในใจเสมอ

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความกตัญญู โดยกล่าวถึง ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญมากสำหรับคนจีนทุกคน เกิดมาเป็นลูกของบิดามารดา ก็ต้องมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาสืบทอดให้เราอยู่เสมอและอีกอย่างคือความกตัญญูคือคุณภาพที่ขาดไม่ได้ของคนใดคนหนึ่ง ดังความว่า

การไปเมืองจีนทำให้ผมมีโอกาสรำลึกถึงความหลังเมื่อครั้งที่เป็นเด็ก ได้อยู่กับพ่อแม่ มีภาพความประทับใจมากมายระหว่างผมกับพ่อแม่ พี่ ๆ และญาติ ๆ ที่ผมไม่มีวันลืม ซึ่งก็ถือเป็นความสุขทางใจอย่างหนึ่ง

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 351)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความกตัญญูชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความความกตัญญู พยายามเลี้ยงบ้านให้บ้านมีเงินใช้บ้างไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “อยู่กับพ่อแม่” “ความประทับใจ” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนจริงจังมีมารยาทต่อคนอื่นและเอาใจใส่ จึงมี

คุณค่าต่อผู้อ่านว่า การเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดีต้องรู้ว่า ทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อให้พ่อแม่มีชีวิตที่ดี ตั้งใจอย่างเต็มที่ และพยายามสร้างความสำเร็จในชีวิตตนเพื่อให้พ่อแม่ได้ภูมิใจกับตน ซึ่งความกตัญญูนั้นทำให้คนเรามีพลังใจเสมอ

4) ความซื่อสัตย์

สารคดีเรื่อง ซิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความซื่อสัตย์ โดยกล่าวถึงความซื่อสัตย์ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีต่อผู้อื่นและตนเอง ผู้เขียนได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ของซินในการทำงาน ดังความว่า

ประกอบกับอัธยาศัยส่วนตัวที่เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้คนทั่วไปที่มาติดต่อซื้อขาย และมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงาน จึงทำให้ทั้งลูกค้าและหลงจู๊ หรือเจ้าแก้วเจ้าของร้านพอใจในผลงานของเขามากหลักจากทำงานในหน้าที่นี้อยู่ราว 3 ปี เมื่อเจ้าของร้านคิดขยับขยายกิจการไปเปิดสาขาอีกแห่งหนึ่ง จึงยกตำแหน่งผู้จัดการร้านเดิมให้เขาทำหน้าที่รับผิดชอบแทนทั้งหมดและเพิ่มเงินเดือนให้เป็น 20 บาท จากที่เคยรับครั้งแรกเพียงเดือนละ 8 บาทเท่านั้นเอง

(ซิน โสภณพนิช. 2531 : 78)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความซื่อสัตย์ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความซื่อสัตย์ พยายามเลี้ยงบ้านให้บ้านมีเงินใช้บ้างไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “อยู่กับพ่อแม่” “ความประทับใจ” คำเหล่านี้ชี้ให้เห็นผู้อ่านรู้อย่างชัดเจนว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก และด้วยความซื่อสัตย์นั้นพวกเขาจึงได้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ จึงมีคุณค่าให้แง่คิดต่อผู้อ่านว่าจงมีความซื่อสัตย์ให้มาก ๆ และความซื่อสัตย์นั้นจะพาเราไปสู่ความสำเร็จตามที่เราต้องการ

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการให้แง่คิดเรื่องความซื่อสัตย์ โดยกล่าวถึง เพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้จนอย่างเต็มที่ อุเทนเลยตั้งใจจะสร้างโรงพยาบาลหัวเฉียวขึ้นมาเลยไปเชิญชวนหลาย ๆ คนมาบริจาคกันโดยที่บริจาค 100 ล้านบาทก่อนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี และคนอื่นจะได้บริจาค่น้ำใจของเขาเองตามด้วย และถึงมีเงินมากมายที่อยู่ในมือ แต่ก็ไม่เคยคิดที่จะเอาเงินก้อนใหญ่แม้แต่บาทเดียวเลย ดังความว่า

“เราร่วมบริจาคเพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ และอีกอย่างหนึ่งเห็นแก่คุณอุเทน คุณอุเทนไม่ใช่แต่ขอคนอื่นบริจาค คุณอุเทนเป็นคนลงมือบริจาคเองด้วยทุกครั้ง”

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2545 : 105)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านความซื่อสัตย์ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นกลุ่มคนที่มีความซื่อสัตย์ พยายามเลี้ยงบ้านให้บ้านมีเงินใช้บ้างไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งใจทำงาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ไม่ใช่แต่ขอคนอื่นบริจาค” “ลงมือบริจาค” คำเหล่านี้ชี้ให้ผู้อ่านรู้อย่างชัดเจนว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก และด้วยความซื่อสัตย์นั้น พวกเขาจึงได้ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการ จึงมีคุณค่าให้แก่อ่านว่าจึงมีความซื่อสัตย์ให้มาก ๆ และความซื่อสัตย์นั้นจะพาเราไปสู่ความสำเร็จตามที่เรากำลังต้องการ

สรุปได้ว่า สารคดีได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านด้านการให้แก่อ่านเรื่องการมีความซื่อสัตย์ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนได้ใช้บรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน จึงมีคุณค่าให้แก่อ่านผู้อ่านและสอนให้ผู้อ่านได้รับรู้ว่าคนที่ความซื่อสัตย์ติดตัวเสมอนั้น ย่อมประสบความสำเร็จตามที่ตนต้องการ

5) การมีสติปัญญา

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช กล่าวถึง ชาวจีนอพยพมีสติปัญญาในด้านความคิดตั้งระบบการดำเนินงานผู้เขียนได้บรรยายสติปัญญาของชาวจีนอพยพในประเทศไทยอย่างชัดเจน และเน้นว่า ถ้าไม่มีสติปัญญาในความคิด ก็อาจจะไม่มีการปรับปรุงได้เจริญก้าวหน้าเรื่อย ๆ ดังความว่า

ระบบการค้าของที่นายชินได้จัดเสนอให้รัฐบาลจัดทำในครั้งนี้นี้สร้างผลดีให้กับรัฐบาล เพราะช่วยให้สามารถจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วนและสามารถติดตามจำนวนและราคาทองคำได้แน่นอน หลักการการส่งทองด้วยวิธีนี้ได้ดำเนินมาจนกระทั่งปัจจุบัน แม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงวิธีการไปบ้างตามนโยบายของรัฐบาล โดยปัจจุบันใช้วิธีนำเข้าโดยวิธีประมูล กระทรวงการคลังจะเปิดประมูลเป็นครั้งคราว บริษัทใดประมูลด้วยการเสนอให้เงินช่วยเหลือเข้ารัฐแก่การคลัง (รูป specific Tax) ในปริมาณสูงสุดก็จะได้รับอนุญาตให้ส่งเข้าได้

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 134)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องความสติปัญญา ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่าการมีสติปัญญา ถ้าคิด ถ้าทำ จะช่วยเราไปสู่จุดมุ่งหมายที่เราคาดว่าจะได้ และจากตัวอย่างชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็พิสูจน์ให้เห็นว่า การมีสติปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และเราควรสืบทอดไปตลอดไป

สารคดีเรื่อง ตะวันออกที่เมืองไทย ได้ให้คุณค่าด้านการให้แก่อ่านเรื่องสติปัญญา โดยกล่าวถึงชีวิตมีสติปัญญาในด้านความคิดตั้งระบบการดำเนินงานผู้เขียนได้บรรยายสติปัญญาของชาวจีนอพยพ

ในประเทศไทยอย่างชัดเจน และเน้นว่า ถ้าไม่มีสติปัญญาในความคิด ก็อาจจะไม่มีความปรับปรุงได้ เจริญก้าวหน้าเรื่อย ๆ ดังความว่า

ในว่าแต่ฝ่ายการเงินอย่างเดียว ฝ่ายอื่น ๆ ทุกส่วนของบริษัทก็มีความสำคัญ ไม่น้อยกว่ากันเลย ทุกส่วนมีความสำคัญเท่ากันหมด เพียงแต่เวลาไหนใครจะโดดเด่นกว่ากันหรือมีบทบาทโดยตรงต่อสถานการณ์นั้น ๆ เราทำงานกันเป็นทีม โดยลูก ๆ แต่และคนดูแลงานในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่รวมทั้งมีผู้ร่วมงานมืออาชีพที่ดี ทั้งเก่ง จำนวนไม่น้อยมาช่วยกันเสริม ช่วยกันสร้าง จนธุรกิจมีความมั่นคงเป็น ปีกแผ่นจนถึงวันนี้

(ตะวันออกที่เมืองไทย.2537 : 347)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านเรื่องความสติปัญญา ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารภาษาที่เข้าใจง่ายบอกเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยว่าการมีสติปัญญา กล้าคิด กล้าทำ จะช่วยเราไปสู่จุดมุ่งหมายที่เราคาดว่าจะได้ และจากตัวอย่างชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็พิสูจน์ให้เห็นว่า การมีสติปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และเราควรสืบทอดไปตลอดไป

สรุปว่า ผู้เขียนใช้บรรยายโวหาร ภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจดี และแสดงแง่คิดที่ดี ๆ แก่ผู้อ่าน อย่างเช่นให้รู้ถึงชาวจีนอพยพในประเทศไทยที่มีการรู้จักการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ ให้ผู้อ่านคำนึงถึงในสมัยที่ชาวจีนอพยพประเทศไทยใช้ชีวิตตั้งแต่ความยากลำบากจนปรับตัวให้ดีขึ้นได้อย่างไร เพื่อให้คนไทยเชื้อสายจีนและผู้อ่านได้เรียนรู้เปรียบกับตัวเองและนำความดีงามไปใช้เป็นประโยชน์

4.3 คุณค่าด้านความบันเทิง

สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้คุณค่ากับผู้อ่านด้านความบันเทิง ผู้เขียนใช้ภาษาแบบเรียบเรียง เล่าเรื่องราวของชาวจีนอพยพสนุกสนาน ให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเวลาอ่านสารคดีเกิดความสนุกสนาน ทำให้เกิดอารมณ์ที่มีความจรรโลงใจ และความสนุกสนานและความประทับใจด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 ทำให้เกิดความจรรโลงใจ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการทำให้เกิดความจรรโลงใจ โดยกล่าวถึงชาวจีนอพยพในประเทศไทยทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงมาก ผู้เขียนได้ใช้บรรยายโวหารกล่าวถึงบริการต่าง ๆ ที่นำมาสนับสนุนกลไกทางเศรษฐกิจ ดังความว่า

ธนาคารกรุงเทพในยุคที่นายชินบริหาร ยังริเริ่มบทบาทในการให้บริการและอำนวยความสะดวกทางการเงินแก่สังคมอีกมาก ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะ

สนับสนุนกลไกทางเศรษฐกิจให้เคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าได้อย่างครบถ้วน ซึ่งผลจากการริเริ่มบริการใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้บัดนี้ธนาคารกรุงเทพมี บริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนถึง 87 บริการสำหรับความต้องการของลูกค้าประเภทต่าง ๆ 11 กลุ่มด้วยกัน

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 180)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านการให้แกคิดเรื่องรู้จักหน้าที่ว่า ชาวจีนอพยพพยายามสร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นความจริงและ สามารถนำไปใช้ต่อ ๆ กันได้ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้บรรยายโวหารบอกเล่าอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “87 บริการ” “สร้างความพึงพอใจ” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านได้เห็นอย่างชัดว่าชาวจีนอพยพในประเทศไทยรู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง จึงมีคุณค่าต่อผู้อ่านว่า เมื่อผู้อ่านได้อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับชาวจีนอพยพพยายามสร้างสรรค์แล้วเกิดความพึงพอใจผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจผู้อ่าน

4.3.2 ทำให้เกิดความสนุกสนาน

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการทำให้เกิดความสนุกสนานกล่าวถึงชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนสมัยหนุ่มที่ทำงานที่เมืองจีน ผู้เขียนได้อธิบายทำให้เกิดความสนุกสนานอย่างละเอียดมาก ดังความว่า

การทำงานที่ร้านขายยาจีนนับเป็นประสบการณ์ที่ดีของชีวิต ทำให้เขารู้จักสรรพคุณของยาจีนขนานต่าง ๆ ได้รู้ว่าสมุนไพรเครื่องยาจีนสำหรับรักษาโรคต่าง ๆ นั้น มีอยู่มากมายนับร้อยสูตร ซึ่งเขาจำเป็นต้องท่องซ้อย่า และสูตรยาขนานต่าง ๆ อย่างขึ้นใจ ว่ายาอะไร ใช้รักษาโรคอะไรได้บ้าง ขนาดน้ำหนักรับประทานเท่าไร จึงจะเพียงพอ วิธีประกอบและปรุงยาต้องทำอย่างไรบ้าง

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 76)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านด้านความบันเทิงเรื่องทำให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้การบรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องอย่างชัดเจนด้วยคำเช่น “ขึ้นใจ ” ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนเล่าเรื่องได้อย่างละเอียดมาก ให้ผู้อ่านได้เห็นถึงภาพที่ชายหนุ่มได้เรียนรู้โดยโอกาสที่หายาก เมื่อผู้อ่านได้อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายจีนแล้วเกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจผู้อ่าน

สารคดีเรื่อง อุเทน เตชะไพบูลย์ ได้ให้คุณค่าด้านการทำให้เกิดความสนุกสนานโดยกล่าวถึงแม้ว่าอุเทนเป็นอาวุโสแล้วสุขภาพยังแข็งแรง สมองแจ่มใส ความทรงจำก็ยังดี ไม่ใช่เหมือนคนอื่นว่าคุณแก่เพราะวิธีการดำเนินชีวิตของท่านทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับสังคมท่านอุเทนนับถือว่า อากาศ ออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ “4 อ” นี้มีความสำคัญในชีวิตคนเราดังความว่า

“เรื่องสำคัญที่สุดเห็นจะเป็นเรื่องอากาศ ถ้าอาหารมันพอจะอดได้แต่ถ้าขาดอากาศอยู่ไม่ได้...”

“อ” ที่ 2 คือ การออกกำลังกาย อุเทนยอมรับว่าเรื่องนี้ถูกและเลยมองข้ามไปนานเพิ่งเริ่มทำเป็นกิจวัตรประจำวันก็เมื่ออายุล่วงเข้าวัย 50 – 60 ปีแล้ว ด้วยการวิ่งออกกำลังกายบ้าง ในระยะหลังใช้วิธีเดินตอนเช้ามีควันและหนึ่งชั่วโมง...

“อ” ที่ 3 คือ อาหาร อุเทนรับประทานมือและไม่มากนักมาแต่ไหนแต่ไร และพยายามลดเนื้อสัตว์เป็นลำดับ...

“อ” สุดท้ายคือ เรื่อง “อารมณ์” เรื่องนี้ดูเหมือนว่าอุเทนได้เปรียบมาจากการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก...

(อุเทน เตชะไพบูลย์. 2551 :124-125)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านด้านความบันเทิงเรื่องนี้ทำให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้การบรรยายโวหารบอกเล่าเรื่องอย่างชัดเจนด้วยคำเช่น “ชื่นใจ” ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนเล่าเรื่องได้อย่างละเอียดมาก ให้ผู้อ่านได้เห็นถึงเหตุการณ์ในการทำงาน ให้ผู้อ่านเห็นภาพสมัยที่ชาวจีนอพยพในเมืองทำงานอย่างสนุกสนาน ซึ่งการท่องจำนั้นได้ฝึกให้สมองคิดเก่ง ความจำดี ผู้เขียนใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เรียงลำดับชัดเจน

4.3.3 ทำให้เกิดความประทับใจ

สารคดีเรื่อง ชิน โสภณพนิช ได้ให้คุณค่าด้านการทำให้เกิดประทับใจ โดยกล่าวถึงตอนสมัยเด็กของชินในประเทศไทยต้องช่วยงานบ้าน ทั้งเรียนทั้งทำงาน ผู้เขียนได้อ้างอิงคำสัมภาษณ์จากชาวจีนอพยพในประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนก็เกิดความประทับใจมาก ดังความว่า

“บ้านที่อยู่อาศัยของเราอยู่ในทุ่งนา และทางบ้านมีรายได้จากการทำนาเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้นผมจึงต้องเรียนข้างทำงานบ้านบ้าง สลับกันไป พอฝนตกที่ไรเป็นต้องถูกตามตัวจากโรงเรียนให้ออกไปช่วยทำงานทุกครั้งไป และต้องทำให้ได้ทุกอย่างด้วย ทั้งวิดน้ำเข้านา ดำนา หว่าน ไถ คราด กระทั่งเก็บเกี่ยว เดียวนี้ยังหลับตามองเห็นภาพตัวเองเมื่อ 45 ปีก่อน เหมือนกับว่ามันเพิ่งจะผ่านพ้นไปเมื่อวานนี้”

(ชิน โสภณพนิช. 2531 : 75)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านทำให้เกิดความประทับใจ ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวอุปสรรคต่าง ๆ หากเจอปัญหา ก็จะพยายามแก้ปัญหาให้ได้ ต่อสู้กับปัญหาตลอด ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้พรรณนาโวหารบอกเล่าเรื่องราวอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “ในทุ่งนา” “เพียงอย่างเดียว”

“เพิ่งจะผ่าน” ฯลฯ ซึ่งผู้เขียนบรรยายได้อย่างและเอ็ดมากและเหมือนสร้างภาพในตอนนั้นให้ผู้อ่านได้เห็น จึงมีคุณค่าให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านให้ผู้อ่านประทับใจในการทำงานตั้งแต่เด็ก ๆ ที่เราไม่สามารถจินตนาการออกได้ว่ายากลำบากแค่ไหนก็ทำให้เราชัดเจนทันที

สารคดีเรื่อง วิเชียร เผอิญโชค ได้ให้คุณค่าด้าน บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยกล่าวถึงกล่าวถึง วิเชียรอ่อนน้อมถ่อมตน มีเมตตาและคุณธรรม เพราะท่านายห้างวิเชียรเป็นคนจนมาก่อน จึงอ่อนน้อมถ่อมตนเพราะรู้ว่า คนจนขี้ใจน้อย ทักเขาหน่อยก็ดีใจ เรียกเขาหน่อยก็ดีใจ ตบไหล่เขาทีหนึ่งก็ดีใจ เมื่อต้องทำงานกับคนจำนวนมาก โดยเฉพาะคนงานในโรงงาน นายห้างจึงเอาแนวคิดนี้มาใช้กับการทำงานได้อย่างมีศิลปะ เป็นศาสตร์และศิลป์ที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง ดังความว่า

“คนจนขี้ใจน้อย ทักเขาหน่อยก็ดีใจ เรียกเขาหน่อยก็ดีใจ ตบไหล่เขาทีหนึ่งก็ดีใจ”

เมื่อต้องมาทำงานกับคนจำนวนมาก โดยเฉพาะคนงานในโรงงาน นายห้างจึงเอาแนวคิดนี้มาใช้กับการทำงานได้อย่างมีศิลปะ

เป็นศาสตร์และศิลป์ที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะการที่คนระดับ “นายห้าง” ซึ่งไม่มีการศึกษา อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แต่ต้องดูแลพนักงานที่มีความรู้สูง ๆ

นายห้างมักจะใช้วิธีพูดจากใจจริงว่าตัวเขานั้นความเป็นมาอย่างไร ฉะนั้นขอให้อยู่ด้วยกันแบบกันเอง โดยนายห้างจะสอนประสบการณ์ช่างที่มีให้ และขณะเดียวกันก็จะได้เรียนรู้ด้านวิชาการจากคนที่รู้มากกว่า ถือว่าเป็นครูซึ่งกันและกัน ซึ่งเรื่องนี้สร้างความประทับใจในหมู่พนักงานมาก

วิถีปฏิบัติตนของนายห้างที่สืบเนื่องมาจากความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีเมตตาดังกล่าวก็คือนายห้างจะพูดจาสุภาพกับพนักงานทุกระดับ ผิดไปจากธรรมชาติของเจ้าแสร้งก่อน ซึ่งหากเป็นคนที่ไม่มีการศึกษาก็มักจะใช้อารมณ์หรือดูด่ารุนแรงหากลูกน้องทำอะไรผิดพลาด

(นักสู้ผู้สร้างสรรค์สยามชนไทย วิเชียร เผอิญโชค. 2531 : 202)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านทำให้เกิดความประทับใจ ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นคนที่ไม่มีโอกาสไปโรงเรียนเรียนแต่เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนรู้จักการใช้วิธีของตนไปดูแลพนักงาน เอาแนวคิดที่ดีของตนมาใช้ในการทำงานได้อย่างมีศิลปะ ซึ่งคุณค่าดังกล่าวนี้ผู้เขียนใช้พรรณนาโวหารบอกเล่าเรื่องราวอย่างชัดเจน เช่นคำว่า “พูดจาสุภาพกับพนักงาน” “สร้างความประทับใจในหมู่พนักงาน” เป็นคำที่ชี้แนะให้ผู้อ่านซึ่งผู้เขียนอธิบายได้อย่างและเอ็ดมาก ชาวจีนอพยพเอาแนวคิดโดยอ่อนน้อมถ่อมตน ใช้วิธีพูดจากใจจริง

พูดจาสุภาพกับพนักงานทุกระดับกับการทำงานจึงมีคุณค่าให้ความบันเทิง แก่ผู้อ่านให้ผู้อ่านประทับใจในการดูแลพนักงานเป็นอย่างมาก เป็นความรู้ใหม่ ๆ ที่ให้ผู้อ่านได้รับรู้

สรุปว่า ผู้เขียนใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย บรรยายโวหาร อธิบายอย่างชัดเจน สร้างให้เห็นภาพของชาวจีนอพยพในประเทศไทยที่เคยทำอะไรมาบ้างที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความจรรโลงใจ ความสนุกสนานและความประทับใจ ผู้อ่านยังสามารถนำคุณค่าแบบนี้ไปใช้ในงานเขียนของตนเอง

สรุปได้ว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านด้านความบันเทิงเรื่องทำให้เกิดประทับใจ ซึ่งคุณค่านั้นผู้เขียนใช้บรรยายโวหารและพรรณนาโวหารบอกเล่าเรื่องราวอย่างชัดเจน ให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจกับชาวจีนอพยพในประเทศไทยเป็นอย่างมาก พวกเขาเป็นคนที่รักประเทศชาติที่ตนอาศัย ไม่กลัวปัญหาหรืออุปสรรคแม้แต่ชนิดและยังรักให้ให้ค่ากาลเวลาอย่างมากที่สุด ผู้อ่านจะได้มีต้นแบบที่ดีเอาไว้เรียนและปฏิบัติตามรอยเท้าของคนดีอย่างชาวจีนอพยพในประเทศไทย

สรุปว่า สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ให้คุณค่าความบันเทิงแก่ผู้อ่านจากสองด้าน ด้านที่หนึ่งคือด้านทำให้เกิดความสนุกสนาน ด้านสองคือทำให้ประทับใจ ซึ่งทั้งสองด้านนี้ผู้เขียนได้บรรยายอย่างชัดเจน เมื่ออ่านจบเรื่องผู้อ่านจะได้รับความสนุกสนานกับเรื่องราวต่าง ๆ ของชาวไทยเชื้อสายจีนและประทับใจในการกระทำต่าง ๆ ของพวกเขา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยและเพื่อวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย โดยศึกษาหนังสือสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย จำนวน 5 เรื่อง คือ “อุเทน เตชะไพบูลย์,ชิน โสภณพนิช, ตะวันออกที่เมืองไทย, รักชาติยิ่งชีพ : ชิวประวัติเหี้ยกวงเอี่ยมและนักสู้ผู้สร้างสรรัคยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค” ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา ความบันเทิงและการให้แง่คิด และรายงานผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยกล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนอพยพในประเทศไทยผ่านความยากลำบากมากมายแต่พวกเขาได้ต่อสู้กับอุปสรรคเหล่านั้นจนผ่านพ้นมาได้ด้วยคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ซึ่งได้สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษชาวจีน คุณธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ประหยัด เข้มแข็ง ฯลฯ คุณธรรมจริยธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีงาม ทำให้ชาวจีนอพยพประสบความสำเร็จในชีวิตจากเดิมที่มีแต่ “เสือผีนหมอนใบ” เดินทางมาจากจีนแผ่นดินใหญ่ด้วยความยากจน ต่อมาได้กลายเป็นบุคคลที่ร่ำรวยและมีชื่อเสียงในสังคมไทย ในด้านเศรษฐกิจ บุคคลเหล่านี้สามารถทำธุรกิจ ด้วยความขยัน อดทนจนประสบความสำเร็จได้ ในด้านครอบครัว ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้สร้างครอบครัวขนาดใหญ่ สมาชิกในครอบครัวแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ในด้านสังคม ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้พัฒนาตัวเองจนประสบความสำเร็จและได้ช่วยเหลือสังคมไทย

5.1.1 เนื้อหาสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย

การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนเริ่มต้น สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้เสนอชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยและการใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยและประเทศจีนตอนเริ่มต้น ทั้งด้านการอยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การศึกษา เป็นการดำเนินวิถีชีวิตของรุ่นแรก ๆ เวลามาใช้ชีวิตในประเทศไทย การใช้ชีวิตในประเทศไทยไม่ใช่เรื่องง่าย ชาวจีนอพยพในประเทศไทยต้องต่อสู้กับความลำบากทุกวันเพื่อที่จะผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ให้ได้

การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนพัฒนา สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้เสนอด้านการก่อสร้างตัว ด้านครอบครัว แล้วได้เรียนรู้เกี่ยวกับ การค้าขาย การก่อตั้งบริษัท การก่อตั้งธนาคาร การแต่งงาน การมีลูกและการเลี้ยงลูกของชาวจีนอพยพ ชาวจีน

อพยพได้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ แล้วสร้างตัวได้ดีขึ้น มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีกิจการบริษัท ธนาคาร ชาวจีน อพยพได้สร้างเนื้อสร้างตัวขึ้น ในเวลาเดียวกันชาวจีนอพยพแต่งงานมีครอบครัว มีลูกหลายคน และเอาใจใส่ลูกหลาน พยายามสั่งสอนลูก ๆ หลานๆ และให้ความรักกับลูก ๆ หลาน ๆ ครอบครัวของชาวจีนอพยพจึงมั่นคงและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การใช้ชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยตอนปัจจุบัน ผู้เขียนสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้เสนอด้านการสร้างฐานะให้มั่นคง การตอบแทนสังคม เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกหลานรุ่นหลัง ๆ มีผลงานที่ดี ๆ ต่อประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ทำให้เกิดประโยชน์และเสริมให้ประเทศไทยพัฒนาขึ้นเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลที่ดีต่อคนไทยและลูกหลานชาวจีนอพยพมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อสังคมไทยทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านการช่วยเหลือสังคม ทำให้สังคมไทยเจริญมากขึ้น ช่วยเหลือคนยากจนในสังคมไทย

การสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากบรรพบุรุษชาวจีน แนวคิดจากบรรพบุรุษชาวจีนได้รับการสืบทอดสู่ชาวจีนอพยพในประเทศไทย ช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ผลประโยชน์และประสบความสำเร็จ ความคิดจากบรรพบุรุษชาวจีนที่ชาวจีนอพยพได้สืบทอด ได้แก่ การมีจิตใจที่มุ่งมั่นอดทน ความซื่อสัตย์มีความรับผิดชอบสูง การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ การเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น การเคารพผู้อาวุโส การมีใจรักงานที่ทำ การสนุกกับงานอย่างเต็มที่ การวางตัวในสังคม การไม่ลืมคนที่ทำดีต่อเรา การช่วยเหลือคนอื่น การสืบทอดวัฒนธรรมจีนจากบรรพบุรุษชาวจีนนั้น ชาวจีนอพยพในประเทศไทยก็ได้รับแนวคิดที่สืบทอดกันมา และนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยประสบความสำเร็จในชีวิตและเป็นผู้ที่มีนิสัยดีงามและเข้มแข็งอยู่เสมอ

ในส่วนของคุณธรรมจริยธรรมของชาวจีนอพยพในประเทศไทย ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจำนวนมากมายและได้สืบทอดต่อกันมาเป็นอย่างดีด้วย เช่น ความขยัน อดทน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ และสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมเหล่านี้ช่วยให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็วและเข้มแข็งมากขึ้นเป็นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีบทบาทอย่างดี อย่างสูงในสังคมไทย ช่วยสังคมไทยเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปด้วย

5.1.2 คุณค่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย

การศึกษาครั้งนี้ได้พบว่าผู้เขียนได้ให้คุณค่าด้านการเสนอความรู้ บุคคลตัวอย่างด้านเศรษฐกิจ บุคคลตัวอย่างด้านการศึกษา บุคคลตัวอย่างด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บุคคลตัวอย่างด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ไทย-จีน บุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม บุคคลตัวอย่างด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตโดย ผู้เขียนใช้บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร อธิบายโวหารด้วยภาษาที่เรียบง่าย สอนให้ผู้อ่านได้ข้อคิดนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้คุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น

คุณค่าด้านการให้แง่คิด ผู้อ่านได้แง่คิดในหลากหลายด้าน เช่น การรู้จักการเรียนรู้ การรู้จักหน้าที่ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา แง่คิดการใช้อำนาจ การมีคุณธรรมจริยธรรม โดยผู้เขียนใช้บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร อธิบายโวหารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เน้นถึงภาพชีวิตของชาวจีนอพยพในประเทศไทยซึ่งใช้ชีวิตอย่างยากลำบากตั้งแต่วัยเด็กจนปรับตัวให้ดีขึ้นในเวลาต่อมา เพื่อให้คนไทยเชื้อสายจีนและผู้อ่านได้เรียนรู้เปรียบเทียบความยากลำบากของชาวจีนอพยพกับตัวเองและนำความดีงามไปใช้เป็นประโยชน์

คุณค่าด้านความบันเทิง จากการวิจัยพบว่า หลังจากอ่านเสร็จแล้วทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกโล่งใจ สนุกสนานและเกิดประทับใจ โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย บรรยายโวหาร อธิบายโวหารอย่างชัดเจน สร้างให้เห็นภาพของชาวจีนอพยพที่ทำประโยชน์มากมายให้สังคมไทย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกโล่งใจ ความสนุกสนานและความประทับใจ ผู้อ่านยังสามารถนำคุณค่าแบบนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองด้วย

5.2 อภิปรายผล

1). เนื้อหาสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยที่ศึกษาให้ผู้อ่านได้มองเห็นชีวประวัติของชาวจีนอพยพในประเทศไทย สภาพชีวิตที่ยากลำบากของชาวจีนอพยพในประเทศไทยในตอนเริ่มต้นต้องอดอยากและเจอปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ หลากหลายด้าน มีคุณธรรม จริยธรรมที่โดดเด่น และรู้ตัวว่ายังไม่มีความยั่งยืน ต้องอดทน ต้องซื่อสัตย์ ต้องเข้มแข็ง ต้องพยายาม เพื่อพัฒนาสภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้นและเอาชนะปัญหาอุปสรรค ตอนที่ผ่านอุปสรรคแล้วพวกเขาสร้างตัวได้ดีมากขึ้น บางคนก่อตั้งบริษัท บางคนก่อตั้งธนาคาร บางคนค้าขาย สร้างฐานะของตนให้มั่นคงแล้วหลังจากนั้นก็ช่วยเหลือสังคมไทยอย่างเต็มอกเต็มใจ ซึ่งจากการสำเร็จของชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้แง่คิดดีๆ กับเยาวชนรุ่นหลังซึ่งสามารถนำไปดำเนินชีวิตและช่วยสร้างสรรคชีวิตเจริญก้าวหน้าได้

เนื้อหาจากสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความขยัน ความอดทน ความกตัญญู และความซื่อสัตย์ เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากในด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งส่งผลให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยได้ สอดคล้องเป็นไปตามสมมุติฐานว่า เนื้อหาสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย นำเสนอเรื่องความยากจน ความลำบาก อุปสรรคต่าง ๆ ของชาวจีนอพยพในประเทศไทย จนกระทั่งในที่สุดได้ใช้วิธีหลากหลายในการแก้ปัญหา จึงประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2550 : 236-240) กล่าวว่า ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย ได้ผ่านความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ความมานะพยายามเป็นคุณลักษณะสำคัญของชาวจีนรุ่นแรกที่ทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จ คุณธรรมต่าง ๆ ได้แก่ ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ประหยัด เข้มแข็ง ก็เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูกหลาน คุณธรรม จริยธรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดี

งาม อันทำให้ชาวจีนอพยพในประเทศไทยมีวิถีชีวิตที่งดงาม เรียบง่าย สามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตได้และยังสอดคล้องกับงานวิจัย Chen Jialing (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลันว่า คุณค่าด้านการเขียนบันเทิงคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนชนบทของกิมหลัน ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่อง คือ การปลูกฝังคุณธรรม ความขยัน การประหยัด และความกตัญญู การนำเสนอโครงเรื่องที่เด่นที่สุด คือ การนำเสนอความขัดแย้งของเรื่อง ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คนไทยเชื้อสายจีนชนบทต้องต่อสู้กับความยากจน และความยากลำบากของสิ่งแวดล้อมในชนบท ทำให้ผู้อ่านตระหนักในความกล้าหาญ และจิตใจที่เด็ดเดี่ยวของคนไทยเชื้อสายจีนชนบท อีกทั้งได้ปลูกฝังคุณธรรม ด้านความขยัน และการประหยัดแก่ผู้อ่านด้วย

2) คุณค่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย ผู้เขียนใช้บรรยายโวหาร อธิบายโวหาร พรรณนาโวหารและภาษาที่เข้าใจง่าย แสดงแง่คิดที่ดี ๆ แก่ผู้อ่าน เช่น ให้แง่คิดด้านการอดทน ทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว คุณธรรม จริยธรรม การรู้จักตอบแทน ช่วยเหลือประเทศชาติ ฯลฯ ทำให้ผู้อ่านได้รู้ว่าการที่ชาวจีนอพยพในประเทศไทยตั้งตัวในสังคมไทย ดำเนินชีวิตของพวกเขาและพัฒนาตัวเองเป็นอย่างไร สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจ เพื่อให้ชาวจีนรุ่นหลัง ๆ และผู้อ่านได้เรียนรู้เปรียบกับตัวเองและนำความดีงามไปใช้เป็นประโยชน์ สอดคล้องเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า คุณค่าสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย มีคุณค่าต่อผู้อ่านทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ ที่ดีงามของชาวจีนอพยพในประเทศไทยและได้รู้วัฒนธรรมของประเทศจีนอีกด้วย ผู้อ่านสามารถนำไปปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของนภลัย สุวรรณธาดา (2525 : 28-30) กล่าวว่า สารคดีมีคุณค่าเช่นเดียวกับวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ดังที่นักวิชาการได้อธิบายว่าวรรณกรรมแต่ละประเภทมีคุณค่าดังนี้ วรรณกรรมมีคุณค่าสองประเภท คือ คุณค่าทางสติปัญญาหรือความรู้ความคิด และคุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญาหรือความรู้ความคิดคือ ให้ความรู้ ให้ความคิดในดำเนินชีวิต ให้ความคิดสร้างสรรค์ และความรู้สึกลึกซึ้งมีชีวิต ส่วนคุณค่าทางอารมณ์ เช่น อารมณ์ทางรัก โกรธ ซาบซึ้ง เสียใจ ซึ่งเป็นอารมณ์ของมนุษย์ปุถุชน ทำให้ตัวและครมมีชีวิตชีวาเหมือนเป็นบุคคลจริง ๆ เมื่ออารมณ์ของผู้อ่านงานวรรณกรรมนั้นหวนไหวไปตามบทบาทของตัวและครม ก็จะรับรู้รู้สึก คติธรรม และรับรู้สิ่งที่คุณประพันธ์ต้องการแสดงออกได้อย่างง่ายขึ้น จะช่วยให้เข้าใจจิตใจของผู้อื่น เกิดความเห็นใจ ฯลฯ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Li Peilian (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา ก่อนันทเกียรติ ผลงานวิจัยพบว่า สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา ก่อนันทเกียรติมีคุณค่าต่อผู้อ่านในด้าน การนำเสนอความรู้ การให้แง่คิด และการแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนช่วยให้คนไทยเชื้อสายจีนตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์จีนและเป็นประโยชน์ในการสืบทอดรักษาวัฒนธรรมจีนของคนไทยเชื้อสายจีน ได้ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของ

คนไทยเชื้อสายจีนได้ดีขึ้น และทำให้โลกทัศน์ของคนไทยเชื้อสายจีนกว้างขึ้นด้วย พร้อมทั้งได้เสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกับประเทศไทยและได้นำเสนอความรู้ด้วยการสอดแทรกแง่คิดด้านคุณธรรมแก่ผู้อ่าน เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความประหยัด และความกล้าหาญ เพื่อเป็นกำลังใจและคำแนะนำในการดำเนินชีวิตของผู้อ่าน และเป็นคุณสมบัติที่บุคคลต้องมีในการดำเนินชีวิต ส่วนคุณค่าด้านการแสดงความคิดเห็น ผู้เขียนนำเสนอความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเก่าแก่ของจีน พร้อมทั้งสอดแทรกความคิดในการไหว้เจ้าและเผากระดาษเงินกระดาษทอง เพื่อเป็นข้อเสนอและคำแนะนำแก่ผู้อ่าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์สารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ภาษาในสารคดีในชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทย
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่องสารคดีชีวประวัติชาวจีนอพยพในประเทศไทยที่นำเสนอในสื่ออื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

บรรณานุกรม

- กมลลักษณ์ โตสกุล. (2531) **ชิน โสภณพนิช**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป .
- เกศราพร มากจันทร์. (2548) **การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวสวนสาธารณะประชาชนเงินพระราช
นิพนธ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี**. วิทยานิพนธ์. อ.ม.
(สาขาภาษาไทย) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. (2517) **คนจีนในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา.
- จรรยา ธารมรรค. (2551) **ตะวันออกที่เมืองไทย (นายชีวะซี แซ่ตั้ง)** กรุงเทพมหานคร :
อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2526) **ภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
_____. (2546) **ภาษาและวรรณกรรมสารฉบับ : ภาษาและวรรณกรรมไม่เคยตาย**.
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลอรอดลอย. (2544) **การเขียนสารคดี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2529) **สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เขวิเคราะห์**
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2525) “หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี” ในสำนักพิมพ์เอกสารการ
สอนชุดวิชาภาษาไทย 4 : วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1-7 นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นวลศรี พงศ์ภัทรวัต. (2543) **บทบาทผู้นำชาวจีนฮกเกี้ยนในเกาะภูเก็ต ระหว่าง พ.ศ.
2396-2475**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์ไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดรรารัตน์ เมตตาริกานนท์ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2530) **ชาวจีนในอำเภอสองแห่งของจังหวัด
ยโสธร : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี**. วิทยานิพนธ์. ศศ.บ (สาขาสังคมวิทยา)
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2537) **สารคดีและการเขียนสารคดี**. กรุงเทพมหานคร : มิติใหม่.
- ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. (2537) **การเขียนวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นรุตม์. (2551) **คือพ่อพระ คือผู้ให้...** กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มูจลินทร์ เพ็ชรรุ่ง. (2553) การศึกษาบทบาทของชาวจีน อ. เมือง จ. เชียงใหม่ ในสมัย
รัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์) :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นักผู้สร้างสรรค์ยานยนต์ไทย วิเชียร เผอิญโชค (2548) กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้น ดิง
แอนด์พับลิชชิ่ง
- ประพฤทธิ์ ศุภรัตน์เมธี (2515) “ฐานะทางกฎหมายของชาวจีนโพ้นทะเล” วารสารสังคมศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์. 9 (1) หน้า 39.
- ปรีชา คุวินทร์พันธุ์. (2531) “ปัญหาชาวจีนในประเทศไทย” ในสำนักพิมพ์เอกสารการสอนชุดวิชา
ปัญหาการเมืองส่วนภูมิภาคและชนกลุ่มน้อย หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เปรมมา สัตยาวุฒิพงศ์. (2546) แรเงงานรับจ้างชาวจีนในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2425-2492
วิทยานิพนธ์. อ.ม. (สาขาบรรณารักษศาสตร์) กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรพัศ สร้อยระย้า. (2542) การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีของมนันยา. วิทยานิพนธ์.
กศ.ม. (สาขาวิชาเอกภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุวดี ต้นสกุลรุ่งเรือง. (2543) จากอาสาร่างถึงหย่าฉ่า ตำนานคนกวางตุ้งกรุงสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2.
โยชิกว่า ทรินฮารุ. (2534) “วัฒนธรรมจีนที่มีต่อการก่อตั้งของกรุงเทพฯ ในคริสต์วรรษที่ 19”.
วารสารธรรมศาสตร์. 19 (3) หน้า 70.
- รัชกรณ์ นภาพรพิพัฒน์. (2534) “แบบแผนการลงคะแนนเสียงชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตชุมชน
หนาแน่น เขต 2 กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์. รัฐ.ม. (สาขาวิชาการปกครอง)
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2547) พลังการวิจารณ์ : วรรณศิลป์. กรุงเทพมหานคร : ประพันธ์สาส์น.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2548) การใช้ภาพพจน์ ในงานเขียนสารคดี. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักษณะหญิง รัตตสาร. (2519) งานเขียนเชิงชีวิตประวัติของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ.
2325-2475. วิทยานิพนธ์. อ.ม. (สาขาบรรณารักษศาสตร์) กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชา หุ่นประการ. (2545) **การวิเคราะห์สารคดีของธีรภาพ โลหิตกุล**. วิทยานิพนธ์. กศ.ม.
(สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรุตม์ ทองเชื้อ. (2550) **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีจีน**. กรุงเทพมหานคร :
สุขภาพใจ.
- วัลภา บุรุษพัฒน์. (2517) **ความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา.
- ศรัณย์ มหาสุภาพ. (2551) **ศึกษาเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์เกย์ในงานเขียนแนวอัตชีวประวัติเกย์
ร่วมสมัย**. วิทยานิพนธ์. อ.ม. (สาขาบรรณารักษศาสตร์) กรุงเทพมหานคร :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีมหาโพธิ์. (ม.ป.ป.) **ประเพณีธรรมเนียมนจีน**. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย.
- ศิริรัตน์ อชชสุวรรณ. (2544) **เรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิต โลกทัศน์ของช่างตัดเสื้อ ชาวไทยเชื้อสายจีน**.
สารนิพนธ์ ศศ.บ. (สาขาวิชามานุษยวิทยา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริลักษณ์ ศรีกล้า. (2554) **การวิเคราะห์ภาษาในงานเขียนสารคดีอัตชีวประวัติเรื่อง
“เกิดวังสภ”พระนิพนธ์ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์**. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศุภวรรณ ขวรัตน์วงศ์. (2540) **บทบาทของชาวจีนในไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายถึง
สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394**. วิทยานิพนธ์. อ.ม.
(สาขาบรรณารักษศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ปลายน้อย. (2542) **ประเพณีจีน**. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่าง.
- สหะชัย วิวัฒน์ปฐพี. (2542) **ชีวประวัติและผลงานเพลงของ สุรพล สมบัติเจริญ** วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- _____. (2554) **กตัญญูในงเด็กและงเด็กในกตัญญู : พิธีงเด็กในสังคมไทยและสังคมโลก**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2539) “ความสัมพันธ์ไทย-จีน ด้านสังคมและวัฒนธรรม”

ในความสัมพันธ์ไทย-จีน : 20 ปี แห่งมิตรภาพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. (2550) วิถีจีน-ไทยในสังคมสยาม. กรุงเทพมหานคร : มติชน.

หยกแดง (ผู้แปล). (2532) ความเชื่อคนจีน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์วาด.

อัมพร เอี่ยมสุรีย์. (2537) รักชาติยิ่งชีพ : ชีวิตประวัติเหี้ยกวงเอี่ยม. มีเดีย เพรส.

อุดม รุ่งเรืองศรี. (2522) สภาพของวรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร :
ศิลปะบรรณาการ.

Chen Jialing. (2555) ภาพสะท้อนและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีน
ชนบทของกิมหลัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

TanXiao. (2555) การวิเคราะห์สารคดีท่องเที่ยวประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. 2544 ถึง
พ.ศ. 2551. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

Li Peilian (2555) “วิเคราะห์สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรา กอนันทเกียรติ”
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

“ความสำคัญและคุณค่าของวรรณกรรม” (2551) [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://blog.eduzones.com/winny/3619> (23 กรกฎาคม 2556)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	MISS NI FENG (รัตติกาล)
วัน เดือน ปีเกิด	9 ตุลาคม 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	56/9-10 ซอยตากสิน 12/1 ถนนตากสิน บุคคโล ธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ศิลปศาสตรบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2555 – 2556	ครูสอนวิชาภาษาจีน โรงเรียนวัดทรงธรรม สมุทรปราการ ประเทศไทย
พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน	ASSISTANT MANAGER NCL INTERNATIONAL LOGISTICS PUBLIC COMPANY LIMITED